

Borger = Bennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

for

Det foreenede Understøttelses=
Selskab.

Tre og tredivte Aargang.

Kjøbenhavn, 1821.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

05.6
Bo 65

1821
Aug 33

17517

Register

over

Indholdet af Borgervens-Bladet.

Tre og tredivte Aargang.

No.		Side
1.	Marquis af Tavora og hans Familie	1:8
2.	Fortsættelse af samme	9:16
3.	Anmeldelse fra Administrationen og Slutning af Marquis af Tavora og hans Familie	17:24
4.	Anmeldelse fra Administrationen og Klappejagt, en gros	25:32
5.	Slutning af Klappejagt en gros og Hverver-Historie	33:40
6.	Anmeldelse fra Administrationen om General = Forsamlingen, angaaende Laan, Pension og Gratifikation . . .	41:48

IV

No.	Side
7. Anmeldelse fra Administrationen med Extrakt af Regnskab, Hverver, Histo- rier og Anekdot	49:52
8. Anmeldelse fra Administrationen med Extrakt af Regnskab, og Hverver, Historier	53:56
9. Hverver: Historier og Anekdoter	57:64
10. Forskielligheden af Stænder i Sam- fundet	65:72
11. Fortsættelse af samme	73:80
12. Fortsættelse af samme	81:88
13. Slutning af samme og Brev til Borgervennen	89:96
14. Svår paa forestaaende Brev og Baarens Ankomst	97:104
15. Daupfibet	105:112
16. Fortsættelse af samme	113:120
17. Slutning af samme, den hoitidlige Dvekamp og Anmeldelse fra Admini- strationen	121:128
18. Anmeldelse fra Administrationen om Administrator, Valg og Extrakt af Regnskab. Fortsættelse af den hoitidelige Dvekamp	129:136

No.	Side
19.	Anmeldelse fra Administrationen om nyt Medlem af Ugeblades-Commissionen, og Extract af Regnskab, Fortsættelse af den høitidelige Tveskamp 137=140
20.	Slutning af den høitidelige Tveskamp og en irlandsk Sagn 141=148
21.	Tale ved Søndagskolernes Høitidelighed, af Sognepræsten Ridder U. K. Holm 149=164
22.	Træk af Napoleons private Liv efter hans Tilbagekomst fra Elba . . . 165=172
23.	Noget om den sidste engelske Expedition til Nordpolen og Nordamerikanske Troldmænd 173=180
24.	Slutning af nordamerikanske Troldmænd og Brudstykker af Capitain Lyons Reise i Nord-Afrika . . . 181=188
25.	Slutning af sidstmeldte, og Anekdoter 189=196
26.	Dfferet for barnlig Kierlighed . . . 197=204
27.	Fortsættelse af samme 205=212
28.	Slutning af samme og den ædle sindrige Kunstner 213=220

No.	Side
29. Slutning af samme, et Træk af Kong Georg den tredie og kraftfuld Veltalenhed, samt Anmeldelse fra Administrationen om Repræsentantvalg	221:228
30. Brev fra en Fader i de Dødes Rige til sin Søn i Over-Verdenen	229:236
31. Slutning af samme og Exempel paa sand Hærfjærhed	237:244
32. Enkelte Træk af Korsikanernes Sæder	245:252
33. Fortsættelse af samme	253:260
34. Slutning af samme, og Kjærlighed imellem to Brødre	261:268
35. En Historie om en Fisker og Indbildningskraftens Magt	269:276
36. Slutning af sidstnævnte og Anmeldelse fra Administrationen om Extract af Regnskab	277:280
37. Brudstykker af en Søefarendes Dagbog	281:288
38. Fortsættelse af samme	289:296
39. Fortsættelse af samme	297:304

No.	Side
40. Anmeldelse fra Administrationen til Efterretning for de Ansøgende, og Extrakt af Regnskab	305-308
41. Slutning af Brudstykker af en Søe- farendes Dagbog og Søndagen i England, samt Anmeldelse fra Ad- ministrationen til Efterretning for de Ansøgende	313-320
42. Samme Anmeldelse fra Administra- tionen og Fortsættelse af Søndagen i England	321-328
43. Samme Anmeldelse fra Admini- strationen og Kong Frederik den an- den af Preussen som Kriger	329-336
44. Mindesang over Morten Luther, af Amtsprovst Koble, og Kong Frede- rik den anden af Preussen som Kriger	337-344
45. Kong Frederik den anden af Preus- sen i Dmgang med sine Krigere	345-352
46. Fortsættelse af samme	353-360
47. Fortsættelse af samme	361-368
48. Fortsættelse af samme	369-376
49. Fortsættelse af samme	377-384

IIX

No.		Side
50.	Anmeldelse fra Administrationen og Haanden	385:392
51.	Frederik af Preussen som Kronprinds	393:400
52.	Anmeldelse fra Administrationen om Quittance paa Regnskabet for 1820 og Extract af dette Aars 3die Qvar- tals Regnskab	401:404

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. I.

Løverdagen den 6te Januari 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Marquis af Tavora og hans Familie.

Hvilke Uroligheder, Misgjerninger og Skændsler Jesuiterne have udøvet, derom have vi i de senere Tider i flere Skrifter faaet ligesaa sandfærdige som interessante Oplysninger. Man veed, hvorledes de ved deres Kundskaber, som ingen kan nægte de jo have eiet, og ved deres fine Levemaade, men meget mere endnu ved deres Intriquer og Kaballer, ei alene vidste at indsnige dem i Familiekredse, og derved forstyrre mangen brav Families Lykke, men ogsaa søgte at bemægtige sig Regenternes Samvittighed, som Pater Melchior og flere, og derved hele Landets Bestyrelse.

At dette ogsaa var Tilfældet i Portugal, hvor denne Orden fandt Indpas og Beskyttelse, saasnart den havde rodfæstet sig i Maboriget, Spanien, er bekjendt. Men ingensteds havde de drevet deres Uforskammenhed videre, end her, ved at blande sig i politiske Anliggender. Endelig trættede de Kongens Taalmodighed, saa at han, fjed af deres stedse fornyede Aaledninger til Utilfredshed og end mere opirret ved sin Yndlings, Greve Deiras (saa bekjendt og berømt under Navn af Marquis de Pombal, som han fik siden) Forrestillinger, meddeelte Paven, Benedictus XII, Grundene for sine Klager. Denne sendte paa Kongens Anmodning, en Visitator og Reformatør til Portugal og forsynede ham med alle til dette Ærende nødvendige Fuldmagter. Paa hans Befaling maatte Jesuiterne, under Straf at sættes i Band, inden tre Dage, overlevere ham en rigtig Angivelse af alle deres Lande og Godser og en nsigtig Liste paa alle deres udstaaende Penge og Buxler, som og Nøglerne til deres Magasiner og Pakhuse og tillige en speciel Fortegnelse paa de i samme oplagte Varer, uden at tilbageholde eller fortie det ringeste af samme.

Den samme Befaling gjalt ogsaa for de portugisiske Besiddelser i de andre Verdensdele, ifkun med den Forskjel, at de der skulde indgive deres Angivelser, Fortegnelser o. s. v. til de af Kongen udnævnte Ministre.

Paa samme Tid lod Cardinal = Patriarchen i Lisabon udgaae et Edict, som, efter katolsk Skik, blev opslaaet paa alle Kirkedøre og offentlige Pladser, hvori det aldeles blev forbudt Jesuiterne at skrive, at prædike eller at udøve hvilken som helst geistlig Forretning, ligesom man allerede tilforn havde berøvet dem den Ære, at beklæde en Skriftefaders Plads hos en Person af den kongelige Familie.

Dybt krænkede og ydmygede underkastede Jesuiterne sig disse Reformers, da de maatte give efter for Magten. Men inderlig forbittede over at see sig deres Anseelse, deres Rigdomme og deres Hædersposter berøvede, pønsede de, under udvortes Ydmyghed, ifkun paa Havn. De opspandt derfor en Sammenrottelse imellem deres Tilhængere imod Kongens Liv, som de dog ved den, dem saa egne Snildhed, troede at indlede saaledes, at, om end Complottet blev opdaget, deres Ordens Medvirkning skulde blive skjult i et

evigt Mærke, og de selv blive frie for al Beskyldning og Straf.

Formanden for Sammensværgelsen var Hertugen af Aveiro, som stammede fra en uægte Prinds af det kongelige Huus, og nærede alle de Fordringer, ikkun en lovmæssig Fødsel havde været istand til at forskaffe ham. De høieste Embeder, som under den forrige Regjering vare ham betroede, havde Joseph Emanuel igjen frataget ham, som med Rette holdt ham for et stolt, uretfærdigt Menneske, som opoffrede alt for sin Uergjerrighed. Had imod Kongen, som ikke forstod at værdige hans indbildte store Fortjenester, og Misundelighed imod Ministeren, Deiras, efter hvis Post han stræbte, bevægede ham til at laane Jesuiternes Indskyddelser sit Dre, og at indlade sig i en Revolutions Planer, som ved Monarkens Død, skulde bringe hans Huus Morgenrøden af en lykkeligere Fremtid nærmere.

Ogsaa Marquisen af Tavora lod sig bevæge til Deeltagelse i dette Complot, dog var dette mere et Værk af hans stolte, dobbelt fornærmede Gemalinde end af egen Tilbøielighed. I mange Aar havde han bestyret Stadtholderkabet i Ostindien og som Vicekonge i Goa ført et

Liv og nydt en Ære, hans Privatliv i Lissabon ei kunde erstatte, langt mindre give ham. Hans strænge Retfærdighed, hans Mildhed og blide Omgang og hans Iver for de hans Opsyn betroede Landes Vel havde forskaffet ham uindskrænket Agtelse. Men dette var ogsaa næsten det eneste Gode, han havde erhvervet sig i det rige Indien, paa en Post, hvor andre i faae Aar forstode at blive Millionære; saa lidet havde han søgt sin egen Fordeel. For Kongen var alt dette ei ubekjendt, han havde ogsaa det Held i lang Tid at staae hos ham i fortrinlig Agtelse. Endog som Kriger havde Marquisen tillige med sin Gemalinde udmærket sig ved i et Feldtog imod Hinduerne at fratage deres Konge Sunda Fæstningen Pirra og at underkaste den Portugals Herredømme. Det var formodentlig denne Agtelse han nød af enhver af sine Undergivne og isærdeleshed den Hviagtelse, Kongen stedse yttrede sin mangeaarige troe Tjener, som havde opvakt Minister Pombals Misundelse, og givet denne floge Statsmand Anledning til at skildre samme for sin Herre som en meget farlig Mand paa sin Post, som paa sine tilsynesladende Fortjenester af Kronen ifkun byggede Plansen til at tilfredsstille sin egen umættelige Ær-

gjærrighed. Længe stod Kongen fast i sin Overbeviisning, men den snilde Minister gjorde sig saa meget des mere Umage for at bringe den til at vakle, da han havde bestemt en af sine egne Paarørende til Marquisens ligesaa betydelige og indbringende som hæderfulde Post, en Vicekonge af Goa beklæder. Hans Intriquer lykkedes det endelig; Marquisen blev pludselig kaldt tilbage og ved sin Ankomst i Lissabon, i hele Hoffets Overværelse, modtaget med megen Kulde. Ingen, end ikke Eavora selv, kunde udfinde Aarsagen til denne uventede og ufortjente Modtagelse. Bevidstheden af hans Uældighed, af Uasteligheden af de ham paalagte Pligters Opfyldelse og hans Embedes samvittighedsfulde Bestyrelse, gav ham Mod til at taale denne Tilhidsættelse med stærke Rolighed; havde dog en Columbus, en Magellan og andre hans Forjængere lidt større Uret.

Imidlertid bar hans Gemalinde sin Mand's Skiebne ei med samme Taalmodighed, men, ved en næsten sværmerisk Kærlighed sin Mand hengiven, følte hun denne Fornærmelse dobbelt. Istedet for altsaa, som han, ved sin Mand's styrke, at sætte sig ud over Hoffets Bejrgunst, tænkte hun ikkun paa Had og Hævnen imod dem, som havde været

Aarsag til denne Krænkelse, og imod Kongen som lydeligen havde beskyldt Tavora for Uafnemmelighed.

Vel var Insulterne Udøvelsen af enhver geistlig Forretning, hvortil de ellers fortrinligen bleve valgte, bleven forbudt, men dog havde nogle af dette Samsund, som stode i et særdeles Rygte af Hellighed, hverken tabt deres Udgang eller Indflydelse i de Stores Huse. Saaledes var en Pater Malagrida, som bekjendte sig til sin Orden, bleven Tavoras Gemalindes Skriftefader. For-gjæves havde hun længe selv spildt sine Bønner og Kjerategn til at oppirre sin Gemal til Hævnen. Forst hendes Skriftefader, Insuliten, lykkedes det at opflamme hans indere Harm til en brændende Lue, og at opvække det Forsæt morderisk at hævne sig. Dette Forsæt søgte Malagrida end mere at befæste ved religiøse Midler, i det han foregav Syner og Aabenbaringer fra Himmelen selv, som opfordrede ham, som til et fortjenstfuld Værk, til at befrie Fædrelandet for en Regent, som blot var en Bold i en herskesyg og tyrannisk Ministers Haand.

Ved Malagridas Mægling kom Hertugen af Aveiro i Forbindelse med Familien Ta-

vora og de forenede dem snart til fælleds Udførelse af deres grusomme Forehavende. Først da man var bleven enig om Maaden, hvorpaa denne Plan skulde udføres, først da blev ogsaa Favoras to Sønner, fyrrige Ynglinge, som høiligen følte sig krænkede i Forældrenes Tilhidsæertelse, og tre troe Tjenere, hvis Hjælp de ei kunde undvære ved Udførelsen af deres Forsæt, indviede i Planen.

For at Kongens Mord ikke skulde være saa paafaldende for Folket, og for større Sikkerheds Skyld, kjøbte man nogle Personer til at gaae omkring og udbrede det Rygte, at det var spaaet, at Kongen ei vilde leve længere end til September-Maaned, ja man gjorde sig endog Umage for at udbrede denne selv opfundne Spaadom i fremmede Lande. Da man paa denne Maade tilstrækkelig havde forberedt sit Publikum, til i dette Mord ikkun at skue en høiere Beslutning, skred man endelig til dets Udførelse, og bestemte den tredie September til Kongens Dødsdag.

(Fortsættes i næste No.)

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 2.

Løverdagen den 13de Januari 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Marquis af Tavora og hans Familie.

(Af Zeitung für die elegante Welt. Oct. 1820.)

(Fortsat. See forrige No.)

Sildig om Aftenen forsamlede sig de Sammensvorne, som havde erfaret, at Kongen var ube- kjendt kommet fra sit Lystslot Belem til Lissabon, for der hemmelig at tilbringe et Par Timer i en Familie, som stod i stor Naade hos ham. Han pleiede ofte at gjøre dette, og da, ledsaget af en eneste Tjener, om Midnatstiden igjen at kjøre tilbage til Belem. Man stillede derfor forskjellige Poster ud paa den Wei, han skulde kjøre, som med Geværer, ladte med hakket Bly, skulde skyde paa ham idet han kjørte dem forbi. De havde fordeelt sig i adskillige Tropper, saaledes, at, dersom han end undgik den

første, han dog maatte falde som Offer for den anden, saa at han ikkun ved et Underværk syntes at kunne undgaae Faren. Rudskens Nær-værelse bevirkede dette Underværk og reddede Kongens Liv.

Da Bognen kjørte omkring Hjørnet af Slottet Mevo, traadte Hertugen af Aveiro, som tilligemed tvende Tjenere i en forfalden Buegang havde ventet paa Kongens Ankomst, frem. Han vilde først skyde paa Rudskens, men Geværet slog Rik, og blot Fængkrudtet tændtes. Saasnart Rudskens saae Lynet, sluttede han deraf, at der maatte være et farligt Anslag imod Kongen, og istedetfor at kjøre des raaskere til, som tusinde andre vilde have gjort i hans Sted, vendte han hurtig om, og kjørte i største Hast tilbage til Lissabon, for at undgaae videre Efterstræbelser, og bringe sin Herre, til hvilken han ikke talde et Ord derom, i Sikkerhed. Var han kjørt ligefrem til Lyflottet Belem, som man troede, saa vilde Kongens Undergang have været uundgaaelig, thi da vilde han være faldet i Hænderne paa den anden Troop af de Sammensvorne, uden at kunne undflye dem enten fremad eller tilbage.

Dog, skjøndt denne Rudstens raske Bestutning reddede Kongens Liv, undgik han derved dog et endna Faren. Thi saasnart begge Tjenerne, forklædte og med Masket paa, ligesom deres Anfører, Hertugen af Aveiro, bleve vaer, at Rudsten vendte sprængte de i fuld Gallop efter samme. Desuagtet stræbte de forgjæves at komme Bognen forbi, de maatte notes med at affyre deres Geværer bagfra eller fra Siden ind i Kareten, paa Lykke og Fromme. Ved eet af disse morderiske Skud blev Kongen saaret i den høire Skulder; et andet Skud, som traf i Siden, gik vel ikke saa dybt, men forarsagede Kongen dog et stærkt Tab af Blodet.

Morderne holdt nu inde med at forfølge Kongen og denne befalede Rudsten at føre ham lige til hans første Saarlæge. Denne faldt i største Forstrækkelse ved at see sin Monark, svømmende i Blod og ud af sig selv for Skræk, hos sig om Midnatstider. Han undersøgte strax Saarene, men fandt dem ikke dødelige. Endnu førend Kongen lod sig forbinde, takkede han Gud for sin besynderlige Frelse af Livsfare. Efter Forbindelsen lod han sig føre paa Palæet og hente Grev Deiras til sig, for selv at give ham Efterretning om dette Overfald.

Saa meget denne end faldt i Forbauselse derved, saa lidet vidste han, hvem han skulde tilskrive denne sorte Misgjerning.

Hans Fiinhed, hans Klogskab og hans kolde Blod foreskrev ham imidlertid de Forholdsregler, han maatte iagttage for at komme paa Spoer efter Gjerningsmanden. Han lod derfor den følgende Dag udbrede det Rygte: "at Kongen havde havt det Uheld at falde flere Trin ned paa Trappen, hvorved han havde beskadiget sig meget, saa han ikke i nogen Tid endnu kunde forlade sit Cabinet." Saavel Lægerne, som alle andre, der kjendte Marsagen til hans Sygdom, blev det, under stor Straf, forbudt, at aabenbare det Ringeste om Sagens Sammenhæng. Kongen forlod imidlertid ikke sit Værelse, og under Haanden blev der bekjendtgjort, at hans Tilstand dagligen forværedede sig og at man endog havde Marsag til at tvivle paa hans Opkomst. Hvilken Seier! hvilken Triumpf for de Sammensvorne, som nu turde troe at have opnaaet deres Hensigt. De allene vidste rigtigheden at forklare Kongens foregivne Fald paa Trappen, og, allerede beskjæftigede med Planer til paa ny at hævede deres forrige Anseelse, lullede de dem selv i Sikkerhedens søde Drømme og saae

endog deres dristigste Forhaabningers Opfyldelse trygt imøde. For at befordre denne deres Tryghed, som skulde blive et Middel til at røbe dem, vedblev man fra Hoffets Side at udbrede de meest foruroligende Rygter om Kongens Befindende, uden at lade sig det mindste mærke med, at man vidste eller formodede noget om et forsøgt Angreb paa Kongens Liv.

Disse Foranstaltninger traf Premier-Ministeren, Greve Deiras, som ikke uden Grund formodede, at der maatte flere have Deel i Sammenrottelsen, og tillige havde mistænkt Familien Tavora, da Marquisinden ofte tilforn havde yttret de lydeligste og bitterste Klager.

Paa samme Tid laae et Skib i Havnen, som var bestemt til Brasilien. Kort førend Skibet skulde affeile, erholdt Capainen en forsegleet kongelig Ordre, med den Befaling: først at aabne samme den tredie Dag efter sin Afreise. Dette skeete og det blev ham paalagt i denne Ordre: "at gjennemsoge alle Passagerer, at fratage dem alle Brevskaber, han fandt hos dem og ufortøvet at vende tilbage til Lissabon." I disse fandt Ministeren Oplysning nok til at begynde en Undersøgelse.

Imidlertid vare, under det Paaskud at man vilde holde Vaabenspyelser, alle Tropper, som befandt sig i Nærheden af Lissabon, sammentrukne i Hovedstaden. Den 13de December, tidlig om Morgen, bleve pludselig, til største Forbauselse for enhver, alle de som hørte til Familien Tavora og Aveiro hæstede, tilligemed Mallagrida og flere andre, som først efter udført Gjerning vare indviiede i Sammensværgelsen. Tillige lod Hoffet nu udgaae en udførlig Bekjendtgjørelse om det mislykkede Snigmord paa Kongen, imedens man besatte alle Kloostere, Collegier og Huse, som Jesuiterne eiede i Byen, og forseglede alle deres Bøger og Papirer.

Kongen havde imidlertid overstaaet en vel smertelig, men dog ikke saa farlig Kur, som Hoffet havde udgivet den for; det var lykkets Saarlægerne at helbrede hans Arm saa aldeles, at der, imod deres Forventning, ei engang blev en Lamhed tilbage.

Saasnart Forbryderne vare bragte i Forvaring og ovenfor anførte Bekjendtgjørelse offentliggjort, begav Kongen sig, ledsaget af det kongelige Huus og hele Hoffet, med stor Høitidelighed, under Folkets Jubel, til Hovedkirken, hvor der for hans

Frelse blev holdt en Taksigelsesfest og sunget et Te deum.

De Fangne vare imidlertid blevne bragte til Slottet Belem og fastede i de rædsomste underjordiske Fængsler. Haardest behandlede man Hertugen af Aveiro og Marquisen af Tavora. De bleve saa stærk lænkede, at de næsten ikke kunde røre et Lem, og et usfelt Teppe var alt, hvad man forundte dem til at ligge paa.

Endnu under Inquisitionen bleve de Fangne fradvante alle borgerlige og portugisiske Nationalretigheder. Da de, uagtet de skriftlige Beviser man havde i Hænderne, ikke vilde tilstaae det forsøgte Snigmord; saa bleve de, den 20de December lagte paa Pinebænken. Hertugen af Aveiro afsvang Torturens Pinsler snart en Tilstaaelse. Men da Marquisen af Tavora skulde lægges paa Pinebænken, tiltalte han sine Dommere med de Ord: "Mine Herrer! jeg er en gammel Mand, og har desuden allerede mange Aar lidt meget af Sygdomme og især af Brystsvaghed. Den første Grad af Torturen vilde koste mit Liv. Og hvortil disse uforholdne Qualer? Naar en Mand af min Rang bliver lagt i Lænker og behandlet paa saa uædel en Maade, saa er

hans Dom allerede uigjenkaldelig afgjort. Han maa blive fordømt, naar de, som have sat ham i denne Tilstand, vilde være sikre paa deres Liv. Skriv de derfor alt op, hvad jeg skal bekjende, jeg vil ikke vægre min Underskrift nogen Bestyldning, de ville gjøre mig.”

Hans Son, Grev Joseph af Favoura, kunde derimod paa ingen Maade tvinges til at tilstaae Broden, saa mange Piinsler man ogsaa prøvede paa ham. Man fornyede endogsaa en græffelig Opfindelse fra Alderdommen paa ham, idet man bandt ham Ansigt imod Ansigt og Legeme imod Legeme til et død Legeme, som allerede begyndte at gaae over i Forraadnelse, og lod ham saaledes ligge i flere Dage.

(Sluttes i næste No.)

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 3.

Løverdagen den 20de Januari 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

I Anledning af min Lindstorffs Tiltrædelse som Administrator, vare de efter Lovens 4 Cap. 48 §., i sidste General-Forsamling udnævnte 3de Repræsentanter, De Herrer Capitain Prunst Ridder af Dannebrog, Capitain og Suppleer Winther, samt Capitain og Viinhandler Friedrich, tilstæde med Administrationen i en Samling den 11te hujus, hvor da bleve foreviste Recepiserne fra Banken, for Selskabets der til Bevaring nedlagte Obligationer,

tilligemed de 3de i Ugebladet's forrige Aargang No. 47 anmeldte Bank = Obligationer, der vare forsynede med vores Paategning, som Selskabet tilhørende; ligeledes bleve foreviste de af Selskabet's Medlemmer for bekomne Laan udstædte Gjeldsbeviser, samt andre Selskabet vedkommende Dokumenter. Derefter bleve foreviste de af Selskabet's Bogholder og Kasserer efter fremlagte Forregnelser førende Bøger, hvilket alt blev befundet i god og behørig Orden, og af bemeldte 3de Herrer Repræsentanter ved Underskrivt i Administrations Protokollen tilstaaet.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Drejer. Monrath. Lindstorff.

E. Røbbe.

Marquis af Tavora og hans Familie.

(Sluttet. See forrige No.)

Alt var forgjæves. Man bragte hans Fader til ham, som allerede havde underkaster sig sin Skjæbne, og bekjendt det Forlangte, fordi man haabede, at hans Exempel vilde bevæge den unge Greve til at gjøre det samme. Marquisen gjentog for ham, hvad han kort tilforn havde sagt til sine Dommere. Han bad ham paa det smmeste, ikke at overvælde sig med uforødsne Piinsler. Han sagde, at hans og hans Families Skjæbne uforanderlig var afgjort, og at den ikke mere lod sig forandre ved hans Benægtelser; han maatte derfor ligesaa gjerne bekjende, hvad man forlangte af ham.

Joseph af Tavora havde reist sig op fra Pinebænken, hvorpaa han just laae, da hans Fader kom ind. Da denne havde endt sin Tale, vendte han sig til Dommernes og sagde: "Jeg har lidt meget, De veed det, og disse forstrakte, til Brug for evig uduelig gjorte Lemmer, kunne bevise det.

Men hvad jeg føler i dette Dieblif, overtræffer alle foregaaende Qualer, da jeg maae see, at min stakkels gamle Fader har mistet Forstanden." Han fastede sig derpaa tilbage og sagde: "Begynder kun deres Piinsler paa ny — det haardeste, hvad mit Liv kunde byde mig, har jeg nu følt."

Den 12te Januar blev deres rædsomme Dødsdom affagt og dem bekjendtgjort Dagen førend deres Henrettelse.

Da man forkyndte Tavoras Gemalinde den affagte Dom, lagde Rettens Betjent efter Befaling til: at Kongen tillod hende, at henvende sig til hans Naade, ifald hun endnu havde noget at sige eller bede ham om. Men hun svarede med en stolt Tone: "Jeg har hverken noget at sige eller at bede om; aldrig har jeg i den lange Tid, vi have været gift sammen, forladt min Gemal; jeg fulgte ham villigen over Havet, da han gik til Indien, og unddrog mig frivilligen alle Ungdoms-Elæder, som i Hjemmets og i Familiens Skjød vinkede ad mig. Kongen veed, med hvilken Beredvillighed jeg skildte mig ved alt, hvad der var mig dyrebart, for at opfylde min Pligt, da det behagede ham at ledsage os en Tidlang paa det Skib, som paa hans Ordre skulde bringe os til

vores Bestemmelse. Hvor skulde jeg da nu lade den Mand, fra hvem jeg var uadskillelig i Livet, gjøre Reisen til den anden Verden allene? Nej! det var min Lykke at leve med ham, det er min sidste Glæde at døe med ham!"

Da nogle Geistlige traadde ind for at forbedre hende til Døden, bad hun, endnu at lade hende være allene. "Jeg har," sagde hun, "endnu nogle verdslige Forretninger at besørge, førend jeg kan overlade mig til Betragtninger af den tilkommende Verden."

Hun blev derpaa noget allene med sin Kammerfrue, den eneste fortrolige Person, man havde tilladt at komme til hende, og, efterat hun havde givet denne nogle Commissioner til Slægtninger og Venner, forærede hun hende sine Armbaand, den eneste Kostbarhed, man havde ladet hende beholde. Derpaa lod hun Munkene komme ind og hørte med uhyklet Fromhed og Hengivenhed paa deres høitidlige Forberedelse til Livets vigtigste Øjeblik.

Den 19de Januar om Morgenen lod hun førend sin Henrettelse ordne sit Haar som sædvanlig, og da en af Munkene badlede dette, som en i det Øjeblik uanstændig, Forsænglighed, svarede hun rolig smilende: "Byder da Religionen os at tilfødsætte udvortes Anstændighed? og vilde min Opbyggelse vinde derved at jeg offentlig kom frem i

ureen Paaskledning? Nei! ærværdige Fader! jeg troer, at Fromhed og Sømmelighed lade sig forene og at saa Itgegyldige Handlinger ikke vilke have den ringeste Indflydelse paa min tilkommende Lod."

Klokken halv otte begyndte de Dømtes Hæ-
rettelse. De bleve i Bærebøse, igjennem to Ra-
der Infanterie, baarne til Retterstedet. Dette
var ligeledes omgivet af Infanterie, og i længere
Kreds om Skafottet holdt to Regimenter Kavallerie.

Med Madam Tavora begyndte Executionen.
Hun traadde med Fatning, Rolighed og Værdighed
i sit hele Bæsen frem paa Skafottet, og rakte Skarpe-
retteren selv Tørklædet at binde for hendes Dine.
Derpaa satte hun sig rolig ned og snart faldt hendes
Hoved i hendes Skjød. Man bragte Kroppen og
Hovedet til Side og bedækkede dem med et Stykke
Linned.

Efter hende blev hendes yngste Søn, Joseph
af Tavora ført frem, en, denne Forbrydelse fra-
regnet, høist elskværdig og af alle agtet Yngling paa
21 Aar. Han var neppe saa snart kommen op paa
Skafottet, da han tog Klædet fra sin Moders Liig,
tog hendes blodige Hoved imellem begge Hænderne og
kyskede det med den inderligste Omhed.

Han blev bunden til en Maskine i Skikkelse af
et Andreas kors og en Strikke lagt om Halsen for at
qvæle ham. Men da Maskinen ved det første Forsøg

gik i Stykker, forlangedes hans Piinsler. I det, ved det andet Forsøg, to Bødler trak Strikken til om Halsen, sønderknuste andre hans Lemmer ved 18 Slag med en Jernkølle.

Paa samme Naade endte hans Broder og en Kammertjener deres Liv.

Nu førte man den gamle Marquis Favoura, som havde været General for Kavalleriet, paa Skafottet. Saasnart han traadde paa samme, vendte Kavallerieregimenter ham Ryggen, som om de ikke kunde taale den i deres General oplevede Skjændsel. Han blev levende raddrækket, uden i Forveien at quæles, og udholdt Pinen, uden at give en Lyd fra sig.

Mindre standhaftigen leed Hertugen af Avelto samme Død.

Tilfældt blev den ene Tjener, som havde skudt paa Kongen, og som var dømt til levende at brændes, bragt frem og bunden til en Pæl paa den ene Side af Skafottet og ligeover for ham Billedet af den anden Tjener, som ligeledes havde skudt efter Kongen, men reddet sig ved Flugten. Derpaa tog man Klædet fra Pigene, for at lade ham see paa dette græsselige Syn og tændte nu Baalet, som befandt sig under Skafottet. Saa heftig Ilden end brændte, varede det dog et heelt Kvarteer, førend Døden medlidenshedsfuld tog Forbryderen i sin Favn; ogsaa Hertugen og Marquisen skulle, da Skafottet be-

gyndte at brænde, endnu have aandet og sukket. Da det Hele var forvandlet til Aske, lod man denne samle ved Bødler og kaste i Havet.

De Henrettedes Godser bleve confiskerede, deres Bopæle nedrevne og fløifede og Tomterne bestrøede med Salt og Skamstøtter oprettede paa dem.

Af alle Forbrydere fandt Hertugen af Aveiro mindst Medlidenhed, da han havde viist sig hovmodig, raae og pralende i Medgang, men modløs, frybende og lav i Modgang. Almindelig og inderlig Medynk fandt derimod Familien Tavora, da der aldrig havde hvilet den mindste Plet paa samme, uden den, hvorved den tilsidst fordunklede sine mange Fortjenester, og selv deres Forhold i Dødens Time opvakte agtværdig Medlidenhed imod dem.

Vater Malagrida tillige med flere Jesuiter, som ved ham vare blevene Medvidende i denne Sammenrottelse, bleve overgivne Inquisitionen til Afstraffelse. Denne efterlignede de Forriges Dom, lod dem dømme fra deres geistlige Embeder, binde til en Pæl og qvæles, og, for at tilintetgjøre hvert Spøer af dem, tilsidst brændte dem til Aske og strøe denne i Havet. Alle Brødre af deres Orden bleve ved et kongeligt Edict under Dødsstraf for evig forviiste alle portugisiske Lande.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 4.

Løverdagen den 27de Januari 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

Mandagen den 29de denne Maaned om
Eftermiddagen Klokken 5, holdes General-
Forsamling paa Prindsens Palai bag Slots-
tet; til hvilken Tid De Herrer Repræsenta-
tante vilde behage at møde.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses = Selskab.

Drejer. Monrath. Lindstorff.

G. Koble.

En Klappejagt en gros.

Iblandt Jordens levende Beboere bestaaer den enes Liv for det meste ved den andens og, som oftest, mange andres Undergang, ligesaa dens Besherker, Mennesket, indtil det, for det blotte Die usynlige, Infusionsdyr, og ikkun faae Dyr, hvis Fødemidler ene ere livløse Legemer, gjøre en Undtagelse heri. Jagten er derfor ligesaa gammel paa vor Klode, som de levende Skabningers Tilværelse, den hører til deres Bestemmelse, den er Naturens Bud. Det ufornuftige Dyr, ei skabt til at hæve sig høiere, blev dette Naturens Bud troe og udøver denne sin medfødte Ret endnu paa samme Maade, som dets Ahner i maaskee det tusinde Led. Ogsaa Mennesket, det største iblandt alle Rovdyr, følger denne Naturens Lov, saa længe det blot er Dyr, og i dets saakaldte vilde, det er, endnu blot dyriske Tilstand, er Jagten næsten dets eneste Beskjæftigelse, dets eneste Kilde til Livets Ophold. Forst naar Jagten slipper naar de Dyr, som hidtil gav ham Føde, ei mer

ere saa talrige, at Jagten paa dem kan føde ham, begynder han at gjøre de tæmmelige Dyr tamme, for — ligesom Dyrene, der gjemme en Deel af deres Overflødighed — i Nødstilfælde ei at omkomme af Mangel, og dette er allerede et Skridt fremad fra det blotte Dyr til Menneske. Med dette Skridt følger uundgaaeligen et andet, som giver Mennesket allerede en heel Deel mere Beskjæftigelse, end Jagten allene gav ham. Havde han hidtil af Planteriget blot nydt det, samme tilbød ham i sin naturlige Tilstand; saa er han nu ogsaa tillige nødt til — saa at sige — at tæmme en Deel af Planteriget, nemlig at samle itide et Forraad af samme til Underholdning for sine Creature paa den Tid, de selv ei kunne forskaffe sig samme. Derved er tillige et andet, et større Skridt fremad gjort. Iblandt de Planter, han er nødt til at samle til Dyrenes Underholdning finder han en og anden, som ogsaa kan tjene ham selv til Føde. Hvad Naturen hidtil frivilligen havde ydet en lille Familiekreds, forstaaer nu et mere til en stedse forøgede. Kunsten maa komme til Hjælp. Han begynder derfor at saae og at plante, for itide at kunne høste. Han bliver fra en Nomade til en Agerdyrker. Har han fra sin

raae Tilstand, som Dyr indtil Agerdyrkeren hævet sig til Menneske, saa begynder han nu først at uddanne sig som Menneske. Men saa høit han end stiger i denne Uddannelse, saa vil han dog aldrig blive frie for den naturlige Følelse: at han er Dyrenes, at han er hele Naturens Herre, forsaavidt han formaaer at underkaste sig dem begge.

Har Jagten, det er de vildt levende Dyrs Forfølgelse, Fangst og Drab da ogsaa ophørt at være den eneste Kilde til hans Fødemidler, saa er den ham dog, — og bliver det aldrig — ei gandske uundværlig, især Fiskefangsten. Med Landdyrenes Forfølgelse og Nedlæggelse maa der derimod snart skee et tilbørlig Indseende, isald de ikke, ifølge den medfødtte Kovsyge, Mennesket har imod dem, snart alle Kulde blive udryddede. Jagten paa dem tillades derfor ei mere enhver Lysthavende, men den bliver forbeholdt visse, ene dertil Beretigede, og at følge Naturens Lov bliver nu en Forbrydelse for de fleste Medlemmer af Samfundet. Jagten sees ikke mere som Fødemiddel, men mere til Fornøielse.

Ligesom Mennesket i andre Ting raffinere paa at gjøre Fornøielsen fornøieligere, saa ogsaa med Jagten; det er ei allene nok med den Fornøielse

at bræbe Dyret, man vil ogsaa forøge denne Fornøielse. Deraf de forskjellige Maader at jage paa, deraf Jagtens Valhalla, Klappejagten, som allerede i mange hundrede Aar har været i Brug hos alle de store Nationer til Lyst for de Jagtberettigede og alle Jagt-Eiskere og til Byrde for de Uberettigede. Den største af alle Klappejagter er vistnok den, vi nu skal fortælle.

Det var en af de asiatiske Verdensbestormere, den mongoliske Kaiser, Dschingiskan, som anstillede denne store Jagt, paa en Tid, da hans Armees var uden Beskæftigelse. Midt om Vinteren, erholdt en af hans Generaler, da Rigets Overjægermester var fraværende, Befaling at anordne alting til Jagten og at udvide den Kreds, hvorfra den skulde begynde, saa langt som muligt. Denne lod nu underrette alle Jægermestere om Planen, og betegnede Omkredsen, som skulde besættes. Derpaa erholdt Armeen Ordre at begive sig i visse Afdelinger hver paa en vis den anviist Post, og der i alting at følge Jægermesterens Befalinger. Soldaterne bleve opstillede i Gelede og dannede paa denne Maade en Cirkel, som holdt flere hundrede Meile. I Midten af denne Cirkel var en stor Elette og paa denne skulde alle Dyr drives sammen.

Saa snart disse Foranstaltninger vare trafne, blev der fra Jægermesteren sendt Courere til Generalen, som iagen afgav Rapport til Kaiseren selv, og af ham igjen modtog de fornødne Ordres. Disse bleve ved Courere igjen paa det hurtigste meddeelte Jægermesteren. Kaiseren's Hovedquarteer var med i Kredsen og rykkede tillige med de andre Linier st. dse nærmere imod Middelpuncten. Hele Armeen var i fuld Rustning, som i Krig og der herskede den strengeste Disciplin. Tillige blev Jagtlovene strænge overholdt og der stod Livsstraf paa at dræbe et Dyr; de maatte blot skræmmes bort og derved drives tættere og tættere sammen. Saa snart Marschen begyndte lode Trommer og Pauker og Horn og Soldaterne forøgede denne Allarm ved at slaae paa deres Skjelde. Om Natten opflog man smaa Leir satte Bagter ud og underholdt Ild for at forhindre Dyrene i at rende tilbage. Saaledes blev man ved at gaae fremad i flere Uger og Kredsen traf sig mere og mere sammen. Naturligviis mødte man ved et saa stort Foretagende ogsaa mange Hindringer. Saaledes stødte en Deel af Armeen engang paa en ikke ubetydelig Flod, og, var det end ikke just saa vanskelig selv at passere samme, saa var det dog ei

let at jage Dyrene over samme. Smidlertid maatte Soldaterne trække sig tætte sammen, Allarmen forsøgedes, jo nærmere man kom Floden, og Dyrene nødtes til i deres Angst at springe i Vandet og at svømme over. Ogsaa fra Bjergene og ud af Bjergkløfter bleve de drevne fremad og store Skove maatte trænges igjennem for at de ikke skulde skjule sig i samme.

Saa ofte der maatte gøres Hold i en Punct af Rjæden, blev det strax meldt til Hovedkvarteret, for at derfra kunde udgaae Forholdsregler til de øvrige Kolonner, for at Rjæden ei skulde komme i Uorden eller afbrydes, men i omtrent lige Fra-stand lidt efter lidt rykke Centrumet nærmere.

Jo tættere Kredsen trak sig sammen, desto mere angstigedes Dyrene, hvis Antal mere og mere tog til. De søgte derfor, som om de mærkede Faren, paa mange Maader at undgaae den, snart ved at skjule sig i Huler snart ved at flygte paa Bjergene eller til Skovene, snart ved at forsøge at gjennembryde Linien for at slippe udaf Kredsen. Herved forsøgedes Faren for Soldaterne som ikkun ved Raaben og Skrigen og larmende Instrumenter turde drive dem tilbage, deels kom Dyrene selv i Strid

med hinanden og de Svage bleve som oftest Offer for de Stærkere.

Imidlertid besøgte ei allene Generalen og Prindserne ideligen Linierne for at see, om alting blev udrettet efter de givne Ordre, men Dshingiskan red endogsaa selv tidt i egen Person omkring, for at tage alting i Oiesyn. Thi ikke var blot Fornøielsen Hensigten af denne Jagt, denne Skulde for Tropperne tillige forestille et virkeligt Krigstog.

Dyrenes Bildhed og Raserie tabte sig efterhaanden, som Kredsen blev snævrere og deres Mod syntes at være blevet forvandlet til Modløshed og Frygt, et Syn, som forarsagede deres raae Forsølgere et ringe Fornøielse.

(Sluttes i næste No.)

Borger = Benen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 5.

Løverdagen den 3 Februar 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

En Klappejagt en gros.

(Sluttet. See forrige No.)

Da Dyrene, saaledes forfulgte og skræmmede, de første man traf, i flere Maaneder, de sidste, i flere Dage, endelig paa den Maade vare drevne sammen paa deres fælleds Sæmhelplads, den store Elette, lod Kaiseren gjøre Holdt. Under de larmende Instrumenters Lyd og Armeens Skrig begav han sig nu, ledsaget af Prindserne og Generalerne, ind i Kredsen, og anrettede, nagtet mangt et Dyr ærligen forsvarede sit Liv, et græffeligt Blodbad iblandt dem. Da han selv havde forladt Kamppladsen, satte han sig paa en Trone, som var opreist paa en Hvi, hvorfra han kunde overskue hele Pladsen, for at betragte

sine Sønners og Officerernes Duelighed og Behændighed. Tilsidst erholdt ogsaa de andre Herrer ved Hoffet og Armeen Lov til at vise deres Tapperhed.

Da dette havde været nogen Tid, traade Dschingiskans Børnebørn tilligemed flere andre unge Folk af Stand frem for Tronen og bade Kaiseren om de øvrige Dyr's Liv og Frihed. Kaiseren tilstod dem deres Bøn, takkede sine Tropper, hvis Dvælse nok havde været Hovedhensigten af hele Jagten, da den snart derefter igjen skulde maschere imod Fienden, for deres Accurateffe og Conduite, og befalede dem tillige at marschere tilbage igjen i deres Qvarteerer.

Glade flygtede nu de ængstigede Dyr, som Sværdet og Pilene havde forskaaet, tilbage til Skovene og Bjergene.

Fire Maaneder havde denne Jagt været og muligens havde den ei endnu været til Ende, hvis Dschingiskan ei havde været nødt til at holde sin Armee beredt til Forsvar eller Angreb imod sine Naboer. Desuden var Hovedhensigten, at øve Soldaterne i bestandige Krigsmansøvre, opnaaet. Denne mærkelige Jagt skede om Vinteren 1220 og 1221 og neppe er der holdt en saadan Jagt enten før eller siden.

Hverve-Historier.

Der var en Tid — og den er først endt i de Dage, mange af vort Blads Læsere endnu kunne huske, — at de fleste Europæiske Magter havde til Besætning i deres Festninger for største Dele Udslændinger, det er, i fremmede Lande til Krigstjenesten hvervede Folk. Man var ei endnu kommen paa den Idee, som Preussens Friederich først i det Hele synes at have realiseret, at Landets Børn bedst værne om Landet selv. Tydskland var da, formedelst dets særegen Statsforfatning, dets Beliggenhed i Hjertet af Europa og dets store Folkemængde, en Tummelplads for flere Nationers Hververe, og dets frie Rigsstæder vare de egentlige Markeder for deres Handtering. Vel var det, efter Konstitutionen, ikkun tilladt at hverve Folk, som frivilligen vilde gaae i Tjeneste, og det var endogsaa forbudt Hververne selv at bruge Overvæltelse, List eller Magt, men saasnart en Rekrut blev afleveret til vedkommende Regiment, blev der aldrig spurgt om, eller, om han klagede, agtet

paa, paa hvad Maade han var bleven hueruet. Rekruten maatte udholde de Nar, han havde engageret sig paa, og endda satte sig for lykkelig, naar han slap efter denne Tids Forløb ved at forstaae at undgaae de ham lagte Snarer. Det er saare naturligt, at der paa denne Maade kom en Mængde Krigsfolk i Tjeneste, som ikke durde, — efter Tidens Talemaade — til andet end til at være Soldat, som, efter den Tids Begreber, var det samme, som at komme i Tugthuus eller Slaverie. Denne, dengang almindelige Forestilling om at blive Soldat, begunstigede Militæret selv ikkun alt for meget; thi det var som oftest Tilfældet, at en Karl, naar han havde begaaet en Forbrydelse, hvorfor han skulde tiltales og straffes, lod sig huerue og da alletider var sikker paa ikke at blive udleveret af Regimentet, førend den requirerende Civil = Øvrighed havde erstattet samme baade de erholdte Haandpenge og øvrige Omkostninger, som de da naturligviis sjelden havde Lyst til at betale. Paa denne Maade bestode, i det mindste i den senere Tid, de hueruede Regimenter for det meste af Nationernes Udskud, af Folk, som ikke havde Lyst til eller ikke durde til andet end til at være Soldat. At vente Trostøb af saadanne

Farsvarer, var naturligvis Daarskab, og Erfaringen har i flere Aarhundrede viist denne Sætnings Sandheden, uden at man synes at have kunnet indsee den.

Imidlertid gif Hververne desværre ei alle tider frem i deres Forretninger efter Love og Anordninger og deres Instruxer, men undsaae dem ikke ved, naar Høsten paa en lovlig Maade ei var riig nok, at bruge ulovlige Midler.

Fortællinger om at mangen Ulykkelig er lokket i Garnet, erindre vistnok ei faa af vore Læsere, men af Beviser paa hvorledes mangen Yagling ved List eller Vold blev tvungen til, imod sin Villie, at tage imod den hvide eller røde Kjole, gives der vistnok kun faa Exempler.

Den bekjendte Forfatter af Sigfrid von Lindenberg har i een af sine Romaner, i en Anmærkning, fortalt en Historie om hvorledes en Haandværkssvend, i det han vandrede ind i Porten af en tydsk Kjøbstad, ved voldsomme Midler blev tvunget til Militærtjeneste, men saa kraftfuld end hans Skildring er af de ligesaa barbariske som lumste Midler til at faae Maanden til at give efter, saa er man dog tilbøielig at antage denne Fortælling for en Roman, saa meget des mere, da

den ikkun udgjør en Note i en Roman. At der imidlertid virkelig er udøvet sige Miegjæringer imod unge, enfoldige eller troeskyl'dige Mennesker, derpaa kunne følgende authentiske Fortællinger tjene til Beviis.

I.

I Begyndelsen af 1705 kom et Skib til Tønningen og Capitainen sendte nogle Matroser i Land, som skulde hente fersk Vand. I det de gik igjennem en af Byens Gader, mødte de en Soldat, som tiltalte en af dem, ved Navn Andreas Lange, hvorfra han kom. Da Matrosen studsede ved at høre sit Navn af en ham ubekjendt Person, vedblev Soldaten: "kjender Du ikke Hieronymus Klover mere?" Derpaa erindrede Matrosen sig, at de vare opdragne sammen paa Kypergaarden i Hamborg, hvor begge deres Mødre havde arbejdet. Soldaten beder Matrosen om at følge med i hans Quarkeer og fortælle, hvorledes det gik hans Moder, og troeskyl'dig opfylder denne hans Bøn. Soldaten fører ham til en Arbeidsmand og lader ham skjenke et Glas Øl, og Matrosen gjentager denne Høflighed. Imidlertid, komme der endnu, da de saaledes drikke med hinanden, fem andre Sol-

bater til. Da Matrosen nu vil gaae og kaster 4 Skilling for sin Fortæring paa Bordet, tage Soldaterne Pengene og en af dem støder ham med en Stok for Brystet; spørger: hvor han vilde hen? og siger med en bydende Tone, han skulde være Soldat.

Uagtet Matrosen nu med en høj Eed forsikrede, at han paa ingen Maade vilde blive Soldat, saa meget des mindre, siden han allerede tjente Hertugen af Holsteen (Gottorp nemlig), da hans Capitain (en Kammerjunker Temming) var i fyrstelig Tjeneste og Skibet førte to Løver i sit Flag, tillod man ham alligevel ikke at gaae bort; han maatte blive der hele Natten over og blev nødt til at drikke Brændeviin. Derved blev han meget ilde af dem behandlet med Hug og Stød, jo de hug ham endog et Hul i Hovedet under bestandig Tiltalen: at sige ja. Men da han aldeles ikke var at bevæge dertil og han heller ikke vilde drikke mere med dem, brugte de andre, ved slige Hvervinger oftere brugte, Kneb. De stak ham Penge i Lommen og vilde derpaa nøde ham til at tage samme, thi — sagde de — han havde Herrepenge i Lommen. Ogsaa dette vidste han at rede sig godt udaf. "Jeg har ingen Penge taget", var hans Svar,

"har min Lomme taget imod Penge, saa lad den tjene". Soldaterne løste hinanden af ved denne Bøddelgjerning for des bedre at kunne træe ham. Da disse, hele Natten isjennem brugte, Mishandlinger og Kneb ei endnu førte til Maalet: saa søgte man endnu andre. De kastede ham nemlig den anden Morgen tidlig en blaa Kappe om, trykfedede ham en Hat paa Hovedet ned i Ansigtet og førte ham saaledes fra hans første Pinebænk omkring ved Bolden til en stor Stald, hvori der var et Bærelse med en Ovn. Underveis tvang de ham ved Hug til at holde Kappen sammen for ei at kjendes.

(Sluttes i næste No.)

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 11te Februar, da Hr. Pastor Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 6.

Løverdagen den 10 Februar 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

Efter den i General = Forsamlingen den 29de forrige Maaned, fremlagte Beregning over Selskabets Indtægter og Udgifter, tilligemed Renterne for forrige Aar, var at anvende til Aaan 3250 Daler rede Sølv, samt til Pension og Gratifikation 2064 Rbdlr. i Sdlr. Disse til Aaan 3250 Daler rede Sølv, blev iblandt de derom Ansøgende, bevilget 25 Medlemmer, og af foransørte til Pension og Gratifikation anvendelige 2064 Rbdlr. i Sdlr., besluttede Repræsentanterne, at 100 Rbdlr. i Sdlr., skulle forbruges til Pension saaledes, at 5 nye Pensionister ansættes hver med 10 Rbdlr. i Sdlr., og 50 Rbdlr. i Sdlr. at fordeles som Tillæg paa 10 af Selskabets allerede værende Pensionister, hver med 5 Rbdlr. Sdlr., og de øvrige 1964 Rbdlr. i Sdlr. at uddeles som Gratifikation.

Som nye Pensionister bleve ansatte:

1. Skibsbygmester Humble
2. Skomager Rings Enke
3. Lysestøber Alminds Enke
4. Jomfrue Schulz
5. Parykmager Helt.

Følgende forhen paa Pension ansatte erholdt
Tillæg.

1. Captain og Sverdfeger Mejers Enke	5 Rbdlr.
2. Præsten Justs Enke	5
3. Hørkræmmer Winchels Enke	5
4. Vinkjøper Erichsen	5
5. Ædigebrøgger Halls Enke	5
6. Captain og Farver Staal	5
7. Fuldmægtig Lassens Enke	5
8. Pakhusforvalter Bruuns Enke	5
9. Bogtrykker Christensens Enke	5
10. Ridsmand A. Mejers Enke	5

De til Gratifikation anvendelige 1964 Rbdlr.
i Sedler bleve saaledes uddeelte.

1. Prokurator Nabyes Enke	10 Rbdlr.
2. Oversticærer Pinferts Enke	8
3. Lysestøber Alminds Enke	10
4. Spisevært Gisbels Enke	8
5. Bogtrykker Sebbelows Kone	15
6. Skomager Holms Enke	8
7. Inspektør Mejers Enke	10
8. Fyrbøder Lohmans Enke	10
9. Skibsbygmester Humble	15
10. Fru Carlzen	8
11. Sergeant Freeses Enke	10
12. Equipagemester Hastes Enke	15
13. Comissionair Sorterup	10

14.	Bogmand Andersens Enke	8	Abstdr.
15.	Antersmed Caspersens Enke	8	
16.	Skædder Krone	20	
17.	Kobberstikker Møllers Enke	8	
18.	Boaholder Heilbuth	10	
19.	Præsten Ryndes Enke	15	
20.	Bogholder Strandgaard's Enke	10	
21.	Skomager Rings Enke	15	
22.	Korvalter Juels Enke	15	
23.	Buddet Hollinghausers Enke	10	
24.	Mægler D'Andrades Enke	20	
25.	Bærtshusholder Carstensens Kone	8	
26.	Jomfrue Schulz	8	
27.	Laquai Smiths Enke	10	
28.	Bandmester Hiorts Enke	20	
29.	Seminarielærer Clausens Enke	12	
30.	Laugsbud Didrichsens Enke	10	
31.	Skomager Branting	8	
32.	Kammerraad Heinings Enke	8	
33.	Toldbetjent Sommers Enke	10	
34.	Kammerfører Ipsens Enke	10	
35.	Kobbersmed Trane	10	
36.	Varymager Grundels Enke	8	
37.	Friseer Knudsens Enke	8	
38.	Kuldmægtig Svenstrups Enke	10	
39.	Toldbetjent Greithers Enke	10	
40.	Sergeant Thoersens Enke	10	
41.	Insekteur Clemens Enke	20	
42.	Candidat Medens Enke	20	
43.	Sommermester Kobbersons Enke	12	
44.	Opsætsbetjent Rosted	10	
45.	Jomfrue Kürst	10	
46.	Slagter Riedel	8	
47.	Vudsmyntmager Meers Kone	20	
48.	Uhrmager Studsgaards Enke	10	
49.	Graver Quists Enke	20	

50. Buddet Vinas Enke	8 Rbdlr.
51. Broemand Smiths Enke	8
52. Forvalter Clemensens Enke	8
53. Glashandler Berniges Enke	20
54. Varysmager Helt	8
55. Birkeskriver Gøthjes Enke	15
56. Commissionair Sorterups Enke	15
57. Fuldmægtig Hermes Enke	10
58. Architect Møller	8
59. Bogbinder Anthons Enke	8
60. Kirkesanger Graulunds Enke	15
61. Kæbeflager Mahns Enke	10
62. Kammerraad Palludans Enke	12
63. Bærtshusholder Hansen	8
64. Skomager Holm	10
65. Kammerlakai Hielses Enke	10
66. Jomfrue Winge	8
67. Lim - Fabrikur Westenbergs Enke	8
68. Skrædder Møller	6
69. Skomaager Olsen	8
70. Faktor Rosenbergs Enke	8
71. Brændevinsbrænder Lund	10
72. Bogholder Hvids Enke	30
73. Captain og Sverdsæer Mejers Enke	15
74. Skrædder Bahs Enke	8
75. Slagter Petersen	10
76. Prokurator Hansens Enke	10
77. Captain Hafns Enke	15
78. Præsten Rocks Enke	15
79. Maler Lundberg	10
80. Slagter Smiths Enke	10
81. Billedbugger Willerups Enke	8
82. Guldsmed Niensens Enke	8
83. Friebager Sprengers Enke	8
84. Buddet Ditleffsens Enke	10
85. Præsten Justs Enke	10

86. Syroglærer Bays Enke	12	Absolr.
87. Mægler Hovik's Enke	12	
88. Hørkammer Winchels Enke	10	
89. Handkemaager Reichels Enke	12	
90. Maler Hultmans Enke	10	
91. Jomfru: Tofte	10	
92. Assistent Brandt	20	
93. Provstinde Willejus	12	
94. Porselainshandler Rosenkilbes Enke	12	
95. Parykmager Keygers Enke	8	
96. Parykmager Balzars Enke	10	
97. Bundermager Brumers Enke	15	
98. Castellet Chef Mejers Enke	12	
99. Bogholder Mejers Enke	12	
100. Sergant Konnings Enke	10	
101. Degnen Chauvovs Enke	10	
102. Duumager Freyas Enke	8	
103. Binktyper Erichsen	12	
104. Skrædder Lunds Enke	8	
105. Skomager Grænkman	8	
106. Forvalter Grims Enke	10	
107. Skolelærer Struchs Enke	10	
108. Bogholder Kroymans Enke	10	
109. Trakteur Thausens Enke	10	
110. Skrædder Rudelbach	10	
111. Skomager Borup	8	
112. Byefoged Rimers Enke	12	
113. Sergeant Mandras Enke	10	
114. Hørkammer Langs Enke	12	
115. Smedker Biedts Enke	10	
116. Glarmester Eigers Enke	8	
117. Handkemaager Lunds Enke	12	
118. Staldkarl Truelsens Enke	10	
119. Institutlærer Vorchorst	20	
120. Brændevinsbrænder Eistrups Enke	10	
121. Bogbinder Graaes Enke	10	

122. Skræder Berstorps Enke . . .	10	Abstr.
123. Revisor Webers Enke	15	
124. Præsten Dischers Enke	12	
125. Amtschirurg Grøbe	15	
126. Edigbrygger Halls Enke	10	
127. Hørfæmmer Lysters Enke	10	
128. Parykmager Ipsens Enke	10	
129. Parykmager Bernharts Enke . . .	10	
130. Instrumentmager Fastings Enke .	10	
131. Bogholder Ambergs Enke	15	
132. Porselainshandler Thomsens Enke	8	
133. Skomager Weinbachs Enke	8	
134. Guldsmed Carstensens Enke . . .	8	
135. Capitain og Farver Staal	10	
136. Knapmager Krags Enke	10	
137. Assistent Møllers Enke	12	
138. Tøehandler Brngman	10	
139. Skræder Kolbeck	10	
140. Guldsmed Bærums Enke	10	
141. Handstøemager Smiths Enke . . .	8	
142. Præsten Mariagers Enke	15	
143. Dreier Ribmes Enke	10	
144. Gørtler Hainzens Enke	10	
145. Klokker Lysters Enke	15	
146. Grovsmed Hammers Enke	8	
147. Hattømager Jansens Enke	15	
148. Havnesøged Nissens Enke	10	
149. Politi - Adjutant Møllers Enke .	12	
150. Skomager Sylvechs Enke	10	
151. Skrædder Meier	10	
152. Fuldmægtig Lassens Enke	10	
153. Skrædder Hofstrups Enke	8	
154. Maler Holms Enke	10	
155. Parykmager Hansens Enke	12	
156. Bankevægter Grindbergs Enke . .	10	
157. Cantor Muxols Enke	12	

158. Skomager Fransved	10	Rdsldr.
159. Bøvær Seegers Enke	10	
160. Jomfrue Classen	8	
161. Steenbygger Karlebyes Enke	17	
162. Bager Bresslovs Enke	10	
163. Pakhusforvalter Bruunds Enke	20	
164. Snedker Koedts Enke	8	
165. Blytækker Petersens Enke	10	
166. Skolelærer Bechs Enke	10	
167. Guldsmed Lyderdahls Enke	8	
168. Bogtrykker Christensens Enke	10	
169. Skipper Lykkes Enke	10	
170. Bøcker Weilbye	10	
171. Urtekræmmer Kirkhoffs Enke	10	
172. Riibmand N. Meiers Enke	10	
173. Snedker Harrens Enke	8	
174. Ijenkræmmer Proms Enke	10	
175. Jomfrue Edelman	10	
176. Brændevinsbrænder Weises Enke	8	
177. Skrædder Angels Enke	8	
178. Kræmmer Helgeruds Enke	12	
179. Guldsmed Kongsbachs Enke	10	

I samme General-Forsamling blev fremlagt Kassererens Extracter af forrige Aars 2det og 3die Kvartals Regnskaber, hvilke herefter i Ugebladet skal vorde indførte.

Som nye Medlemmer af Selskabet bleve antagne:

Hr. O. Gisdesen, Cancellieraad

— P. A. Halse, Contorist

- Hr. N. P. Bang, Havneskriver
 — H. Mejer, Captain og Toldbetjent
 — N. S. Nagaard, Opsigtsbetjent
 — N. G. F. Christensen, Bogtrykker
 — J. H. Hofgaard, Malermester
 — Hammeken, Legationsraad
 — P. Tofft, Skibschirurg
 — H. C. Friedel, Trakteur
 — P. E. Jansen, Renteskriver
 — N. J. Nørager, Urtekrammer
 — C. L. Smidt, Statsraad og Regjeringsraad,
 Ridder af Dannebrog
 — P. B. Olsen, Musikhandler
 — C. F. Mørk, Marschandiser
 — Ebbesen, Hørkrammer
 — H. Hammer, Skibs-Capitain.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Drejer. Monrath. Lindstorff.

C. Kølle.

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles
Søndagen den 11te Februar, da Hr. Pastor
Michelsen meddeler sit Bidrag.

Borger = B e n n e n .

Tre og tredivte Aargang.

No. 7.

Lørdagen den 17 Februar 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e .

Hermed følger den i General = Forsamlingen den 29de forrige Maaned fremlagte Extract af forrige Aars 2det Kvartals Regnskab.

Administrationen for det foreenede Understøttelses = Selskab.

Drejer. Monrath. Lindstorff.

E. Koble.

Hverve-Historier.

(See Borgerbennen No. 5.)

Saa snart han var kommen til sit nye Fængsel, fyrede Soldaterne meget stærk i Ovnen, satte ham tæt op til samme og hentede tillige Spegesild, som man nødte ham til at spise og drikke Brændeviin til. En Lieutenant, som allerede om Morgenens havde besøgt ham, førend han blev bragt til Stalden, var ogsaa tilstæde ved denne Tortur. Efterat man havde piinet tre hele Sild i ham, hentede en Underofficeer Kapitainen. Denne kom ind i en blaa Silkeslapprok og tiltalte Matrosen med de Ord: "er Du her Karl, Du kan ogsaa blive en brav Soldat!" og Lieutenanten lagde, til liden Vaade for Matrosen, til: "Han skal blive Soldat, jeg skal strabafere ham saa længe til han siger ja." Da Synderen ei endnu vilde beqvemme sig til dette fordømmende ja, og Kapitainen imidlertid var gaaet bort, fyrede Soldaterne endnu mere i Ovnen, trak endelig Trøien af Matrosen og satte ham med Magt paa den næsten gloende Ovn. Under disse Smerter afsvang de ham endelig Jaordet.

Derpaa blev han ført til Kapitalnen, som kjændte paa ham, at han ikke strax med det Gode havde taget Tjeneste, men gav ham to Mark til Haandpenge, hvorimod Soldaterne fratog ham igjen de Penge, som de før hemmeligen havde puttet i hans Lomme.

Imidlertid blev denne Hændelse et dulgt og Stadsecretairen kjøbte Matrosen, formodentlig paa Kammerjunker Lemmings Vegne, frie ved at betale til Kapitalnen 6 Rigsdaler for ham.

Da dette ei var første Gang, de to Officerer havde viist en urigtig Conduite og givet Magistraten i Tønningen Anledning til Klager, men endog paa samme Tid brugt en meget voldsom Udfærd imod en Borger fra Husum, saa blev der sendt en alvorlig Forestilling til Regjeringen paa Gottorp, som havde en fyrstelig Forordning til Følge, hvori det strænge blev forbudt Officererne i Tønningen at tage en Matros til Soldat imod sin egen eller sin Herres Billie. Misgjerningen selv blev ustraffet.

A n e k d o t.

Da Rom, efter Murats Nederlag, vrimlede af Østerrigere, lod iblandt andre en böhmisk Licutenant, der kun var sit Moderemaal gandske mægtig, sig forestille for den hellige Fader. Denne klappede ham paa Skulderen med de Ord: bravo guerriere! (brave Kriger). Den trohjertige Böhmer greb i en Hast Hans Helligheds Haand, rystede den ret djervt og svarte: bravo Papa! bravo Papa! hvorover denne hjerteligt maatte lee, og dermed var Audient- sen forbi.

Trykfeil i No. 5.

- S. 34 Lin. 9 istedetfor den læs de.
 — 35 — II — særegen — særegne.
 — 37 — 3 — Sandheden — Sandhed.
 — 40 — 3 — træ — trætte.
-

E x t r a c t

af

2det Kvartals Regnskab,

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Kvartalet, fra 1ste April til ultimo

Juni 1820.

I n d t æ g t e r.

	Sedler og Tegn.		Rb S
	Rbd.	/3	
Kassebeholdningen fra forrige Aar (see Ugebladet No. 45) var . . .	2711	68	102
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 32te Aargang fra No. 14 til No. 26 inclusive	433	87	—
B. Kvartals Contingent for 1ste Kvartal 1820 fra 1ste Jan. til ultim. Marts	545	80	—
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Kvartal	475	—	28
	Rbdlr.	4166 43	131

At forestaaende Extract af 2den Kvartals Reg for 1820 er overensstemmende med Admin tionens Control bevidner

Drejer.

Monrath.

C. Rob

U d g i f t e r.

	Sedler og Tegn.		Rebe Solv.	
	Rdd.	/3	Rdd.	/3
De aarlige staaende Udgifter, for Tidningsbladets Trykning, Papiir, Løn- ninger &c.	734	76	—	—
De aarlige Pensionister i dette Qvartal	460	—	—	—
Udfældige Udgifter i dette Qvartal .	5	72	—	—
Saldo bliver Casse-Beholdningen includ. 1200 Rdd. Restancer hos forskjellige Medlemmer for Laan	2965	87	1310	31
Rddlr.	4166	43	1310	31

København, den 30te Juni 1820.

P u n d,
Kasserer.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 8.

Løverdagen den 24 Februar 1821.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

Hermed følger den, i General = Forsamlingen
den 29de forrige Maaned, fremlagte Extract
af forrige Aars 3die Qvartals, Regnskab.

Administrationen for det foreenede Under
støttelses = Selskab.

Drejer. Monrath. Lindstorff.

E. Koble.

Sverve-Historier.

(Fortsat. See forrige No.)

En livegen Karl paa Godsset Nembt i Holsteen, Hendrik Wendt, tjente som Kalvekudst hos sin Herre, Godssets Eier, en Oberstlieutenant Breiger. Den 22de August 1725 fjørte han paa sin Husbonds Ordre med Victualier til Hamborg, hvor han solgte samme. Da Oberstlieutenanten ligeledes selv var kommen til Byen, gif han henimod Aften til ham, for at aflægge Regnskab, erholdt af ham 8 Skilling Tæringspenge og den Ordre at skynde sig ud af Porten med de Varer, han skulde tage med tilbage, og at bie efter ham i Langenhorn (en Hamborgsk Bye $1\frac{1}{2}$ Miil fra Staden) i to Timer, men fiøre hjem, hvis han et kom inden den Tid. Karlen lystrede sin Herres Befaling, men neppe var han kommen en halv Miil fra Byen, saa blev han, i det han fjørte igjennem en lille Buss, pludselig overfalden af fire Karle, med Magt taget fra sin Vogn, og med Hænder og Fødder bundne paa Ryggen, sat paa en anden, som stod i Beredskab. Formodentlig for

at undgaae de offentlige Landveie kjørte man med ham paa Omveie hele Natten igjennem. Underveis bod de ham lidt Øl og Brændeviin, men da han, i sin bundne Stilling, ei kunde modtage samme og paa hans indstændige igjentagne Begjæringer, bandt de ham løs, og lod ham lægge sig foran dem i Vognen.

Om Morgenen imellem Klokken 2 og 3 kom de til Sandkrug i Amtet Reinbek, hvor der var et Toldsted og Veien sperret ved en Bom. De maatte altsaa holde og forlange at den skulde lukkes op.

Men neppe saasnart hørte han Vigen komme med Nøglen, saa gav han sig til at raabe: "Frels mig! Frels mig! det er preussiske Hververe, som med Magt have taget mig fra Heste og Vogn!" Vigen render forskrækket tilbage for at fortælle Toldforvalteren hvad hun havde hørt, imedens en Underofficier søgte at holde Munden til paa ham med de Ord: "Na din Fyldebøtte, har du ikke udsøvet endnu!"

Imidlertid lader Tolderen falde paa sine Naboer og i et Dieblif er Vognen omringet og hele Selskabet arresteret. Imedens Toldforvalteren nu indberetter dette Tilfælde baade til Amtsskriveren

for at foranledige en Undersøgelse og til Amtmanden, for at udbede sig videre Forholdsregler i Henseende til de Fremmede, maatte Bønderne holde Vagt over disse og hørte da med største Forundring igjentagne Gange, at den Karl, de havde havt paa Vognen, var solgt til deres Capitain (en preussisk Hverve-Officier Crocow i Hamborg) af hans egen Herre, Oberstlieutenant Breiger. I det nu Amtsfriveren Lodde samme Dag lod optage et Vidneforhør, indløb tillige Ordre fra Amtmanden at lade de Fremmede slippe.

Amtsfriveren havde tillige meldt denne Tildragelse til Hertug Carl Friederich, som i den Tid opholdt sig i Neustadt. Denne tog sig meget tvrigt af den Uskyldiges Sag og lod strax give Befaling at de Fremmede under Escorte skulde sendes til Kiel og deres Heste og Vognen sælges. Dog denne Ordre kom to Dage for sildig; de vare allerede paa frie Fod igjen.

(Sluttes i næste No.)

E x t r a c t

af

3die Kvartals Regnskab,

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Kvartalet, fra 1ste Juli til ultimo

September 1820.

I n d t æ g t e r.

	Bøker og Begn.		Rbd Se
	Rbd.	β	
Kassebeholdningen fra forrige Kvartal (see Ugebladet No. 7) var . . .	2965	87	131
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 32te Uargang fra No. 27 til No. 40 inclusive	453	60	—
B. Kvartals Contingent for 2det Kvartal 1820 fra 1ste April til ultim. Juni	556	72	—
C. Laans Afbetaling i dette Kvartal .	445	—	30
	Rbdlr.		
	4421	27	191

At forestaaende Extract af 3die Kvartals Reg for 1820 er overeensstemmende med Admin tionens Control bevidner

Drejer.

Monrath.

C. Ksb

U d g i f t e r.

	Sedler og Lejn.		Rede Gold.	
	Rdd.	/3	Rdd.	/3
aaarlige staaende Udgifter, for Tidningsbladets Trykning, Papir, Lon- inger ic.	671	2	—	—
aaarlige Pensionister i dette Qvartal	457	48	—	—
Uafældige Udgifter i dette Qvartal .	72	24	—	—
Saldo bliver Casse-Beholdningen includ. 1200 Rdd. Restancer hos div. Medlemmer for Laans Af- betaling	3220	49	1611	31
Rddlr.	4421	27	1611	31

København, den 30te ^{Septbr} Juni 1820.

L u n d,
Kasserer.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 9.

Løverdagen den 3 Marts 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Hverve = Historier.

(Sluttet. See forrige No.)

Saa snart Karlen var bragt til Kiel og sat i Forvaring, blev der anlagt Sag imod Breiger. Karlen havde allerede i Sandkrug mod sagt de preussiske Hververes Paastand, at han var solgt af sin Hære og i sin Troskyldighed paastaaet, at det var saa meget desmindre mueligt, da der aldrig havde været noget imellem ham og hans Herre, og denne ei kunde undvære ham. Imidlertid havde han dog ikke lyst til at vende tilbage til Godset, men svarede Budet, Breiger sendte til Sandkrug for at befale ham at komme tilbage: "Han var i

god Sikkerhed, vilde Oberstlieutenanten have ham igjen, saa maatte han lade ham hente."

Da Commissionen, som var udsat til at undersøge denne Sag, havde erfaret, at den preussiske Hverve-Capitain Crocow nogen Tid førend dette Overfald skeede, havde opholdt sig hos Breiger paa Nembt, saa formodede samme, at Karlen mueligen der var hvervet, men denne forsikkrede, at han der hverken havde talt med Capitainen eller hans Tjener.

Oberstlieutenanten protesterede baade skriftlig, i en Skrivelse til Hertugen selv, og mundtlig i Commissionen, imod den ham gjorte Bestyldning, og forlangte Karlen tilbage, som hans Livogen. Han paastod endog, stedse at have advaret Karlen, naar han enten kjørte til Lybek eller til Hamborg, for de preussiske Hververe. Men dette nægtede Wendt selv og fortalte derimod, at han, imedens Crocow var paa Nembt, var kjørt til Lybek og at hans Herre da havde sendt sin Tjener efter ham til Hest, for at denne skulde kjøre, naar de paa Veien passerede en Huulvei eller en Skov, men han ride.

For end mere at bekræfte sin Benægtelse, havde Breiger ladet sig give et Beviis af Capit-

tain Crocom, hvori denne erklærede sine Underofficiers Udsagn, at Wendt var solgt til ham af hans egen Herre, for Usandhed, og forsikrede at han frivilligen havde ladet sig hverve.

Hans Venægtelse syntes ei heller at være ugrundet. Karlen var om Aften taget nær ved Hamborg; en Karl med en Kittel paa havde kjørt Vognen med 4 Heste for til det bestemte Værts-huus, hvor han lod Hestene staae udenfor, saa at man om Morgenen derefter fandt dem gandske sammensnoede i deres Seeletoi. Paa Vognen var der et Oxhoved og en Kurv med Viin. Det syntes ei sandsynligt, at Breiger skulde udsat sig for at miste alt dette, især Hestene, imod en saa uædelt erhvervet Gevinst. Dog maae man ei glemme, at Oberstlieutenanten havde lovet, at indhente ham i Langenhorn, og i Forhøret bekjendte han selv, at han blot var bleven forhindret i dette Forsæt, derved at Hamborgs ydere Port allerede var lukket, da han vilde ud af den.

Da Commissionen ei havde tilstrækkelige Beviser i Sagen hverken for eller imod Breiger, saa erkjendte den paa Eeden, hvortil denne allerede skriftligen havde tilbudt sig.

Imedens dette gik for sig i Holsteen, havde Crocow med en Klage over hans Underofficiers Anholdelse 2c. i Sandkrug henvendt sig til sin Souverain, Kongen af Preussen. Denne forestillede derfor i en Skrivelse til Hertugen de holsteenske Vyrighedspersoners formentligen ubillige Adfærd med hans Hververe og forlangte, at Karlen maatte udløses, "da han (Crocow) havde tilhandlet sig denne Recrut af en Holstener af Adel." Dette stemmede nu meget slet med det Beviis, Crocow før havde givet sin Ven Breiger, ifald denne ikke har fabrikeret det selv.

Saa megen Oplysning denne Skrivelse nu end gav i Sagen, saa var den dog ikke fikket til at fremlægges i Retten som et Beviis imod Breiger; og at lade optage et Forhør over Crocow, dertil udfordredes en saa lang, saa delicat og saa vanskelig Omvei, at man ei turde betræde den.

Dette foranledigede Hertugen til ei at confirmere ovenfor anførte Kjendelse, men selv at give den Resolution: "at, dersom Oberstlieutenant Breiger vilde give Hendrik Wendt et Frihedsbrev, som frie Mand, saa skulde han være forskaaet for videre Tiltale i denne Sag."

Denne Resolution fandt Breiger for godt at efterkomme, uagtet han tilforn ei allene havde nægtet den Bestyldning, at have solgt Karlen, men i sin Skrivelse til Hertugen endog formaaet sig til at paaastaae: "at, dersom han havde villit unde Hr. Captain Crocow denne Karl, han Aet ikke havde behøvet, at gaae hemmelig til Værks, siden det hidtildags aldrig havde været forbudt, at overlade en Livegen til en anden"; som dog vel ei er andet, end at skjenke ham bort eller at sælge ham som ethvert andet Creatur.

I det samme dette Frihedsbrev overgaves Karlen, som hidtil (indtil den 19de Februar 1731) var bleven holdt i en anstændig Forvaring, maatte han tillige underskrive en Revers, at han, som nu borgerlig frie Person, enten som saadan vilde opholde sig i de fyrstlige Lande, eller, hvis han fik Lyst til Militærtjeneste, da vilde gaae i sin egen Fyrstes Tjeneste.

Skjøndt Wendt nu, istedet for at være Soldat i Kongen af Preussens Livvagt, var bleven sin egen Herre, saa havde han dog nok maattet

iføre sig preussisk Wondering, havde hans ædle Kyeste ikke holdt ham, en af de ringeste iblandt sine Undersaattere, for ligesaa værdig til hans Beskyttelse, som enhver anden Undersaat.

Kongen af Preussen, — hvem husker ikke af Historien, hvor stor en Liebhaber han var af store Karle til sin Livvagt? — ikke fornøjet med Hertugens Svar paa hans første Skrivelse, hvortil han for Crocow requirerede Karlen, uagtet Hertugen dog havde forestillet ham, at Karlen, som Kongen selv havde tilkjendegivet, ikke paa nogen Maade frivilligen havde engageret sig, men var, imod al Lov og Ret og de i Holsteen gjeldende fælleds Forordninger bleven solgt, fordrede under 27de Februar 1732 paa nye, at Karlen maatte udleveres til Crocow, fordi han var hvervet i Hamborg, et, ei allene for Preussen, men ogsaa for andre Magter fri Hvervested. Ogsaa søgte Kongen at gjendrive, hvad Hertugen til sin Undskyldning havde anført om den fælleds Regjering, han stod i med Kongen af Danmark i Henseende til de adelige Godser og deres Undersaattere. Dog kunde ei heller dette bevæge Hertugen, som ellers politisk havde al mulig Grund til at vedligeholde Kongen

af Preussens VenKab, til at opoffre en Ukyldig. "Naar vi nu," hedder det i Svaret paa denne Skrivelse, "ei tør undlade at forsikre, at det ved Undersøgelsen har vist sig, at dette Menneske aldrig paa nogen Maade godvilligen har engageret sig, men at han derimod ganske imod sin Villie er bleven bunden og fastet paa en Vogn o. s. v., saa ere vi fast overbeviste om deres Majestæts alskjendte Aquanimité, at Allerhøiøstsamme efter deres høie Fornuft selv vil finde, at vi, naar vi paa denne Maade tage os af vore Undersaattere, ei gjøre andet end at opfylde det, hvortil vi i vor egen Samvittighed føle os forpligtet."

Bistnok en sjelden Edelmødighed og et sjældent Exempel paa Mod, som ene grundede sig paa Detsfærdighed, da en ubetydelig Fyrste vover imod en mægtig Monarks Begjæring at tage en af sine ringeste Undersaattere, en af hans fornemme Undersaattere havde solgt, som et andet Creatur, med en saadan Bestemthed i Forsvar.

A n e k d o t e r.

En Berliner-Borger forlangte af den øverste Militair-Autoritet, at blive fri for Indquartering, da den ruinerte ham i Bund og Grund. Han paastod nemlig, at de hos ham indquarterte Regimentshoboister næsten altid blæste, og dertil anvendte Luften af hans Lunge, mod hvilket Misbrug han ønskede at see sig præcaveret.

En Dreng var ved Katechisationen slet ikke at besevge til, at fremsige det syvende Bud. Har Du maaskee alt stiaalet? spurgte Præsten. "Ja," svarede Drengen. Hvad var det da? spurgde hiin videre. "Et Stykke Lærred fra Blegen," svarede denne. Det var grovt, raabte Præsten. "Ja," sagde Drengen: "det var det ogsaa; jeg fik Prygl nok af min Fader, fordi jeg ikke havde taget et finere."

B e h r m a n n,

Cancellieraad og Archivarius.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 10.

Løverdagen den 10 Marts 1821

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

For skjelligheden af Stænder i Samfundet,

en fattelig Forelæsning af Fichte.

Hvorfra kommer overhovedet For skjelligheden af Stænder iblandt Menneskene? Eller: Hvoraf er Uligheden iblandt Menneskene opstaaen?

Endog uden foregaaende Undersøgelse, hører man allerede paa Ordet: Stand, at det ikke kan betyde noget ved en Hændelse og uden vor Medvirkning Oprundet, men noget, ved frit Valg, efter et Begreb om Djemed, Fastsat og Anordnet. Ulighed, der er opstaaen uden vor Medvirkning og af en Hændelse — fysisk Ulighed — maa Naturen svare for: Ulighed

i Stænder synes at være en moralsk Ulighed; i Henseende til denne opstaaer altsaa ganske naturligen det Spørgsmaal: med hvad Ret gives der forskjellige Stænder?

Man har allerede ofte forsøgt, at besvare dette Spørgsmaal: man er og gaaen ud fra Erfaringsgrundsætninger, har i Flæng og ligesom man opfangede dem, optalt de forskjellige Djemed, der, ved en saadan Forskjellighed, lade sig opnaae, de forskjellige Fordele, som derved lade sig vinde; men derved blev snarere ethvert andet, end det opgivne Spørgsmaal, besvaret. Fordelen af en vis Indretning for Denne eller Hin beviser ikke dens Retmæssighed; og der var slet ikke opgivet det historiske Spørgsmaal: hvilket Djemed man vel, ved hin Indretning, maa have havt; men det moralske: om det kan være tilladt at træffe en saadan Indretning, ihvad saa ellers dens Djemed maa have været. Spørgsmaalet maatte have vært besvaret af rene Fornuftgrunde, og især af praktiske; og en saadan Besvarelse er, saa vidt jeg veed, endnu aldrig, endog kun forsøgt. Jeg maa forudskikke det nogle almindelige Sætninger af Videnskabslæren.

Alle Fornuftlove ere grundede i vor Aands
 Væsen; men først ved nogen Erfaring, hvor-
 paa de ere anvendelige, naaede de til Bevidst-
 hed, og jo oftere det indtraf, at de kunde an-
 vendes, desto inderligere forbinde de sig med
 denne Bevidsthed. Saaledes forholder det sig
 med alle Fornuftlove; saaledes forholder det
 sig især og med de praktiske, der ej, som de
 theoretiske, gaae ud paa en blot Dom, men
 paa en Virksomhed uden for os, og aabnede
 sig for Bevidstheden under Navn af Drifter.
 Grundlaget til alle Drifter ligger i vort Væsen;
 men heller Intet videre, end et Grundlag. Ens
 hver Drift maa ved Erfaring vækkes, hvis
 den skal naae Bevidsthed; og, ved hyppige Er-
 faringer af samme Art, udvikles, hvis den
 skal blive til Tilbøjelighed og dens Til-
 fredstillelse til Trang. Men Erfaring hænger
 ikke af os selv; og heller ikke Opvækkelsen og
 Udviklingen af vore Drifter i Almindelighed.

Det uafhængige Ydre, som Grund til Er-
 faring, eller Naturen er mangfoldigt; ingen
 Deel af samme er den anden fuldkommen lig;
 deraf følger, at den og maa virke ganske for-
 skjelligt paa den menneskelige Aand, og aldrig

paa lige Maade udvikle dens Evner og Anlæg. Ved denne Naturens forskjellige Handelmaade blive Individerne (Enkelterne) og det man kalder deres synderlige udvortes individuelle Natur bestemt, og vi kunne, i denne Henseende, sige: Intet Individuum er, med Hensyn til dens opvakte og udviklede Evner, det Andet fuldkomment. Heraf opstaaer en physisk Ulighed, til hvilken vi ej alene Intet have bidraget, men hvilken vi heller ikke, ved vor Frihed, kunne ophæve; thi før vi, ved Frihed, kunne modstaae Naturens Indflydelse paa os, maae vi have naaet Bevidstheden om og Brugen af denne Frihed; men vi kunne ej opnaae dette paa anden Maade, end formedelst hin Opvækkelse og Udvikling af vore Drifter, der ikke hænger af os selv.

Men den højeste Lov for Menneskeligheden og alle fornuftige Væsener, Loven for den fuldkomne Overensstemmelse med os selv (den absolute Identitet) for saavidt den, ved Anvendelse paa en Natur, vorder positiv og materiel, fordrer, at i Individet alle Anlæg vorde lige eens udviklede, alle Evner uddannede til den højstmulige Fuldkommenhed — en Fordring, hvis Gjenstand den blotte Lov ej kan realisere, fordi dens Op-

fyldelse, efter det nys Anførte, hænger ikke af den blotte Lov, eller af vor derved i al Fald bestemte Villie, men af Naturens Virkning.

Gaaer nu den Lov ud paa Samfundet; forudsætter man, at der er flere fornuftige Væsener, saa er, i den Fordring: at hos Ethvert alle dets Anlæg ligeligen skulle vende uddannede, til lige indbegrebet Fordringen: at alle de forskjellige fornuftige Væsener indbyrdes ligeligen skulle dannes. Ere Anlægene alle i og for sig selv, som de og ere, lige, saasom de blot grunde sig paa den rene Fornuft; skulle de hos Alle uddannes paa lige Maade, hvilket jo er Indholdet af hin Fordring: saa maa Resultatet af en lige Uddannelse af lige Anlæg overalt være sig selv ligt; og vi komme her ad en anden Vej til alle Samfunds sidste Dues med: Alle deres Medlemmers fuldkomne Lighed.

Den blotte Lov kan ligesaalidet realisere Gjenstanden for denne Fordring, som den forrige, hvorpaa den grunder sig. Men Villiens Frihed skal og kan stræbe efter stedse meer og meer at nærme sig hint Maal.

Og her fremtræder da *Selskabeligheds-*Driftens Virksomhed, der gaaer ud paa samme Djeled, og den bliver Middelet til den fordrede *Nærmelse* i det Uendelige. *Selskabelighedsdriften*, eller den *Drift* at sætte sig i *Verelvirking* med frie, fornuftige *Væsener*, som saadanne, indbefatter i sig begge følgende *Drifter*: *Meddelelsesdriften*, det er, den *Drift* at uddanne *Nogen* fra den *Side*, hvorfra vi selv fortrinligen ere uddannede, den *Drift*, at gjøre enhver anden *Fornuftig*, saavidt muligt, lige med vort eget bedre *Jeg*: og *Modtagelighedsdriften*, det er, at lade sig af *Enhver* uddanne fra den *Side*, fra hvilken han fortrinligen er uddannet og vi fortrinligen udannede. Saaledes vorder, ved *Fornuft* og *Frihed*, den *Fejl*, *Naturen* synes at have begaaet, forbedret; den eensidige *Uddannelse*, *Naturen* gav *Individet*, vorder hele *Slægtens* *Ejendom*; og hele *Slægten* giver derimod *Individet* sin; den giver det, naar vi forudsætte, at alle mulige *Individer* ere der, al, under denne *Betingelse*, mulig *Dannelse*. *Naturen* uddannede *Ethvert* kun eensidigen, men den dannede dog i alle *Punkter*, hvori den kom i *Verørelse* med fornuftige *Væsener*. *Fornuften*

forener disse Punkter, tilbyder Naturen en fast sammentrængt og udvidet Side, og nøder denne til, i det mindste at uddanne Slægten i alle dens enkelte Anlæg, da den ej saaledes vilde danne Individet. For ligelig Fordeling af den opnaaede Dannelse blandt enkelte Lemmer af Samfundet har Fornuften, ved hine Drifter allerede selv sørget; og den vil fremdeles sørge derfor; thi saavidt strækker sig ej Naturens Herredomme.

Den vil sørge for, at hvert Individuum middelbart af Samfundets Hænder faaer den ganske fuldstændige Dannelse, hvilken det umiddelbart ej kunde afstikke Naturen. Samfundet vil opdyngge alle Enkeltes Fordel, som et Almengode, til frit Brug for Alle, og derved mangfoldiggjøre det efter Individernes Antal; det vil fælleds bære de Enkeltes Mangler, og derved nedsætte disse til en uendelig lille Sum. Eller — at jeg skal udtrykke det paa anden Maade, som, formedelst Anvendelsen paa mange Gjenstande, er bekvemmere: Hjemedet med al Evners Uddannelse er dette: at underkaste Naturen Fornuften, at gjøre Erfaring, for saavidt denne ej er afhængig af Lovene for vor Forstillingssevne, overensstemmende med vore nødvendigen praktiske Begreber om den. Altsaa, Fornuften ligger i en stedsevarende Kamp med

Naturen; denne Kamp kan aldrig faae Ende, saafremt vi ikke skulle være Guder; men Naturens Indflydelse skal og kan stedse vende svagere, Fornuftens Herredømme stedse mægtigere; den Første skal stedse gaae bort med en Sejer over den Sidste efter den anden. Nu kan eet Individ maaskee i sine særdeles Berøringspunkter med Fordeel bekæmpe Naturen; men derimod bliver det maaskee i alle Andre uimodstaaligen behersket af denne. Da træder Samfundet sammen og staaer som en Mand; hvad den Enkelte ikke kunde, ville Alle, ved forenede Kræfter formaae. Vel kæmper Enhver for sig, men Naturens Svækkelse, ved den fælleds Kamp, og den Sejer, med hvilken Hver for sin Deel enkelt gaaer af, kommer Alle tilgode. Saaledes opstaaer altsaa, netop formedelst Individernes physiske Ulighed, en ny Fasthed for det Vaand, som forener Alle til eet Legeme; Trangen til Fornødenhed og den endnu langt sødere Trang til at afhjælpe Fornødenhederne knytte sig tættere til hianden, og Naturen har forstærket Fornuftens Vælde, idet den vilde svække den. (Fortsættes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed, og
Lærer ved Sædet = Akademiet.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. II.

Løverbagen den 17 Martz 1821

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Forforskjelligheden af Stænder i Samfundet,

(Fortsat. See forrige No.)

Hidtil gaaer Alt sin naturlige Gang: vi have høist forskjellige Charakterer, mangfoldige, efter deres Uddannelses Art og Grad; men vi have endnu ingen forskjellige Stænder; thi vi have endnu ingen særdeles Bestemmelse ved Frihed, intet vilkaarligt Valg af en særdeles Art af Dannelse, kunnet opvise. Jeg sagde: vi have endnu ikke kunnet opvise nogen særdeles Bestemmelse ved Frihed; og man forstaae dette ikke uretteligen og halvt! Vistnok gaaer Selskabelighedsdriften overhovedet ud paa Fri-

hed; den tilskynder blot, men den tvinger ikke. Man kan imodstaae og undertrykke den. Man kan, af menneskesjendst Egoisme, overhovedet afsondre sig, vegre sig ved, at imodtage Noget af Samfundet, for ej at maatte gjengive det Noget; Man kan, af raa Dyriskhed, glemme dets Frihed, og betragte det, som Noget, der er underkastet vor blotte Vilkaarlighed; fordi man ej betragter sig selv anderledes, end som underkastet Naturens Vilkaarlighed. Men herom er her ikke Talen. Forudsat, at Man kun overhovedet adlyder den selfabelige Drift, saa er det, under dens Ledelse, nødvendigt, at meddele hvad Godt man har, til Den, som behøver det, — og imodtage Det, som mangler os, fra Den, som har det. Og dertil behøves ingen særdeles Bestemmelse eller Modification af Selfabelighedsdriften, formedelst en ny Akt af Friheden: og blot dette vilde jeg sige.

Den karakteristiske Forstjæl er denne: under de hidtil udviklede Betingelser, hengiver jeg, som Individ, mig til Naturen, for at erholde en eensidig Udvikling af et eller andet særdeles Anlæg hos mig, fordi jeg maa; jeg har derved intet Valg, men jeg følger unvil-

faarligen dens Ledelse; jeg imodtager Alt hvad den giver mig; men jeg kan ikke tage hvad den ej vil give mig; jeg forsømmer ingen Lejlighed til at uddanne mig saa mangesidigt, som jeg kan. Men vælger jeg derimod en Stand — naar ellers en Stand skal være Noget, ved frie Vilkaar valgt, hvilket det dog, efter Sprogbrugen, skulde være, — vælger jeg en Stand, saa maa jeg vel, for kun at vælge, i Forvejen have hengivet mig til Naturen — thi der maa allerede være vakte forskjellige Drifter hos mig, forskjellige Anlæg hos mig maae være havede til Bevidsthed; men i Valget selv beslutter jeg dog fra nu af slet ikke at tage Hensyn til visse Anledninger, hvilke Naturen maaskee vilde give mig, for at anvende alle mine Kræfter og alle de Fortrin, Naturen maatte have givet mig, udelukkende paa een eneste, eller og flere bestemte Færdigheders Udvikling; og ved den særdeles Færdighed, til hvis Udvikling jeg, ved frit Valg, helliger mig, vorder min Stand bestemt.

Nu opstaaer da Spørgsmaalet: Skal jeg vælge en bestemt Stand, eller, hvis jeg ikke skal, tør jeg da hellige mig udelukkende en bestemt Stand, det er: en eensidig Uddannelse? Hvis jeg

skal, hvis det er ubetinget Pligt, at vælge en bestemt Stand, saa maa der, af den højeste Fornuftlov, lade sig ulede en Drift, der gaaer ud paa Valget af en Stand; hvis jeg blot tør, saa vil der af denne Lov ingen saadan Drift, men vel en Tilladelse, lade sig ulede; og for Villiens Bestemmelse til virkeligen at vælge det, som blot ved Loven er tilladt, maa der kunne angives et Erfaringstilfælde, ved hvilket ingen Lov, men blot en Klogkabsregel, bestemmes. Hvorledes det dermed forholder sig vil være klart af Undersøgelsen.

Loven siger: Uddan, saa vidt Du blot kan, fuldstændigen og paa lige Maade alle dine Anlæg! Men den bestemmer Intet, om jeg skal anvende dem umiddelbart paa Naturen, eller middelbart, formedelst Samfund med Andre. I denne Henseende er Valget ganske overladt til min egen Klogskab. Loven siger: Underkast Naturen dine Djemed; men den siger ikke, at jeg, om jeg og Kulde finde den allererede af Andre noksom uddannet for mine Djemed, alligevel skal uddanne den videre for alle mulige Menneskehedens Djemed. Tilmed forbyder Loven ikke, at vælge en særdeles Stand; men den byder det heller

ikke, just fordi den ikke forbyder det. Jeg er paa det frie Vilkaars Mark; jeg tør vælge en Stand, og har, ved Beslutningen, ikke om jeg skal vælge denne eller hin bestemte Stand, men om jeg overhovedet skal vælge en Stand, eller ikke, at see mig om efter ganske andre Bestemmelsesgrunde, end saadanne, der umiddelbart uledes af Loven.

Mennesket — som Tingene nu for Tiden staae — fødes i Samfundet; han finder Naturen ikke mere raa, men allerede, paa mangfoldig Maade, forberedet til hans mulige Djemed. Han finder en Mængde Mennesker sysselsatte med at bearbejde den i forskjellige Grene, til fornuftige Væsners Brug, fra alle dens Sider. Allerede Meget finder han gjort, hvilket han ellers selv havde maattet gjøre. Han kunde maaskee have en meget behagelig Tilværelse, uden overhovedet selv at anvende sine Kræfter umiddelbart paa Naturen; han kunde maaskee, ved den blotte Nydelse af det, Samfundet allerede har gjort, og hvad det isærdeleshed gjør til hans egen Uddannelse, opnaae en vis Fuldkommenhed. Men det tør han ikke; han maa, i det Mindste søge at afbetale sin Gjeld til Samfundet; han maa

besætte sin Plads; han maa i det Mindste bestræbe sig for, paa en eller anden Maade, at bringe den Slægts Fuldkommenhed, der har gjort saa meget for ham, højere.

Hertil har han tvende Veje: Enten sætter han sig for, at bearbejde Naturen fra alle Sider; men da maatte han maaskee komme til at anvende hele sit Liv, og flere Liv, om han havde flere, for blot at forhverve sig Kundskaben om, hvad der for ham allerede er skeet ved Andre, og hvad som staaer tilbage at udrette; og saa tilde hans Liv, vel ikke for hans onde Villies Skyld, men dog for hans Uvidenheds Skyld, være tabt for Menneskeslægten. Eller han tager fat paa et eller andet særdeles Fag, hvis foreløbige, fuldkomne Udtømmelse maaskee ligger ham nærmest; for hvis Bearbejdning han, være sig ved Natur eller Samfund, allerede i Forvejen var meest uddannet, og helliger sig udelukkende til det. Sin egen Kultur for de øvrige Anlæg overlader han Samfundet, hvilket han, i sit nærværende Fag, har Forsæt, Bestræbelse og Villie til at cultivere, og saaledes har han valgt sig en Stand, og dette Valg er i og for sig retmæssigt. Dog staaer og denne Handling af Friheden, ligesom alle, under

Sædelighedens Lov overhovedet, for saavidt denne er Regel for vore Handlinger: eller under Budet, hvilket jeg saaledes udtrykker: Vær, i Henseende til din Villies Bestemmelse, aldrig i Modsigelse med dig selv! — en Lov, hvilken, saaledes udtrykt, Enhver kan fyldestgjøre, da vor Villies Bestemmelse slet ikke hænger af Naturen, men aldeles af os selv.

Valget af en Stand er Valget ved Frihed; desuden bør intet Menneske tvinges til en eller anden Stand. eller udelukkes fra en eller anden Stand. Hver enkelt Handling, ligesom hver almindelig Foranstaltning, der gaaer ud paa en saadan Tvang, er uretmæssig; ej at tale om, at det er ufloget, at tvinge et Menneske til denne Stand, eller afholde det fra en anden, fordi Ingen fuldkomment kan kjende den Andens særdeles Talenter, og et Lem af Samfundet gaar aldeles tabt derved, at det henstilles paa den urette Plads. Dette fra-regnet, er det i og for sig Uret; thi det sætter vor Handling i Modsigelse med vore praktiske Begreber om den. Vi vilde have et Lem af Samfundet, og vi gjøre et Værktøj for det; vi vilde have en fri Medarbejder til vor store Plan, og vi gjøre et tvunget, lidende Instrument for den; vi dræbe, ved vor Indretning, Mennesket i sig selv, saavidt det staaer til os, og forsynde os imod Ham og imod Samfundet.

Der valgtes en bestemt Stand, den videre Uddannelse af et bestemt Talent, for at kunne gjengive Samfundet Det, samme har gjort for os; følgelig er Enhver forbunden til, ogsaa virkelig at anvende sin Dannelse til Fordeel for Samfundet. Ingen har Ret til at arbejde blot for egen Selvnydelse, at udelukke sig fra sine Medmennesker, og gjøre sin Dannelse unyttig for dem; thi netop ved Samfundets Arbejde er han sat i Stand til at forhverve sig den; den er, i vis Forstand, dets Produkt, dets Ejendom, naar han derved ikke vil gavne dem. Enhver har den Pligt, ej alene i Almindelighed at ville være gavnlig for Samfundet, men og at henvende sin bedste Indsigt, i alle sine Bestræbelser, paa Samfundets sidste Djemed — paa det: stedse meer og meer at forædle Menneskeslægten, det er: at gjøre denne stedse friere for Naturens Evang, stedse selvstændigere og selvvirksommere — og saaledes opstaaer da, af denne nye Ulighed, en ny Lighed, nemlig en ligeformig Fremgang af Kultur hos alle Individier.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed, og
Lærer ved Sæcadet-Academiet.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 12.

Løverdagen den 24 Marts 1821

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Forforskjelligheden af Stænder i Samfundet.

(Sluttet. See forrige No.)

Jeg siger ikke, at det altid er saaledes, som jeg nu har skildret det; men saaledes skulde det være, efter vore praktiske Begreber om Samfundet og de forskjellige Stænder i samme, og vi kunne og skulle arbejde til, at det vorder saaledes.

Naar vi betragte den udviklede Idee, endog uden alt Hensyn til os selv, saa blive vi dog, i det Mindste uden for os, var en Forbindelse, i hvilken Sjægen kan arbejde for sig selv, uden at arbejde for alle Andre, eller arbejde for Andre, uden tillige at arbejde for sig selv, i det

et Medlems lykkelige Fremgang er lykkelig Fremgang for Alle, og den Enes Fortis er Fortis for Alle: en Synspunkt, der allerede, ved den Harmoni, vi blive vaer i det Allermangfoldigste, gjør os inderligen froe, og mægtigen opløfter vor Aand.

Interessen stiger, naar man kaster et Blik paa sig selv, og betragter sig som Medlem af denne store, inderlige Forbindelse. Følelsen af vor Værdighed og vor Kraft stiger, naar vi sigte os selv hvad Enhver iblandt os kan sigte sig selv: "Min Tilværelse er ej forgæves og hensigtsløs; jeg er et nødvendigt Led i den store Kjede, der gaaer fra det første Menneskes Udvikling til fuld Bevidsthed om sin Tilværelse i Evighed; Alt hvad som nogensinde var stort og viist og ædelt iblandt Menneskene — Enhver af de Menneskeflægtens Velgjørere, hvis Navne jeg læser optegnede i Verdenshistorien — og de Flere, hvis Fortjenester, uden deres Navne, sees og kjendes — alle Disse have arbejdet for mig; jeg er kommet til deres Hjælp; — jeg betræder, paa den Jord, de beboede, deres Velsignelse udbredende Forspor. Jeg kan, saasnart jeg vil, gribe den høje Opgave, de havde fremsat for sig selv, at gjør

vor fælleds Broderstøet stedse visere og lykkeligere; jeg kan bygge frem der, hvor de maatte ophøre; jeg kan bringe det herlige Tempel, hvilket de maatte lade ufuldendt, nærmere til dets Fuldbendelse!"

"Men jeg maa ophøre, som de?" — maatte Nogen sige sig selv. — O, det er, iblandt alle, den meest ophøjede Tanke! — Jeg vil, naar jeg fatter hin ophøjede Opgave, aldrig have fuldendt; jeg kan altsaa, saa vist som det er min Bestemmelse at fatte den, jeg kan aldrig ophøre at virke og altsaa aldrig ophøre at være til. Det, Man kalder Død, kan ej afbryde mit Værk; thi mit Værk skal fuldendes; desuden er ingen Tid bestemt for min Tilværelse — og jeg er evig! Jeg har, i det jeg fattede hin store Opgave, braget Evigheden til mig. Jeg opløfter dristigen mit Hoved til det truende Klippebjerg, og til det brusende Vandfald, og til de bragende, i et Jldhav svømmende Skyer, og siger: "Jeg er evig, og jeg trodser Eders Magt! Styrter Alle ned paa mig, og Du, Jord, og Du, Himmel, Blander Eder i vildt Oprør, og I, Elementer, alle tilhobe — skummer og raser og sønderriver, i vild Kamp, det Legems sidste Soelstøv, hvilket

jeg kalder mit; — min Billie alene, med sin faste Plan, skal svæve uforfærdet og kold over Alverdens Rutner; thi jeg har fattet min Bestemmelse, og den er varigere, end J; den er evig, og jeg er evig, som den!”

Efterstaaende Brev fra en meget berøgtet Dame af Indflydelse har Redaktøren ej villet nægte Indrykkelse, endskjøndt han frygter for, at Borgervennens Svar ej vil falde ud efter hendes Ønske; ja, at det endog torde hænde, at Denne vilde tage det meget ilde op, at hun henvender sig til Ham, der, som Borgerven, ej kan være Ven af berøgtede Fruentimmere. Dette vil nu vise sig. Brevet lyder Ord til andet saaledes:

Hr. Borgerven!

Til Dem, der med saa megen Kynd og Barme antager sig Alt hvad der angaaer Fædrelandet; til Dem, der, ved flere Lejligheder, har lagt for Dagen, at De har baade Evne og Villie til at fremme Statens sande Gavn, dens Flor og Hæder; til Dem, forstandige Mand! hen-

vender jeg mig i et meget vigtigt Anliggende; og jeg troer, aldrig at kunne henvende mig til nogen Bedre, i mine Ideer og min Plan mere Deeltagende. Jeg smigrer mig og med, at jeg ikke er Dem saa ganske fremmed og ubekjendt; jeg er endog af en gammel og fornem Familie, der har virket gennem Aarhundreder til Staternes Velstand og Glæde. Mine Forfædre vare allerede berømte strax efter Syndefaldet, da man begyndte med den herlige Opfindelse af Klæder, som jo skabe Folk; og siden have de Alle nedad, lige til min Tid, troligen arbejdet paa at raffinere Alt i Samfundene og gjøre deres Borgere ubeskriveligen lykkeligere. I Asien vare de fødte og baarne; fra dette Jordstrøg udgik de i den vide Verden. Men i det skønne Europa var det især at de opffogte deres Pauluner i Middelalderen; for det havde de især en synderlig Forkjerlighed; det vilde de saa gjerne lykkeliggjøre; og De veed selv, hvor godt det lykkedes dem næsten overalt, endog under megen og haard Modstand af de gamle egenfædige Familier: Arbejdsomhed, Nøjsomhed, Tarvelighed, Sparommelighed og Indgjetogenhed, hvilke fordomme vare i stor Anseelse; dog — Himlen ske Tak!

omfider gif Mine af med den meest afgjorte Sejer; de Stridsindede maatte vige, og, medens de jamrede sig, løbe høje Jubler til Ære for min ædle Stammes Idret. Alt gif nu langt bedre, muntreere, raskere og lystigere. Handel og Vandel blomstrede, Fabrikerne udgjøde deres Velsignelser, og af Jordens Indvolde udvældede de uourderligste Kostbarheder, de rigeste Kilder til Nydelse. Man levede nu ret i Herlighed og Glæde. Men i intet Land havde mine Fædre og jeg fæstet saa fast Rod, i intet Land gjorde de saa store Underværker, i intet Land trivedes deres velgjørende Foranstaltninger saa fløit og mægtigen, som i det velsignede Frankrige. Dette var ved dem blevet til et virkeligt Canaan, der flød, ikke, som hint, med Mælk og Honning, men med Vine og Lækkerheder, med Klæder, Atlasser og Tyster, med Guld og Sølv i Overflodighed, lige indtil den fatale Revolution, denne Fiende af alt Fornuftigt, med Et gjorde Ende paa den Herlighed, og spildte mine fromme Fædres sure Nøje og Hæder.

Jeg vandrede nu mod Norden, hvor Bejen og Modtagelsen af mine kjære ældre og yngre Slægtninge allerede var mig forberedet, og kom

saaledes og til Deres Fædreland, Danmark, hvor man mødte mig med venlig Mine og aabne Arme, og hvor Alt hvad kunde gaae og krybe strømmede til mig og bragte mig, Skjøndt langt fra ikke ung, sin Hylдинг, hvilken jeg høimodigen imodtog som en Skyldig Tribut. Den villigste Haand-rækning og den meest ubetingede Lydighed bleve mig til Deel; og jeg maatte være høist utak-nemmelig, om jeg ej endnu med tilbørlig Skjøn-somhed og Verbødighed mindede og nævnede den raske Kaperfart og den dejlige Pengerou-lence som mine bedste og trofasteste Medhjæl-pere, mine største Triumphers ivrigste Befor-drere. I alle større og mindre Samkvem, paa alle offentlige Steder, i Valladserne og i Rip-perne spillede jeg Primadonna; jeg lagte saa meget Saar, stoppede saa meget Hul, for-jog saa mangen Bekymring; jeg stiftede For-bindelser, hvilke hverken Kjerlighed, eller Troskab, eller Nædelighed, eller selv Plutus, ene ved sig selv, havde formaaet at tilvejebringe, og jeg løste igjen andre, som i Række af Aar syntes at have været uopløselige; og de, hvilke dog Conventiensen havde holdt sammen, maatte Conventiensen nu, paa mit Bud, uvægerligen hæve. Jeg skabte af

Fattige Rige, af Gemene Fornemme, af Faarehoveder Viisnønd, af Tjenere Herrer, af Gamle Unge; og jeg frydede mig ret i Sjelen over den Metamorphos, som var mit stolte Værk. Men, endskjøndt det var baade Synd og Skam, om jeg vilde klage over almindelig Tilfidesattelse og Ringagt — thi det var at klage over heelt Skind; — saa har jeg dog allerede mærket, at det begynder at mindskes med min forrige Hæder i hin bedre Periode; mine Hjælpesilder stoppes lidt efter lidt; mine Tilhængere forlade mig, Nogle af egen Drift, Nogle, fordi de ere nådte dertil af den stygge Armod, den impertinente Justitia og den toffede Forstandighed, der søge at gjøre deres Fordringer gjeldende.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed, og
Lærer ved Søcadet = Academiet.

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 1ste April, da Hr. Bogholder Baagøe meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 13.

Løverdagen den 31 Marts 1821

Forlagt af Understøttelses = Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Brev til Borgerbennen.

(Sluttet. See forrige No.)

Vel har jeg den Dag i. Dag mine tappre Forsvarere, hvilke vide at svinge deres Vaaben som Mænd, der staae paa min Ret, uden at bekymre sig om Fare for sig selv eller Deres; men der ere opstaaede nogle Grobianer, som aldeles have glemt den Erbsødighed, de skyldte en Dame, og en gammel, forstandig Dame. De tale slet ikke med tilbørlig Respekt om mig og mine Idretter; de badle mig der, hvor de burde rose mig; ja, de ere endog saa ublue, at give mig, mig, hvis eneste Bestræbelse er, at gjøre Staterne lykkelige, Skyld for alle de Ulykker, som sees og høres i Landet; for

de tykke Assistenthuuscataloger, for de ophævede eller splidagtige Egteskaber, for de flette Børneoptugtelse, for de dybe Misgreb i Embedsmænds Kasser, for de mange Falliter og de saa Tilfredsheds Boliger — fort: for alt det Onde, som tænkes kan, og som deres klare Dje bliver vaer. Dette kan jeg ikke med Rolighed see og høre paa. Og jeg kan ej dølgge, at jeg nu og da føler en hemmelig Frygt for, at disse Stemmer omfider skulle faae Overhaand, og forrykke Hovedet paa skikkelige Folk og ægte Patrioter, der mene det vel med Land og Folk og hylde mig; og at jeg, i min Alderdom, herved Kulde blive nødt til at forlade det gode Danmark, hvor jeg har tilbragt saa mange blide og behagelige Aar. Vel behøver jeg just ikke at være forlegen og brødbløs; thi der ere Lande nok i Europa, hvor man med aabne Arme vil imodtage mig og sætte Priis paa mit Værd. Men De vil indsee, at en Dame i min Alder ej er skicket til lange Reiser, og desuden har jeg en altfor gammel Kjerlighed til Deres Fædreland, til at jeg, uden Bemtod, kan forlade det, — et Land, hvor jeg har nydt saa lang og udeelt Opmærksomhed, og hvis Fremtids Ulykke, uden mig, vilde gaae mig nær til Hjerte; og

denne/forudseer jeg som en naturlig Følge af min Fjernelse.

De er en foruøftig og stikkelig Mand; De kan forebygge denne Ulykke for mig og for hele Landet, naar De blot vil yttre Deres Stemme i min Faveur. Jeg smigrer mig med, at De indseer ligesaa klart Nødvendigheden af min Eksistens, min Virksomhed, og min Hæder, som min gode Ven, der forleden, i et andet dansk Blad, taledede min Berømmelse, og beviste det saa saare smukt og tilfredsstillende: at jeg er uundværlig. De behøver blot at holde Dem til det meget Rare og Stærke, han sagde, og at udvikle dette noget vidtløftigere. De vil da sikkert stoppe Munderne paa alle mine blinde Fjender og Forsølgere, der maae indsee tilfulde deres eget Bedste; og De vil da fortjene evig Tak og Ære af Deres
 tillidsfulde, hengivne Veninde
 L u x u r i a.

Efter sk. Lykkes Deres Bestræbelse for mig og Mine, da skal jeg ikke undlade at vise mig skjøn som paa en for Dem eclatant Maade.

Svar paa foranstaaende Brev.

Min høifornemme, galante
Frue Lururia!

Endskjøndt Begyndelsen af det Brev, hvormed De har bæret mig, synes at smigre den, for hver brav Fædrelandets Ven tilgivelige, Stolt-
hed, at bidrage hvad der staaer i hans Magt til det kjære Fødelands sande Velstand og Hæder, og endskjøndt jeg, uden at træde Beskedenheden for nær, for mig selv og mine Landsmænd tør vedgaae, at jeg tager varm og virksom Deel i Alt hvad der fremmer dets Lykke; saa maa jeg dog, uden Tilbageholdenhed, og reent ud tilstaae Dem, min Frue! at De, i Deres Anliggende, har henvendt Dem til den Urette, i det De har henvendt Dem til mig. Jo mere stolt jeg er af mit Navn og mine Bestræbelser, desto bedre vil De indsee, at jeg ej kan entrere i Deres Plan, der netop løber lige mod min, og tilintetgjør baade min rette Værdighed, og mine Fortjenester, om jeg ellers har nogle.

De smigrer Dem med, at De ikke er mig fremmed; og deri har De fuldkommen ret. Men

jeg tvivler meget paa, at mit Betskjendskab til Dem og Deres vil være smigrende for Dem, saa som jeg betragter Deres talrige Familie med langt andre Dine, end de Selv og Deres; og kan, i mit jævne ligefremme Sprog, ej ansee Dem for noget Lands, nogen Stats, noget Samfund, eller nogen Families Belgjørerinde, men snarere for det ganske Modsatte. Gud bedre det! saa De har ophjulpet Nationerne ved Deres Raffinering i alle mulige Fag og Haandteringer, i alle Stænder og Forbindelser! Hvi blev Deres Forfædre og De ikke i Asien, hvor de havde det saa godt, og lod Europa være befriet for den asiatiske Pragt og Ddselighed, som bragte saa mange Ulykker over det? Sec, de gamle, højadelige Familier, hvilke De kalder egenfindige, hvilke De forjog, og hvis Ejendomme De sequestrerede — Arbejdssomhed, Nøjsomhed, Tarvelighed, Sparksomhed og Indgetogenhed, vride endnu Hænder over Deres Tyranni, krybe omkring, som de have gjort noget Ondt, og tør ej lade sig see, for ikke at vorde ubleete og udfjeldte. De var i det dejlige Frankerige! — ja — Gud forlade Dem, at de var der! De kom til os! Hvo kaldede dem? Gid vi aldrig havde seet Dem; og gid de

fromme Stømmer havde været hørte, som saa hjerteligen, med ædel Simpelt, gjentog Besæt: Gud lad dem blive borte, som os bedrøve vil! De synes at hovere Dem over den Forekommenhed og Haanddrækning, hvilke her mødte dem. Men jeg maa give mig den Frihed, reent ud at sige Dem, at hin Tjenstagtighed hverken hovedede mig, eller nogen anden god Borger, der meende det vel med sit Land, og havde det rette Begreb om, hvad der udgjør dets sande Velstand og Lykke. Hvad var det for Mogle, der udgjorde Flerheden af Deres Medhjelpere og Beskyttere? Det var jo hverken vor Landsfader, eller hans troe Mænd, af hvilke den Første ved Lovbud, og baade Han og de Sidste ved Exempel værnede om den gamle danske Reenhed i Sæder og Skikke; det var heller ikke nogen anden arbejdsom og tarvelig Borger *); men — De tilstaaer det jo selv — det var Kaperførere, Kaperere, Pengehandlere, Kornpugere og Jordegodsflagtere, som gav Dem den mægtige og skadelige Indfly-

*) En af Landets Patrioter udsatte allerede under 22de Jan. 1788, 600 Rd. D. G. til Belønning for Besvarelsen af Spørgsmaalet om en Nationaldragt. — Men hvad hjalp det? —

delse; og saa nogle stakkels enfoldige Mænd og Qvinder, som, blottede for andre og virkelige Fortjenester, maatte laane deres hele Værd og Anseelse fra den Pragt og Glimmer, hvormed De, min tjenstagtige Frue! og Deres Hjælperes Hjælpere saa listigen vidste at omgive dem. Det var da intet Under, at De en tidlang spillede, som De selv udtrykker sig, Primadonna i de store Kredse; men jeg tvivler meget om, at De fik noget Indpas i de Huse, hvor Huusfaderen og Huusmoderen sadde paa deres rette Hædersstole, og vare hvad de skulde være, Familiens Hoveder og Styrere. At de nedlod Dem til Ripperne, geraader en saa fornem Dame just ikke til nogen Ære; der kommer ikke engang den simpleste Borgermand, der holder nogenlunde paa sit gode Rygte. Hvorledes de har lægt Saar, stoppet Huller, forjaget Bekymringer, stiftet og ophævetomme Forbindelser, har man jo seet. Ikke stort bedre, end den flatte Bundlæge helbreder, den letvindige Glane stopper. Og hvad Ægteskaberne angaaer, da er det min ringe Formening, at hvad saa svagt var knyttet hastigen maatte løses, hvilket jo har vist sig; — Exempler ere forhadte. — Deres tilsyneladende Rige fores-

kom dog den Karpseende Jagttager altid som Fat-
tigel, være sig i Pungen, eller i Anden; Deres
Fornemme beholdt dog altid noget, selv gjennem
alflens Kostbarheder og Klitter, fremstikkende
Gemeent ved sig; Faarehovederne blev ved at være
Faarehoveder, naar den sande Viismand fik Dje
paa dem; hos Deres Herrer kunde man altid
blive Tjener, Nykkerne vaer; og naar man bort-
aandede den kostbare Sminke, forsvandt Ung-
dommen, og Alderdommens — stundom Ballystens
— Furer traadde kjendeligen frem.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed, og
Lærer ved Sæcadet: Academiets.

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles
Søndagen den 1ste April, da Hr. Universitets-
Bogholder Baagøe meddelel sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 14.

Løverdagen den 7 April 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Svar paa foranstaaende Brev.

(Sluttet. See forrige No.)

Og saa forholder det sig og med den Glæde, De
brammer med at have udbredt, de Bekymringer,
De skal have forjaget. O, hvor ofte saaa jeg ikke
"Manden at græde, naar Madamen vilde lee!"
Hvor ofte stod jeg i den uslykkelige, forknyttede Fa-
milies Hjem, naar denne havde holdt et prægtigt
Gjæstebud, eller bivaånet en glimrende Fest! Da
var Glæden forsvunden, og den tunge Bekymring
over Skuffet Forhaabning, over forsømt Pligt, over
spildte Penge, der kunde have været bedre anvendte,
traadde, i sorgelig contrasterende Livelighed, frem
for mit medynksfulde Hjerte!

De anseer det for et ondt Tegn, at Deres
Hjælpeskilder stoppes, Deres Tilhængere forlade
Dem, fordi de taler af daarlig og skadelig Egoisme.

Jeg derimod, som Ven af mine Medborgere, kalder det: et godt Tegn; thi dette spaaer Enden paa Deres alt for lange, alt for trykkende Regimente. Kun bløder mit Hjerter over, at Nøden og Armoden skal omsider udrette hvad Forstandighed og ægte Borgerfjnd for længe siden borde have udrettet. Og naar jeg paa den ene Side falder i Staver over, at der endnu kan gives En Eneste, der vover at bøje Nakken under Deres Nag, at anprise og forsvare Deres Jdræt, at badle gode og velmenende Fædrelandsvenners bedre Raad, paa en Tid, da gode Raad virkeligen ere heeldyre; saa maa jeg paa den anden Side oprigtigen tilstaae Dem, at de tykke Assistentshuuscataloger, de ophævede Egteskaber, de flotte Børneopbyggelse, de dybe Greb i offentlige Kasser, de mange Falliter, de Justitias fulde og Tilfredsheds tomme Boliger, De skænder paa i Deres Brev, ere Deres eget skrækkelige Værk; og da, ja da rejser sig Haarene paa mit ellers ikke frygtagtige Hoved.

Mit Blik er, som de Faas, de kalder Grobianer, klart og ublandt; thi jeg seer med sunde Øjne, og Skjelner Skal fra Kjerne, Ondt fra Godt, Ulykke fra Lykke. Og derfor kan jeg ikke faae i mit Hoved, at De skulde bidrage noget Stort og Varigt til vor Stats Flor, med mindre De herved forstaaer det, som kjøbes i Galanteri-

boderne, og som, i al Fald, kun smykker det ene
 Køn, medens det gdelægger baade Dem, der
 bære det, og Dem, der maae betale det i byre
 Domme. Jeg haaber, at den ægte Patriotismes
 Stemme vil faae Overhaand, og at Deres Affkeds-
 time maa nødvendigen snart være forhaanden, til
 hvilken jeg ønsker megen Lykke! Det gjør mig
 ondt, at De har Det tilfældes med andre letfædige
 Damer, at De ej er vorden klog, fordi De er
 vorden gammel. Men jeg forsikker Dem, at jeg
 vil tage paa mig enhver Ulempe af Deres Fjernelse
 fra vort Land, hvor De alt for længe har opholdt
 Dem; og jeg drister mig endog til at bevise, at Dette
 just derved vil befinde sig langt bedre og lykkeligere,
 og atter vinde den Styrke og det Held, De har
 berøvet Dem, henvisende Dem til hvad en for-
 dums Borger af Deres dejlige Frankerige har sagt:
*une luxe excessif amollit les peuples,
 et la mollesse les avilit! *)*

Endnu engang — Lykke paa Rejsen! — saa ønsker
 Borgervennen.

Efterskr. Jeg tilgiver Dem den værste af alle
 Fornærmelser i deres Brev — Bestikkelsen
 til mig, siden den og hører med i Deres Plan;
 og møder samme Tilbagevisning, som den.

*) "Overdreven Luxus (Luxuria) gjør Nationerne
 blødgjorte; og Blødgjortighed nedværdiger dem."

Baarens Ankomst.

(ud af Hirschfeld).

Modtager det, Landlivets Venner! det kommer med alle dets Glæder, tilbage til vore Egne. Hvor fryder sig hele Naturen ved dets Gjenkomst! Hvilket Liv i de opklarede Luftstrøg, fulde af Perfernes Triumphsange, paa disse gjensødte Marker, paa hin Sø, hvori Solen atter spejler sit fraalende Ansyn; i det hele for Øjet udbredte Landskab, hvis Flade i afverlende Skatteringer er atter prydet med det friske Grønne, og atter bedækket med mangfoldige Scener af landlige Arbejder! Hvilken glad, blandet Tummel trindt om os! Hvor de frie Bække risle mellem de fremspirende Blomster, hvor Qvæget jubler de friske Enge imøde, hvor de mangfoldige Stemmer af Fugle, der omflagre den mildere Himmel, stemme i med Biøgens ensformige Sang og Frøernes Qvækken, medens en varmere Vestvind omflyder vore Kinder, og en sød Lugt duster frem af den unge Jord. Overalt er Baar, overalt toner det fornygede Aars Glæde, og vækker Gjenlyd!

Hvilken Forandring har udbredt sig i alle Naturens Dele, og hvor almeen er det Væsens veldædige Godhed, der lader Aarstiderne skifte, der atter smykker vor Jord, som har udhvilet sig af sin Møje, med Frugtbarhed og Glæde, og opliver den hele Skabning lige til dens hemmeligste Dybder! Endnu for faa Uger siden var den hele Jordens Overflade tildækket med en kold Ufrugtbarhed og en dødelig Stilhed. Disse Dale, som snart ville forlyste Djet, laae begravne i en dyb Sorg; disse Høje, der nu hæve deres snart grønnende Hoved imod Skyerne, og paa hvis Skraaning den græssende Uldhjord tripper, stode stive med høj Sne; disse Gange, der snart tilbyde Nattegalen en ønsket Tilflugt, vare nøgne nøgne Stammer og Grene, der stivnede under Vinterens kolde Byrde; disse Bække, som nu hoppe frem med lydelig Risen, vare standsede i deres Løb ved en Islænke. Nordvinden hylede hen over Stæder og Landsbyer, og nedrystede fra sine Vinger Rim og Is, Kulde og Ddelæggelse; Skabningen syntes at være overantvordet til en evig Død.

Men neppe blæser den Almægtiges Aande, saa trænger atter Liv ind i alle Aarer af den døde Skabning. Han vinker Solen, at den skal

nærme sig vor Jordklode, og Luften opfyldes med en befrugtende Varme. Hele Planteriget føler saaledes dens velgjørende Indflydelse, og dens oplyvede Safter trænge frem i alle Dele til ny Væxt. Jorden undfanger i sit moderlige Skjød Græs, Urter og Blomster, lader sine Børn træde frem, og fremviser dem som sin stolte Pryd. De tykke Skyer bortflygte, og Himlen smiler hen over det paa Markerne frempippende Grønne.

Vel taber den end ofte sin tidlige Klarhed og indhyller sin Glæde i Sne og Hagel. Den tilbagevendende Kulde hindrer Solstraalernes Virkninger, og de end svage Aarets Kræfter ere i Fare for at gaaes i deres Fødsel. Højene, paa hvilke allerede Lammene's Græsgang begynder at frempippe, overklædes end engang med et skinnende Teppe. Den første Prydelse for de knuppene Frugetræer gjennemvæves end engang med Flokke, og det end halv nøgne, halv fremspirende Landskab skimrer under det Lys, som af og til bryder igjennem Skyerne, blandet med Graat, Hvidt og Grønt. Og hvor ofte saae vi ikke Lærken, der i den varme Luft sang den kommende Vaar imøde, atter at glide ned i en sørgelig Stilhed, bedrøvet at sammen-

folde sine smaa Vinger og at flygte tilbage i sit Winterleje for det bedrageriske Vejrligt?

Dog end engang gaaer den oplivende Kraft fra Naturens Fader gennem alle Væsener. Den stærkere Soel opløser den kolde Rest af Vinteren. Og snart hersker den seierlige Vaar paa alle Høje, i alle Dale, i alle Haver. Snart vorder Alt fuldt af dens Nade.

Vaagner nu, I Stæder! til det forskjønede Aars Glæder, og tager paa Landet Deel i disse! Alle I, som have baaret den melankolske Vinters Ubequemmeligheder, indspærret Eder i Eders Bølliger for den uventlige Slud og Kulde og den pisbende Nordvind, og seet dem indhyllede i Sneedynger, og Eders Vinduer stive af Nattefrost; glemmer nu de raae Maaneders Ubehagelighed, laver Eder til at forlade Stadens Mure, og at ile henud i Vaarens Euge, hvor Glæden fremspirer overalt, og hele Himlen smiler med ny Blidhed! Alt lover sig til Fryd — Alt indbyder Stadens Indvaanere til at tage Deel i de Glæder, Vaaren udbreder trindt Landfolkene's Hytter. Højene trindt omkring oprække deres stolte Hoved, og forkynde Vaaren; Skovenes Fremspringen indbyder fra alle Sider, og forkynde Vaaren. Ja, man

hører trindt de dumpe Mure hele Naturens Opfordringer, og den sølende Deel af Menneskeheden aflyder dem. Allerede seer jeg en Landlivets Ven efter den Anden at snige sig fra Staden og at begive sig til sit Lyststed. Hysene og Gaderne i Staden vorde lidt efter lidt ensommere. De offentlige Spadseregange, der lidt efter lidt vorde grønne, blive atter besøgte Morgen og Aften, og yde Dem, der maae tilbringe de skjønne Maaneder i Staden, en Deel af Vaarets Forlystelser. Allerede hører jeg hist i Skyggen af Buegange et muntert Selskab efter det andet at hoppe mig forbi der, hvor Glæden forener Alderdom og Ungdom, gjennemstrømmer Hjert Hjerte og opliver til fortrolige Samtaler. Jeg seer Digteren, med sin Horats i Haanden, at sidde ved Højen, fuld af stille Begjæstring, og der at beundre Naturens Willeder og Naturens fornyede Skikkelse. Ja, nyder det nye Aars hele Fryd, I ædle, til frie Følelse dannede Sjele! Drikker i fulde Drag den søde Lyst, Vaarens Fader overalt udgyder for Eder! Glemmer ikke Ham — Ham som beredede Eder saa megen Fryd! Ham være Ære og Pris og Tilbedelse i al Evighed!

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed, og
Lærer ved Societet - Academiet.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 15.

Løverdagen den 14 April 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

D a m p s k i b e t.

(Af Erheiterungen von R. Stein).

Secretair Horst besad en kjon lille Formue og tillige en eneste Datter; hiin havde han erhvervet sig ved sin Flid og vedligeholdte ved Spar- somhed; denne skulde arve den efter ham.

Lovise, saa smuk, saa fordringsløs, saa sædelig og god som beskeden, var traadt ind i sit nittende Aar, og havde som alle smukke Piger i denne Alder ogsaa sine Tilbedere. Naar man her taler i Fleertallet, vil det dog kun egentlig sige: hun havde to. Det er rigtig nok een meer end der behøves; men meget mindre end mangen Pige i en stor Stad troer at være nødvendig, og Lovise levede i en meget stor Stad.

Paa en mild og' beilig Foraarsdag gjorde den vakre Pige en Spadseertour i den fri Luft ved sin Faders Arm. I en Have, hvor den skjønne Verden samlede sig for at sees og lade sig see, mødte de en ung Mand af indtagende Ud- vortes, som Hr. Horst allerede kjendte som Embedsmand. Det var Renteskriveren Thielke. Lovise fandt Behag i den unge Mand's Selskab og han fandt Pigen saare elskværdig. Fra den Dag kom han ofte i Horst's Huus og disse Besøg hos Fader og Datter bleve tilsidst daglige.

En anden Gang blev Lovise ved en lille Fest ført til Bords af Bildhuggeren Thorwald og derefter hans Dame i Dandsen. Han blev fortryllet af den smukke Pige og hun betragtede den vakre Konstner med Velbehag og behandlede ham med Velvillie. Derved opstod et Bekjendtskab imellem dem. Faderen kom i en Samtale med den unge Mand og denne udviklede deri megen Aand og Hjertesgodhed; derved vandrede han Faderens Yndest. Han bad den unge Mand til sig og denne tog med Glæde mod Tilbudet. Han kom og blev med megen Artighed modtaget af Fader og Datter. Tiltrukken af den -venlige Behandling gjentog han sine Besøg og blev lige-

saavel som Thielke seet med Fornøielse. Paa denne Maade kom den vakkre Pige til to Tilbedere.

Vel betragtede Thielke, da han oftere traf Kunstneren der, sin Medbiller med skjole Øjne, og tillod sig, naar Thorwald var fraværende, mangen satirisk Yttring mod den Stumme, som han kaldte ham, fordi han ikke brugte mange Ord; imidlertid bød Anstændighed og det Exempel, Familien gav ham i deres Opførsel, at vise et vel tvunget, dog roligt og venligt Forhold. Paa Thorwald saae man derimod ikke, at Rentekriverens Nærværelse gjorde det mindste ubehagelige Indtryk. Han blev stedse sig selv liig i sin godmodige og milde Betsedenhed, en Dyd, som just ikke er almindelig hos unge Mænd i Hovedstæderne. Kunstneren opførte sig stedse mod Thielke som mod en Huusven, og viiste ham derfor ikke allene den tilbørlige Agtelse, men endog Forekommenhed, hvor han saae Leilighed dertil.

Lovise var lige venlig mod begge, som Faberen ønskede det; men i Stilhed bøjede hendes Hjerter sig uformærkt til Thielke, som havde meer Selvfabstønen i sin Magt, stedse holdt

Lovtale over hendes Mand og Skjønhed, og uop-
 hørligen underholdt og opmuntrede hende; hvori-
 mod Thorwald holdt sig i en vis Frastand, talte
 lidet, og blot med et stille Henrykt Blik hyldede
 hende, naar hiin, som ofte skeete, gav Beviser
 paa sin barnlige Kjerlighed, sin rene Belvillie for
 alt Godt og sin fyrige Lyst til det Skjonne og
 Store. Han priste aldrig hendes Yndigheder
 som hiin, og der kom aldrig Smiger fra hans
 Læber. Thi ikke vandt derved Fortrinnet i hen-
 des Gunst.

Horst, som i en 45 Aars Levebane mere
 end een Gang havde saaret sig paa Erfaringens
 skarpe Kanter og i mange Stillinger havde er-
 hvervet sig Verdens- og Menneskekundskab, iagt-
 tog meget opmærksomt begge de unge Mænd,
 som sjensynligen havde Hensigter paa hans Dat-
 ters Haand, udsurgte deres nærmere Bekjendte
 om deres Livsvandel, deres Tilbøjeligheder, deres
 særegne Træk og deres Forhold, og bestemte sig
 endelig, efter at have sammenlignet og prøvet sine
 Efterretninger, for Thorwald, der vel besad
 mindre Kiinhed og Verdensklogskab; men som
 han sikkert saae, var et meget vakkert, agtvær-
 digt Menneske.

Han talte nu med sin Datter om denne Gjenstand, og meddeelte hende uden Skjul sin Dom, som hun bad ham om; men Lovise traadde som det syntes af Lidenſkab over paa Thielkes Parti, og forsvarede, undskyldte og retfærdiggjorde ham i alt, hvad Faderen anklagede ham for.

"See mit Barn! sagde Faderen: Jeg var ſtedſe mere din Ven og Raadgiver end den, der vilde befale over dig; jeg vil ikke heller nogenſinde i dette Tilfælde, hvor du er Hovedperson, fordre ubetinget Lydighed af dig; men jeg kan paa den anden Side ligesaa lidet billige en Ildenſkabeltig Overſeelse. Prøv nu ſe dette vigtige Skridt og forſt da bør du beſtemme dig!"

Kort efter kom Thielke frem med et højtideligt Egetſkabstilbud. Lovise tilſtod, hvad han allerede længe havde gjettet, at hendes Hjerte ikke var ham imod; men hun henviſte ham til ſin Fader. Han trak med et ikke behageligt Smil paa Skuldrene — hvilket mishagede den gode Datter, — og gif ſelvtilfreds og vis paa ſin Sejer til Horſt, for at fordre hans Samtykke for Formens Skyld.

"Jeg kan ikke have noget imod Dem, svarede denne, naar min Datter har bestemt sig for Dem; men et vigtigt Hensyn tvinger mig til at fordre en Betænkningstid paa fire Uger. Desuden ønsker jeg meget, at De ikke lader sig vildlede i Henseende til min Formue; den er ikke betydelig og den staaer i et Handelshuus, som i dette Øjeblik ikke er ganske sikkert. Det er en Ven, som har den i Hænder, og jeg har givet ham mit Ord paa, at Pengene endnu nogen Tid skal blive staaende hos ham, for derved om mueligt at redde ham. Jeg agter og ærer ham som en redelig Mand, der blot ved andre er bleven ulykkelig. Kalder han, saa er min Datter uden Udstyr. Dette bør jeg ikke dølgge for Dem."

"Hvem holder De mig for? svarede Frieren med nogen Ømsindtlighed. Mit Embede kan ernære mig. Kan De give Deres Datter nogen Medgift, er det godt; men er hun fattig, er det ogsaa godt. Jeg ønsker at besidde Deres Datter og ikke Deres Penge. Jeg forlanger blot Lovise, som jeg elsker."

"Det glæder mig, at De tænker saa ædelt, sagde Horst. Om fire Uger skal jeg give Dem mit Svar."

Thielke gjorde gode Miner til et stort Spil, og fandt sig deri, som han stedse gjorde saavel i det Store som i det Smaae, endogsaa da, naar han ikke kunde gaae den lige Veit.

Ikke længe efter meldte Thorvald sig ogsaa hos Faderen med lige Begjering. "Jeg har noget vigtigt, sagde han, at betroee Dem. Jeg elsker Deres Datter og ønsker hende til Kone. Jeg har længe eftertænkt og nu fundet, at mine Indkomster strække til foruden min blinde Moder ogsaa at kunne ernære en Kone, naar Deres Datter ikke fordrer Overflødighed, naar hun elsker mig nok til, at kunne indskrænke sig til et tarveligt Udkomme. Hvad mener De værdige Mand?"

"Har De ikke allerede talt med hende selv derom? spurgte denne."

"Nei, svarede hiin, De kjender nøje Deres Datter. De veed sikkert, om hun elsker mig. Var jeg saa lykkelig; saa vilde jeg bede om hendes Hjerte og Haand. I andet Tilfælde sparer jeg hende en Forlegenhed og mig en smertelig Krænkelser; jeg er vel ikke stolt, men jeg agter mig selv for høit til at vove paa at faae Kurven, saa meget mere som Deres Datter synes at vise Rentekriveren fortrinlig Yndest."

"Jeg veed ikke nøje, hvorledes Pigen i dette Øjeblik tænker over sit Forhold, svarede Thorst

med et Haandtryk; men saameget veed jeg, at Lovise agter Dem og er et forstandigt Bæsen. Jeg haaber derfor, at De skal blive min Søn. De har mit fuldkomne Bifald. Blot maa jeg i Henseende til Ytringen om Deres Indkomster endnu bemærke, at de ikke med Sikkerhed kan regne paa Medgivt med min Datter."

"At Manden skal ved sin Kraft og Virksomhed ernære sin Familie, svarede Thorwald, det vilde Naturen, da den skabte vort Kjøn stærkere end hiint. Der gives Folkeslag, hos hvem Brudgommen maa kjøbe Bruden og det er Digt; thi en god Hustru er Mandens høieste Lykke. Jeg vil ikke berige mig ved Lovises Besiddelse, ikke ved hendes Udstyr. Giv mig Deres Datter! og naar hun besvarer min Kjerlighed; da tager jeg med Glæde hendes Haand uden Medgivt.

Hørst omarmede med Høiagtelse den hæderlige Ungling, hvis Uegennyttighed han allerede kjendte fra de troværdigste Efterretninger, og gav ham ligeledes det Løfte at svare ham paa sit Tilbud om fire Ugers Tid.

(Fortsattes i næste No.)

H. B a a g ø e,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 16.

Løverbagen den 21 April 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Dampskibet.

(Fortsat. See forrige No.).

Næste Dag gav Horst sin Datter den Eftersretning, at Thorwald havde anholdt om hendes Haand. Han saae her gandske klart, at dette Budskab just ikke var hende uventet, men dog utilpaa, og tillige, at Thorwald langt fra ikke gjeldte saa meget hos hende som hans Medbeiler, og at hun søgte Anledning til at undvige denne Samtale til Fordeel for den Sidste. Mild men alvorlig lagde Faderen hende de Grunde paa Hjerte, hvorved hun kunde bringes til en rigtigere Anskuelse.

"Alt hvad jeg har hørt om Begge, sagde han, har overtydet mig om, at Kunstneren er

en ubemidlet, men saare agtværdig ung Mand, din Yndling derimod blot en verdensklod, gjerrig Egoist. Med Sikkerhed veed jeg, at han under Haanden har udforsket min Formue-Tilstand, og derefter yttret for en saa kaldet Ven, at jeg havde skildret ham min Formue som ubetydelig og usikker; men da han længe før havde været bedre underrettet, havde han strax af mit Svar indseet, at det skulde være Prævestenen, og derfor naturligvis anstillet sig, som den, der ikke spurgte om Penge; han havde imidlertid tilstaaet, at skøndt du var en ganske vakker Pige, laae Udstyret ham dog især paa Hjerte."

Pigen skiftede Farve og raabte i Forbitrelse: Det har han sikkert aldrig sagt.

"Og naar jeg bringer Dig to Vidner, der ere bekjendte som reiskafne Mænd, spurgte Horst: Vil du Du da troe mig?"

"Nei, end ikke da! forsikrede hun med tårefuldt Blik. Det er Had og Bagtagelse. Thorwald er fattig; han ser blot paa den rige Pige; men Thielke elsker mig for min egen Skyld, kerom er jeg fuldkommen overbevist."

"Men sæt, at jeg skaffede dig talende Beviser paa, at Thorwald elsker Dig over Alt,

men Thielle blot for sig selv og den kjære Mammon — hvad da?"

"Naar De virkelig beviser det, svarede Lovise; saa er jeg uden Modsigelse Thorswalds Brud. Her er mit Lovte og min Haand derpaa."

"Ret saa, sagde Faderen, som tog imod den tilbudne Haand. Beviset for Dig skal nok findes; for mig selv er alt, hvad jeg har sagt, for længe siden beviist."

Taus og sukkende støttede Lovise Hovedet paa Haanden og denne paa Bordet. Den Blesked, som Faderen syntes at have for sin Mening, faldt hende tungt og trykkende paa Hjertet.

Næste Søndag var ualmindelig skøn ved klart Vejr og mild Luft. Den herlige Dag førte Fader og Datter tilligemed begge Elsterne ud af Staden til Lyststederne, hvor den skønne Berden drak Kaffe ved Flodens Bred under de duftende Lindetræer. De toge samlede Plads ved et Bord i den brogede Kreds.

Over Vigens Vand fløi i Dag mangan mørk Skye, som blev fremdrevet ved hendes Faders haarde Dom; dog skjulte hun efter det faderlige Raad temmelig sit Mislykke for Frierne,

og syntes endog nu og da at være ved muntert Sind, saa tung endog denne Kunstlen var for hende. Thorwald gjorde Selskabet opmærksomt paa mange skønne Udsigter i Omgivelsen; han pegede paa Hytter, hvis røde Tage ventligen hævede sig mellem Trærnes friske Grønt, paa Bølgegangen af de høje Ar og den blomsterrige Engs brogede Blanding paa hin Side Floden, paa Flodens milde Glade selv, hvori Himlens skyfri Blaae og Egnens levende Billede viiste sig som i et fortryllende Speil. Thi ikke derimod gjorde bitre Anmærkninger over Damernes umaadelige Straahatte, der betog ham Udsigten til alle disse Herligheder. Han fortalte derpaa om den ny Mode med Snorliv og udstoppet Bryst for unge Mænd, og om et Caricaturstik paa Kornpugere, som han i Gaar havde seet. Horst blæste imidlertid under hans vittige Foredrag armtykke Røgkyer ud af sin Tobakspibe; Thorwald havde ædlere Anliggender i Tanke, og gav blot nu og da et kort Svar, som den sarkastiske Taler afsvang ham; men Lovise sad taus og hensunken i sig selv.

Nu hørtes Klokkelæng i Nærheden. "Dampskibet, Dampskibet Susanne skal seile af" lød

det rundt omkring, og mange reiste sig fra deres Sæder for at gjøre en Kart paa Floden til en nærliggende Bye. Horst folte ogsaa Lyst til en Gang at gjøre en Tour med dette Skib. Lovise fandt Forslaget behageligt og denne Lystreise tiltrækkende; Thorwald var af samme Mening. Thielle gjorde mange Indvendinger derimod; men blev tilsidst overstemt.

Man besteg Skibet, hvorpaa et talrigt Selskab af alle Stænder, af alle Alder og af begge Kjøn befandt sig. Alle vare muntre og glade. Susanne gled op ad Floden, først langsom og derpaa raskere, jo mere Maskinen kom i Virksomhed. De utallige Tilskuere paa Flodbredden hilste med Fryderaab.

Kort efter blev Himlen overtrukket med Skyer. Det begyndte at smaaregne — o Skræk! — og alt flygtede nu fra Dækket og ned i Kabinhytten.

For Damer i store Stæder ere Regndraaber rigtig nok en ødelæggende Syndflod; let stjæle de sig igjennem den af Maanskin vævede Dragt til den fine Hud. En Forkjølse følger derpaa og Døden bliver ofte de Forkjøledes Lod. Det

er tungt, at det saaledes skal gaae de i Spiritus selvær klædte Skjønne her paa Jorden!

Horst og Thorwald ønskede at blive paa Dækket, for at nyde Oversigten af den skønne Egn, efterat de indvendigen havde taget Maskineriet i Ojesyn, Lovise holdt sig til dem, da Faderen havde forsynet sig med en god Regnskjerm; Thielske derimod vilde for sin fine Kjoles Skyld ned i Rummet. Horst gjorde sig Umage for at holde ham derfra. Han blev altsaa paa Dækket og trængte sig tæt op til Lovise under Regnskjermen, hvor han nu kjæft erklærede, at en ægte tysk Mand ikke maatte være bloddagtig.

Strandbredden med deres grønne Haver, Enge, Buske, Træer og malede Huse fløj i en broget Blanding forbi og gavede et henrykkende Skuespil.

Men det lille Rør, hvorfra den overflødige Damp larmende skeeg i Veiret, bildrede stærkt bag ved dem. Dette førte til en Samtale om Dampskibes indvendige Indretning. Horst lod vel ikke til at ansee det for saa farligt; imidlertid fortalte han nogle Tilfælde fra Engelland og Nordamerika, hvor den sprungne Dampskedel

havde anrettet den frygteligste Ulykke, og Thielke tilstod nu i en skjelvende Tone, at han blot af denne Aarsag havde raadet fra Farten, og altid med Skræk havde betragtet denne ny opfundne Seilads. Horst forsikkrede, at Rjedelen her var af smedet Jern, derfor stærkere og sikkere, og at der ikke var nogen Fare forhaanden. Denne Mening tiltraadde ogsaa Thorwald og Lovise; Thielke trak alligevel paa Skuldrene, men forsikkrede atter, at han var en tydsk Mand og som saadan lod han sig ikke let skræmme.

Imidlertid saae man en Matros nogle Gange løbe frem og tilbage, stige ned i Rummet og tilsluttet komme op igjen og som det lod til med uroligt Ansigt. Nu strøg han atter tæt forbi den Horstiske Kreds.

”Hvad er paa Færde, spurgte Horst; hvorfor løber I saa tilsluttet op og ned?”

”Satan har sit Spil, brummede han mellem Tænderne; uagtet al vor Forsigtighed er Dampkjedelen bleven overmaade heed. Vi gjøre alt hvad vi formaae, for at den ikke skal springe! Der er vel heller ikke saa megen Fare,” og hurtigt sprang han igjen i Rummet.

Lovise blev bleeg og bævde. Forlegen gned Horst sine Hænder; Thorwald stod rolig og uden Krygt; Thielke derimod blev bleeg som et Ligg og zittrede som Espelsø for Binden.

"Springe, springe, freeg han; holdt, holdt! jeg vil i Land; jeg vil i Djeblikket herfra!" og sank næsten i Knæene.

"Mand! sagde Horst med Fatning. Hvad skal der blive af Deres Brud, af Deres Venner?"

"Hvad bryder jeg mig derom, svarede han, ængstelig trippende frem og tilbage. Jeg er mig selv nærm. st."

Med flammende Dine slog Thorwald sin Arm om Pigen, rakte Faderen Haanden og sagde: "Jeg er en dygtig Svømmer og indestaar for alt, om Uheld skulde ramme, som jeg dog ikke troer."

(Sluttes i næste No.)

H. B a a g ø e,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 17.

Løverbagen den 28 April 1821.

Forslagt af Understøttelses = Selskabet
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

Mandagen den 30te denne Maaned om
Eftermiddagen Kl. 5 holdes General = Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet.
De Herrer Repræsenterere ville behage
at møde til bemeldte Tid.

Administrationen for det foreenede Understøttelses = Selskab.

Drejer. Mourath. Lindstorff.

E. Koble.

D a m p s k i b e t.

(Sluttet See forrige No.).

Højt buldrede Dampen i Røret. Skibet fløj just nær forbi en Landtunge. Thielle saae nu sit Snit, tog et dygtigt Løb og sprang hurtig som et Lyn over til Strandbredden; Angesten havde imidlertid lammet hans bævende Lemmers Svingkraft, og taus laae den tydske Mand over Ørene i Strandbreddens Dynd.

I dette Øjeblik kom Matrosen atter paa Dækket med det Budskab, at Kjedelens Hede var i Aftagen og at Faren var gandske forbi.

Smilende pegede Horst hen til den ægte Tydsker, der overalt besmudset og gennemblødt krøb som et sværtet Amphibium mælsommeligen op ad Strandbredden, og sagde: "See her mit Varn! Prøvens Udfald og det lovede Bevis. Denne elsker sig selv og hos Dig blot de tolv Tusind Daler; men Thorvald han elsker Dig for din egen Skyld! hvad siger Du nu?"

Bevist var ført til Grunde. Horst kjendte en af Matroserne, hvis Broder var Contreibud hos ham. Da Regnen havde drevet Mængden ned i Rummet, troede han ubemærkt at kunne sætte de to unge Mænd paa Prøve, hvortil han nu saae en god Leilighed. Ved et Par Ord, som han fik Leilighed til at hvikke Matrosen i Dret, fik han ham til at bringe den falske Esterretning om Faren, og da Lovise ikke vidste det mindste om hendes Faders Plan, gik det Hele, som vi have seet, næsten naturligt til, og gav et let og sikkert Udfald.

Skamrød og med nedslaaet Blik stod Lovise ved Thorwalds Side. Hvor høist ussel syntes nu hiin Flygtning hende — hvor kjer og huld derimod hendes Naboe! Hurtigen rakte hun nu Denne sin Haand og raabte: "Jeg er Deres med min Faders Samtykke."

"Med min Velsignelse," sagde Horst, og trykkede de forenede Hænder end fastere sammen.

Man raabte nu efter Renteskriveren: at det Hele var en Bildfarelse, at al Fare var forbi; men denne som i Anden saae Susanne at gjøre sit Himmelspræt mod Skyerne og Slaas.

i tusinde Splinter mod Stjernerne, hverken sandseede eller hørte. Han skød afsted som en Vind og vovede ikke at see tilbage. Hvad om Splinterne af den sprungne Susanne skulde skamfere hans smukke Ansigt? Sligt var jo ubodelig Skade. Først da han havde naaet de hundredaarige Egetræer, stod han stille bag eet af dem, tittede frem bag Stammen, og forundrede sig over, at Susanne endnu var i sin gamle Stand. De Forbigaaende spurgte med et Smil den Tilfølede, hvad der fattedes ham. Betydningsfuld pegede han hen til det fremglidende Skib og udstønnede næsten aandeløs: "Det Springer, det Springer i Øjeblikket i tusinde Stykker"

Forundringsfulde saae de nu derhen, for at belure Susannes sidste Dag; Thi ikke derimod ilede i Sjeleangst til sit Hjem, klædte Klæder, og spurgte enhver, som kom fra Porten, om de endnu ikke havde hørt noget til Dampskibets Sønderspringen?

Og et Rygte, vakt ved ham selv, løb nu igjennem Staden, at Dampskibet Susanne ikke mere var til; det kom imidlertid nogle Timer

efter heelt og holdent tilbage, og strax derefter en Billet fra Horst til Thielkes Boepæl, hvori han væsentlig meldte ham følgende:

”Endnu før Udløbet af den Betænkningstid, jeg fordrede af Dem, kan jeg lade Dem vide, at min Datter har i Dag bestemt sig til at give Billedhuggeren Thorvald sin Haand, efterat hun paa Skibet har faaet fuld Visshed om, at De som Egtemand engang i sin Tid neppe vilde bære Kors og Modgang med hende, da de saa hurtigen traf Dem tilbage ved en foregIVEN Fare. Deres Medbeiler har derimod opført sig som en Hædermand, som en tro og standhaftig Elsker. Jeg glæder mig over, at kunne kalde ham min Søn!”

Nu faldt Sløret fra hans Dine. Han saae, at han som Fuglefanger efter de tolv Tusinde deilige klingende Fugle havde forregnet sig; han bar sig ad som en Gal, slog sig som Bùrgers Leonore for Vand og Bryst, afrev sig ligesom hiin Haaret, og overvælde sig selv med de fæleste Skjeldsord.

Thorvald var derimod, siden Lovise havde givet ham sit Løfte som et gandske andet Men-

nesser. Han priiste med lydelig Henrykkelse sit Held, nævnte sin Brud med de sødeste Navne, der strømmede ud af Hjertets Fylde, og drømte Kjerligheds og Haabets tryllende Drøm.

Nogle Dage efter gif Forlovelsen for sig. Han førte i stille Henrykkelse sin elskede hulde Brud til sin blinde Moder, og sagde: "Velsign den fromme Datter, der som tro Plejerinde vil omskabe din Aften til Dag, dit Mørke til Lys."

Og den gode Gamle saae i Anden i den ny Datter en af de Himmelske, og velsignede under Glædestaarer den kjære Søns dybt bevægede Brud.

Fire Uger efter kom Bryllupsdagen, og ved den det henrykte Pars gyldne Dage.

Thielke læste harmfuld Bryllups-Anneldelsen i Ugebladet, og bandte paa hedenst Wiis det stakkels uskyldige Dampskib Susanne, der havde skilt ham ved saa mange Penge og tillige ved en saa smuk Pige, og endnu den Dag i Dag gjør han ved Tanken om dette Tab et Ansigt, der har megen Lighed med det, Napoleon maa have gjort ved sin bekjendte ni og tyvende Bulletin.

Den højtidelige Tvekamp.

(Efter det Tydste).

I Aaret 1495, da Kong Maximilian holdt sin første Rigsdag i Worms, gjorde Mechtilde, en Datter af den gamle tappre Ridder Heinrich von Ingelfingen, megen Opsigt ved sin store Skønhed, saa at mange Riddere betede til hendes Haand. Faderen syntes godt om, at Mechtilde ikke viste Tilboielighed for nogen af dem især; thi endskjøndt alle vare stolte Mænd, og af Fødsel og Anseelse, havde dog ingen af Frierne saaledes udmærket sig ved Tapperhed, at han kunde unde nogen af dem sit Barns Haand.

"Visselig, sagde Oldingen, ved en Samtale over Bordet om denne Sag med nogle af sine forrige Kampbrødre: Tiderne er nu bleyne anderledes. Da jeg i mine unge Dage saae mig om efter min Husfrue, havde jeg ærligen fortjent mine Sporer. Nu tilbogs klirrer enhver dermed, som kan bære dem, og undseer sig ikke ved, at byde den Første af Kønnet sin Haand. Han vendte sig derpaa til Mechtilde med de Ord:

bliv derved mit Barn! kan den tappreste bør vinde Prisen hos en Pige af din Art."

Mechtild e vilde have været meget glad over sin Faders Tale, dersom ikke en hemmelig Tilhøjelighed til en fraværende Ridder især havde været Ursagen til hendes Kulde imod Frierne. Ridderen var i Henseende til Tapperhed gandske saaledes, som hendes Fader ønskede det, hvilket han for kort Tid siden havde bevist ved en Turnering, hvor Mechtild e uddeelte Prisen; thi denne blev ham eenstemmigen tilkjendt. Der kunde ligesaalidt gøres nogen Indvending imod hans Stand; blot det vilde være ham til Skade i Faderens Dine, at han var en Fransmand; thi den sølvgraae Jungslingen habede Frankrig ret af Hjertens Grund, og havde blot derfor ønsket sig sin tabte Udomskraft tilbage, fordi Rigstændernes Stemning allerede med temmelig Vished bebudede en nærforsaaende Krig med dette Land. Allerede ved hiin Turnering havde han gandske tabt sin Fatning over at see den omtalte Fransmand saa frygtet, at ingen mere vovede at bryde en Landse med ham.

(Fortsættes i næste No.)

H. B a a g ø e,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 18.

Lørdagen den 5 Mai 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

J Anledning af, at min Drejers Adminta-
frations Tid var udløbet, blev, efter Lovens
4 Cap. 55 §., i sidste General = Forsamling den
30te forrige Maaned foreslaaet et Medlem af
hver Classification, for af disse at vælge en ny
Administrator, men efter de tilstædeværende
Repræsentanters Ønske paatog jeg mig endnu
at vedblive Administrationen i 3 Aar.

I samme Forsamling blev fremlagt Ex-
trakter af 4de Qvarals = og General = Regn-
skabet for forrige Aar, hvorhos Ober. Oberst-
lieutenant og Wiinhandler Wegner tilligemed

Viinhandler Fürgensen bleve udnævnte til at revidere forrige Aars Regnskab, hvilke begge vare tilstæde, og behagede at paatage Dem Revisionen.

Derefter blev foretaget Repræsentant-Valg, og skal de afgaaende og valgte Repræsentanter nærmere i Ugebladet vorde anmeldte, naar Valget af samtlige er antaget.

Ekstrakten af 4de Kvartals Regnskab følger hermed. Det øvrige i denne General-Forsamling afhandlede, skal i næste Ugeblad vorde anmeldt.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

C. Koble.

E x t r a c t

af

4de Kvartals Regnskab,

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Kvartalet, fra 1ste October til ultimo

December 1820.

I n d t æ g t e r.

	Sedler og Segn.		R S
	Rbd.	/d	Rbi
Kasse = Beholdningen fra forrige Dvartal (see Ugebladet No. 8) var	3220	49	161
A. Ugentlige Indkomster for Ugebla- dets 32te Aargang fra No. 41 til No. 53 inclusive	431	19	—
B. Dvartals Contingent for 3die Dvar- tal fra 1ste Julii til ultimo September	567	14	—
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Dvartal	453	—	51
D. Det Kongelige Huuses aarlige Gave	20	—	10
E. Tilfældige Indtægter af Revisionen over Regnskabet for Aaret 1819 udsagt	1	90	—
	4693	76	202

At forestaaende Extract af 4de Dvartals Re-
gnskab for 1820 er overensstemmende med
administrationens Control bevidner

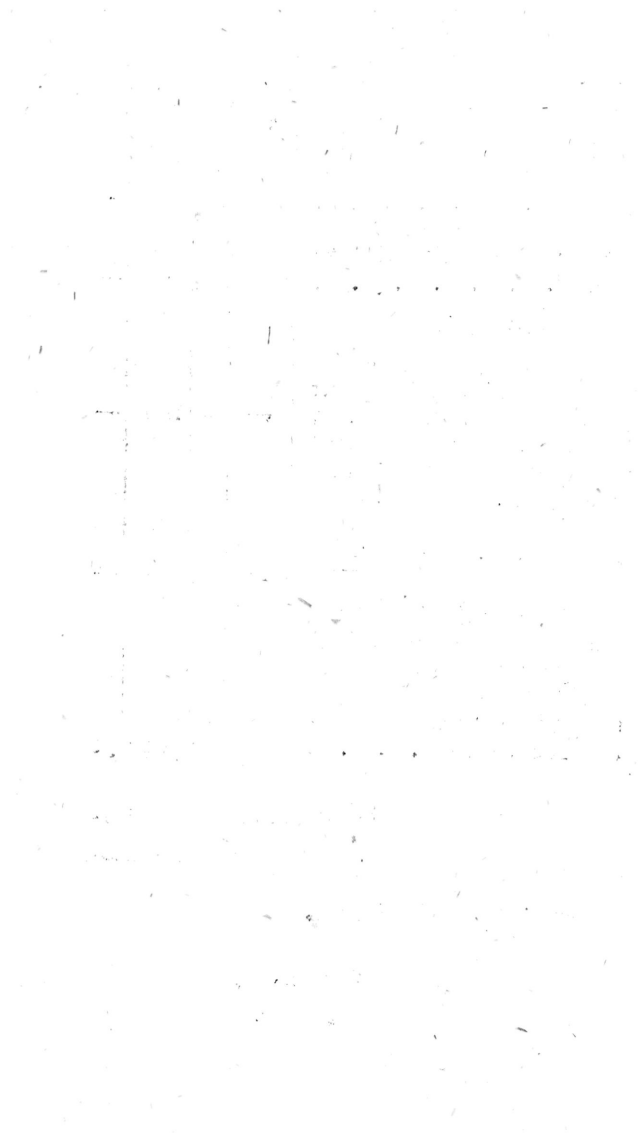
Drejer. Monrath,

U d g i f t e r.

	Sedler og Tegn.		Røde Solv.	
	Rbd.	/3	Rbd.	/3
aarlige staaende Udgifter, for bladets Trykning, Papir, Lon- ger &c.	785	86	—	—
aarlige Pensionister i dette artal	452	48	—	—
ældige Udgifter:				
er kjøbte 1200 Rbd. kongelige obligationer af Bank = Laanet Febr.	—	—	1000	—
effæreven div. Restancer for Laans afdrag, samt Qvartals Contingent Rbd. 235. 24				
forskjellige anviste begninger — 34. 20				
	269	—	—	—
Saldo bliver Casse = Beholdning- gen (inclus. 1055 Rbd. Sed- ler og 180 Rbd. Solv Restan- cer, som anviste men ej be- talte Laans Afdrag og Qvar- tals Contingent)	3185	90	1026	31
	Rbdlr. 4693 76		2026 31	

Copenhagen, den 30te Juni 1820.

P u n d,
Kasserer.

Den højtidelige Tvekamp.

(Fortsat. See forrige No.)

Engang sad den Kjønne Mechilde ved Saaens Nedgang i dybe Tanker ved Vinduet. Indbildningskraften malede for hende den ædle Claude de Batre, og det Blik, han kastede tilbage til hende, da han reed bort fra Turneringen just som den sidste venlige Soelstraale viiste sig. Pludseligen lød hendes Faders stærke Skridt i Salen, og saa hurtigt, at hun forskrækket saa sig om efter ham. Faderen lagde ikke Mærke dertil; men gik i Hestighed frem og tilbage. Endelig udraabte han:

”O Skjendsel! uudslettelige Skjendsel, som jeg endnu har maattet opleve!”

Da traadde Jomfruen urolig til ham og spurgte ham om Aarsagen til hans Kummer. Mærk saa han paa hende; derpaa vendte han sig igjen fra hende, uden at sige et eneste Ord.

”Kurt, raabte han, og Ridderspenden kom frem; Kurt! har Du selv været Vidne dertil?”

”Det har jeg, ædle Herre! Jeg kom just herfra, da Fransmanden reed ind i Herberget.

Han lod strax efter henge sit Skjold op ude for Vinduet. Hans Ridderhvend traadde nu frem og forkyndte høit og lydeligt, at dersom nogen tydsk Ridder vilde vove en Kamp paa Liv og Død, paa Fængsel eller Riddergave, vilde han modtage og bestaae Kampen."

"Og der var ikke nogen Riddermand, som vilde staae frem mod denne Forvoone? spurgte Oldingen videre."

"Jo, svarede Kurt, nogle indfandt sig; men de sneeg sig alle strax igjen derfra, da de saae Baabenskjoldet og hørte Fransmandens Navn.

O! raabte den gamle Ridder, hvorfor henvandt ikke mine Dines og Dres Kraft tilligemed disse Armes? hvormed har dette Hjerte fortjent, at det endnu maa banke, nu da et saadant Overmod tør ustraffet vove sig frem mod den tydske Nation, paa den tydske Rigsdag selv? —

(Fortsattes i næste No.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

Commissionen samles Søndagen, den 13 Mai, da Hr. Høiesterets-Assessor Zeuthen meddeler sit Bidrag.

Borger = B e n n e n .

Tre og tredivte Aargang.

No. 19.

Løverbagen den 12 Mai 1821.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e .

Hr. Professor Thoring, som i sidste General = Forsamling, den 30te forrige Maaned, blev valgt til Medlem af Ugeblade = Commissionen, i Herr Høiesterets = Assessor Beuthens Sted, som havde udmeldt sig af samme, har behaget at antage Valget. Det blev tillige vedtaget, som Forandring i Lovens 8 Cap. 95 §., at Ugeblade = Commissionen for Eftertiden imellem sig indbyrdes, udnævner dens Medlemmer, og tilmelder Administrationen, naar et nyt Medlem er indtraadt.

Hermed følger den i samme General = Forsamling, fremlagte Extract af forrige Aars General = Regnskab.

Som nye Medlemmer af Selskabet bleve antagne:

- Hans Excellence Hr. Vice-Admiral D. Lytken,
Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd
- Hr. Th. Lytken, Capitain i Søs-Etaten, Ridder af Dannebrog
- C. Grove, Capitain i Søs-Etaten
 - C. Jacobsen, Brygger
 - C. A. Schelbeck, Tøehandler
 - A. Poheber, Skoemager
 - P. Didrichsen, Skoemager
 - H. T. Møller, Kuffebager
 - Wahlquist, Kobbersmed
 - E. F. Wagner, Amtschirurg
 - D. Hjerrild, Vinhandler
 - J. Runding, Garver
 - A. E. Schram, Kongelig Fuldmægtig
 - Hiorth, Kongelig Fuldmægtig
 - B. A. Meyer, Grosserer
 - J. Møller, Brændeviinsbrænder og Dannebrogsmænd
 - Leske, Skoemager
- Frue Fabricius, Kammersekretair og Pakhuus-
skrivers Enke
- Hr. H. Grønbeck, Coffardie-Capitain

- Hr. Læssøe, Havne = Controleur
 — Malmgreen, Uhrmager
 Madame Smith, Goffardie = Capitains Enke
 Hr. J. H. Bang, Sadelmagersvend
 — B. Luthersen, Juveleer
 — C. J. Dahl, Goffardie = Capitain
 — A. H. Hansen, Wiinhandler
 — J. E. Høyer, borgerlig Artillerie = Capitan og Urtekæmmer
 — Have, Capitain = Lieutnant i Sø = Staten, Ridder af Dannebrog
 — Ibsen, Søartillerie = Lieutnant
 — Kolderup Rosenvinge, Professor juris
 — Sibbern, Professor Philosophiæ
 — Estrup, Doktor Philosophiæ
 — Degen, Professor i Mathematiken
 Somfrue Larsen
 Hr. Ruud, Institut = Bestyrer
 — E. S. Wejdeman, Skoemager.

Administrationen for det foreenede Understøttelses = Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

E. Koble.

Den højtidelige Tvekamp.

(Fortsat. See forrige No.)

See der, Herr Ridder! raabte Kurt, som formedelst en Hestetrav var lokket til Vinduet, der rider han; og hans Riddersvend foran.

Ha! Forbandelse, evig Forbandelse! raabte Ingelkingen, heftig og med truende Haand ester ham; dog saasnart Mechilde saae, at det var Ridderen Watre, forraadde hendes elskende Hjerte sig. Hun faldt sin Fader i Armene og bad:

"Ingen Forbandelse, Fader! over denne der! for Guds Skyld ingen!"

Herpaa traadde Oldingen et Skridt tilbage, hans skarpe Blik paa hende blev end mere frygteligt ved den Erindring, at hun forhen saa ofte havde henledt Samtalen paa Watre, og at han nu klart saae hendes heftige Tilbøielighed for denne Tappre. Han tvang imidlertid sin Harm og sagde temmelig mildt:

"Rigtig nok, mit Varn! er Tapperhed istand til snaarest at røre et Fruentimmerhjerte; dog bør

det Dvrigge ogsaa komme i Betragtning. Ridder Batre kan aldrig blive Din. Bore Forfædre maatte jo reise sig af deres Grave, for at forbande den af deres Vet, der vilde give sin Datter til en Mand, som paa Rigedagen selv har villet fornærme deres Fædrenelands Navn.

Mechtilde stod som sønderknuust for ham ved denne Tale, da et Bud kom, for at melde Ridderen Batre.

Saa snart denne traadde ind i Salen, gik Ingelfingen ham i Møde med disse Ord: "Herr Ridder! for halvtredstidstyve Aar siden skulde en af Eders Ege ikke have budt det tyske Ridderkab en saadan Adfærd. Hans Forvoenhed skulde sikkert have klæbet ved mine Vaaben. Jeg haaber, at Eders Overmod ikke skal gaae ustraffet af; men paa den Tid vilde Straffen ikke have gaaet saa længe hen som nu."

"Herr von Ingelfingen, svarede den Fremmede, I giver mig her Skyld for en forfængelig Vresyge, hvilken dog blot hidrører fra den Lyst at tækkes en ridderlig i Kampen saa svet og tapper Mand, og derved at undskylde, at jeg beiler til hans Datters Haand, hvis Skjønhed og

Dyder ere saa store, at blot den, der udmærker sig ved Heltetmod, tør gjøre Fordring paa den."

"Herr Ridder! svarede Jngelvingen, Eders Tale lyder ret fin, men Eders Handling strider derimod; da enhver maa føle, at J har havt i Sinde at tilføje den tydske Nation en Skamplet ved Eders Udfordring."

"Lad Andres Dom falde ud som den vil, J veed dog nu, hvad der er Anledning til min Udfordring og hvorledes man skal bedømme dens Hensigt; thi, at jeg skal gjøre det kort: J Herr Ridder! er Fader til hiin Datter! giv mig Rets-tildes Haand, dersom jeg vinder Sejer."

"Aldrig, svarede den Gamle, i det han med mørkt Ansyn traadde tilbage. Eders Udfordring har fornærmet enhver Tydsker, saa meget mere som J er en Franskmand. O, at jeg havde at byde en Arm, som var Eders liig i Ungdom og Kraft; da vovede jeg selv en Kamp med Eder paa Liv og Død; men end ikke da skulde mit Barn blive Eder til Deel."

"Froken! sagde herpaa Ridderen til Rets-tilde: Endnu for kort Tid siden har Eders Fader sagt, blot den Tapperste skulde blive Eder til Deel!"

Fortørnet faldt Oldingen ham ind i Taler:
 "Hvo Herr Ridder har sagt Eder dette, som aller-
 mindst var talt for-Eders Dre?"

"Tilfældet, svarede Baare, førte mig sam-
 men med En, der havde hørt disse Ord, og sikkert
 vidste han ikke, hvor nær de angik mig."

Derpaa vendte den franske Ridder sig atter
 fra Ham til Mechtilde og blev saaledes ved:
 "Edle Frøken! skal da Eders Faders Fordom
 imod min Nation udelukke mig fra Haabet om
 Eders Haand; saa skal I i det mindste høre, at
 jeg har været samme værdig."

Mechtilde stod bydt nedbøjet og saae til
 Jorden. Oldingen gav den bestemte Erklæring,
 at ethvert Ord og videre Forhandling var spildt og
 Franskmænden forlod nu Huset.

Hans Baaben hængte allerede flere Dage for
 Herberget, uden at hans Udfordring blev opfyldt.
 Endeel af de nærværende Riddere frygtede for
 Franskmændens bekjendte Tapperhed og Konst, og
 andre beløe det saaledes tilbudne Eventyr, og holdt
 det for unødvendigt, at have Landsv og Sværd,
 for at give et Beviis paa det tyske Ridderskabs
 prøvede Væ.

Ikke saaledes tænkte Kong Maximilian. Han holdt det endog for en Skjendsel for den store Forsamling, dersom Udforderen skulde ubekæmpet drage bort, og han i Overmod skulde gjøre sig stolt deraf. Han sendte derfor en Ridder og lod sit Skjold, Österrigs og Burgunds ophænge ved Siden af Ridder Vares Skjold, og det blev bestemt, at Kampen skulde holdes paa ridderligt Fangsel.

Den næste Dag, paa hvilken Kampen var fastsat, mødte begge Heltene i herlig Rustning, og Hver foruden Landsen bevæbnet med et langt Slogsværd i de af utallige Vidner omgivne Skranke. Et høitideligt Stille herskede, og ingen af Kæmperne talte med den anden. Tredie Gang hørte man Trompeternes Lyd; begge toge deres Landser i Haand; de gjorde et Anfald paa hinanden; men deres Landser gled ned fra deres Harnisk. Nu greb de til Sværdene og angreb hinanden med Heltmod.

(Sluttes i næste No.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det kongelige
Universitet.

I n d t æ g t e r .

	Edder og Tegn.		Røde Solv.	
	Rdd.	ß	Rdd.	ß
A. Kasse-Beholdningen fra forrige Aar var	3131	64	455	—
B. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 32te Aargang No. 1 à No. 53 inclusive	1749	91	—	—
C. Dvartals Contingenter fra 1ste October 1819 til ultimo September 1820	2226	76	—	—
D. Aarlige Indtægter: 1) det Konaelige Huses velgjørende Gave	20	—	100	—
2) de overordentlige Medlemmers Kontingent	221	—	—	—
E. Laans og Forskuds Afbetaling	2107	48	1090	—
F. Renter af Selskabets Capitaler	890	—	2848	15
G. Tilfældige Indtægter af Revisionen over Regnskabet for Aaret 1819 udsat	1	90	—	—
Rddr.	10348	81	4493	15

At forestaaende General-Extract af Regnskabet for 1820 er overeensstemmende med
Administrationens Control bevidner

Drejer.

Monrath.

C. Købte.

U d g i f t e r .

	Edder og Tegn.		Røde Solv.	
	Rdd.	ß	Rdd.	ß
I. De aarlig staaende Udgifter, nemlig: a) for Papir til Ugebladet og dets Trykning for hele Aaret, samt Penninger ic.	2878	80	—	—
b) Budenes 2 pCto. for Indkassationen	124	89	6	80
II. Til de aarlige Pensionister i dette Aar	1808	72	—	—
III. Til Gratificationer inclusive Budene	1980	—	—	—
IV. Til Laan til 21 af Selskabets Medlemmer	—	—	2450	—
V. Tilfældige Udgifter: a) for kiohte 1200 Rdd. af Kongl. Obligat. i Banklaanet og Ny-Mars Douceur	—	—	1010	—
b) affreven diverse Laans- og Dvartals-Restanser Rdd. 235. 24 c) for diverse anviste Regninger	370	38	—	—
Saldo bliver Kasse-Beholdningen, inclusive Rdd. 1055 Eddr. og 180 Rdd. Solv Restanser, for anviste men ei betalte Laans Afdrag og Dvartals Contingent	3185	90	1026	31
Rddr.	10348	81	4493	15

Kjøbenhavn, den 31te December 1820.

L u n d,
Kasserer.

Extrakt

af

General-Regnskabet

for

det forenede Understøttelses-Selskab

Indtægter og Udgifter

fra primo Januari til ultimo December 1820.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 20.

Løverbagen den 19 Mai 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Den højtidelige Tvekamp.

(Sluttet. See forrige No.)

Den fremmede Ridder brugte sit Sværd med en saadan Kraft, at Kongens Pantser blev splittet og Han derved noget saaret. Endnu mere opvildset derved trængte Maximilian saaledes ind paa ham, at deres Kamp hidtil syntes herimod at have været et blot Spøg, og Franskmunden kunde nu med al sin Kraft og Færdighed ikke mere b. staae sig mod Ham, dog ophørte Udfordrerens ikke med Kampen, førend et hæftigt Stød fra Kongen imod hans Bryst afnødte ham den Bekjendelse, at han var overvunden; hvorpaa han ydmyg erklærede, at han som Fange vilde stille sig ved Kongens Hof.

Trompeternes Lyd forkyndte nu Sejeren, og Folket ledsagede Kong Maximilian under almindeligt Fryderaab til Slottet. Den Overvundne gik bleeg og mørk efter den gamle Ingelfingen, som stykket ved Kampens heldige Udfald med stolte Skridt vandrede til sin Bopæl.

"Herr Ridder! tiltalede Batre ham, tilgiv, at en, som nu er overvunden, har vowed at hæve sit Die til Eders Datter, und ham blot endnu, at han ogsaa maa anraabe Hende om Tilgivelse."

Herpaa førte Ingelfingen Ham til Mechtilde, som allerede havde faaet Efterretning om Kampens Udfald.

"Tilgiv, ædle Frøken! sagde Han, i Mildhed den Uværdige, at hans forfængelige Ønsker satte Eder til Maalet for sit højeste Held. Han vilde ikke noget Øjeblik have overlevet sin Modstanders Sejer, dersom ikke hans givne Ord nødte ham til først at udholde ridderligt Fængsel."

Da han nu vilde sige hende et smerteligt Farvel, syntes Mechtildes Hjerte nær ved at brikke. Faderen blev rørt, han traadde nærmere og sagde, i det han rakte den kjeffe Fransmand sin Haand:

”Hav Taalmodighed, Hr. Ridder! til at bære det vel fortjente Fængsel; men kom da tilbage til vor Borg. Rigsoverhovedets Haand har dæmpet min Harm imod Eders Nation og mod Eders Forvovenhed, der grændsede til Haan mod det tydske Folk. I har kæmpet som en brav Ridder og har derved tillige maattet erkjende det tydske Navns Hæder. Som Sejerherre havde I aldrig erholdt min Datters Haand, men som Overvunden Kjenker jeg Eder den. I har fortjent hendes Kjærlighed, og med min faderlige Belsignelse besegler jeg dette Løfte!”

En irlandsk Sagn.

Under Kong Cormac levede i Leinster en anseet riig Hyrde, Buiciod Brughach, som rundt omkring var berømt for sin Gjestfrihed. Ingen Rejsende, som kom forbi hans Huus, maatte drage bort uden Forfriskning. Med Belsivillie plejede han sine Gjester, og spurgte aldrig, hvo de vare eller hvorfra de kom. Hyrden var riig paa Dvæg af alle Slags, han besad syv Dvægehjorder, hvoraf hver bestod af 140 Stykker, en

edel Stamme af de skønneste Heste og en utallig
 Faarehjord. De Fornemme i Veinster plejede ofte
 at besøge ham med deres hele Familie og i lang
 Tid at boe hos ham; men ved Afskeden tog de
 snart et Antal Kjør, snart Heste og hvad de
 ellers fandt Behag i med sig, uden at spørge om
 hans Tilladelse eller at gjøre Gjengjeld. Dette
 gjorde denne velgjørende gjestfri Mand snart fattig,
 og tilsidst havde han blot syv Kjør og en Tyr til-
 bage. Med denne lille Rest af sin Formue drog
 han en Nat bort fra sin Bopæl, ledsaget af sin
 Hustrue og Plejedatter Eithne. De vandrede,
 indtil de naaede en stor Skov ikke langt fra Ceanan
 i Provindsen Meath, hvor Kong Cormac holdt sit
 Hof. I denne Eensomhed vilde Duiciod hen-
 leve sine øvrige Dage. Han byggede en liden
 Hytte af Grene og Grønsvær, hvor han boede
 med sin Hustrue og sit Plejebarn. Eithne, som
 gjorde Pigetjeneste i Hytten, var henrykkende
 skjon endog i hendes grove Dragt. Engang gjorde
 Cormac en Lyfttour til denne Skov, og hans
 Lykkesstjerne førte ham til den lille Eremitbolig.
 Han saae langt fra den skjønne Eithne malke
 Kjøern. Hun havde to Bøtter for at affondre
 den tyndere Mælk fra den stærkere og federe.

Naar hun malkede en Koe tog hun den første Mælk i den ene og den sidste og tyndere i den anden Bøtte, og blev saaledes ved, indtil hun havde malket hele Hjorden. Da hun var færdig, gik hun med de fulde Bøtter til Hytten. Cormac fulgte hende i nogen Frastand, beundrende hendes kloge Overlæg og henrykt over hendes hulde Ansyn og Skabning. Den skønne Malkepige opholdt sig ikke længe i Hytten. Hun kom strax efter tilbage med to Spande og en Skaal i Hænderne; hun bøjede sig over Kanten af et Kildevæld ikke langt fra Hytten. Hun fyldte den ene Spand med Vandet, som hun tog fra Overfladen, men til den anden hentede hun dybere af Kilden det foldere og klarere Vand. Cormac fulgte hende med sit Blik, overrasket ved hendes uskyldige Væsen og hendes fine Dom. Strax efter kom hun tilbage; thi hun alene maatte besørge alle huuslige Forretninger. Nu havde hun en Segel i Haanden, og hun gik ikke længe, før hun fandt et Sted, hvor der vorte Kameelsblomster i Mængde. Munter begyndte hun sit Arbeide. Saa ofte hun havde affaaet en Haandfuld, skilte hun de længere og grønne Stængler fra de kortere og viene, og lagde dem i forskjellige

Hobe. Hun blev ved, indtil hun havde saa meget som hun kunde bære. Den elskende Cormac lagde Mærke til hendes hele Forhold, og kunde nu ikke længere overvinde sin Lidenskab. Han traadde hen til den hulde Pige, som blev overrasket ved at møde en Mand af fremmet Udseende i denne Eensomhed; men den unge Konge adspredte snart hendes Frygt ved en venlig Hilsen og forsikkrede hende, at hun var uden Fare. Blot et Umenneske, sagde han, kunde fornærme en saa uskyldig Pige, hvis Yndtigheder fortjente at føres bort fra denne Skov og Udsøken og derimod at glimre ved et Fyrstehof.

Da han havde talt nogle smigrende Ord, og den skønne Ethne var kommen til sig selv efter denne Overraskelse, spurgte Cormac, hvorfor hun saa nøjagtigen havde adskilt Melken, Vandet og Kameelblomsterne. Han ønskede at vide, hvor der var den lykkelige Dødelige, for hvem hun saa omhyggeligen havde gjemt det Bedste af hvert. Pigen svarede rødmende, at det var den, for hvem hun saa gjerne opofrede sit hele Liv, og som hun ansaae sig høist lykkelig ved at tjene, naar hun derved end mere kunde vinde hans Kjerlighed og Yndest. Cormac spurgte videre om denne

Lykkelige og Pigen nævnte ham den fattige Buiciod Brughach.

"Hvorledes, sagde Cormac, den storemodige Hyrde, hvis Gjestfrihed er saa berømt i hele Leinster?"

"Just ham, svarede Pigen."

"Nu saa maa du være Eithne, Dunsignis Datter, et Plejebarn af denne Hyrde, som i din Barndom modtog dig og bar Omsorg for dig."

"Ja Herre, svarede hun, jeg seer, at I er meget vel bekendt med min Herkomst og min Skjebne."

"Det er jeg, Kjønne Pige, og din Sædelighed og dine Yndigheder har saaledes fortryllet mig, at jeg byder dig mit Hjerte og min Haand, og at du som Gemalinde vil dele min Trone med mig."

"Herre, svarede hun, en fattig Pige, som jeg er, maa vel holde det for en stor Lykke; men jeg flyder min Plejefader, ikke at forbinde mig endog med den største Fyrste i Verden uden hans Billie og Samtykke."

Cormac gav denne Beslutning sit fulde Bifald, og bad hende at føre ham til Hytten, hvor Buiciod boede. Her tilkjendegav han Hyrden sin Hensigt, forsikkrede ham om sin oprigtige

Kjærlighed, forpligtede sig til paa sit fyrstelige
 Vresord at give ham Riadom og Marker, som
 han havde fortjent ved sin Stormodighed, dersom
 han som Pleiefader vilde give sit Samtykke til at
 den skønne Eithne blev hans Gemalinde.
 Glad over denne lykkelige Hændelse, som bragte
 hans elskede Barn en Fyrstes Haand, forenede
 han Cormacs og Eithnes Hænder. Kon-
 gen holdt sit Løfte, gav den ædle Hyrde en stor
 Strækning Land i Nærheden af sit Slot i Tara,
 og forsynede ham med anseelige Hjorder og andre
 Fornødenheder; saa at Buiciod derved i Frem-
 tiden kunde føre et lykkeligt og velgjørende Liv.

H. Baagøe,

Bogholder ved det kongelige
 Universitet.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 21.

Løverdagen den 26 Maj 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

T a l e

ved Søndagsskolernes Høitidelighed,

den 13de Maj 1821.

af

N. K. H o l m.

Allernaadigste Konge!

Høie, hæderlige Forsamling!

Fædrelandets, Ungdommens
Benner!

Naar vi forestille os de mangehaande Besvær-
ligheder, for hvilke den Ungling er udsat, der
fødes i trange Naar og er bestemt til at ernære

fig ved sine Hænders Arbeide; naar vi især mærke, hvor mange Hindringer, der lægges hans Oplysning og Aandsdannelse i Veien, da maae vi med Ekjønksomhed agte paa enhver større eller mindre Foranstaltning, ved hvilken Regjeringen eller enkelte Fædrenelandsvenner antage sig den Hjælpeløse, og kjerligen sørge for, at dog i det mindste nogle enkelte Lysets Straaler kunne opklare den dunkle, trange Wei, han skal betræde. Der er saamangt Barn, i hvis Sjæl Naturen lagde Evner, hvilke, itide uddannede, kunne føre til Mesterens Navn og Ære i mangen Kunst og Videnskab; men Armod tager mod saa mangen Verdens Borger strax ved hans Indtrædelse i Livet, og spærrer ham Veien til Maalet, han kunde opnaae; Armod tillukker stundom hans første Venners Hjerte for ham, og der, hvor der ikke er den Kjerlighed, som fordrager alt, troer alt, haaber alt, den Kjerlighed, der er stærkere end Døden, der ansee Forældrene Barnet for en Byrde, og vente med Længsel det Dieblik, da det kan bruge sine Hænder og begynde selv at erhverve noget af det Brød, det behøver. Hvorlunde Barnet skal faae de allernødvendigste Kundskaf-

ker, hvorlunde det skal lære de første Grundbegreber af den Religion, der skal være dets Lov og Raad og Trøst igjennem Biset, hvorlunde det skal naae den, som det maatte synes, for Alle unndværlige Færdighed, at kunne tage en Bog ihænde, og ved dens Læsning erhverve sig Indsigt, eller skriftlig udtrykke sine Tanker, eller vide noget om Tallærens simpleste Regler, derom bekymre saa mange Forældre sig desto værre ikke. De undskyldte sig med deres Armod, og de have endnu en anden Undskyldning tilrede. Hvad nytter det, sige de, at Børnene lære meget? Hvor lidet behøve Folk i den ringe Stand at vide! Vi have selv maattet undvære hine Kundskaber, og vore Børn skulle ikke være fligere end vi. Saa tale de, og glemme, at deres Uvidenhed, deres Fordomme, deres vrangé Begreber, deres indskrænkede Forestillingsmaade er Aarsag til meget af den Nød, hvorunder de sukke. Barndommens Aar forsvinde, den beleiligste Læretid gaaer ubenyttet hen, den Tid, da hver Evne kunde udvikles, da hver Drift kunde bøies, da hver ædel Følelse kunde vækkes i den Unges Hjerte. Barnet overgives til den Haandtering,

hvori han skal oplæres. I hans første Læreaar anseer man ham kun som et tærende Medlem af Familien, og formener, at han ved al mulig Anstrængelse, ved Opoffrelse af al sin Tid og Kraft kun betaler en Skyld, kun yder et billigt Bederlag for det, han oppebærer. At han kan lære sit Haandværk, at han snart kan nemme de Haandgreb, som hertil udfordres, at han hurtig kan vide at anvende de Regler, som ere fornødne, at han snart paa egen Haand kan betros Noget at udføre, det anseer man for den eneste rette Anvendelse af Læreaarene, og hvor sjældent var det, indtil for ikke mange Aar siden, at nogen Mester ansaae sig forpligtet til at sørge for, at Lærlingen oprettede, hvad der i hans Barndom var forsømt, og fik Leilighed til at forskaffe sig de Kundskaber, han manglede. Ogsaa her mødte hin Fordom mod Kundskabs Værd, hin Mistillid til dens Nødvendighed og Nytte. Dog, Hindringerne ville være færre for de Ynglinge, om og for hvilke her tales, dersom den Fordom og den Mistillid var indskrænket til deres Stand alene. Men den findes og ytrer sig ofte lydeligen selv i de høiere Classer, selv der, hvor den Ringere skulde

finde Beskyttelse og Bistand. Hvorvidt det er gavnligt, at den, som skal ernære sig ved sine Hænders Arbeide, lærer meget, lærer synderlig mere, end hvad der hører til hans Stands den snævrreste Sphære, det Spørgsmaal er jævnligen opkastet, og Mænd, hvis Stemme har Vægt og Indflydelse, betænke sig intet Dieblif paa at besvare det benægtende. Det være langt fra, at vi ville tillægge alle dem, som yttre denne Mening, uværdige Hensigter, at vi ville erklære dem for Sandhedens Modstandere, for Mørkets Benner, for deres ringere Brødres Undertrykkere. Vi kunne heel vel forklare os Aarsagerne til denne Mening, vi kunne snart opdage, paa hvilke Erfaringer, paa hvilken Kundskab om Menneskene den grunder sig. Naar man saae saamangen Ungling hovmode sig, fordi han havde lært lidet mere end hans Jævnlige ellers pleie at lære, naar den Beskedenhed, der er den unge Alders bedste Unbefaling, veeg bort fra Unglingen, naar han glemte, hvad Oldtidens Lovgiver bød, og alle Folkelags og Slægters Ledere og Styrere gjentog: Du skal staae op for den Graahædede og ære den Gamle; naar man maatte see,

hvorledes den Unge, opblæst af sin indbildte Videnskab, blev trodsig og stundom indtil Frækhed ulydig mod dem, han skyldte Agtelse og Højrighed, da sagde man i sin Harm: "Kundskab er ikke gavnlig for Alle; for en vis Stand og visse Raar maa den være heel indskrænket." Da var det, som troede man, at den Uvidende er meest lydige, og at den ikke vorder selvklod, som ikke har lært meget. Naar man saae Haandværksmanden fast at undsee sig ved den agtværdige Stand, til hvilken han hørte, naar man var Vidne til, hvorledes han, stolende paa en Læsning, mere overfladisk end grundig, opkastede sig til Dommer over Love og Statsindretninger, og yttrede stundom sin Dadel paa en Maade, i en Tone, der kun opirrede Gemysterne, forstyrrede Fred og Enighed, og tilsidesatte det Christendommens herlige Bud: "Beder for alle dem, som ere i Høshed, at vi maa leve et stille og roligt Levet i al Gudsfrygtighed og Erbarhed"; da kunde man ikke undre sig over, at saadan Halviden blev erklæret værre end Uvidenhed, og at man meente, at saadan Trodsighed og Uornuft havde sin Oprindelse af Utraae efter en vis Cultur, som

ei passede sig for den Stand i Samsundet. Dog, uagtet alle de Hindringer, Armod, Egen- nytte og Frygt har modsat Haandværkstandens Dplysning og Forædling, har vor kjerlige Lands- fader og trofaste Fædrenelandets Benner skjens- ket denne talrige Classe en Dpmærksomhed, en Deeltagelse, en Omhu, man ikke værdigede den tilforn. Man har nemlig i den senere Tid al- vorligen arbeidet paa, at de Børn, der bestem- tes til Haandværker, kunne, om end Forældrene ere i trange Kaar, finde Udgang til en bedre og fuldstændigere Undervisning. Man vaager mere over de Esterladne, man tillader ei saa lettelig de Brangvillige efter eget Tykke at raade over Børnene. Og, endskjønt her er meget endnu at ønske, ville vi dog skjønnsom erkjende, at der allerede er gjort meget, og at den for saa Aar siden foranstaltede Organisation af Skolevæsenets Indretning og Bestyrelse alle- rede har havt de kjendeligste, meest velgjørende Virkninger. Vi fryde os over, at det er ble- ven lettere for den unge Haandværker tidlig at vorde bekjendt med Grundreglerne for de teg- nende skjønne Kunster, der have saa stor en Indflydelse paa de allerfleste Haandteringer, og

at det end ydermere er paalagt Ynglingen som Pligt, at vise Prøve paa Færdighed og Indsigt heri, inden han træder ud af Lærlingens Klasse. Vi skue med Glæde, at det for ikke mange Aar siden oprettede Institut for Metalarbeidere gaaer heldigen frem, og udbreder Smag, Kunstfæds og Færdighed hos mange unge Haandværkere. Og vi erindre, med inderlig Taknemmelighed til den Evige, og til vor fæderlige Konge, og til mange vore Medborgere, som ved Raad og Daad, ved Opoffrelse af Tid og Formue kjerligen have understøttet os, at vore Søndagsskoler have bestaaet i 21 Aar, bidraget til at udbrede flere almeennyttige Kundskaber i Haandværksstanden, forskaffet mange brave Mænd større Brugbarhed og Agtelse i deres Kredse, saa vort Selskab nu kan tælle flere af dem som værdige Medbestyrere af de Skoler, i hvilke de ere dannede. Vi nære derfor det Haab, at det alt mere almindelig vil erkjendes, at Kundskab er saare nødvendig for Haandværksstanden, naar den skal vorde gavnlig og hæderlig. Som Lysets Fader lader sin Sol opgaae for os alle, saa den straalet i den høie Borg og i den lave Hytte, saa maa Udgang til Kundskabens Lys staae aaben for os alle. Har det Lys end stundom blændet, er det end undertiden misbrugt til Skade, vi ville dog aldrig til-

lukke vort Øre for den Befaling, Han, der kaldte sig Verdens Lys, har givet os: "Fader Eders Lys skinne for Menneskene, at de see Eders gode Gjerninger og prise Eders Fader i Himmelen." Som Jordens Herre lader sine uudsømmelige vederqvægende Kilder opvælde, og vi kunne alle nærme os til dem, og vi trænge alle til dem, for ei at forsmægte paa Veien, saa maa Ingen være udeluft fra Sandheds, fra Kundskabs rene Kilde, den Ingen af os kan undvære; Ingen vove at sige, hvormeget deraf skal øses; thi der er ingen Mangel, der er nok til os alle; Ingen tilspærre den Kilde, fordi Nogle slundom ikke har vidst at skjønne paa dens Vederqvægelse. Ingen Fødsel bestemmer Mennesket til Bankundighed — Ingen Stand tvinger ham til Aandsumyndighed. Ved Dræsløshed og Uvidenhed ere berømte Slægter nedsjunkne i Ringhed og Glemsel; ved Wiisdom og Daad har mangen ringe Mand hævet sin Stamme til Høihed og Navnkundighed. Den Stand, der arbejder med Haanden for at forædle Jordens Frembringelser, for at forskaffe, hvad der hører til Livets Nødtørst, Beqvemmelighed og Nydelse; den Stand, der rækker Haanden til Kunstren og Videnskabsmanden, og til hvilken begge have Brodersind; den Stand, der knytter Baandet mellem Agerdyrking og Hans-

del, og har saa stor en Indflydelse paa Statens Bedligerholdelse og Belfærd; der maa vel, saa vist som i nogen anden, Tænksomhed, Kundskab, Erfaring, erhverves, forsøges, anvendes. See vi hen til de Lande, der udmærke sig ved Kunstflid og føre deres Flids Frembringelser over alle Have, og nøde fjerne Nationer til at vorde dem skatsskyldige; see vi hen til de Lande, hvor Menneskene maatte kjæmpe mod Elementerne, og ved utrættet møjsom Flid tiltvinge sig, hvad en ublid Himmelegn og en ugunstig Jordbund synes at ville nægte dem, og blive rige ved Kundskab og Flid, medens Guldminder ei kunde frelse andre Nationer fra Armod; forestille vi os, hvad en eneste nye Opfindelse, en heldig Maskine, en vel anlagt Fabrik, et eneste vel bestyret Værksted ofte har udrettet, ofte har gavnet et heelt Land og Rige; da maae vi erkjende Kundskabs store Værd og Gavnlighed for Haandværksstanden. Jo mere denne for hele Samsundet saa vigtige Sandhed vorder erkjendt, jo mere man letter Kundskabs Erhvervelse for den Unge, jo blidere den ommunres og paassjønnes, jo mindre er det at befrygte, at dens Hensigt skulde forfeiles. Vel den unge Haandværker, der tidlig liger efter Kundskab, besjeles af den rette Uretfærdighed! Det er hans Overlevning: min Stand er hæderlig

og gavnlig; det er hans Forsæt: i min Stand vil jeg worde brugbar. Og det er jeg kun alene da, naar jeg ikke blot blindt hen estefligner Andre, ikke tankeløs følger vedtagne Regler og Skikke, men indseer Reglens Grund og dens bedste Anvendelsesmaade, naar jeg kan styre mit Værk uden raadvild Forlegenhed, uden slavisk Afhængighed, naar jeg indseer, hvad der hører til mit Fag, hvad der gjør mig meest skicket til min Gjerning, og kun vil grandstke, høre, læse, tale om dette Anliggende, som min Hovedsag, og, saa tiltagende i Duellighed og Erfaring, vorder steds mere tilfreds med den Stilling, Forsynet anviste mig, og lader den Forsængelighed, at ville synes det, jeg ikke er eller skal være, eller glimre ved overfladig Kundskab, være langt fra mig. Brugbar er jeg kun, naar jeg alene søger Kundskab og anvender den for at gavne. Derfor hører jeg Jesu Christi Religions høie Bud: "Du skal elske Din Næste som Dig selv", og tænker med Paulus: "dersom jeg ikke havde Kjerlighed, da var jeg Intet." Jeg skal lære, arbejde, ei blot for Livets Næring, men og for at afbetale noget af min Gjeld til den Stat, hvor jeg har funden Undervisning, Dannelse, Virkefreds, under hvis Love jeg nyder Beskyttelse, ved hvis velgjørende Indretninger jeg har Held og Fryd

ved min Tilværelse. Jeg skal lære, arbejde, ikke for at tilvende mig Fordeel med saaa liden Nøie som muligt, ikke for at tilsnige mig en Tillid, jeg ikke fortjener, men for at være for Andre, hvad Andre have været for mig, for at vise min Erkjendtlighed for den Godhed og Kjærlighed, hvorved jeg er, hvad jeg er, og saaledes werde æret, elsket af mine Medborgere. Jeg skal lære, arbejde, ikke for at være klogere end Andre, eller mere formuende, eller mere anseet, men for, at jeg engang, naar mit Dagværk er endt, kan uden bittert Nag see tilbage fra Bredden af Graven, og have det min Samvittigheds Vidnesbyrd, den Frimodighed for Gud, at have stræbt at være en tro Tjener i min store Herres Tjeneste.

At I ede Eder, unge Haandværkere! til saaledes at betragte Eders Stand, saa at gaae Eders Bestemmelse imøde, er Hensigten af vort Selskab, Formaalet for alle vore Bestræbelser. Benytter Eder forstandigen af vor Læreanstalt, bygger paa den Grundvold, I her lægge, anvender de Kundskaber, I her erhverve, og viser Kundskabens rette Frugt ved Beskedenhed, ved Lydighed, ved Troskab, ved Sædelighed i Eders hele Adfærd. — Det soundne

Nar gif ei unyttet bort. Ved stadig Lærelyst gjorde mange af Eder god Fremgang; og som sædvanlig vil Selskabet opmuntre Eder ved paa denne Fest at uddele Præmier til Nogle, og nævne Andre med Hæder.

(Her uddeelttes Præmierne.)

I Selskabets Navn lykønsker jeg Eder, I Lærvillige! til denne Opmuntring, og beder Eder, og vil ret lægge Eder det paa Hjertet, som en oprigtig og velmenende Ven, at I lade denne Opmuntring være Eder en kraftig Tilskyndelse til fortsat, forøget Flid og Anstrængelse. Glemmer det aldrig, at et godt Rygte og en god Samvittighed er gjennem hele Livet Flidens skjønneste Opmuntring, Pligtens visse Løn. Gaaer bort i Fred! Guds Naade følge Eder paa alle Eders Veie!

* * *

* * *

* * *

Et Nar har vi nu atter lagt tilbage. Et Nar har vi atter arbeidet for den os saa kjære, dyrebare Stiftelse. Det Værk, der bærer Dit Navn, Du til den lyse Evighed hengangne, Du, vor uforglemmelige, ædle, godmodige, virksomme M a s m a n n! det Værk ville vi

vedligeholde; saa vi med Glæde kunne møde
 Dig for Guds Throne. Erindringen om Dit
 Værk fryde Din Aand i Fredens Boliger! Du
 hviler af Dit Arbeide, Dine Gjerninger følge
 Dig! Vor Tak, vor Hæder, vor Omsorg for
 Dit Værk, for Dit Minde, være en Trøst for
 Dine Efterladte. Vort Arbeide er opmuntret
 ved vor allernaadigste Monark's Bevaagenhed,
 ved saa mange ædle Medborgeres kjerlige Deel-
 tagelse. Dog have vi ofte med Bekymring
 skuet ud mod de kommende Dage; thi Døden
 har bortkaldt mange af vore Venner; Tidernes
 Trængsel har berøvet Mange, som havde Villie,
 Evne til at række os Haanden, som tilforn. Men
 i Guds og Jesu Navn ville vi fremdeles plante
 og vande, og haabe paa Ham, som giver Vert.
 Værdiges, allernaadigste Konge! at modtage den
 Tak, jeg i vort Selskabs Navn allerunderda-
 nigst frembærer for Deres Majestæt, for Deres
 vedvarende Hyldest og Naade for Haandværk-
 standens Ungdom og vor velmeente Omsorg for
 dens Dannelsse, vor Tak for den store Opmun-
 tring og Glæde, Deres Majestæt atter i Dag
 skjenker os ved Deres dyrebare Nærværelse.
 Vi vide, at intet Værk til Folkeheld er ringe
 i Deres Øie, ingen Stand, ingen Undersaat
 fremmed for Deres Faderhjerter. Næst Gud

haabe vi paa Dem, os og vort Bærk anbefale
 vi tillidsfuld Deres Faderkjerlighed. — Tillad,
 allernaadigste Dronning! at vi og med dybeste
 Verbødighed takke Deres Majestæt som vort
 Selskabs Beskytterinde, takke Dem for det Be-
 viis, De ved Deres Nærværelse ved vor Høi-
 tidelighed giver os paa Deres allernaadigste
 Velbehag. De Kongelige Prindsesser, Prindsen
 værdiges at modtage vor underdanigste Tak for
 den opmuntrende Glæde, De i Dag forunde
 os ved Deres høie Nærværelse. Vort Selskab
 være Deres Naade stedse anbefalet. Alle trø-
 faste Belgjørerere og Venner, de, som gjennem
 en Række af Aar under Tidernes Afsværlinger
 vedbleve at være med os, de, som ere komne,
 da vi høilig trængte til deres Bistand, komne
 for at erstatte det Tab, det Savn, vi føle med
 Smerte, de, som betrygge vort Haab for Frem-
 tiden, de, som staae os bi med Naad og Daad,
 med Belgjerning og Unbefaling, modtage vor
 hjerteligste Taksigelse. De Udle, Kunstens
 Venner og Veninder, som atter i Aar have
 værdiget at forskjønne vor Fests, at fremme dens
 Diemed, og atter viist sig som vort Selskabs
 Belgjørerere, modtage den Forsikring, at vi dybt
 føle, hvor saare meget vi ere dem forpligtede.

Saa blive det Værk, Kjerlighed skiftede,
Kjerlighed vedligeholdt, til Held for Samsun-
det! Du, som styrer Tider og Slægter, har
Menneskers Hjerter i Din Haand, og boier
dem efter Din Villie, Fader i Himlene! vær
Du med os! giv os Naade til at vinde, til
at bevare Kjerlighed for os og det Værk, for
hvilket vi arbeide! Velsign Kongen og hans
Slægt, hans Rige og Folk! Velsign Haands-
værkstanden og dens Ungdom! Velsign vore
Skoler!

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 22.

Løverdagen den 2 Juni 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Eræf af Napoleons private Liv
efter hans Tilbagekomst fra Elba.

(Efter Fleury de Chaboulon).

I.

Da Napoleon paa Toget fra Elba til Paris var
rykket ind i Lyon, bad en, for største Deelen af
delige Indvaanere i annet ridende Vresgade, der
ort Tid forhen havde svoret den nylig flygtede
Breve af Artois evig Trofskab, om den Naade
t maatte forrette Tjeneste som Livgarde hos
am under hans Ophold der i Staden. Dog
Bonaparte afviiste ubliid denne Begjæring i det
an dablede dens pluselige Frasa'd fra Prindsen,
oste den eneste der havde fulgt denne indtil han

saae ham i sin Frelse, og med den Bemærkning: at han endnu aldrig havde ladet en ham bekjendt ædel Handling ubelønnet, udnævnte den unge Mand til Medlem af Hærslegionen.

2.

I Macon tilbragte han Natten i Vildmanden. Næste Morgen blev han ønsket til Lykke af alle Stadens Embedsmænd, og morede sig over Ordføreren's pyntelige Sniksnak, hvilket han afbrød med det Spørgsmaal: "Altsaa satte min Landgang Dem i Forundring?" "Paa min Troe" svarede Ordføreren, "det skulde jeg mene, Menneket maae være forrykt, sagde jeg til Gud og hver Mand, hvorledes vil han komme igjennem?"

Napoleon loe Gladderhanken i Djinene og sagde, ej uden Bitterhed, at han alt i det forrige Feldtog havde bemærket: at der her fandtes mange frygtsomme Folk.

En af de Omkringstaaende bemærkede: at denne Bebreidelse ikkun kunde ramme den forrige Maire, og Napoleon svarede: "vi have alle tilsammen gjort dumme Streger! Man maae glemme dem og fra nu af allene tænke paa Frankrigs Lykke og Bedste." I Avalon forbleve de for:

nemste Fruentimmer i den stærkeste Trængsel Dag og Nat paa Trapperne, Gangene og Forsalen i hans Quarteer. Tre af dem, der frygtede for hans Sikkerhed, stode endog Ristevis om Matten Skildvagt ved hans Dør, medens hans nærmeste Omgivelser af Udmattelse vare faldne i Søvn paa det blotte Gulv, og Napoleon takkede om Morgenens sine Bevogterinder paa det kjærligste.

3.

Imod sin Gardes Dasse, der glædede sig til Indtoget i Paris, og isteden derfor maatte holde Rastdag i Fontainebleau, og til de skuehstne Pariseres Uergrelse, kom Napoleon til Paris som en Tyv om Natten. Han blev modtagen af Rigsens forsamlede Store, til hvis Uergrelse han mere oprigtig end Elog, flere Gange ajentog: "kun de Uegennyttige have banet mig Vejen til Paris; ikkun de subalterne Officierer og Soldaterne have handlet, allene Folket og Tropperne har jeg alt at takke."

4.

Napoleons Kjærlighed til Orden og Punktlighed, der saa sjældent ere Geniets Ledsaagere, grændsede

næsten til Pedanterie. Han ordnede selv sine Papiere, om der end maatte være nok saamange, alt havde sin bestemte Plads og blev stedse efter Afbenyttelse, atter bragt derhen. Mærkelige Breve bliv opbevarede, alle andre kastede paa Gulvet, dette kaldte han "sit Svar." Afskriverne af de paa Posthuset aabnede Breve bleve strax efter Gjennemlæsningen brændte. Om Morgenen Kl. 6 begyndte hans først om Aftenen endende uafbrudte Virksomhed. Fremfor alt læste han de om Natten indløbne Breve og Depescher*), gjennemløb derpaa Tidsskrifterne og sagde undertiden "en god Artikel" og begjærede at faae at vide af hvem den var. Herpaa begyndte Arbeidet i den samme overordentlige Aand, der udmærkede ham i Spidsen af sine Tropper.

*) Foruden den ministerielle Brevvexling erholdt Napoleon dagligen Rapporter fra Pertugen af Bassano, fra Commandeuren for den første Pariser Division, fra Politie-Præfekten, fra General-Inspektøren over Gensdarmieriet, fra Gardernes Major-General, fra Paladsets Stormarschal, fra Kronens Stor-Officierer og de forskjellige Adjutanter og Ordonnons-Officierer, hvilke han alle læste med Opmærksomhed og strax besvarede for ei at opsætte noget til næste Dag.

Napoleon sad næsten aldrig, men dicterede i det han gik op og ned; havde Secretairen ej forstaaet et Ord, og spurgte derom, svarede han, uden at gjentage Ordet, "jeg har sagt det" og vedblev at dictere. Henry hans utæmmede, glødende Aand ham undertiden til altfor grove Feil imod Sproget eller den Gjenstand, om hvilken der handlede, saa søgte Secretairerne, om muligt, først at forelægge ham det mislykkede Produkt til Underskrift den følgende Dag; det blev da sædvanligen forandret og omfrevet og Napoleon takkede dem, der havde afholdt ham fra Overivelse eller Feilgreb, thi kun i enkelte Tilfælde syntes han ubøjelig. Napoleon skrev sjeldent egenhændigen og end sjeldnere læseligt, ogsaa syndede han mod Retkrivningen, hvilket, som bekjendt, er hændet flere store Mænd af hans Slags.

5.

Udførlige Generaler, som Napoleon nu atter satte i Virksomhed og kaldte til det forestaaende Feldtog, forlangte Penge og mangehaande Naadesbeviisninger. Marschal Ney f. Ex. forlangte

før at kunne marschere 20,000 Francs; hvilken Sum Napoleon bandende bevilgede ham, General Lecourbe forlangte blandt mere 150,000 Francs i tilbagestaaende Sold for at kunne betale sin Gjæld. Men da endeligen Begjæringerne af denne Natur altfor meget tiltoge, erklærede Napoleon: at hvis der ei vilde staaes kunde tage en Qvindeskjole paa og gaae at spadserere. Derimod bevilgedes Hertuginde af Bourbon som Skadesløsholdelse for hendes under Beslag lagte Godser, en aarlig Indtægt af 150,000 Francs, og Hertuginde af Orleans, Moder til Hertugen af samme Navn, det dobbelte, og Napoleon sagde efterat have læst et Brev som denne Prinds ved sin Afreise fra Frankrig havde skrevet til Marschal Mortier: "han har stedsse havt en ægte fransk Sjæl."

6.

Da Napoleon før Slaget ved Waterloo havde forsamlet sine Generaler for at give dem de fornødne Befalinger, bleve alle optænkelige Tilfælde og Hændelser i den forestaaende Kamp omtalte og veiede. Imidlertid faldt det, som efter

en højere Styrelse, ingen af disse Krigskyndige ind: at Preusserne, af hvilke allerede nogle stærke Colonner vare bemærkede i Egner ved Moustier, kunde blive farlige for den franske venstre Fløj. Da nu endeligen Preusserne afgjorde Slaget og den franske Hær, i vild Forvirring styrtede sig imellem hinanden paa Flugten, forsvarede endnu een eneste Reserve-Bataillon af den gamle Garde, en Rest af Marengo Slagets Klippe-Colonne*) under General Cambronne, sin Post. Napoleon kaster sig i Midten af Bataillonen, lader den formere en Firkant og fører den (sjensynliggen for at søge Døden) imod den sejrende Hær. Napoleons Støtter, Ney, Soult, Bertrand, Drouot, Corbineau, Klauhaut, Labedoyere, Gourgaud og flere, trække deres Værger for at fægte med som simple Soldater. Gamle Grenaderer af denne Heltefare besværgede ham at bortfjerne sig, een lægger til: "at han jo saae at Døden undvæeg ham." Dog han forsmaaer dette Raad og raaber: "Fyr!" Nogle

*) En Benævnelse som Grenadererne af den daværende Consular-Garde formedelst deres uroffnelige Mod erholdt.

ham omgivende Officierer gribe nu Hestens Tøjle og drage ham bort med sig. Cambronne og hans Tappe sigge Napoleon et Farvel, omringe deres synkende Orne, og hiin raaber paa Britternes Opfordring: at overgive sig. "Garden overgiver sig ikke, den dør!" Derpaa styrte de under Raabet: "Keiseren leve!" ind paa Fjenden, fægte, døde, og flere nedskyde hinanden indbyrdes for ei at overleve deres Vaabenbrødre og for at falde for Vennehaand.

Z e u t h e n,

Assessor i Højeste Ret.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 23.

Løverbagen den 9 Juni 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Noget om den sidste engelske Expedition til Nordpolen.

(Af Dresdner Abendzeitung).

Udskillige Blade have fortalt: at der ombord paa de til denne Expedition udsendte Skibe er blevet trykket Aviser; dette forholder sig imidlertid ikke saa siden man paa Skibene ej havde de til saadan Trykning fornødne Redskaber; sandt er det imidlertid: at enhver Officier maatte indlevere Bidrag af morende Indhold, eller Afhandlinger over Gjenstande, der havde Hensyn til Expeditionens Formaal, og der hidtil vare de øvrige Søfolk ubekjendte; hvilke Bidrage bleve samlede, reenskrevne, og hver fiortende Dag forelæste Mandrabet, hvilket forarsagede det megen Glæde.

Om bord paa Skibene bemærkedes følgende Naturmærkværdighed: I Nærheden af Kakkels-ovnen havde man saaet en stor Mængde Sennop og Karse=Frøe, fordi disse Planter ere et kraftigt Læg-middel mod Skjørbug. Om Vinteren saalænge Skibene vare berøvede Dagslyset, voxede vel disse Planter frodigen frem, men vare ganske hvide; men saasnart Sommeren kom og Dagens Lys-trængte ind gjennem en Abning, trak de dem hen imod Lyset, hvorpaa først Spidsen af Bladene, og siden hele Planten antog dens naturlige grønne Farve.

Søfolkene opbød, som man let begriber, alt, for at beskytte sig mod Kulden. I deres Kamre blev stedse underholdt en stadig, efter Thermometret afmaalt, Varme; ogsaa vare de for det meste sikrede mod den ydre Luft; men hændte det sig engang at den, alt anvendt Forsigtighed uagtet, trængte ind, saa kæmpede Kuldens Strengthed saa heftigt med den indre Varme, at Skibets Sider indvendigen bleve overtrukne med Rimefrost.

Naar Matroserne skulde ud paa Dækket havde de sædvanligen godt udstoppede Masket for

Ansigtet, og bleve, saasnart de kom tilbage, undersøgte af deres Kammerater, om de havde hvide Pletter i Ansigtet. Disse Pletter hidrørte fra den gjennemtrængende Kulde, der fik Blodet til at fryse, hvilket forarsagede en Betændelse naar man ei i Tide sørgede for at gnide dem med Snee, hvorved igjen Blodets frie Omløb blev tilvejebragt. Foruden den haarde Himmelegns Ubehageligheder leed Mandskabet ogsaa af Mangel paa Levnets-Midler; saa at enhver maatte i lang Tid lade sig usje med fire Pund Ris om Ugen og et meget lidet Glas Rum daglig; begge Dele bleve paa det nøjagtigste afvejede og afmaalte, og desuagtet har det brave Mandskab aldrig viist Misfornøjelse.

Officierene leed i Særdeleshed af Kulden naar de fra det varme Kammer, hvor Theatret var indrettet, gik ind i et andet for at omklæde sig til de Roller, som de udførte i Skuespillet; thi hver fjortende Dag blev der spillet Comedie, der stedse for Matroserne var en stor Fest, som de hvergang med Utaalmødighed saae imøde.

Expeditionen selv og de talrige Farer, som man paa Reisen havde udstaaet, udgjorde sæd-

vanligen Indholdet af de Stykker, der forestilledes. Der forekom i samme heftige Kamp med vilde hvide Bjørne eller uhyre Hvalrosser, i hvilke altid disse maatte bukke under. Disse Kamp opvakte afværende Frygt og Haab hos Tilskuerne, der betragtede dem med den meest levende Deeltagelse. I andre Scener forestilledes den lykkelige Gjennemfart til det stille Hav, (Expeditionens Hoved, Djemed) hvorledes de lovede 20,000 Pd. Sterling bleve dem udbetalte, og endelig i sidste Akt de forskjellige Maader, paa hvilke man i London atter kunde affætte de fortjente Penge.

Paa denne og andre forstandige Maader vidste Lieutenant P a r r y og hans Medofficierer i den lange Tid de vare adskilte fra andre Mennesker og vante Gjenstande, at holde deres Undergivne ved godt Lune.

Nordamerikanske Troldmænd.

(Af Dresdner Abendzeitung).

Blandt Nord-Amerikas vilde Indbyggere er Troen paa Troldmænd og Hexemestere saa indgroet, at de oftere betjene sig af saadanne Personer end af duelige Læger for at helbrede deres Sygdomme.

En saakaldet Troldmand har selv for en af sine Venner tilstaaet: at hele den hemmelige Videnskab, hvoraf han var i Besiddelse, bestod i at opvække Frygt og Angst, og at indgyde Mængden en fast Troe paa hans overnaturlige Kunster.

Dens Lettroenhed er saa stor, sagde han, at naar jeg ikkun plukker lidt Uld af mit Tæppe og mellem Fingerne ruller den sammen til en liden Kugle af en Bonnes Størrelse, holde de mig allerede for dybt indviet i Trolddomskunsten, og forudsætte at jeg tilbereder et dræbende Middel, endskjøndt det hele ikkun er et, mig ubevidst Spil af mine Fingere. Hænder det sig

nu at jeg i det samme tilfældigviis kaster mine Dine paa en Person, eller ikkun kaster et Sideblik paa ham, saa er det nok til at betegne ham som det udkaarne Offer; han er fra dette Djesblik som ramt af et Slag, saa at han, hvis han ei besidder den her saa sjeldne Sjels Stri-ke, ganske at slaae denne Tanke af Hovedet, bukker under for Angsten og saaledes bliver et Offer, ikke for Trolddomskunsten, men for sin egen Lettroenhed og Daarskab.

I Aaret 1776 fattede en Qvæker, ved Navn Anderson, som Indianerne kaldte "den brave Qvæker Ridsmand", den dristige Beslutning at gjøre Ende paa denne Overtroe ved selv at give sig til Priis for den. Han forlangte derfor at to af de berømteste Troldmænd skulde stilles lige over for ham og i Paasyn af Overhovederne og de anseeligste Indvaanere i Landsbyen forsøge deres ødelæggende og dræbende Kraft paa ham. Man bragte ham endeligen en Troldmand, men denne erklærede: at hans Kunst ikkun kunde virke mod onde Mennesker, og at den store Manitto havde forbudet ham at sve den til et saa slet Brug, da Anderson var en meget brav Mand, hans og alle Indianeres Ven.

Man fandt denne Undskyldning fortræffelig, og var kun endmere overtydet om denne Troldmands Magt, som man desaaarsag agtede end højere.

En anden Troldmand, der indfandt sig næste Dag, tog Sagen paa en anden Maade. Han var meget berømt for sine Besværgelser, men tillige overordentligen frøgtet fordi Indianerne vare overbeviste om: at hans Trolddomskraft var ligesaa stor som hans Ondskab. Man anvendte alle Midler for at overtale Anderson til at staae fra sit Forsæt at underkaste sig denne Mandes onde Paa-virkning, da dette upaatvivleligen vilde have hans Undergang til Følge, men han var urokkelig i sin Beslutning og begjærede blot: at Troldmanden skulde sidde sex Alen fra ham, være ubevæbnet og ei have nogen Gift eller andet for Sundheden skadeligt Middel hos sig, saaog at han under Besværgelsen ei maatte staae op eller nærme sig til ham. Troldmanden bevilgede alt, thi han hoverede af: at han i en Frastrand af hundrede Mile kunde virke paa ham. Da alle Tilskuerne vare forsamlede indtog Troldmanden og sin Plads; han var klædt paa den skrækkeligste Maade, det var muligt at optænke.

Anderson stod i den bestemte Kraaft fast og rolig for ham. Alle vare stille og opmærksomme. Besværgeren begyndte med hist og her af sit Tæppe at afrive noget Uld, som han blæste paa og sammencullede i smaae Kugler, fort han viiste alle de Kunststykker, som Indianerne tilslagde Trolddomskraft, dog alt uden Virkning. Anderson blev kold og rolig og tilraabte kun nu og da sin Modstander: at han skulde anvende al sin Kraft. Nu begyndte denne at gjøre de frygteligste Fagter og at anvende alt for at indjage den ærlige Quæker Frygt, men stedse forgjøves.

(Sluttes i næste No.)

B e u t h e n,

Uff. ff. i Høieste Ret.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 24.

Løverdagen den 15 Juni 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Nordamerikanske Troldmænd.

(Sluttet. See forrige No.)

Da endeligen alles Øine vogtede paa den brave Mand, for at bemærke hvad Virkning Trolddommen vilde have paa ham, maatte Besværgeren, der nok mærkede at al hans Møje var forgæves, opgive sit Forehavende, og undskyldte sig med: at Nordamerikanerne spiste for meget Salt; men dette havde en modstridende Kraft, der bevirkede at den usynlige Magt, der understøttede hans Trolddom, intet kunde udrette mod Anderson; Indianerne derimod, som kun nyde lidet Salt, havde ofte følt dens Indflydelse, men den store Mængde Salt, som de Blanke plejede at nyde, beskyttede ham (Anderson).

Det ufornuftige i dette Paaskud, der maatte synes indlysende for enhver, var det ikke for Indianerne, der nu vist og fast troebe: at Saltet, som de Blanke nyde, ene og allene var Aarsag til at Troldmandens Magt ei fik Bugt med Anderson, der, hvis dette ei havde været Tilfældet, efter deres Formening, ligesaavel vilde have blevet et Offer for Troldmandens Kunst, som saamange af deres Medbrødre.

Brudstykker af Capitain G. F. Lyons Reise i Nord-Afrika.

(Af Pappes Beseffruchte).

Maaden at ride paa hos Tuarikerne (et Folk i Landet Fessan) er meget selsom. De have meget store og stærke Kameler, der kaldes Maherry, med hvilke de foretage overordentlige Reiser. Sadelen bliver lagt mellem Dyrets Manke og Bøv og befæstet med en Gjord under Bugen; den er meget liden og yder Rytteren et meget besværligt Sæde, saa at han maa slutte sine Been om Dyrets Hals; han har i Haanden den korte Tømme, hvormed han styrer dets Gang. De

forstaae meget færdigen at regjere deres Kameler, kunne sægte ridende og skyde tilmaals medens Dyret er i det stærkeste Lob, som bestaaer i et strakt Trav og hvori det, flere Timer efter hinanden, tilbagelægger 9 engelske Mile i Timen. Indvaanerne i dette Land agte ei Hestene stort, og kjøbe de undertiden nogle, da er det blot for at tuske dem bort imod Slaver.

Vi havde ofte Besøg af disse Mennesker, der kom for at beskue os som et Slags Særsyn, og undersøgte alt, hvad vi af vore Sager tilode dem at tage i Hænderne, med den største Nøiagtighed. Det Rygte der gik om os: at vi havde store Kundskaber og besadde den Evne at kunne see stift paa Solen, eller med andre Ord at gjøre astronomiske Jagttagelser, bragte dem hobevis til vor Bopæl, ikke sjældent havde vi Spøg af at spille dem et eller andet Puds. Phosphor satte dem i den største Forundring, ligesaa vore Kalejdoskoper og vort camera obscura; men Compasset gik saa aldeles over deres Begreber at de næsten frygtede for at røre ved. Vore Vaaben vare mere efter deres Smag, og de fandt stor Behag i at øve sig i deres Brug. Pistolerne med kunstige Laase satte de

stor Pris paa, og en Kaarde af mine, i hvis Fæste der var en Pistol, skattede de saa højt, at jeg for den kunde have tilbyttet mig et Par Negerinder.

Bort Forraad af Lægemidler var en tilstrækkelig Anledning for alle, der besøgte os, at føle sig syge, og det ei blot af en, men af alle i Landet gjængse Sygdomme.

I August-Maaned ankom en stor Karavane af Araber, Tripolitanere og Tibbus fra Bornu til Mourzuck (hvor Forfatteren opholdt sig) og medbragte 1400 Slaver af begge Køn og forskjellige Alder, dog var de kvindelige Slavers Antal størst. Forhen vare allerede mindre Afdelinger ankomne, der for det meste ogsaa havde medbragt Slaver. Vi rede den store Karavane indde for at see dens Indtog i Byen. Det var et ynkværdigt Syn! Mange af disse arme, undertrykte Skabninger vare saa kraftløse at de neppe kunde gaae; deres Been og Fødder vare opsvulmede, og disse Lemmers uhyre Tykkelse stod i en paafaldende Modsetning til deres udtærede Legemer.

De vare belæssede med svære Byrder Brænde, endog smaa Børn, der af Mangel og Lidelser

påre afpillede som Beenrædde, medens mange af deres umenneskelige Herrer reed paa Kameler og med deres frygtelige Vidst, der hang om Haandsleddet, alt imellem drev de ulykkelige Fanguæ fremad.

Imidlertid var der draget Omsorg for at Qvindersnes Haar var ordnet, deres Legemer indgnedne med Olie, og at Mændenes Haar var glat affklippet for at give dem et godt Udseende ved Indtoget i Byen. Deres hele Klædning bestod i et sædvanligt Bomulds-Tæppe, der imidlertid hos mange var saa laset at det kun til Nød bedækkede Legemet. Vi saae en Pige, jeg mindes ej fra hvilket Land, hvis Skuldre og Ryg vare brændte paa en saa besynderlig Maade at det saae ud som de vare overdragne med vatret Silketøj; det saae isvrigt ei ilde ud og maatte formodentligen være skeet i hendes Barn-dom. Nogle Qvinder havde Børn paa Ryggen, der tildeels vare saa smaae at de havde maattet bæres hele Vejen.

Eibbuerne som hente Slaver fra Bornu, høre til de paa Vejen didhen boende Folketammer, og nogle ere fra Landet Fessan. Formedelsst den store Frastand drive de ingen Handel paa Sudan,

men borttuffe heller deres Slaver imod Heste, som de igjen i det indre af Landet sælge med stor Fordeel; thi de Heste, der findes i Bornu agtes ikke meget, derimod stattes de tripolitanske Heste høit.

Alle disse Kjøbmænd tale om Slaver som en Forpagter om sit Qvæg. De der nyligen vare ankomne fra det Indre af Landet, bleve fedede for at være istand til at kunne forsendes til Tripolis, Benghazi eller Egypten; disse arme Skabninger maae fra den Tid de bortrives fra deres Hjem og indtil de faae et stadigt Opholdssted, tilbagelægge en Reise af 1600 til 1800 engelske Mile, paa hvilken de ofte friste den Skjæbne at gaae igjennem otte til ti Herrers Hænder, der efter Godtbefindende behandle dem mere eller mindre haardt. Disse stakkels Slagtoffere, som med enhver nye Kjøber nære det glade Haab at det skal være den sidste, maae saaledes atter i den brændende Hede begynde en ligesaa lang og skrækkelig Reise, som den de nyligen have endt, og vel ledsaget af nye Staldbrødre, men i samme elendige Forfatning.

Omtrent 14 Dage efter Ankomsten til Mursuck blev først Capitain Lyon heftig syg af Blodgang; og neppe var han atter kommen sig noget før hans Rejsesælle, Hr. Ritchie, blev betagen af

en heftig Galdefeber. De Rejsende havde intet til den Syges Bederqvægelse, da deres Penge vare oppe, og Sultanens troløse Plan, at bringe dem i Forlegenhed, som dagligen fremlyste tydeligere, var saa fint anlagt, at de ingen fandt der vilde kjøbe deres Varer. I hele sex Uger havde de intet Kjøb og maatte kummerligen behjælpes sig med lidet Korn og Dadler; end ei Mælk, som den Syge saa inderligen ønskede, vilde Sultanen tilstaae dem, uagtet han havde halvtrediesindstyve Gjedder.

Imod Enden af August-Maaned (1819) bedrede Mitchies Tilstand sig, men Lyon bemærkede dog med Smerte at Sygdommen havde svækket hans Landskræfter, thi næsten altid opholdt han sig i sit Værelse taus og uden Beskjæftigelse, ligesom han og skyede den selskabelige Underholdning.

Den 8de Novbr. blev atter Ritchie og den 9de Lyon syg, og den tredie af Reiseselskabet, Welford, der ei selv befandt sig aldeles vel, maatte nu være begges Sygevogter; imidlertid kom Lyon sig snart, da derimod Mitchies Sygdom stedse tiltog, saa at han efter mange Lidelser døde den 20 Novbr. og blev jordet med mahomedanske Ceremonier, da Lyon og hans Reiseselskab ved deres Ankomst til

Murzeit havde udgivet sig for Mammelsukker. "Efterat vi," fortæller Lyon, "saaledes havde be-
 viist vor ulykkelige Ven den sidste Tjeneste, gik
 vi til vor Bolig for at tilbringe en sørgelig Dag.
 Det var nødvendigt at uddele Almisser af Føde-
 varer blandt de Betlere, der i stort Antal be-
 lejrede vor Dør, uagtet vi ikke havde Penge til
 at købe det mindste for os selv. Vor gamle
 mauriske Ven Jussufs Godhed hjalp os dog ud
 af denne Forlegenhed, og det lykkedes mig nogen-
 ledes at tilvejebringe Noe i Huset. En Time efter
 Ligbegjængelsen kom en Coureer fra Tripolis der
 medbragte et i Sandhed glædeligt Brev, thi det
 indholdt den Efterretning: at vor Regjering paa
 nye havde anvist 1000 Pd. Sterling til at bestride
 vore Reiseomkostninger. Var dette Brev kommet
 blot lidt før, saa havde det sparet os megen Be-
 fyrring og Sorg."

(Sluttes i næste No.)

Zeuthen,
 Assessor i Høieste Ret.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 25.

Løverdagen den 23 Juni 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Brudstykker af Capitain G. F. Lyons Reise i Nord = Afrika.

(Sluttet. See forrige No.)

Over Sultanens Børn i Murzuck gjør Lyon følgende Beskrivelse: hans Døttre, den ene tre, den anden halvandet Aar gammel, vare prøvede i den højeste Smag af barbarisk Pragt, og næsten overløssede med Guld. Om Halsen bære de et massivt Guldsmykke og om Arme og Been havde de Guldbaand, der vare to Tommer brede og en halv Tomme tykke, saa at de ved deres Tynghed havde foraarsaget de arme Børn Ringe af haard Hud. Deres Paaklædning var en Silkesærk, der var sammensyet af mangefarvede Baand, og som gik ned over deres lange Silkebeenklæder; en

broderet Bryksbug og en ligedan Hue fuldendte denne ubegvemme Paaklædning. Deres Negle, Fingerspidser, det indvendige af Hænderne og Fotsaalene vare farvede mørkebrune.

Den yngste Prinds, en Dreng paa fire Aar af et dumt Udseende, var endnu besynderligere paaklædt. Foruden de gyldne Smykker som hans Søstre bare var han endnu rundt omkring Livet behængt med en Mængde Guldkapler, i hvilke der vare Bevarings-Midler mod Trolddom, og paa sin Hue havde han mange Juveler stærkt indfattede i Guld, af Skikkelse som aabnede Hænder, for at afværge Virkningen af onde Dine; disse Talismaner vare spæde paa den forreste Deel af hans Hue, som de næsten bedækkede; hans Klædningsstykker vare alle stærkt broderede, og bestod i tre Trøjer og en Skjorte af hvidt Silke, og i lange vide Beenklæder og Klæde, Silke eller Musselin. Enhver af Sultanens Sønner har en stor Trop Slaver, der maae geleide ham overalt; de ere omtrent af deres Herres Alder og tjene ham til Legekammerater; imidlertid maae de taale mangt et dygtig Puf af ham og tør ei klage deraf. Især danner den yngste Prindses Følge en pudseerlig

Gruppe, da de forreste af dem ere over fem Aar gamle. Een bærer sin Herres Børnuse, en anden hans ene Skoe og ved Siden af ham gaaer den, der bærer den anden; nogle ere iførte Herrens aflagte Klæder med smudsset eller forrevet Broderie, andre derimod gaae ganske eller tildeels nøgne og have ei engang en Hue paa Hovedet; det hele Tog sluttet af en Dreng, der med vaklende Trin slæber sin Herres Stadsgebær, som dog aldrig maae affres.

Fra Murzuck drog Capitain Lyon tilbage til Tripolis, hvorfra han i et heelt Aar havde været borte. I Anledning af at de underveis en Dag maatte slagte en Kameel, fortæller han følgende: "Jeg havde aldrig tilforn havt Leilighed til at iagttage hvorledes man af Kamelens Bug faaer Vand for at lœdse en forsmægtende Karavanes Tørst. Det er dens forreste Mave, der indeholder Vandet og den ufordøjede Føde; Vandet bliver først siet gennem et Klæde og derpaa drukket, og jeg har hørt af Personer, der have befundet sig i den Nødvendighed at gjøre Brug af dette Middel, at det har en bitter Smag.

Da det slagtede Dyr nyligen havde drukket, saa var dets Mave næsten fuld. Jeg anstillede Jagttagelser over dets Hund og Beenbygning, hvoraf jeg uddrog den Mulighed, at man deraf kunde forfærdige en Baad, for at passere Floeder, naar man nemlig brugte Rygraden til Rjæl og Ribbenene til Sider. Kamelens Bryst er dannet som Fordelen af en portugisisk Fiskerbark; jeg faldt egentligen først paa denne Idee derved at jeg hørte Araberne kalde det Markab eller Skib."

En af disse Kameler, fortæller Capitain Lyon, den Kjønneste han havde seet, havde en Høide af 7 Fod 8 Tommer fra Jorden til Puklen, der kun var lav.

Svinekampen i Tivoli.

(Af Dresdner Abendzeitung).

Allerede Navnet paa denne Kamp tyder hen paa hvilket Dyr der er dens Gjenstand og Offer. Et Svin bliver malet med spraglede Farver, udsmykket med Baand og faaer en Klokke om Halsen. Nu gaaer det ud paa at gjøre Jagt

påa det, kaste det til Jorden og saaledes bemestresig det. For nu at gjøre Jægerne dette ret besværsligt, blive de hver puttede i en saæver Sæk af ræt, uigjenremstigt Lærred, som bindes saaledes sammen over Hovedet at den danner en Slags Pude, der sikker dem for Virkningen af de Slag, der kunde falde under Kampen. I Sækken er anbragt to Husler for at lade Armene frit Spillerum. De saaledes paaklædte Kæmpere opstilles i en Kreds noget fra hinanden, og bevæbnede med Stokke holde de dem i Beredskab til at angribe Svinet i det Øeblik det slippes løs. Saasnart Klokken giver Tegnet til at deres Bytte nærmer sig, seer man dem alle sætte sig i Bevægelse og hoppende gaae løs paa den fælles Fjende; thi da Sækken forhindrer dem fra at gaae saa ere de nødte til at hoppe med samlede Fødder; dette forarsager at den mindste Hindring og det ubetydeligste Stød bringer dem ud af Ligevægten; træffe de paa hinanden, saa stræber den ene at bortfjerne den anden fra Maalet og nedkaste ham paa Kamppladsen. Imidlertid søger det gryntende Dyr, forfærdet ved Skriget, Latteren og Bravoraabet af den Pladsen omringende Mængde, at undflye de dets Sikkerhed

truende, selsomme Skikkelser, ved i en flodset Gallop at løbe i Kryds og Qvær om paa Banen. Fra een løber det bort, paa en anden farer det løs, styrter en tredje omkuld, og søger derpaa at gjennembryde Tilskuernes Kreds, hvilke jage det tilbage igjen paa Pladsen mellem Jægerne, som følgende Klokkens Lyd, hoppende forsamlе sig om Dyret og forsøge at betvinge det med deres Stokke; men ofte krydse disse sig og slaae sammen i Luften, eller forvilde sig undertiden saaledes at de, istedet for at træffe Svinet, ramme Medkæmpernes Skuldre.

De talrige Tilskuere unblade ikke at udbryde i en Skoggerlatter naar de see hvorledes disse vandrende Sække, ravende omkring i Mørke, kæmpe forbittede imod hinanden, hvorledes de snuble, rulle omkring i Sandet, kun med den yderste Anstrængelse atter reise sig og under mange Bendinger og Spring fornye Kampen, der bliver allerhidst naar Svinet selv løber ind mellem Kæmperne og enhver da gjør sig reede til at fange det eller bibringe det det afgjørende Slag.

Enden paa denne Kamp er: at det arme Svin tilfalder den, hvem det er lykkedes at

fange det eller fæste det til Jorden. I Almindelighed indbyder Sejerherren sine Kampfæller og Dommerne over Bæddestriden til et stort Maaltid, hvor enhver med Glasset i Haanden forglemmer de bekomne Slag, og gjør sit bedste til at opretholde Viingartner-Laugets Nygte, som det, der foranstalter saadanne Fester.

A n e k d o t e.

Generalgouverneuren i Petersborg, Grev Bruce havde en livegen Kof, som løb bort. Ved Hoffet traf Greven Politimesteren Kleief, og bad denne at lade Politiet anstille Eftersøgelse i Anledning af hans undveegne Kof; dette skete, men uden Nytte. Imidlertid ankom der til Petersborg fra Warschau en fransk Kof, der vilde søge Ansættelse i Rusland, og som var anbefalet til Kleief af en af hans Venner i Polen.

Kleief, i den Tanke at forskaffe denne Mand en Tjeneste, sendte ham strax til Grev Bruce, som han vidste trængte til en Kof, og sagde til

Franskmanden: at han kun skulde sige at han var sendt af ham. Det blev derpaa meldt Grev Bruce: at det var en Kof, som Politimesteren havde sendt. "Ah, sagde han, der har vi min Deserteur, lad ham strax give to hundrede Stofkepryal og derpaa gaae i Kofknet." Gouverneurs Ordonnanser grebe strax fat paa Franskmanden og førte ham ned i Stalden, hvor han, någret alle Bønner og Forestillinger, blev tiltast det befalede Antal Slag: han blev liggende som halv død og havde neppe Kræfter til at slæbe sig hen til Ministeren for at anbringe sin Klage.

Da Grev Bruce blev underrettet om Keistågelsen, neddyffede han Sagen ved Hielp af nogle hundrede Rubler, som han gav den franske Kof.

Z e u t h e n,

Affessor i Høieste Ret.

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 24 Juni, da Hr. Professor Thoring meddeler sit Bidrag.

Borger = B ennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 26.

Løvetdagen den 30 Juni 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Offeret for barnlig Kjærlighed.

(Af Skrivtet: Interessante Scenen aus der Geschichte
der Menschheit).

Schach Abbas den Anden var mere ved Arve-
ret, end formedelst udmærkede Aandsevner, kom-
men paa Persiens Trone. Alligevel udvidede han
betydeligen sine Staters Omkreds; thi en gun-
stig Skæbne havde skjenket ham adskillige duelige
Felt herrer, der, ifølge hans Befaling og med
hans Hær, udførte det, han selv vistnok maatte
have ladet uiværksat. En iblandt disse var
Melisabeth. Fra sin første Ungdomstid havde denne
Mand tjent Staten; skyldte ei sin Gudsel Noget,
sine Fortjenester detmod Alt, og var fra simpel Kri-
ger stegen til Anfører for Hundred Tusender.

Under ham havde Perserne altid seiret, men aldrig vlist sig oprørske. Med Klogskab paa Krigstoget, med Heltetmod i Rampen, og med Nærværelse i Faren forbandt han et følelsesfuldt Hjerte, der stedse skaanede Medborger, den Ubevæbnede, ja endog sin Modstander, naar denne overgav sig paa Naade og Unaade. Han vidste at gjøre sit Banner uovervindeligt, sit Navn frygteligt og sit Angreb næsten uimodstaaeligt. Dog over en anden Fiende forstod han ikke at seire; denne var hans Medgenerals Avindsyge og Underfundighed. Tusinde Bagvaskeiser udsprede disse Riddinger mod den Edle, hvem de ikke formaaede at komme nær, endfige at overgaae. Meliabeth selv foragtede ligegyldigen deres Ondskab; men Schach Abbas's Dre stod desværre! Kun alfor gjerne aabent for enhver Anklager og Skumler. Mistro, svage Sjæles vanlige Feil, bestemte ham derfor ei fjelden til Handlinger, der bare Præg af Grusomhed. Ofte straffedes den ædle Mand, medens den Lastfulde saae sig belønnet.

Paa en Tid, da Meliabeth vendte høitideligen tilbage fra et Feldttog mod de Usbeckiske Tatarer; just da han haabede, at vorde af en

taknemmelig Fyrste modtagen med Lovprisning og Belønning, — just da saae han sig pludseligen, til sin største Forbauselse, i Midnatstiden overfalden af en Trop saakaldte kongelige Uffendinger, paagreben og lagt i Lænker. Forgjæves bad han, kun en eneste Gang at maatte bringes for sin Beherskers Ansyn; forgjæves besvor han sine Fængslere, i det Mindste at sige ham, for hvilken Forbrydelse man beskyldte ham. Dog, han bønfaaldt dove Øren og steenhaarde Hjerter, blev bortslæbt og henkastet i et Taarn, der stod paa en Klippe ved Bredden af Tigris = Floden, og som alfor ofte brugdes, eller snarere, misbrugdes til foregivne Statsforbryderes Indspærrelse.

Her, næppe forsynet med de nødvendigste Klæder til Nøgenhedens Skufelse; her nættet med grovt Brød og lædsket med plumret Vand; her udstrakt paa et Leie af halvraadt Straa; her adskilt fra alt Menneſke = Sælſkab, flygtigen beklaget og snart forglemte af sine Medborgere — her beklagede nu den ulykkelige Meliabeth sin ufortjente Lod, sin Fyrstes Utaknemmelighed, og de hurtige Afverlinger, Menneſkelivet er underkastet. Her at hentæres af Kummer og ſlet Pleie var hans ſikkreſte Udſigt. Dog det, der

mæst smertebe ham, var Bortfiernessen fra hans eneste Datter, denne kjære Gjenstand for hans Faderomhed; denne Datter, hvem han, fra hendes Livs første Dag, havde inderligen elsket, og hvem han endnu elskede; hende, der af ham, da han paa sit sidste Feldttog brød op fra Isfahan, var bleven betroet hans Systers Omhu, og som nu, ifølge hans Beregning, maatte være i sin blomstrende Alder.

Virkeligen fortsende ogsaa Hal Mebi — dette var den dyrebare Piges Navn — i fuldeste Maade en saadan Faders Kjærlighed. Den smukke Dannelse og Legems-Væde, Naturen havde skjenket hende, var dog kun Et af hendes ringeste Fortrin. Mandigt Mod besselede hende, og qvindelg Dyd tronede i hendes Hjerte. Med Hurtighed fattede hun enhver Lære-Gjenstand; med utrættelig Iver stræbde hun hver Dag mere og mere at fuldkommengjøre sig. Det, hun engang havde fattet, glønde hun aldrig, dog viisde hun sig altid besteden i dens Anvendelse; kjont hun heeltvel følede den Kraft, der levede og rørdes hos hende, pralede hun alligevel ingensteds dermed; hun var høist fiintfølende, men tillige standhaftig i ethvert fattet Forsæt. I

Bele fire Aar — saa lang Tid var alt borttrunden for den i Fængslet hensinægtende Meliabeth — havde hun været adskilt fra sin Fader; men uafsladeligen tænkte hun paa ham. Hans Billed svævede, fra Barndoms Aarene, endnu stedse lideligt og ærefrygtværdigt for hendes Dien. Utalige Gange havde hun allerede besvoret sin Opdragerinde, at sige hende, hvad der var blevet af hendes elskte Fader. Dog stedse skjulede denne hans sørgelige Skæbne, Ruffede hende isørstningen med Fortællinger om fjerne Kampe og Seiere, fandt siden paa beroligende Udflugter, og trøstede hende med Haabet om en Fremtid, der snart vilde blive gunstigere.

Dog det, Fasteren*) af ilde anbragt Skaamsomhed fortiede Hal Mehi, aabenbarede hende

*) Som ivrig Sprogrenser kunde og burde Udgiveren, ved denne Leilighed, ikke gjøre Anvendelse af det tvetydige franske Ord, Tante i Stedet for det utvetydige danske Ord, Faster. Den, hvis Die, eller Dre dette Ord maatte støde, beder Udgiveren bære over med hans Sind for, at bidrage til Danesprogets Reenhed.

en Slavinde. Nægtignok vilde, men omstændeligen erfoer ved hende den bekymrede Pige, at Meliabeth henjamrede i et gammelt Taarn ved Tigris-Floden, ikke langt fra Balsoras Mure, sine Dage. Fra det Øjeblik blev det nu Hal Mehis eneste Tanke, at trænge hen til ham, at see ham, at tale med ham, at lindre hans Ulykke, ja at ende denne, eller døe med ham. At Balsora laae 16 Mile borte fra hendes Opholdsted; at Veien dertil var farefuld; at for en Pige, der endnu aldrig havde alene fjernet sig 300 Skridt fra sit Hjem, en saadan Reise maatte være langt vanskeligere, end for en Mand Veien igjennem hele Asien: alt dette afkrækkede ingenlunde den heltemodige Hal Mehi. Snart blev en Plan udkastet, og uden Opsætning skreed hun til dens Udførelse.

Det, hun først og fornemmeligen behøvede, var en Mandsdragt. Hendes Slavinde, der havde viist hende hiin første Kjærligheds-Tjeneste, vidste ogsaa snarligen at finde paa Raad til Dragten. Alt, hvad Hal Mehi kunde tilveiebringe af Juveler, Guld og Gulds Værd, tog hun med sig, for i Nødstilfælde at sælge det, der

var sælgeligt. I et efterladt Brev takkede hun sin Fæder, paa det Barmeste, for den omhufulde Opdragelse, hun havde givet hende; hun fordulgte hende ikke, hvorlunde hun var gaaet bort for at opsøge sin Fæder, men besvor hende tillige, ikke at befordre hendes Undergang ved Eftersending eller Efterforskning; thi kun Død kunde hun uden ham blive bragt tilbage. Saaledes undveg hun, understyttet af Midnats-Mørket og hiin Slavindes Bistand.

Tusinde Farer mødte hende undervejs. Dog Himlens Beskytning syntes umiddelbart at vaage over den fjærlige Datters Liv; thi ikke alene, uden nogetsomhelst krænkende Tilfælde, eller nogen Mistanke kom hun til Balsora; men en gunstig Skæbne skaffede hende ogsaa her en saadan Ven, hun næppe havde kunnet vente sig. En gammelagtig, velhavende Brødmænd, der drev en betydelig Handel med broderte og skildrede Silkevarer blev paa et offentligt Sted bekjendt med den foregivne unge Mandsperson, af hvem det under Samtalen snart mærkedes, at han var fremmed i Balsora. Noksom gjestfri tilbød derfor Handelsmanden ham Bolig og Kost hos sig, saalænge det maatte

Behage ham. Med Glæde modtog Hal Mehi dette Tilbud, og erfoer snart, at hendes Værts Hjerter holdt, hvad hans Ansigt havde lovet. Han kom til at elske hende, som sin egen Son. Nu aabenbarede hun ham sit Kjønn, sin Herkomst, sit Forsæt — Alt. Dette vakte ikke liden Forundring hos ham. Med mangehaande vigtige Grunde søgde han, at overtale Hal Mehi til det vovelige Forsæts Opgivelse; men da han fandt hende uroffelig, vakte han selv, fuld af Beundring og Høiagtning, Haanden til Værkets Udførelse, ja, tilfagde hende Taushed, Naad og Understyning ved Alt, hvad hun agtede at foretage sig.

(Fortsættes i næste Num.)

K. N. T h o r i n g,

Professor, og Lærer ved det Kongl.
Selskabet = Akademie.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 27.

Løverdagen den 7 Juli 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Offeret for barnlig Kjærlighed.

(Fortsat. See forrige Num.)

Allerede dertil, blot at nærme sig Bøden af den Klippe, hvorpaa Mariabeths Kængsel stod, udfordredes mangt et Bovestykke; Meget, der kunde bringe selv en behjerted Mand's Mod til at vakle. Man maatte svømme over Floden paa et Sted, hvor Strømmen var stridest. Rundt om Taarnet stode mangfoldige, med Pile og Buer bevæbnede, Bogtere, der havde den strengeste Befaling, at nedkyde enhver Nysgjerrig, eller Paatrængende, som nærmede sig Taarnet i et Vilskuds Frastand. Alt dette afskrækkede alligevel ikke Hal Mebi; thi Intet syntes hende umuligt, fordi det gjaldt

en kjær Faders Reddelse. Først var det da hendes fornemteste Bestræbning, at skaffe sig Færdighed i at svømme. Ogsaa herved mødte hende, formeddelt hendes Kjon, flere Hindringer; men paa en Tid af 4 Maaneder, ved i mange Dage, endog før Solens Opgang, at rive sig ud af Søvnens Arme, erhvervede hun sig endeligen denne Færdighed, ja endog i høi Grad. Ved Anstrængelse og ofte gjentagne Forsøg lykkedes det hende derfor heldigen at henvømme over til hiin for hende saa vigtige Klippe, omtrent i et Steenkasts Frastand, uden at mærkes af Bogterne, der henvendte Opmærksomheden kun paa Landet, saasom de fra Flodsiden ei ventede sig noget paatrængende Besøg.

Da hun nu kastede sit Blik hen paa dette Taarn, der var hende saa forhadet, men hvortil hun dog saa gjerne ønskede at komme, og som indesluttede det, hun ansaae for det Kjæreste i Verden, da vinede hun — Noget, hun isørstningen selv antog kun for et Drømmebilled af sine Ønsker — ved et Vindue, omtrent paa Midten af Taarnet, en Oldings Ansyn, i hviet Træk hun snart tydeligen gjenkjendte sin Faders, hende evigen uforglemmelige, Billed. Med alvorligt, fast Blik stod han der, og skuede mod den

opgaaende Sol, hvis første Straaler forgyldede Lundene og Markerne hiinside Tigris.

Hal Mehi, idet hun saae ham og kjendte ham, glemde aldeles, hvor hun var. Henrevet af en uimodstaaelig indre Bevægelse, udbrød hun med et lydeligt Skrig: O min Fader, min Fader! Flere gange gjentog hun dette, i Haab om, at det skulde naae Oldingens Øren, og drage hans Blik hen paa hende. Dog, barmhjertige Himmel! hvor skulde vel Meliabeth paa dette Sted og i dets Nærhed kunne have formodet at eneste Varn, svævende paa Bølgerne! Dybt hedsunken i Tanker vedblev han, stivt at henvende sit Blik mod Østen, og ikke at see, eller føle Noget omkring sig, uden — sin Ulykke, sit Fængsels Ensomhed, og en skjøn, fri Natur, hvis Nydelse var ham negtet.

Solen begyndte nu at stige høiere. Fiskerbådene gjorde det Livligere, men tillige Usikrere paa Floden. Hal Mehi eftertænkte da, i hvilken Fare hun her unyttigen svævede; hun trak sig derfor viseligen tilbage til Flodbredden, skjönt med det faste Forsæt, snart at gjøre et nyt Forsøg. Virkeligen gjentog hun ogsaa den næste, og nogle derpaa følgende Morgener sine For-

søg. Dog, paa denne saa store Vandflade viiſde hendes Person sig nu kun, som et lille Punkt. For- medelſt Varmen af de brusende Bølger, der brøde ſaa paa Klippen, ja endog høit oppe paa Klippen, var enhver Anſtrængſe af hendes ſvage Stemme frøatlos. Retfærdige Himmel! udbød hun ofte, naar hendes ſynkende Kræfter og den ſtigende Sol tvang hende, at ſvømme tilbage til Flod- bredden — retfærdige Himmel! Skal jeg da være ſaa nær min Fader, og ikke engang nyde den lille Trøſt, at gjøre mig bemærket af ham!? Skal jeg maatte omkomme i diſſe Bølger, udenat han kan have endog kun den mindſte Tanke om, hvad hans Datter, af inderlig Kjærlighed til ham, har vovet at foretage ſig!?

Dog juſt ogſaa denne barnlige Kjærlighed indgav hende endeligen et Middel; ſikkere, ſim- plere og mindre farefuldt, end den hidtil anvendte Raaben. Paa et Stykke Pæper ſkrev hun med ſtore Bogſtaver: Hal Mehi. Dette Pæper hef- tede hun, ſaa godt muligt, paa en fremſtaaende Epidſe af den høie, ſtenige Flodbredde ligeover- for den Klippe, hvorpaa Meliabeths Fængſels- taarn ſtod. Hun overlod da til Skæbnens Bes- ſikning, om ikke dette Tegn ſhede, eller tidligen

skulde vække hendes Faders Opmærksomhed, og i det Mindste give ham fjernfra et Bink om, at et vennehuldt Bæsen befandt sig i Nærheden af hans Fængsel.

Dette Middel blev eiheller uden Virkning. Allerede næste Morgen, da Hal Mehi paany anstillede sin Svømme, Dvælse, saae hun sin Fader ved Fængsel = Vinduet. Han holdt sine Dien uafsladeligen heftete paa hiint ham saa kjære Navn. Næppe mærkede Hal Mehi dette, førend hun klavrede op paa Klippespidsen, ligesaa raff afrev Lærredet og svingede dette høit op iveiret. At Meliabeth nu blev hende vaer, er saa naturligt; men hans Forundring, hans Glæde, hans Henrykkelse ved, at see og kjende sin Datter, kunne ikke tolkes med Ord. Intet Under altsaa, at denne Glæde nær havde berøvet den Gamle Livet. Utrallige Gange hævdede han sine Hænder mod Himlen, pressede dem, saavidt han formaade, igjennem Gitterets Jernstokke, eller lagde dem forsviis paa Brystet for at tilkjendegive, hvor inderligen han ønskede at favne sin kjære Datter — og at han i det Mindste i Anden trykkede hende til sit Hjerte.

Ogsaa Hal Mehi gjorde paa sin Side det Samme: hundrede Gange kastede hun sig ned, kys-

sede Jorden under sine Fødder; kyssede Lærredet, der havde ydet hende en saa vigtig Tjeneste. — O, hvor veltalende er ikke selv den stumme Naturs Sprog! Muur og Bitterværk indesluttede den Ulykkelige; ikke en eneste Lyd vovede han at give fra sig, af Frygt for de nærstaaende Bevogtere, og dog — dog forstode de Begge, Fader og Datter, hinanden; dog udtrykte de ved Tegn det, de uden disse vilde maaskee blot have kunnet fremstamme for hinanden.

Hal Mehi viisde nu sin Fader et Brev, og betegnede ham, hvorlunde han maatte finde paa et Middel til, at trække dette op til sig. Letteligen begreb Hal Mehi sin Datters Mening; men endnu var hun jo, ved Flodstrømmen, adskilt fra ham, og det, hun agtede at gjøre for at komme til ham, var ham hidtil ubegribeligt. Gud! hvor dlev han da nu ikke tilmode, idet han saae Datteren rask styrte sig ned i Floden! Nær havde han udstødt et For-
 skrækkelse-Skriig. Dog, da hun dristigen arbejdede sig igjennem Bølgerne, vorde ogsaa tilligemed Beundringen hans Haab. Da sønderrev han sin Halsklud, knyttede Strimmel til Strimmel og nedlod det sammenknyttete Vaand, betyngtet af et lille Stykke Træ, langs ad Muren og Klippen.

Allerede havde Hal Mehi naaet Klippens nederste Rand; Brevet blev fastbundet, og ihast fløi det op.

Den tiltagende Daglysning bod Hal Mehi at vende tilbage. Med Glæde foretog hun sig denne gang Tilbagefarten. Næppe var hun kommen op paa Flodbredden, førend hun knælede, og opsendte sin inderligste Tak til Himlen. Det Samme gjorde Meliabeth i sit Fængsel.

Flere Dage igjennem verledede den uskyldigen Fængslete Breve med sin Datter. Papiir fik han fra hende, og et Stykke Kul tjende ham i Stedet for Bly og Pen. Ubemærket blev denne gjensidige Meddelelse for hans Bevogtere, og derfor vare nu ogsaa de nødvendige Forholdsregler til hans Undvigning af Fængslet blevene bestemte. Hal Mehi skaffede ham ad samme Veie, hvorpaa han modtog hendes Breve, nogle meget tynde File, samt Seilgarn. Paa det Hemmeligste og Snildeste gjennemfilede han, ved Hjælp af hine, Jernstokkene i Viduesgitteret. Af Seilgarnet snoede han sig Reeb; ved Knuder og fastknyttete Tværliner dannede han en Art Tongstige, om just ikke aldeles beqvem, saa dog nogenlunde brugelig til Hensigtens Opnaaelse.

Da nu Alt var forberedet, Alt foranstaltet til Flugt, kom Hal Mehi, ved Midnattens Stille, svømmende tværs over Floden, lige til Klippens Rand. I følge et givet Tegn foer Meliabeth ned ad den til-

bundne Lougstige. Da han nu stod ved Taarnets
 Fod, i sin elskte, saalænge savnede og inderliaen
 hidønskte Datters Arme — gode Gud! hvilken
 henrykkende Omarmelse, hvilket glædefuldt Gjen-
 syn! — Dog, ogsaa lige hastigen og under endnu
 heftigere Kølleser, fremstillede sig for hans Aands
 Die hin uoverstuelige Fare, hvori han nu stod i
 Begreb med at styrte den dyrebareste Halvdeel af sit
 eget Jæg. Ikke for sin egen Død — thi den havde
 han utallige Gange ønsket sig — kun for Hal Mes-
 sias Skæbne skjævede Meliabeth i sit Underste.
 Ethvert Forsæt til at flygte forsvandt; bærende
 trykde han Datteren til sit Hjerte. Under hede
 Taarer besvoer han hende, at opgive sit Forehaven,
 og lade ham vende tilbage til hans Fængsel. Jeg
 har jo nu, sagde han, atter nydt Livets for mig
 største Lykke, at trykke Dig til mit Hjerte — jeg
 har jo nu følet mig som den Misundelse-Bær-
 digste iblandt alle Fædre. Vend tilbage, mit elskte
 Barn, og lad mig blive her!

(Sluttes i næste Num.)

R. N. T h o r i n g,

Professor, og Lærer ved det Kongl.
 Selskabet = Akademie.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 28.

Løverdagen den 14 Juli 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Offeret for barnlig Kjærlighed.

(Sluttet. See forrige Num.)

Hvem blev vel den Lyne given, værdigen at kunne skildre den Omheds-Bedbestriid, her foregik imellem Fader og Datter? Ikke alene maamaa selv være kjærlig Fader, men ogsaa føle smt som Hal Nehi, for at kunne fremstille dette Opørin i dets fulde Liv. Nei, nei, min Fader! udbrød Datteren, ei længere skal Du her vansmægte! Tvil ikke paa, at jo hiin evige, evige Gud Rikkede mig hid til din Befrielse! Han er uskylds Bestøtter. Frygt ikke! Allerede er den største Fare overstanden. See, hvilken herlig Nat! Hvor rolige ere ikke baade Lust og Strom! Hiin venlige Stjerne lyser os ved sit Skin paa

vor Flugt. Inden et Quarteers Tid er endt, have vi kuffet dine Bevogteres Vagtsomhed, og ere reddete. Min trofaste Gjesteven venter alle rede paa os med raske Heste. — Hendes Ord, hendes Underlighed, hendes Omarming er seirede. Meliabeth besluttede at vove Alt. Endnu engang sank han op til Hal Mehis Barm; endnu engang trykkede han varme Faderkys paa hendes Læber. Derpaa styrtede de sig begge i Floden, og svømmede af alle Kræfter. For den svete Hal Mehi var dette kun som en Leeg; men den stakkels matte Olding, der alt i flere Aar var uvant til den frie Luft og enhver betydelig Bevægelse, — ah! næppe var han kommen, paa et Bueskuds Afstand, ud i Floden, førend det fjølige Vand overvældede ham med Feberkulde, og — han sank pludseligen under Bølgerne.

Bevidstløsheds - Angst og Dødsfrækt betog Hal Mehis Indre. Min Fader! min Fader! udbrød hun, aldeles ude af sig selv. Kun alfortroligen gjentog, i Midnattens Stille, Ekkoet vel tyve gange hendes Smerte-Udbrud, og bragte dette for Bevogternes Øren. De opdagede strax, hvad her foregik. En letseilende Baad blev gjort los, og man ilede ud for at indhente de Flygtende. Smidlertid var Meliabeth kommen op paa Bølgesfladen. Den modfulde Hal Mehi roede sig

frem paa Vandet med den ene Haand, og holdt med den anden Haand Faderen saa godt, hun kunde, ved Haaret op over Vandet. Han trak nu igjen frit Vand, og svømmede afsted, langsomt, men dog uden Ophør.

Frugtløs Bestræbning, unyttig Nøie! Ved Skæbnens nforandrelige, ofte ubegribelige Raadslutning var det bestemt, at Dyden dennesinde — ikke skulde seire; et saa ophøiet Mønster paa barnlig Kjærlighed herveden ikke see sit Foretagens lønnet med Held. — Fader og Datter havde alierede naaet den hiinsidige Flodbredde; med bevinget Tilfløide nu til det nærmeste Krat; saa Skridt endnu tilbage, og de Flygtende vilde have været skjulte, maaskee reddete. — Ak! da traf en Piiil, fra deres Forfølgere, Hal Nehis venstre Hofte. Hun sank til Jorden; forsøgte igjen at hæve sig op, men faldt atter tilbage, bedøvet af Smerte, og udmattet af Blodforløb. Hendes kraftløse Fader søgte at hjælpe hende op, og bortbære hende, et Fortvilelles Forsæt, der langt oversteeg hans svækkete Kræfter. Saa Skridt tilbagelagte, da vaklede han alt, og styrtede omkuld. De efterilende Bevogtere fandt ham hendaanet, ved Siden af hans ligeledes halvt bevidsthedsløse Datter. Man bortkæbde dem nu uden Raanende Medfart.

Allerede var det langt ud paa Morgenens, da man havde bragt disse to ulykkelige Flygtninger, værdige en bedre Skæbne, til Flodbredden, kasted dem i en bedækket Barke, og sendt dem, under stærk Bevogtning, til Balsora. Statholderen, for hvem de bleve fremstillede, var en gammel raa Kriger, i hvis Bryst Medlidenhedsfølelse ei havde Sæde, og som stikkelig var i Stand til, at skjønne en ædel Daads høie Værd. Han saae i de indhentete Flygtninger kun strafværdige Overtrædere af Kongens Villie, og handle derfor aldeles i Overeensstemmelse med den østerlandske Despotisme, som ved slige Tilfælde skuer blot hen til selve Handlingen, men ikke, med menneskelig Følelse, undersøger dens Aarsager og tilbørligen veier disse. Den Grusomme affagde Dødsdom over de Ulykkelige. Kl. 10 om Morgenen bleve de Paagrebne forhørte, og allerede Kl. 12 paa en aaben Plads — kvalte.

Vel er man i Persien vant til, at anvende Dødsstraf endog for den ringeste Forbrydelse, og, uden Tegn paa indre Rørelse, at see Menneske blod rinde; ikkedestomindre, da man i Zefahan erfoer de nærmere Omstændigheder ved dette Tilfælde, kunde man ikke afholde sig fra at beundre Hal Mehis Mod, Virksomhed, og Snildhed, men

Hermeest hendes barnlige Kjærlighed. Derfor blev ogsaa hendes Død Genstanden for Alles Samtale, og Enhver, som hørde hendes Skæbne omtales, fælde sig inderligen rørt derved. De Persiske Koner og Piger tilhobe begravende hende; Hine, somom de havde mistet en Datter; Disse, som var en Søster bleven dem berøven. Ja selve Kongen, da Sagen kom ham for Øren, fælde Medlidenhed og misbilligede Lydelighen Statholderens Overilting. "Upaatvilligen vilde jeg, udbrød han, have tilgivet Meliabeth for, at belønne Hal Mehi's Dyd. Isandhed! ikke gives der i hele Naturen noget meer ophøiet Syn, end et hengivent Barns Selv-Oppoffring. Ja endog Undersaattens Troskab er mindre fortjenstfuld."

Ifølge Monarkens Befaling blev der, til Ære for den unge Heltinde, opreist en Billedstøtte af hvidt Marmor. Den forestillede Hal Mehi, omfavnende sin Fader ved Foden af Kængeslætaarnet. En Hvitidsfest anordnedes til hendes Minde; Ja Personer, der sildigere have berøist Persien, forsikkre, at endnu efter fyrgetyve halvtredshindstyve Aars Forløb Koner og Piger, fra Egnen rundt omkring, aarligen gjorde Balsfarter til dette Mindesmærke, strøede Blomster derved, og kyssede med hellig Ærefrygt Foden af

Billedstøtten. Konerne tilraabde da deres Døtre, og Pigerne hverandre indbyrdes:

Eigner Hal Mehi i Dyd! Hun
 bøde tidlig, men hendes Minde
 vil evigen leve!

Den ædle og findrige Kunstner.

Af Skriftet: Historische Gemählde in Erzählungen merkwürdiger Begebenheiten, aus dem Leben berühmter und berühmtester Menschen.)

Imod Enden af det syttende Aarhundrede levede en Maler, der var meget heldig i Portrætmaling, og havde derved gjort sig saare berømt. Han var af Fødsel en Nederlænder. Efterat han i lang Tid havde, ved anstrængt Flid stræbt, paa sine Reiser i Frankrige og Italien, at duelliggjøre sig i sin Kunst, valgde han Amsterdam til sit Opholdsted, hvor han forevigele mange Personer med sin heldigen træffende Pensel. En rrig Kjøbmand i Leiden vilde nu ogsaa gjerne lade sig male af en saa berømt Kunstner; han indbød derfor denne til Leiden. De bleve enige om 200 Dukater for Arbeidet. Maleren ønskede nu at boe i Nærheden af Kjøbmanden. I Gaden, hvor denne boede, var kun et eneste Gjestgiversted, og, endskjønt dette ikke havde det bedste ydre

Udsyn, maatte Maleren dog bekvemme sig til at tage Bolkig der nogle Uger. Snart lærde han at kjende Gjestgiveren, som en meget brav og behagelig Mand; men tillige gjorde han ogsaa den sørgelige Erfaring, at Stedet havde kun liden Søgning, og Manden derfor næsten slet ingen Næring. Enaften, da Maleren og Bærten sadde og talde sammen, spurgde hiin denne: Men hvad er Aarsagen, hvorfor De har saa liden Næring til Deres Sted? De er jo dog en, fra alle Sider betragtet upaaklagelig Vært. Det har sin Grund deels deri — svarede Bærten — at Gaden hvor jeg boer, ligger saa affides og ikke i Middelpunktet af Byen; deels ogsaa deri, jeg ikke har Raad til at lade min Gaard oppudse og give den et smukkere Udsyn, hvilket Sidste en Gjestgivergaard ikke maa mangle, da man jo altid slutter fra det Ydre til det Indre. Efterat Maleren entid havde eftertænkt Bærtens Tale, sagde han, gjennemtrængt af ædel Menneskekjærlighed, til den aabenhjertede og oprigtige Mand følgende trostefulde Ord. De har fuldkommen Ret; men jeg troer at kunne hæve alle Hindringerne for deres Næring og Velstand. Hvad den Punkt angaaer, at Deres Huus ligger saa affides, da vil jeg afhjælpe dette ved et Skildt, der skal vække Opmærksomhed; og med Hensyn til den anden Punkt, at Deres Huus mangler et pynteli-

gere Udsyn, da viiseg ogsaa stræbe at tilintetgjøre denne Hindring ved at laane Dem, paa nogle Aar, 200 Dukater uden Renter. Det Sidste gjorde han strax. Barten maatte da foranstalte den fornødne Udbedring og Udpyntning paa sin Gaard. Derefter malede Kunstneren med al mulig Flid et Skildt, der forestillede Barten i Huset, meget naturlig, ret som han stod og gik, ridende paa en vælsig ung Hest, men i saadan Stilling, at han havde Foden kun i den ene Stigbøile, og hang saaledes ned paa Siden af Hesten, at det syntes, somom han diebliffeligen skulde falde til Jorden. Underkriivten lod saaledes: Help, myne Heern, ick fall van's Paerd! (Hjælper mig, mine Herrer! Jeg falder af Hesten.)

(Fortsattes.)

R. R. T h o r i n g,

Professor, og Lærer ved det Kongl.
Selskabet = Akademie.

T r y k f e i l.

I foregaaende Numer, Side 210 Linie 14, staaer Navnet H a l M e h i i Stedet for M e l i a b e t h, hvilken Uagtsomheds-Feil Bladets Læsere behageligen ville undskylde.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 29.

Løverdagen den 21 Juli 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No, 105.

A n m e l d e l s e.

De i General = Forsamlingen den 30te April
sidstleden afgaaede, og i deres Sted valgte
Repræsentantere ere:

F i s t e K l a s s i f i k a t i o n.

Afgik.

Herr Kammerherre og
Baron Stampe, Rid-
der af Dannebrog.

Anmærk. I denne Klassi-
fifikation kunne ikkun
= afgaae een, forbi de
• tvende! andre bleve
valgte forrige Aar.

Blev valgt.

Anmærk. Ingen af de
paa Valg til Repræs-
sentantere ansatte,
have villet antage
Valget.

3den Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Statsraad Lovmand.	Dhrr. Cancellier. Thorsnam.
Justitsraad Korsfisen.	Justitsraad Hecquet.

3die Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Capitain de Thura.	Dhrr. Krigsraad Haderup.
Commandeur = Capitain Johansen. Ridder af Dannebrog.	Soe = Krigscommissair Franck.

3 4de Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Oberst Friess.	Dhrr. Capitain Severin.
Over = Auditeur Mundt.	Over = Krigscommissair Møller.

3 5te Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Sogne = Præsten Fallesen.	Dhrr. Præsten Michelsen.
Sogne = Præsten Holm, Ridder af Dannebrog.	Professor Brorson Ridder af Dannebrog.

3 6te Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Overlærer Kosoed.
 Studiosus Kielsen.

Blev valgt.

Dhrr. Professor Nissen.
 Professor Petersen.

3 7de Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Grosserer A. Nielsen.
 Oberst - Lieutenant og
 Grosserer Rye.

Blev valgt.

Dhrr. Grosserer Sam-
 meltoft.
 Capitain og Mægler
 Witter.

3 8de Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Cancellieraad Sø-
 rensen, (død).
 Brændeviins - Brænder
 Hammelø, (død).
 Urtekrammer Benzon.
 Urtekrammer Olste.

Blev valgt.

Dhrr. Vinhdtr. Schou.
 Capitain og Klædekræm-
 mer Launy.
 Major og Klædekræm-
 mer Ponsaing.
 Urtekrammer Tegholm.

3 9de Klassifikation.

Afgik.

Dhrr. Kunstbreier Kör-
 ber.

Blev valgt.

Dhrr. Rustmester Ryhl,
 Ridder af Dannebrog.

Afgik.
 Farver Grundtvig, Rid-
 der af Dannebrog.
 Linnedvæver Ehler.

Anmærk. I denne Klassi-
 fikation afgik ikkun
 3de, fordi min, Lind-
 storffs Plads bliver
 aaben.

Blev valgt.
 Capitain og Hattemager
 Madsen.
 Juveleer Holm.
 Juveleer Christensen.

I Iode Klassifikation.

Afgik.
 Dhr. Grosserer L. I
 Cantor.
 Brillfabriker Magnus.

Blev valgt.
 Anmærk. Af de paa
 Valg ansatte, have
 de 6, hvilke efter
 Ordenen havde fleste
 Stemmer, undskyldt
 dem, og skal det nær-
 mere vorde anmeldt,
 om de 2 sidste antage
 Valget.

Administrationen for det foreenede Under-
 støttelses = Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

G. Købke.

Den ædle og sindrige Kunstner.

(Suttet. See forrige Num.)

Det, Maleren havde haabet, indtraf ogsaa virkelig. Saavel Byens Indbyggere, som fremmede Rejsende, besøgte hyppigen Gjestgiverstedet. Enhver vilde nu opbjælpe Bårten, der var nær ved at falde af Hesten. Ofte fandtes ikke tilstrækkelig Plads for Gjesterne; ja allerede i det første Aar efter havde Bårten erhvervet Mere, end de 200 Dukater, Maleren laande ham.

Efter tre Aars Forlob kom den ædelstændende Kunstner igjen ind til samme Gjestgiver. Han fik nu tilbagebetalt den udlaaente Sum, tilligemed saa megen og inderlig Tak, hans ædle og uegennyttige Handling, til en trængende Medborgers Tarv, fortsjende. Ja — sagde Maleren ved denne Leilighed til Bårten — men nu er det aldeles nødvendigt, at De udhænger et andet Skildt, der passer mere til Deres nærværende Tilstand. Han malede derpaa Bårten, ligesaa lignende som førstegang, kun med den For-

skjel: at denne sad lige opreist og faststillet paa en rask Hest. Dette Skildes Underskrivt var følgende: Ick fall — hast — hast! Dank myne Heern! nun sitt ick fast. (Jeg var saare nær mit Fald! Tak, mine Herre! nu sidder jeg fast). Dette nye Skildt var ingenslunde til Skade for Gjestgiveren, men formerede ikke lidet Søgningen til Stedet, og denne fremmede paany Bærtens Velstand.

Et Træk af Kong Georg den Tredie.

(Af Morgenblatt für gebildete Stände).

Kong Georg den Tredie var lidenskabelig Elsker af Jagt. En vis Feltham, der havde forpagtet Brotolden ved Hamptoncourt, opholdt engang det hele kongelige Jagtselskab. Da nemlig en stor Trop Jægere, der forfulgte en Hjort, som var svømmet over Themis-Floden, kom til Gitterporten og raabde: Kongen, aabne Feltham strax uden Betaling. Kortefter kom en anden Trop og raabde ligeledes: Kongen. Feltham traad nu, med Nøglen i Haanden, ud foran den lukte Port og svoer: Jeg lukker ikke Noget igjennem, førend man betaler mig. Kong Georg

den Dreie, hvem Gud i Naade bevare! har jeg alt ladet passere, og jeg kjender ikke nogen anden Konge i England. Kom endog selve Kongen af Frankerige, maatte han, saavel som enhver Anden, betale mig sin Skilling*). Jeg udreder aarlig 100 Pund Sterling i Forpagtnings-Afgift, og Broen har kostet mig 1000 Pd. I maae hænge mig, hvis jeg lukker op uden Betaling. Nu viisde Kongen sig i egen Person, og Feltham aabnede ærbødig. Iøjeblikket sendte Monarken Lord Strandford for, at udspørge de nærmere Omstændigheder. Deene erfoer da af Feltham, hvorlunde det kongelige Jagtselskab pleiede at betale en Guinees i Brotold. Saasnart Kongen fik denne Underretning, sagde han strax: giv ham 40 Skilling, thi vi ere fyrgetyve. Manden har Ret, da han maa leve af sin Brotold. Hoffsolkene kaldte Forpagteren siden efter den grove Feltham, hvilket han ei ønsede, men gjentog kun, naar han hørde Sligt: Lad Folk kun sige, hvad de ville! jeg maa ernære mig af mine Bro-Indtægter.

*) Vel at mærke:! en engelsk Skilling, der er liig en Rigskort, i gammel Sølvmønt.

Kraftfuld Bektalenhed.

I det engelske Parlament behandledes engang det Spørgsmaal, om man skulde tilstaae den, der var anklaget for Landsforræderi, en Advokat til Forsvar. Da Turen kom til Shaftesbury, at sige sin Mening om denne Genstand, vitsde han sig saa bestyrstet og forlegen, at han ei kunde frembringe et eneste Ord. Man søgte at indgive ham Mod. Mine Herrer! tog han da tilorde, naar endog jeg, der kun idag skal tolke Dem mine Tanker angaaende den foreslagne Bill, føler mig allerede saa skrækketagen, at jeg ikke har Mod af Fatning til, at kunne meddele endog blot et eneste Ord af alt det, jeg havde foresat mig at sige Dem: hvorledes troer De da, et Menneske, der føler sig stedet i den Nødvendighed, at skulle forsvare sit Liv for Dem, ved sliq Veilighed maa være tilmode? Denne Shaftesbury's Tale-Bending afgjorde Sagen til Fordeel for dem, der anklagedes som skyldige i Landsforræderi.

R. R. T h o r i n g,

Professor, og Lærer ved det Kongl.
Eskadet-Akademie.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 30.

Løverdagen den 28 Juli 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Brev fra en Fader, i de Dødes Rige,
til sin Søn i Over = Verdenen.

(Indsendt fra et Medlem af Selskabet).

Ålherrens Finger har tællt mine Dage, og det var hans Villie, at afforte dem. Min Søn! kom den Lærdom ihu, som jeg ofte har forklaret Dig af vore hellige Bøger. Kun ikke ved min Hedenfart over Forsynet; det har aftællt Menneskers Timer, ligesom Sandskornene i Havet; min sidste Stund er kommen; mit sidste Blik hvilede paa Dig, derpaa brast mine Dine, og — Herre, Din Villie skee! — jeg døde.

Jeg havde meget at sige Dig; mit Hierte var fuldt, men det tilstundende Endeligt og Livets sidste Dieblik have overrasket mig; jeg kunde

blot sukke, tale kunde jeg ikke. Du vil i dette Brev finde Alt, hvad jeg vilde sige Dig; forvar det, og naar Lidenskaberne storme løs paa Din Dyd — naar onde Menneſter ville lede Dig vild fra den Bane, hvorad jeg har ført Dig, ſaa ſem Din gode Fader ihu, tag dette Brev frem af Dine Giemmer, og — læs! Det er Din Fader, ſom taler til Dig; det er hans ſidſte Ord; det er Din sømmeſte Ven, ſom ogſaa paa hiin Side af Graven vaager over Dig; det er Din Ungdoms Fører, ſom har ledet Dig til Dyden, ſom har meent Dig det godt, og ſom i denne ſaa farlige Verden endnu lever i Dig. O! det er Din Fader!

Jeg kan aldrig, ſom den frygtsomme Ezechias, anraabe den Evige om mit Livs Forlængelſe; jeg ligger i Gravens Hvile. Livet er en Lidelſes-Bane: jeg har fuldendt den. Men Du, min Søn! Du har forſt nylig betraadt den; denne Bane paa den blodige Jord, hvor den forfulgte Dyd ſaa ofte maatte bukke under, og hvor Forbrydelsen triumpherede.

Du vil endnu erindre Dig, at jeg ſtedſe ſtillede Dig Forſynet, denne Himmelenſ Narvaagenhed over os arme Menneſter, for Dine.

Jeg har saa ofte erfaret Guds Bødhed; det har saa ofte frelst mig i mit Livs skrækkeligste Vanheld; det var min Trost i Ulykken, og det vil holde Dig i Veiret, naar Du lider paa det. Vor hellige Religion er ikke andet, end en Forflaring derover; den er den veldædigste Gave, som Himmelen skænkede os. Jeg har forklaret Dig dens Lære; jeg har aabenbaret Dig dens Sandheder: dette holdt jeg for min første Faderpligt. Du vil i den nuværende philosophiske Verden finde Mennesker, der i deres Hjerters Fordærvelse spotte Religionen. Min Søn! tro ikke disse Mennesker; dette er den første Bøn jeg gjør Dig: fly disse Mennesker; hvorledes kunne de mene det godt med Dig, da de forraade Himmelen? hvorledes kan der leve en Dyd op i dem, da de søge at tilstoppe dens Kilde? hvorledes kunne de være erkjendtlige, da de ytre Uafnæmmelighed imod den evige Belgjører? Et Menneske, der spotter Guds største Belgjerning, fortjener ingen Tillid; Du bør mistroe hans forærvede Hjerte; jeg har i mit Liv oplevet mange slige Exempler; jeg tog aldrig fejl deraf; jeg traf ofte paa Folk, som man tillagde den største Forstand, fordi de vidsde at glimre i Selskaber

med Spøtterier imod de helligste Pligter; jeg lærte at fiende dem, og jeg fandt omsider, at de vare Nidinger imod mig, saavelsom imod Himmelen. Denne Prøvelse har aldrig ruffet mig; mange sige Erfaringer have aabnet mine Øine, at jeg skulde sige disse Mennesker. Lad Dig ikke daare af deres Forstands Glæde; Du vil snart bemærke, hvilken Ondskab der ligger skjult i deres Sieler; de ville kalde Din Religion Kordom; de ville søge at berøve Dig Din Christendom; de ville bramme af et Philosoph-Navn; ved skionne og forfængelige Taler ville de søge at gjøre Dig dertil — O, min Søn! tro ikke disse Mennesker! Du berøves den største Trøst paa denne Livsbane; Du vil søge Lykken i Bøllyster og Dine Lidenskaber's Tilfredsstillelse; Du vil ikke finde den; Du vil nedbryde Dit huuslige Held, og aldrig kunne reise det igjen. Sky disse Mennesker — dette er Din Faders Raad, og her maa en Fader — endogsaa bede!

Bed e? o, min Søn! hvilken Fader beder ikke gierne, naar han taler om de helligste Pligter? om hine Pligter, paa hvilke Verdens, de huuslige Forholds og alle Menneskers Held berøer. Her er Bønnen en Erkiendelse af Him-

lens og den jordiske Beroligelses Sag. Al! jeg blues ikke ved som Fader at sige, at jeg bes-
der min Søn for Religionens Sag.

Du vil ogsaa træffe paa Hyklere; efter en
kort Prøvetid vil Du lettelig kunne kiende dem.
Disse Gjøglere med Guds Sag kunne ikke længe
følge deres Kunstlerier. Et skarpt Blik paa
deres Handlinger røver strax Masken af dem.
Det er Bedragere og Tassenspillere i Gudsfrygt.
Du vil strax opdage Ulven under Faareulden.

Den anden Pligt, som jeg paalægger Dig,
angaaer de Forhold, Du har at iagttage mod
Din gode Moder og Dine Sødsfende. Vær er-
kiendelig imod Din Fader: han har givet Dig
Livet; vær from imod Din Moder: hun har
baaret Dig under sit Hierte. Naar Din Bro-
der er i Ulykke, da bring ham Hielp; naar
Din Søster kommer i Nød, da forlad hende
ikke. Disse ere hulde Pligter, som sammen-
knytte den huuslige Lyksaltgheds Baand; jeg
taler gierne om dem, og de minde mig om hine
lykkelige Dage, da Din Moder holdt Dig paa
Skjødets ved sit Bryst. O, kiere Søn! hvert
Suf, Du udstødte, var et Dolkstik i hendes
Hierte; hvormange søvnløse Nætter har hun ikke

tilbragt, for at bevare Dig! Dine Taarer fremfaldte ogsaa hendes, og Dit Smil var hendes Tilfredshed; ingensteds var hun lykkeligere, end naar hun bar Dig paa sine Arme. Hun fremviisde sin hele Lykke, naar hun sagde til sine Venner: "dette er mit Barn!" hun var urolig saasnart hun ikke saae Dig, og ingensteds var hendes Rolighed uden hos Dig. Hvilket Barn kan giengielde denne Kierlighed? hvilket Barn kan være erkjendeligt nok? Vær opmærksom paa hendes Ord; hun beklæder nu min Plads; hun taler til Dig til Dit Vel; agt hendes Ord, de ere Kierlighedens Udtryk, det er Moderens Veiledning. Hun har levet for Dig, hun har vaaget for Dig; ær hendes Alderdom, giengield hendes Kierlighed, hun er Din Moder. Vil Du kunne høre hende samme Tienester i hendes Alderdom, som hun lydede Dig i Din Barn- dom? Vær hende, paa det at hun maa kunne lægge sig tilfreds i Graven, og engang ville Dine egne Børn følge Dit Exempel, og lindre Din Alderdoms Skrøbeligheder. Du vil ledsages i Graven af samme Tilfredshed, af samme Lykke.

Familie-Forholdene maae især være Dig vigtige; Dine Frender ere Dine nærmeste Venner; Du bør ogsaa være deres Ven. Hver Familie udgør en særskilt Stat, for hvilken Huusfaderen er Konge. Frenderne ere saa at sige at ansee som Allierede af denne Stat; de have Familielykken til Hiemmed, og bidrage til dens Bedligholdelse. Hold Dig til Dine Slægtninger; betro dem Din Lykke og Din Ulykke, Din Sorg og Din Glæde; spørg dem om Raad, naar Du ikke selv kan raade Dig, og lev i Ven-skab og Fortrolighed med dem. Vilæg alle Tvistigheder, som opkomme i Familien; den Enes Skam falder ved Verdens Fordomme ogsaa paa Dig. Paa denne Maade holdes det Navn, Du bærer, i Agt og Ere hos Dine Medborgere.

Nu komme og andre Pligter, som Du har at iagttage udenfor Dit Huses Enemærker. Du lever i en Stat, hvor Regjeringen sørger faderligen for Borgernes Eiendom og Held. Man finder allevegne Misforstøiede, hvorledes Regjeringen endog handler. Disse dable dens Indretninger, de ville indsee Tingene bedre; de betragte enhver Anordning kun fra een Side, og kiende ikke Statens Fornødenheder og dens For-

hold til det Hele. De opholde sig over enhver Foranstaltning, og raabe paa Uret og Forulempelse. Vogt Dig, min Søn! for at bifalde slige daarlige Mennesker; de ere i Almindelighed urolige Hoveder, for hvilke ingen Lykke blomstrer. De udbrede politiske Meninger, der stride imod Samfundets Held; de ville bestyres efter deres Mening og deres Hoved. Din Pligt, som Statsborger, er det at blive Fædrelandet tro, at forsvare det og forebygge alle Uroligheder. Underret disse Fredsforstyrreere med Sindighed om det Bedre, og strøb at føre dem tilbage til deres Pligter. Besat Dig ikke med politiske Randestøberier; de ville kun volde Dig Uro, og spille Dig megen Tiid.

(Sluttes i næste Num.)

R e t t e l s e .

I foregaaende Nummer, Side 228, Linie 10, er indløbet den urigtige Ordstilling: kun idag skal tolke, i Stedet for den Rigtigere: idag skal kun tolke.

R. N. Thoring,

Professor, og Lærer ved det Kongl.
Selskabet - Akademie.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 31.

Løverdagen den 4 August 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Brev fra en Fader, i de Dødes Rige,
til sin Søn i Over-Verdenen.

(Sluttet. See forrige Num.)

Vær god Borger i den Stand, hvor Korsønet
har sat Dig! Alle Din Tilværelses Forhold for-
ene sig i den. Statens Held eller Uheld har
Indflydelse paa enhver af dens Borgere. Du er
en Deel af denne Stat: stræb da at bidrage
til dens Lykke efter det Maal, som er bleven
Dig til Deel — Du bidrager derved ogsaa til
Din egen Lykke.

Hvilke skionne Pligter paaligge Dig ikke
imod Dine Medborgere! jeg vil fatte dem i
Korthed. — Vær ærlig Mand! undgaae hvert

Naad, der kunde sigte til Dit Nødmenneſtes Skade, om det endog vilde bringe Dig Gavn. Tro mig, kære Søn! Nidgørd udgjør ikke Lykken. Farvelig Koſt og en god Samvittighed op- holde Legeme og Siel. Vær ærlig Mand! viis ingen Haardhed imod Dine Undergionne, de ere Menneſter; let dem Tyendestændens Skiebne; de yde deres Hænder til Dit Færv. Vær arbeidsom i Dine Forretninger; Arbeid er Lykkens Lod. Menneſter, der føle Kiedſomhed i Ledig- gang, føre et ulykkeligt Liv. Dovenſkab er Nødens Forbud; Arbeidsomhed høſter ſin viſſe Løn.

Vær ærlig Mand! viis Dig medlidende imod Trængende; meddeel dem Dit Overflød, de vil ſe velfigne Dig, og Himmelenſ Beſſignelſe vil lønne Dig derfor. Vee den Haardhertede, der vender Dinene bort fra Ulykken, og ſom ikke vil høre de Nødlidendes Jamren!

Vær ærlig Mand! lev i Venſkab med Dine Naboer; til til Hielp, naar de ere i Nød; hold Dit Ord, naar Du har givet det; tael godt om Menneſter, ſom Dabelſygen giennemhegler; ingen Bagvaskelſe maa ſaare Dine Øren. Giør intet i Brede, i den førſte Opbruusning; hvor-

for vil Du begive Dig til Søes, naar Havet stormer? Vær stedse bereedt til, heller at tilgive, end giengielde Uret med Uret. Hævnen er lave Sieles Særkiende, med Vand slukkes Ilden.

Vær ærlig Mand! hold Dine Lidenskaber i Tømme; lad Dig ikke overvælde af Fornoielse; en Glæde nydt iblandt gode Venner fremmer det selskabeltge Livs Samklang; Uergrelse gnaver paa Helbreden som en Orm paa Træet. — Efter Arbeidet — Hvile, men en glad Hvile.

Vær ærlig Mand! beskyærm Andres Eiendom, thi Din egen er indbefattet deri. Hold ingen Lovtale over Uret, og naar Du hører den i en Andens Mund, saa skam Dig over den Fordærvelse, som hersker iblandt Mennesker. Sky usædelige Mennesker og had den Egennytte, som søges paa Andres Bekostning. Din egen Eiendom sættes i Bove ved slige farlige Grundsatninger.

Vær ærlig Mand! driv Din Haandtering ærlig; ingen uretfærdig Hviid maa beskyæmme Din Formue; misund ikke Andre, der have bedre Lykke end Du. Lykken er kugelrund; vær nøiet med Himlens Belsignelse: da vil Du blive

staaende opreist, naar andre kastes omkuld af Lykken. Af, min Søn! vær ærlig Mand!

Og skulde Du komme paa Afveie — skulde Du engang fatte den Tanke at afvige fra Din Faders Lærdomme, saa befaler jeg Dig at komme paa den Kirkegaard, hvor mine Been hvile. Du skal da høre min Røst; op af Graven vil jeg tilraabe Dig: Her ligger Din Fader; hans Aand er i Himmelen for den Retfærdigste. Ham vil jeg bede om at føre Dig tilbage paa den rette Vej. — Gaae hjem, og giennemlæs mit Brev!

Exempel paa sand Vrekjærhed.

(Af Skrivtet: Ewalds Beispiele des Guten).

Falbot, der nedstammede fra en riig og anseet Familie i Scotland, var allerede, i sit Alders femogtyvende Aar, Ridder af Hosebænd-Ordenen, General-Lieutenant, Chef for et Kavalleri-Regiment og Medlem af Geheimeraadet. Han besad tillige en arvet Formue, der gav ham 90,000 Pund Sterling aarlig Indkomst. Paa disse Fortrin vidste han at sætte tilbørlig Pris;

ogsaa forstod han den Kunst, hensigtsmæssigen at benytte dem, hvilket den almindelige Agtelse og Kjærlighed, hvorpaa der fra alle Sider gaves ham de meest utvetydige Beviser, noksom klarligen bevidnede. Hans Beskedenhed, hans Sædelighed, hans blide Adfærd og hans Tjenstfærdighed afvæbnede endog den misundende Nid, der ellers saa gjerne stræber at nedsætte Fortjenstfuldes Værd, og forulempe det Held, disses hædrende Forhold skjenker dem.

Enaften, da han, alene i sit Værelse, overtænkte sin heldige Tilstand og sine ydre Fortrin, opstode hos ham følgende Tanker. "Jeg er rigtignok lykkelig, lykkelig fremfor Tusende. Jeg er æret, elsket, og behandles af Enhver med Opmærksomhed. Dog, hvormed har jeg nu fortjent alt dette? Kan jeg være stolt af mine Fortrin? Allerede medens jeg laae i Buggen, var jeg Oberst. Mit Regiments Standhaftighed i Slaget mod Oprørerne, og det raske Angreb af dets duelige Anførere, der dengang var i mit Sted, gjorde mig til General-Lieutenant og Ridder. Min store Formue har jeg i Arv fra mine Forfædre, der maaskee ved mange Uretfærdigheder erhvervede sig denne. Hvilke ere altsaa mine egne Fortjenester? Velan da, jeg vil vide, om jeg selv har noget Værd; om jeg ved egne Dyder kan skabe mig Lykke."

Talbot havde store Besiddelser i America. Under Paaskud af at reise did, anholdt han hos Kongen om Tilladelse til, at maatte paa nogen Tid forlade Riget. Denne blev ham forundt. Bestyrrelsen af sine Eiendomme, saavel som af sin hele Huusholdning betroede han en retskaffen Mand, tog tynde Rigsdaler i Penge med sig, satte sig paa sin Hest og reed bort. Ved Kysten gik han ombord paa et Skib, landede i Holland, og kom derfra snart til Wien.

Reiserinde Maria Theresia var just dengang indviklet i en meget farlig Krig. Talbot vidste, at den østerrigiske Feldtmarsskalk Browne var en Scotländer. Han lod sig mælde hos denne, og da han var bleven indladt, sagde han: Naadige Herre! Jeg er en Scotländer, og kommer hertil i den Hensigt, at offre Liv og Blod for at hævde den store Fyrstindes Rettigheder, og her, under saa stor en General, som Deres Excellence er, at lære Krigstjenesten. — Godt, min Søn! sagde Feldtmarsskalken; har Han nogen Formue? — Den har jeg ikke, var Svaret; men jeg forstaaer den Kunst at undvære denne, og vil stræbe at gjøre mig værdig til, engang itiden at besidde Formue. — Vel tænkt. Jeg ansætter Ham som Korporal ved mit Regiment. — Jeg ønskede, vare Talbots Ord, hellere først at lære, hvorledes jeg skal lyde, inden jeg lærer at befale. — Feldtmarsskalken saae, fuld af Forun-

dring, først nogle Dieblif paa ham, derefter udbrød han: mine Landsmænd leve! tilføiede derpaa: ogsaa dette skal skee. Handl nu, unge Mand! som Han taler, og jeg skal sørge for Hans fremtidige Lykke. Hvad hedder Han? Levinghton, var Svaret.

Nu var da den udmærkede og rige Lord Talbot simpel Soldat. Han viisde i Tjenesten en udadledelig Opførsel; hans Mod lededes af Klogskab og Forstand; alle hans Medsoldater elskede ham; ved hver Leilighed teede han sig saa tappert, at han steg fra den ene militære Værdighed til den anden. Efter fire Aars Forlob fik han allerede et Regiment, og udmærkede sig, i Spidsen af dette, saaledes under en Træfning, at han blev udnævnt til General-Lieutenant. Nu var da hans Ønskes Maal opnaaet, og hans Verkjerhed tilfredsstillt. Atter havde han nu opsvinget sig paa den Værdighedsvoft, han beklædede i sit Fædreland; men denne Ophøielse skyldte han sine Fortjenester. Nu troede han ei længere at burde forfølge, hvem han virkeligen var.

Han lod da betydelige Summer komme fra England, antog mange Personer i sin Tjeneste, anskaffede sig det meest glimrende Kjøretøi, og begav sig dermed til Feldtmarfalk Browne i Wien. Hvor stor blev nu ikke dennes Forundring, da Talbot sagde ham, hvem han var, og tillige meddelde ham Aarsagen til sin besønderlige Beslutning!

Ufesterlignelige Mand! udbrod Mærskallen, og omarmede ham; Hvo kan noksom beundre Dem? Kom, kom strax med mig til Keiserinden! Hvor meget vil ikke en saa ædel, saa sjelden Tænkemaade røre Hende! — De kom nu til Hoffet. Kyrstinden beundrede Mandens rosværdige Begjerlighed efter, at vorde udmærket ved egne Fortjenester; Hun udnævnte ham strax til Feldtmarskalk, og prydede ham med Theresia = Ordenens Storkors. — Rygtet om denne Tildragelse udbredede sig snartligen over hele Hoffet, og Talbot blev saavel her, som i Staden og ved Armeen Genstand for almindelig Beundring. Endnu nogen Tid opholdt han sig i Wien, og drog derefter tilbage til England. Da man nu her iforveien var bleven underrettet om denne overordentlige Mand's ærefulde Forhold og hædrende Bedrifter, i fremmed Krigstjeneste, modtoges han af Kongen, Prindserne, af fornemme og ringe Folk, med lydelige saavel Beundrings- som Bifalds = Yttringer.

R. N. T h o r i n g,

Professor, og Lærer ved det Kongl.
Selskabet = Akademie.

Commissjonen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 5te August, da Hr. Cancellieraad og Archivarius Behrman meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 32.

Løverdagen den 11 August 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Enkelte Træk af Korsikanernes Sæder.

(Af Sleswig holsteinsche Anzeigen.)

Korserne, eller som man sædvanlig kalder dem, Korsikanerne, høre, ligesom deres Naboer, Indbyggerne paa Sardinien, til de meest uvidende og barbariske Folkesæd i Europa. Næsten stedsse under et fremmed Nag, ivrigt hengivne til en Religion, som ikke taaler nogen Oplysning, bortfiernede og uden synderlig Omgang med cultiverede Nationer have de i deres Sæder beholdt en vis Naahed, ja næsten Barbarie, men tillige ogsaa en Ligefremhed, en Ærlighed, som sjeldnere findes hos de forfinede Folkesæd. De vise endog ofte i deres Handlinger en Mandstørke, en Edelmødighed &c. som hos disse maatte søges for

gjæves. De ere stolte og Raale derfor nødigten fremmed Serredomme, og naar de i Krigen for deres Uafhængighed imod Genua og Frankerig^e vare de tabende: saa var det ikke Mangel paa Mod, men meget mere Ukjendtskab med Maa- den at føre Krig paa og Fiendernes Overmagt, som de maatte bukke under for.

De betragte hinanden alle for Ligemænd og Kjændt de erkjende en indfødt Adels, saa udmærker denne sig dog hverken i Klædedragt eller i Levemaade fremfor de andre Klasser. Dog gjøre de stor Forskjel imellem dem, som dyrke deres egne Agre og rygte deres eget Qvæg, og dem, som forrette samme Arbeide for andre. Begrebet om de romerske Slaver synes hos dem at være gaaet over paa Tyendet. Følgende enkelte Træk ville bekræfte det.

I.

Hjordene blive i Korsika, ligesom i Sveits, for det meste hele Sommeren over under fri Himmel, bevogtede, eftersom de ere mere eller mindre talrige, af flere eller færre Hyrder. Om Natten blive Faarene og Gjederne drevne i

Folde for at beskyttes imod Rævene, som paa Korsika ere det samme for dem, som Ulven er i andre Lande. Er der ikkun een Hyrde: saa lægger han sig aldrig ned, men sover i en siddende Stilling indhyllet i en laaden Skinnepels, for ved den mindste Allarm at være tilstede.

En saadan Hyrde kom ideligen til en ung Enke, i hvis Tjeneste han stod, for at aflægge hende Regnskab for Indtægterne af den ham betroede Hjord. De følte Tilbøielighed til hinanden, hun ønskede sig sin Hyrde til Mand, men turde for sine Slægtningers og Bønners Skyld ei vove at lade sig vie til ham, som en Mand, der var saa langt under heades Stand. De skjulte derfor deres Tilbøielighed, indtil den synligen begyndte at røbe sig selv. Hendes Naarørende tiltalte hende haardt og forlangte at vide Gierningsmanden. Da hun ei vilde nævne ham, for ei at gjøre ham ulykkelig, satte man hende en Dolk paa Brystet og nødte hende derved til Bekjendelse. Dette satte dem i en saadan Forbauselse og Skræk, at de besluttede, hun skulde ikke overleve en Skam, som de troede for evig vilde vanære deres Slægt, naar den ikke blev

straffit. Efter haarde Bebreidelser saaledes at have fornødret sig selv og sine Paarørende, erklærede de hende, at hun ei længere kunde see Dagens Lys, og overlode hende selv Valget af sin Dødsnaade. Den Ulykkelige valgte Gift og udbød sig ikkun nogle Dages Opsættelse, for at forberede sig til Døden.

De faae Dage, man endnu havde forunde hende at leve i, anvendte hun deels til religiøse Forretninger, deels til ved Bønner og Taarer at formilde hendes haarde og paa deres Ære formeentlig saa krænkede Slægtningers Brede og grusomme Beslutning. Men alt var forgjæves, endogsaa Haabet om at frelse sit Liv ved Flugten var betaget hende, idet hun omhyggeligen bevogtedes. Skjøndt alle Indvaanere i Byen vidste, hvilken grusom Skiebne hende forestod, saa vovede dog ingen, saa afholdt hun ellers end var, at gaae i Forbøn for hende hos hendes Frænder; saa stor syntes dem hendes Forbrydelse, saa græsfelig den Forargelse, hun havde givet. Paa den bestemte Dag rakte Familien hende Giftbægret; hun drak og opgav Anden. Hyrden havde ved Flugten visseligen unddraget sig Familiens Havn.

2.

En Røver, som levede paa Corsika, havde gjort sig frygtet, og omendkjøndt han undgik mange Efterstræbelser, blev han dog endelig tagen til Fange, og overgivet til en Soldat for at passe paa ham indtil alle Foranstaltninger vare bered til hans Henrettelse. Den Fange fandt Leilighed til at skuffe Soldaten og undveeg. Commandanten hold sig til Skildvagten for den Undløbnes Skyld; der blev anlagt Proces imod ham, og han dømt til Døde. Røveren, som nu ikke havde noget mere at befrygte begav sig hurtigst, efterat have erfaret dette, til Commandanten, og sagde:

"De kender mig ikke? jeg hører at en af deres Soldater skal skydes for en undløben Fanges Skyld, som igjen kan overleveres dem."

"Overleveres os? og hvor er han da flygtet hen?"

"Han staaer for dem." — "Hvad hører jeg?" —

"Sandhed. Jeg er den Fange, de har dømt til Døde; jeg kommer for at lide min Straf, om endkjøndt jeg kunde undgaae den. Men jeg kan ikke taale, at en Uskyldig skal lide for min Skyld. Officieren blev meget rørt herover, og sagde: Nei, du skal ikke døe, jeg bennaadiger Dig; og-

ſaa Soldaten ſkal have ſin Frihed, men giør dig Umage for at indhøſte Frugterne af din Høimodighed, thi du er fød til at være en ærlig Mand.”

3.

Hiſtorien tør ikke fortie den ædle Uegennyttighed ſom Soldaterne ved Regimentet Royal-Corſe fra Avignon bevillte engang ved en Ildbrand, da tre Huſe bleve lagte i Aſke. Da de ved Slutningen havde vilſt ſærdeles Iver endog med deres eget Livs Fare, ſaa overſendte Statsraadet næſte Morgen atten Caroliner til Majoren, med den Bøn, om at uddeele dem iblandt diſſe brave Krigere, ſom et Beviis paa Erkjendtlighed. Da dette blev dem bekjendtgjort af Majoren afſlog diſſe Corſikanere den dem tiltænkte Belønning, og bad Majoren om at ſende dem tilbage til Statsraadet for at uddele dem til de Huſeiere ſom havde lidt meeſt Skade. De ſvøiede endogſaa til, at de vare tilſtrækkelig belønnede ved Beviffheden af at have været Staden nyttige, og ved at have opfyldt en Pligt imod Menneſkeheden. Der opſtod nu en Høfligheds- og en Udelmodigheds-Strid imellem Stadens Repræſentantere og Soldaternes Bud, ſom bragde Pengene tilbage. Endelig ſftergav Statsraadet, fuld af Forundring, og de Brandlidte erholdt Pengene.

4.

En fransk Officer forvildede sig paa Jagten. Han var saa udmattet af Hunger og Træthed, at han nær var falden i Asmagt, da blev han en forsikans Landhytte var, krøb hen til den, og bad med mat Stemme om at modtages. Det første hvad Bonden gjorde, var, at han rakte ham Haanden, og førte ham til et esendigt Eie. "Det gjør mig ondt, sagde han, at jeg ikke kan give dig en bedre Seng, men det er alt hvad jeg har, forsøg om du kan sove derpaa." Kan du ikke forskaffe mig nogen Spise, thi ellers døer jeg af Hunger! — "Å! desværre! har jeg ikke noget for en Mand som Du." — Men giv mig af hvad du har, alt vil være mig velkommen; giv mig ellers døer jeg. Corsikaneren hentede sit Brød (et Brød af Castanier) og lidt Gjedemelk; "du seer, jeg har ikke mere end dette, men jeg giver Dig det med et godt Hjærte; jeg vil hellere undvære det selv og faste idag.

Efterat Officeeren havde spist, følte han sig styrket og veberqvæget, og det første han foretog sig var at vise sig erkjændelig imod sine Belgjører. Han trak sin Pung op, tog nogle Louisdor deraf, og rakte dem med Glæde til Corsikaneren, med de Ord: jeg takker dig for din Beværtning, men nu vil jeg ogsaa betale Dig. "Betale mig?"

afbrød Bonden ham fortrydelig og med Forundring." Fra hvad Tid udover man Gjestefrihed for Penge?" Obersten vedblev at tilbyde ham dem, men Bonden vægrede sig haardnakked. Giver jeg Dig maaskee ikke nok? udbrød endelig Officieren, tacl og forlang mere, om du vil have mere. Forskaan mig svarede Bonden med dine Penge, lad mig vederfares Retfærdighed, og lad mig troe, at jeg nok har et Hjerte, som er ligesaa godt som dit. Jeg beder dig und mig den Fornøielse at have beværtet dig i min lille Hytte.

Officieren faldt ham om Halsen, og Taarene stode ham i Dinene. Ven sagde han, ikke et Ord mere om Penge; jeg vil ikke betale dig, thi du er ikke at betale, men jeg beder dig, ædelmodige Mand, vær min Ven; kom ofte for at besøge mig og spis hos mig. Korsikaneren holdt Ord, han besøgte Officieren ofte, og hvergang blev denne ædle Hyrde sat til Tafels med og ved Siden af Obersten, og denne sagde til de Tilstædeværende: Her see de en Gæst mine Venner, som vil hædre ethvert Selskab ved sin Nærværelse.

(Fortsættes i næste No.)

Behrmann,

Cancellieraad.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 33.

Løverdagen den 18 August 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Enkelte Træk af Korsikanernes Sæder.

(Fortsat. See forrige Nummer.)

5.

En fransk Soldat af et Regiment, som laae paa Corsika, deserterede. Man sætter efter ham, men alle Efterforskninger ere forgjæves. Som bekjendt føre de fleste Corsikanere et Hyrdelin. Man spørger en af disse Hyrder, som man antraf, om han ikke havde mødt en fransk Soldat. Nei, svarede han, og om endskjøndt man ved Trudsel søgte at sætte ham i Frygt, vedblev han dog at nægte det. Endelig forlader Commandoen ham, og fortsætter sin Vej, men en af samme vender om igjen, for at anvende endnu et Middel, til at bringe ham til at sige

Sandhed. Han bød ham 5 Louisd'or, dersom han oprigtig vilde tilstaae denne. Hyrden gesraadede i den største Uroe ved dette forføreriske Syn; thi 120 Livres ere allerede en stor Sum for en forsikanskt Hyrde. Vel nægter Stemmen ham sin Tjeneste til Forræderiet, men med Fingeren viser han paa Klippen, Soldaten var flugtet hen til. Soldaterne, som troede at forstaae dette stumme Tegn, toge ham med sig; Man opdager Deserteuren i denne Affrog, tager ham fat og giver Hyrden de lovede fem Louisd'or.

Om Aftenen, da han kommer hjem, viser han en ualmindelig Glæde; i det han tæller og atter tæller sin Skat, Forræderiets Løn, overraskes han under denne Forretning af sin Fader. En hæftig Brede bemægtiger sig Oldingen, som, den Formeening, at Sønnen havde stjaalet Pengene, forlanger strax Regnskab for, hvorfra han har faaet Pengene. Sønnen falder paa Knæ for sin Fader og fortæller ham Foranledningen til sin store Rigdom. Faderen falder ham i Talen, og: Hvad siger han, ved Forræderie har du erhvervet dig disse Penge? Elendige, og jeg, jeg har givet dig Livet! Rasende griber han Sønnen, binder ham fast til Sengen, overgiver

ham for at bevogtes til nogle Personer af sin Familie, og iler til den franske Commandant. Med Taarer i Øinene og liggende paa sine Knæe for ham, beder han om Deserteurens Benaadigelse, men det bliver afflaaet. — Altsaa har jeg bedet forgjæves, sagde Oldingen; godt, saa skal I erfare, hvorledes en Korsikaner behandler sin Søn, som satte en Skamplet paa sin Familie og sit Fædreland, og hvorledes vi behandle Forrædere iblandt os. Han gik derpaa bort med vred Mine, traadte hæftig, men taus ind i sin Hytte og i det han tager sin Bøsse, binder han Sønnen løs, slæber ham med sig, og giver sine Slægtninger Tegn til at følge med. Udenfor Statsporten, og omtrent paa det samme Sted, hvor den ulykkelige Yagling forraadede Soldaten, befaler han ham at knæle, skyder ham derpaa igjennem Hovedet og siger i det han kaster Pengene paa Liget de faa Ord: "Der har Du Belønningen for Din Misgjerning."

6.

Leonhart af Cassenovo, General-Lieutenant under den ulykkelige San Pietro, som Tydskerne og Genuiserne udsugede indtil Mars

ven, blev tagen til Fange, i et Baghold. Til hans Lykke faldt han sine Fættre i Hænderne, som blot vare Stender af hans Partie, og frelste ham Livet. Paa Senatets Befaling blev han braat til Fængselet i Bastia, hans Gemalinde Buttafuaca's Fødeby, som nedstammede fra Columbo's Familie. Her udviste den barnlige Kjerlighed, for at befrie ham, en af de Heltgjerninger, som hædre Menneskeheden, og fortjener den første Plads iblandt de Gjerninger Hiskorten kan overlevere de tilkommende Tidsaldrer. En Pige, som bragte Leonardo Maden, havde allene Tilladelse at komme i hans Fængsel, enhver anden Person, og især hans Slægtninger, var Afdgangen strengt forbuden. Dette haarde Forbud afskrækkede dog ikke hans yngste Søn, Antonio's Mod. Bevæget over sin Faders sorgelige Skjebne, og i Angst for den Dødsfare, hvori han efter Rygte svævede, fattede denne den helttemodige Beslutning, at redde ham, og udførte den med saadan en Finkhed og Høimodighed, som ikkun ægte Dyd er istand til. Han lærte i faase Dage at barbere, klædte sig i Pisgens Klædning, hængte ligesom hun, et linned Klæde over Ansigtet, og gik, med en Kurv paa

Hovedet, hvori Maden var, igjennem alle Fængslets Døre, uden at Bagten blev hans Forklædning vaer. Han omarmede sin Fader, løste hans Lænker, ragede ham i muligste Hurtighed, byttede Klæderne om, hjalp ham paa denne Maade lykkelig at undflye, og blev i hans Sted i Fængselet.

Genueserne fældede en Dom, som til Ære for Menneſkeheden indtil nu, har været ubørt i Verden. De dømtte en Søn til Døde, som ikke havde begaaet nogen anden Forkrydelse, end at han havde voget sit eget Liv, for at redde sin Faders.

7.

Ligesom andre Landes Historie kan ogsaa Korsikas fremvise sande Heltinder, f. Ex. en Frue Gaffori, der udviste en ligesaa høi Grad af Mod og Aandsnærværelse, som Kjærlighed til sin Mand, General Gaffori. Under Krigen med Genueserne søgte disse, i Generalens Fraværelse, at bestorme hans Pallads, for at bortføre hans Gemalinde. Men hun mærkede ikke saasnart deres Hensigt, saa forskandsede hun sig i samme. Da hun hverken manglede Krigsforraad eller Levnetsmidler, saa

udholdt hun tappert i flere Dage de fiendtlige Angreb, uagtet flere af hendes Folk bleve dræbte af det fiendtlige Skyts. Satte i Frygt derved begyndte hendes Folk endelig at tale om at overgive Palæet. Men opbragt over denne Modløshed tog Fruen et Fad Krudt og en brændende Lunte og bragte det i en Kælders under Bygningen. Derpaa lod hun Forsvarerne vide: at hun vilde sprænge sig og dem alle i Luften, saasnart de ophørte at give Ild paa Fienden. Disse, som nøie kjendte hendes Mod og Bestemt-
hed, turde nu ikke mere tænke paa Overgivelse og forsvarede Palæet saa længe til det lykkedes den skyndtsomst til Hjælp ilende General Gaffori at undsætte dem.

8.

Et Belys paa Korsikanernes Mod giver ogsaa følgende Tildragelse, og neppe finde vi større Hætemod hos Grækerne og Romerne i deres næst blomstrende Tidsalder.

I Krigen, Genueserne førte imod Korsikanerne, forsøgte 800 Mand af de første at gjøre Landgang ved Bologna. Ikkun tre Mand og fire Fruentimmer vovede at opholde dem. Den

ene Mand og det ene Fruentimmer vare i et Taarn, de andre bag ved en lille Muur, hvorfra Mændene uophørligen skød paa Fienderne, imedens Qvinderne ladede deres Geværer. Her ved opholdt de deres Landgang saa længe til der fra Naboelaugget var strømmet flere og flere Folk til, især fra Landsbyerne i Nærheden. Allerede vare flere hundrede Mand komne i Land, da Korsikanerne fik Overmagten. De jagede Fienderne i Havet. Nogle reddede sig i Baade, nogle ved Svømmen, men 400 bleve tagne til Fange.

Ved denne Leilighed viiste Korsikanerinderne deres Hovngjerrighed paa en egen Maade. Genueserne havde nemlig i Begyndelsen af Træfsningen tiltraabt dem nogle haanlige Ord og Trudsel, naar de kom i Land. De lode de Fangne derfor klæde sig af og pidskede dem med Brændenelder, med de Ord: en anden Gang roser eder ikke af Gjærninger, I ei ere istand til at fuldføre.

9.

Dgsaa følgende Tildragelse, som er skeet under Krigen med Genueserne, synes at grændse til det

Vidunderrige, men hele Staten Ajaccio kan bevidne Sandheden.

De forsikanske Hyrder pleie at drive deres Hjorder i Dalene, naar Sneen og Kulden nøder dem til at sølste Græsængene paa Bjergene. Een og tyve af disse Hyr er vare komne indtil Bredden af Floden Campo di Loro, een lille halv Mill fra Ajaccio. Dette erfarede man i Byen. Besætningen, som bestod af otte til ni hundrede Mand Grækere. Genuiser og Husarer, drog ud imod dem. Langt fra at tage Flugten for et Corps, som var dem saa meget overlegent i Antal, forenede disse een og tyve Mand sig meget mere i en Hob, anfaldt, som ligesaa mange Helte, Besætningen, slog den og drev den tilbage indtil Aspreto, et Sted ikke langt fra Staden.

(Sluttes i næste No.)

Behrman,

Cancellieraad.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 34.

Løverdagen den 25 August 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Enkelte Træk af Korsikanernes Sæder.

(Sluttet. See forrige Nummer.)

De havde Fordelen paa deres Side, saalænge de havde Ryggen frie; men Genueferne satte 400 Mand Infanterie i Gondler over Floden, og lod dem affjære Tilbagetoget. Man omringede dem i Moradset ved Il Bicomso. I denne Kamp satte de Fjendernes Sæbler deres Dolke imod, de stredede som Helte og faldt, med Baaben i Haanden, paa een nær. Denne over-smurte sit Ansigt med sine Kammeraters Blod, strakte sig ned paa Jorden og lod, som om han var død. Men da Husarene, som havde hugget Hovederne af de andre, for at sætte dem paa

deres Sabeler som Seierstegn, ogsaa vilde tage hans Hoved, reiste han sig op og bad om Quar- teer, som Commandanten ogsaa tilstod ham. Alligevel dømte den genuefikke Generalcommis- sair ham, som Oprører, fra Livet. Man førte ham igjennem Stræderne og Gaderne i Ajaccio, omhængt med Hovederne af 6 af sine Slægt- ninger, som vare blevne paa Valgpladsen. Efter dette græffelige Skuespil blev han halsbugget, derefter parteret og Stykkerne ophængte paa Stadens Mure.

Nogle Dage derefter rede Husarene ud for at strøife omkring, og saae langt borte en Hjord som en gammel 70aarig Mand vogtede. Een af Husarene, som var utaalmodigere end de an- dre, gav sin Hest af Sporene, og reed affted for at dræbe ham; men fordi han var saa hidsig, slog han feil, og tabte Sabelen af Haanden. Giv mig den! raabte han i sin Dumhed og Raserie Hyrden til. Den gode Olding, hvis hvide Haar skjulte en fast og uforækrættet Sjæl, tog Sabeln op, — men for at fløve Hovedet paa Husaren; derpaa svingede han sig op paa hans Hest og flygtede.

En Indbygger i Byen Ziccaro havde mistet en Søn, han var bleven slaaet ihjel og Morderen var flygtet, for at undgaae Hævnen af den Dræbtes Slægtninge. Thi der herskede for nogen Tid siden i Korsika endnu den gamle barbariske Skik, som i Middelalderen var herskende i hele Europa, at de nærmeste Paarørende hævnedede et begaaet Mord paa Morderen. Nogle Aar derefter havde den Dræbtes Fader paa en Reise med tre af sin Familie leiret sig ved Brønden i Grevskabet Frasle, for at nyde nogen Forfriskning, da Morderen uventet kom til det samme Sted. Angstfuld og forvirret vilde han ile forbi. Men den fornærmede Fader tilsalte ham venligen og indbød ham til at tage Deel i Maaltidet. Skjælvende tog denne, da han ikke saa nogen Leilighed til at undflygte, imod Tilbudet. I den største Sjeleangst, da han ei troede andet end at see Døden for sig, nød han de faa Bid, han kunde tvinge ned, imedens hans Modpart, besjelet af Bewissheden om den Edelmødighed, han vilste sin Fiende, røbede den Rolighed og Munterhed,

Dyden meddeley Hjertet. Efter Maaltidet bad Manden sine Venner at bortfjerne sig lidt, fordi han ønskede at tale i Tærum med den Fremmede. "Dit Liv", tilkælte han denne, da de vare alene, "var og er endnu i min Magt, jeg kunde paa Diebliffet berøve dig det og hævne min Søns Død, som det er Skik i vort Land. Jeg kunde hævne mig paa dig for den Sorg, for de Taarer, du har forvoldet mig, for den Bedrøvelse, du har forarsaget hele Familien, men jeg vil glemme, hvad jeg har lidt for din Skyld, og tilgive dig alt, naar du vil love mig i Fremtiden at behandle dine Fiender, ligesom du nu seer dig behandlet af mig." Glæde og Forbauselse fordrev saa pludseligen Morderens Frygt og Angst, at denne Edelmødige allerede var ham af Synet, før han formaaede at samle sig igjen. Da denne kom til sine Venner, fortalte han dem, hvem den Fremmede havde været (thi de kjendte ham ikke) og allerede vilde disse bryde ud i Bebrejdelser, at han ei havde aabenhæret dem det før, for at de kunde have udsvet deres Hævn paa ham, da han videre meldte dem, hvoreledes han havde behandlet sin Fiende, med det Tillæg: "Hævnen kan mueligen være

født i selve Hævnens Dieblig, men der vil dog komme en Tid, hvor den drager Anger efter sig; Tilgivelse skænker derimod den skjønneste og en evigvarende Glæde."

Rjærlighed imellem to Brødre.

(Af Genius der Zeit.)

I Begyndelsen af det 16de Aarhundrede seglede nogle portugisiske Carakker (Skibe, som vare saa store, at man kunde bruge dem baade til Handel og til Krig) fra Lissabon til Goa. Et af disse Skibe havde ikke mindre end 1200 Mennesker ombord, Skibsfolk, Kjøbmænd, Reisende, Præster og Munkke. I Begyndelsen af deres Reise vare de meget lykkelige; de havde tilbagelagt Godthaabs-Forbjerg og rettede deres Fart til det faste Land af Indien, da een af dem, som vare paa Skibet, i den Længde, hvori de netop seglede, fandt paa det Søefort, han førte hos sig, anmærket en lang Række af Klipper. Man havde ikke saasnart erfaret denne Opdagelse, førend man gav Styremanden Efterretning derom, og tillige bad ham om at trække Seglene ind, indtil Faren var forbi. Styremanden, som troede at være forsigtig nok, satte,

ikkedetfor at efterkomme deres Bøn, endnu flere
 Segl til, og i næste Morgendæmring frans-
 dede Skibet paa een af Klipperne. I denne
 Nød befalede Capitainen at sætte Schaluppen ud,
 og efterat han havde forsynet samme med et lille
 Forraad af Tuchaak og nogle Flasker med Quæde-
 saft, sprang han tilligemed 19 andre Personer
 i Baaden, som med Sabler i Haanden forhind-
 rede alle andre fra at komme til dem, for at
 Fartøiet ei skulde synke. I denne Tilstand stak
 de i den store indianiske Søe uden Compas og
 uden noget ferst Vand. Efterat de i denne ulyk-
 kelige Tilstand i fire Dage havde seglet frem og
 tilbage, døde Capitainen, som allerede i nogen
 Tid havde været meget svag og sygelig. Dette
 forøgede deres Ulykke endnu mere, hvis den
 ellers kunde forøges. Thi der opstod snart Uenig-
 hed imellem dem; enhver vilde befale, men in-
 gen lystre. Dog indsaae de, at denne anarchiske
 Tilstand snarere vilde føre dem deres Undergang
 imøde og bleve derfor, paa de Fornuftigeres
 Raad, enige om at vælge en ny Capitain. Da
 det ubetydelige Forraad af Levnetsmidler allerede
 var smættet saa meget sammen, at det, endog saa
 ved de knappest Portioner, neppe var tilstrække-
 lig mere end til tre Dage for dem alle, saa bes-
 luttede Selskabet, paa Kapitainens Raad, at hver
 fjerde Mand skulde fastes over Bord og at Lodet
 skulde bestemme Personerne. Saa denne Lodtræk-

ning fritog Selskabet Kapitaenen, en Munk, for at kunne skrive og meddele de Døende den sidste Salving og en Tømmermand, for i Nøds- tilfælde at reparere Baaden. Iblandt de fire, som Loddet traf, underkastede de første tre sig deres Skjebne med største Taalmodighed. Den fjerde var en portugisisk Adelsmand, som havde en endnu yngre Broder i Baaden. Denne vilde ikke tillade, at hans ældre Broder maatte kastes over Bord, men bad ham paa det øm- meste og med Taarer i Øinene om Tilladelse at døe i hans Sted. Den ældre Broder, forbar- set og rørt ved denne Kjærlighed, vilde paa in- gen Maade tillade det og der opstod en ædel Bæddestrid imellem de to Brødre. Da den yn- gere Broder forsikrede, at han, ifald hans Bro- der blev kastet over Bord, alligevel selv vilde springe i Søen, saa blev hans Tilbud antaget. Det unge Menneske var en god Svømmer, og søgte, saasnart han var kastet ud af Baaden, en- ten af Kjærlighed til Livet, eller fordi han alle- rede i Forveien havde fattet dette Forsæt, at naae Fartsiet igjen, og holdt sig med den høire Haand fast ved Roret. En af Selskabet, som blev dette vaer, var grusom nok til at hugge Haanden af ham, saa at han atter faldt i Søen. Alligevel arbejdede han sig atter hen til Skibet og tog fat paa Roret med den venstre Haand. Og- saa denne hug hiint Umenneske af. Desuagtet

arbejdede den Ulykkelige endnu af alle Kræfter, for med sine Føder og blodende Armestumper at holde sig over Vandet.

Dette rørende Syn opvakte hele Selskabets Medlidenhed saaledes, at det besluttede at frelse hans Liv. Man tog ham igjen op i Baaden og forbandt hans Hænder saa godt Omstændighederne tillod det. Det var henimod Aften. Man roede hele Natten igjennem og — ligesom Himlen havde villet belønne dette unge Menneskes Kærlighed og Standhaftighed — om Morgenen vinede man Land. Det var Bjergene af Mozambique paa Østkysten af Africa, hvor Portugieserne allerede dengang havde en Colonie, eller rigtigere Handelsfactorie. De landede endnu lykkeligen paa Kysten samme Dag. Her bleve de, til et Skib fra Indien, som lagde an ved Mozambique, tog dem med til Lissabon.

Imidlertid blev den lemlæstede Ungling nogenledes igjen helbredet, saa han kunde bruge den ene Haand. Inden dette skete gav Broderen ham Mad og Drikke og maatte i alt træde i hans Hænders Sted.

Behrman,
Cancellieraad.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No 35.

Løverdagen den 1 September 1821.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

En Historie om en Fisker.

Marquis Della Scala, en Italiener, indbød engang Adelen fra Omegnen til et stort Gæstebud, hvortil alle Aarstidens Lækkerbid vare anskaffede.

Nogle af de indbudne Gæster havde allerede tidligen indfunden sig, for at gjøre Marquisen deres Opvartning, da Huushovmesteren traadde ind og sagde: Naadige Herre, der er en Fisker udenfor, en besynderlig Mand, som har bragt en af de sjeldneste Fiske i hele Italien; men da jeg spurgte ham om Prisen — — Spørg ham ikke om Prisen, raabte Marquisen, men giv ham hvad han fordrer. "Det vilde jeg ogsaa gjort, med deres naadige Tilladelse, men han

vil ingen Penge have." Naa! hvad vil han da have? — "Hundrede Stokkeprygl, siger han, paa den bare Ryg, og han vil slet ikke slaae noget af, af dette Antal Prygl."

Herpaa gik de alle ned for at see denne fjeldne Fisker. En smuk Fisk, en ret udsøgt Fisk, sagde Marquisen, hvad forlanger du for den, min Ven? Du skal strax faae det. "Jeg vil ikke have Penge derfor, min Herre; men vil de have Fisken, saa maae de befale, at man giver mig hundrede Stokkeprygl paa den bare Ryg, hvis ikke, saa gaaer jeg et andet Sted hen med den." Nu vel da! for at jeg ikke skal miste din Fisk, saa maae du beholde din Billie. Kom! sagde han til en af sine Tjenere, tilfredsstil den ærlige Mand, men slaae dog ikke for haardt paa den stakkels Djævel.

Fisken flødte sig af, og Tjeneren gjorde sig færdig til at fuldføre sin Herres Befaling. Nu min Ven, sagde Fisken, tæl for alting rigtig, beder jeg, thi det vilde være mig ubehageligt at faae ikkun et eneste Slag mindre end jeg har fordret.

Alle saae med Forundring paa denne Operation, som Fisken rolig udboldt. Men, i

det samme Tjeneren havde givet ham det halvtredsindstyvende Slag, raabte han: holdt! jeg har nu faaet min Part af Prisen. Din Part? spurgte Marquisen, hvad mener du dermed? De maae vide, min Herre, var hans Svar, at jeg har en Deeltager i denne Sag. Min Vre fordrer, at jeg overlader ham den halve Deel af hvad jeg faaer, og de vil strax erfare, at det vilde være evig Skade, om jeg bedrog ham for et eneste Hug. Nu, min Ven, hvem er da din Kammerad? Deres Portner, min Herre, som passer paa den yderste Slotsport. Han vilde ikke lade mig komme ind, førend jeg lovede ham at give ham Halvdelen af hvad jeg fik for Fisken.

A! saa! raabte Marquisen i fuld Latter, han skal have sin Part dobbelt.

Portneren blev hentet, to Tjenere paatog sig Executionen paa ham for Alvor, den stakfels Skjelm blev saaledes tilredt, at han saae ud, som den hellige Bartholomæus.

Marquisen befalede derpaa Huushovmesteren, at give Fiskeren 20 Reichiner, og befalede ham at han aarlig skulde forlange ligesaamange for den ham beviiste Tjeneste.

Indbildningskraftens Magt.

(Af Schlesw. Holst. Anzeigen).

Det er bekjendt, at ingen Nation fremviiser saa mange og saa paafaldende Særheder, som den engelske, og at enkelte Mennesker fuldføre deres Naragtigheder med en Standhaftighed og Fasthed i Charakteren, som lader os formode en fuld Overbeviisning hos dem om Rigtigheden i deres Handlemaade. Derpaa tjener ogsaa følgende Historie til Beviis, som jeg ikke erindrer at have læst før, kjendt den muligens allerede kan være en eller anden af Bladets Læsere bekjendt, som har en mere udbredt Læsning end jeg.

Herr Tallis, Eier af et lille Landgods, Salihall, havde en eneste Søn, som han overlod Godsets Bestyrelse. Denne bemærkede, at der om Nattetider som oftest blev stjalet Brænde af Gjerdene omkring hans Jorder. For at opdage Gjerningsmanden begav han sig en Nat selv til Stedet, hvor Tyveriet skete og traf en gammel Kone, som netop var i Begreb med at

tage et Knippe Grene, hun havde brækket fra Gjerdet, paa Skuldren. Han befalede hende strax at lægge sit Bytte ned igjen. Hun adlød, men i det samme faldt hun paa sine Knæe og bad, med opløstede Hænder, bønligt til Gud om at han aldrig maatte føle Varme, end ikke ved Ilden selv. Dette gjorde et saa heftig Indtryk paa ham, at det allerede begyndte at gyse i ham. Kulden tog efterhaanden mere og mere til hos ham, saa at han Tid efter anden maatte tage flere og flere Klæder paa, først to, saa tre og flere Skjorter og Overklæder. Da denne Paapakning havde varet henved 20 Aar, var han saa belæstet, at han ei kunde bære sin Paaklædning mere og altsaa var nødt til at holde Sengen. Nogle Aar derefter blev et Fruentimmer, som i flere Aar havde tjent hos ham, gift med en Gjæstgiver i Durcoll. Han folgte derfor sin Gaard og flyttede med hende til Gjæstgivergaarden, for der at leie sig i Kost og at henleve sit øvrige Liv. Hans vel forsynede Seng blev sat paa en Bogn med Dæk over og vel indpakket blev han lagt i den, for ei at fryse ihjel underveis.

Efterat Talls saaledes havde tilbragt 28 Aar i Sengen og var bleven 72 Aar gammel, blev han besøgt af en Mand, som skulde tale med ham i Forretningen paa en af hans Slægtningers Begne. Da han netop ankom i Gjestgivergaarden om Middagen, saa spiste han med Bærtens Familie og erfarede af Bærtinden ovenfor fortalte Omstændigheder. Ellige blev han underrettet om, hvorledes han skulde forholde sig, naar han fik Talls i Tale, men fremfor alting blev det raadt ham ikke at spørge den Gamle om Marsagen, hvorfor han stedse laae i Sengen, da han ellers vilde blive vræd, hvortil han var meget tilbøielig.

Vi lade nu Dievidnet fortælle Resten.

Jeg syntes at have haft god Appetit, men den Portion, den Gamle fik, var vist dobbelt saa stor, som den, jeg havde fortæret. Efter Maaltidet lod jeg ham spørge, om det var ham bekligt at tale med en Fremmed og erholdt Svaret: ja. Hans Pige tog et Lys og førte mig op ad en Trappe og ind i et temmelig stort Bærelse, som ikkun blev oplyst af et lille Vindue, hvis Ruder, som alle bestode af meget tykt Glas, vare fast tilklinede paa tre nær. Da

Nigen havde sat Lyset paa Bordet og trukket
 Omhængene til Side, berisfruede hun sig iagen,
 imedens jeg med mine Vine ledte efter Maus-
 dens Ansigt. Jeg vilde maaskee længe forjæves
 have søgt det, hvis han ikke selv først havde
 begyndt at tale ved at hyde mig meget høflig
 velkommen og at spørge efter mit Befindende.
 Jeg veed ikke, hvad der trak min Forundring
 meest til sig, enten hans umaneerlige Nathue,
 eller hans behagelige Physiognomie og hans muntre
 Tale. Han talte tillige meget fornuftig og dømte
 meget rigtig i de Ting, jeg havde at tale med
 ham om, saa at jeg ikke kunde blive mindste
 Spoer af Sindssvaghed vaer hos ham. Han
 holdes for melankolisk, men ogsaa dertil kunde
 jeg ikke mærke noget. Men da han selv i den
 stærkeste Kulde ei tillader, at der lægges i Ova-
 nen, saa har han uden Tvivl den fixe Idee, at
 dette ikke vilde give ham Varme, men at han
 derved maaskee endogsaa kunde forøge sit Onde.
 Hans Nathue satte mig i en saadan Forbauselse,
 at jeg maatte anvende al min Kraft til at holde
 Contenance under vores Samtale. Paa Iffen bær-
 rer han nemlig en Hue, som bestaaer af 2 Alen
 dobbelt, sammensyet Flanel, og over disse endnu

endnu 8 andre af samme Tøi, som i alt udgjøre 18 Alen. Ovenpaa disse ere to Huer af Lærred, derpaa kommer, hvad han kalder Kronen, en Hue som bestaaer af 40 Alen Flanel. Oven paa Kronen ere endnu 10 Huer af Lærred iagen og ligesaamange af Flanel, saa at hans Nathue i alt udgjør 84 Alen Tøi. Det hele ligner en stor Bikube. Hans Skjorter ere forede med Flanel, men hans Hue tiltrak sig min Opmerksomhed saaledes, at jeg glemte at spørge om, hvormange han havde paa, ligesom hvor mange Dynner han havde i sin Seng, der forekom mig som en Stapel Sengeklæder hos en Marschantiser.

(Sluttes i næste No.)

Behrman,

Cancellieraad.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 9de August, da Herr Professor Nyerup meddeler sit Bidrag.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 36.

Løvedagen den 8 September 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Vilsestræde No. 105.

A n m e l d e l s e.

Siden sidste General = Forsamling, er intet af Betydning foresaldet, til Foredrag for De Herrer Repræsentanter, desaaarsag Administrationen ikke har villet uleilige dem til noget Møde. Extrakten af første Kvartals Regnskab følger hermed.

De Herrer Mægler Gerson og Wallich have antaget Valget, som Repræsentanter for tiende Klassefikation.

Administrationen for det foreenede Understøttelses = Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

E. Købke.

Indbildningskraftens Magt.

(Sluttet. See forrige No.)

Til at beskytte den Deel af Ansigtet, som er udsat for den friske Luft, imod Kulde, betjener han sig, naar han vil sove, af en Træeramme, hvori der ligger dobbelt Flanel og som han lægger over Ansigtet. Da Kulden er ham især ubehagelig i Næseborene, saa stopper han dem om Vinteren til med to, til samme Brug til Kaarne, Korkpropper og aander igjennem Munden.

Iøvrigt har han, som sagt, ei alene god Appetit, men drikker ogsaa gjerne Vine og hvidt Ol og tager tre Gange om Ugen Medicin. Magtet hans vægtige Nathue kan han dog reise sig op i Sengen, som skeer hvergang, den skal pudses. Kun Engang om Aaret forlader han den. Dog skeer dette ikke, førend en anden Seng, efter hans Maneer, er sat ved siden af den, hvori han ligger. Han vælter sig da enten selv eller bliver væltet fra den ene i den anden. Bærtinden fortalte mig, at han for et Aar siden, da

han skulde Riste Sengē, havde forsøgt at staae, som ikke var skeet i thve Aar, og at det var lykkes ham saa vel, at hun var overbevist om, at han snart vilde kunde gaae igjen, naar man blot kunde faae ham op af Sengen, men da ingen turde tale til ham derom: saa vilde han formodentlig døe i sit besynderlige Lede.

Saavidt Manden, som saae og talte med Fallis, skal han, som Rygtet siger, endnu have levet nogle Aar derefter, uden nogen synderlig Forandring i sin Helsen. Men paa Engang begyndte Kræfterne at tage af, han kunde ei selv mere vende sig om, ei reise sig med sit babiloniske Taarn af Nathue og Beiret nægtede ham som oftest sin Tjeneste. Imidlertid beholdt han til det sidste Diablik Brugten af sin Fornuft, paa sin fixe Idee nær, som han end ikke fornægtede i sin sidste Villie. Han bestemte nemlig i sit Testamente: at man efter hans Død skulde iføre ham tre Skorter, forede med Flanel, at hans Nathue skulde opsprettes, vaskes, syes sammen igjen og sættes paa hans Hoved, hans Ligliste skulde indvendig fores med to Tommer tyk engelsk Uld, derpaa tre Lag Flanel og over disse lages mange Lag hvidt Cattun. De Steder hans Krov

ikke udfyldte, naar han var lagt i Kisten, skulde omhyggeligen stoppes til med Bomuld, hans Næsebore stoppes til med de sædvanlige Propper og et Nør stikkes ham i Munden, saa at det gik ud over Bomulden.

Man efterkom hans Bille, ikkun med hans Mathue skal der være foregaaet en lille Forandring. Vel var den omhyede i Størrelse den anden gamle liig, men langt blodere. Driftsfulde Mennesker vilde derfor paastaae, at Kronen manglede i samme, og at Baagekonerne, som skulde omarbeide Huen, havde holdt den for tjenligere til Klokker end til at begraves i Jorden. Dog ville vi ikke paatage os at forspare denne Beskyldning imod de ærlige Koner.

Behrmann,

Cancellieraad.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 9de September, da Herr Professor Nyerup meddeler sit Bidrag.

Extract

af

1ste Kvartals Regnskab,

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Kvartalet, fra 1ste Januar til ultimo

Marts 1821.

I n d t æ g t e r.

	Sedler og Legn.		Net Søl
	Rbd.	/3	Rbd.
Kasse = Beholdningen fra f. N. (incl. Restancer (see Ugebladet No. 19) var	3185	90	1026
A. Ugentlige Indkomster for Ugeblads 33te Aargang fra No. 1 til No. 13 inclusive	431	33	—
B. Kvartals Contingent for 4de Kvartal 1820 fra 1ste Decbr. til ultimo December	574	16	—
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Kvartal	407	—	356
D. Renter af Selskabets Capitaler	1046	84	2888
Rbdlr.	5645	31	4270

At forestaaende Extract af 1ste Kvartals Regnskab for 1821 er overeensstemmende med Administrationens Control bevidner

Monrath. Lindstorff. Drejer.

U d g i f t e r.

	Sedler og Segn.		Rede Eolv.		
	Rbd.	ß	Rbd.	ß	
De aarlige staaende Udgifter, som: for Ugebladets Trykning, Papiir, Lønninger ic.	664	37	—	—	
De aarlige Pensionister i dette Qvartal	452	48	—	—	
De aarlige Gratiaaler incl. Bus- denes	2064	—	—	—	
aan til 24 forskiellige Medlemmer	—	—	3500	—	
Ulfældige Udgifter i dette Qvartal	41	—	10	—	
Saldo bliver Casse-Beholdnin- gen (inclus. 1055 Rbd. Sed- ler samt 180 Rbd. rede Eolv Restancer, til næste Qvartal)	2423	42	760	46	
	Rbdlr.	5645	31	4270	46

København, den 31te Marts 1821.

L u n d,
Kasserer.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 37.

Løverdagen den 15 September 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Vilestræde No. 105.

Brudstykker af en Søfarendes Dagbog.

(Ud af T. E. M. Richters Reisen zu Wasser und zu Lande, 1stes Bändchen. Dresden, 1821. Forfatteren gjorde sin første Reise i Aaret 1805 med et dansk Skib, Fredensborg, ført af Kapitein Feddersen, hvis Børns Informator han var, fra Kiel til Archangel. De Begivenheder, her foresat, indeholde vel intet aldeles Overordentligt, men dog Mærkeligt nok til at kunne, efter hans Hensigt, være baade "underholdende og lærerige.")

Den 16de Juni naaede vi Hviden af Tronde hjem. Den Mand, der sad paa Udkig paa Fokkes masten tilkjendegav, at der var for Skibet viste sig en Klippe. Da intet Søfare meldte om en saadan Klippe i dette Fjorvand, opvakte Efterretningen

almindelig Nysgjerrighed, og Enhver kyndte sig at komme op i Masten. Ved Hjælp af Rikkertor kom man nu efter, at den forment Klippe var et Skib, der drev i Søen uden Maste. Vi styrede lige paa det. Da vi kom d. t. nær nok, raabte vi det an, men der kom intet Svar. Overstyrmanden blev derfor sendt ud i Jollen med nogle Mastroser for at undersøge det. De kom op paa Dækket; men hvilket rædselsfuldt Syn! Forraadnede Legemer, Mordinstrumenter og Skibsredskaber farvede med Blod laae der blandede vildt imellem hinanden. Intet levende Væsen undtagen en forhungret Pudelhund. Kabytten rent udplyndret. Ingen Skibspapirer eller Noget der forresten kunde give Oplysning om Skibet og dets Skjebne. Til sidst, da de just vare i Begreb med at gaae ombord igjen, lagde de Mærke til en svag Lyd som syntes at komme fra et Luk af imellem Kabyttrappen og Rummet. Da alle Tilgange til Rummet vare fast lukkede, brækkede de Luket op, rykkede en Deel af den der liggende Ladning tilside, og andt nu et halvtuøgent Menneske liggende imellem to Foustager i yderste Kraftesløshed. Paa Ansigtet vare endnu Ungdoms Træk at læse, men hans hele Legeme havde Udseende af et Skelet.

Han var ikke i Stand til at bevæge et Lem eller fremføre et Ord. De bragte ham, tilligemed Pudelen, ufortovet ombord paa vort eget Skib, som tog det udplyndrede Skib paa Slæbetoug og styrede ind i Trondhjems Fjord. Ved omhyggelig Pleie, frisk Luft og vederquægende Søvn kom den Ulykkelige snart saavidt, at han lidt efter lidt kunde give den fornødne Oplysning om det Forefaldne. Skibet var for to Maaneder siden løbet ud fra Havanna med en Ladning Tobak, bestemt til Cadix, hvor det hørte hjemme. Nogle der hyrede Mæstrosen, formodentlig Fribyttere, havde strax efter Afreisen forraadet oprørske Hensigter. Man havde derfor taget dem fast og bundet dem til Fokkemastens. Men i en Storm, saa stærk, at endog Mæstrosen gik overbord, blev man nødsaget til at loslade dem igjen, fordi man ikke kunde undvære deres Hjelp. De hyllede Forbedring, og arbeidede raast med til Skibets Frelse. Næste Nat lagde Stormen sig, og alle Mand fik nu travelt med at faae Nødmæster opreiste. Kun vor Spanier — Understyrmanden paa Skibet — som i nogle Nætter ikke havde havt et Ole lukket, fik Lov af Kapteinen at forsøie sig til No. Dog, neppe havde han lagt sig i sin Hængematte, før han igjen blev

jaget op ved en frøgtelig Støi paa Dækket. Han sprang derop, og saae, at det var de fremmede Matroser, der gjorde et rasende Angreb paa det øvrige Mandskab. Een af dem løb imod ham med en hævet Dre. Da han Intet havde at værgе sig med, tog han Flugten, sprang igjennem en aaben Luge ned i Rummet, og skjulte sig i det omtalte Lukaf. Endnu længe efter hørte han vild Larm og Klageffrig, indtil der endelig kun lod sig enkelte Stemmer og Rodtrin høre. Han fattede ny Mod til at komme frem af sit Smuthul, men fandt alle Udgange tilsperrede. Han anvendte alle Kræfter for at aabne sig selv en Udgang, men forgæves. Han skreg om Hjælp, men Ingen hørte ham. Han kom nu til den skrækelige Overbevisning, at han var levende begravet. Fortvivlet sank han hen paa det Lige, hvor vore Folk fandt ham, uden at kunne mere reise sig derfra. Naar Hunger og Tørst vinede ham for stærkt, tog han sin Tilflugt til det som de nærmeste Vakter tilbød ham — Vask og Tobak, og til det Svand, som sivede ned igjennem Dækkets Sprækker. Saaledes blev han ved at nære sig en Tidlang, indtil Mavens Slappelse gandske betog ham Modlyst og Kræfter. Han havde allerede tilbragt 17 Dage i dette Fængsel,

og de sidste i sandselsløs Bedøvelse, da Rodrinnet af vore Folk igjen bragte ham saavidt til Bevidsthed, at han kunde tænke paa at give sig tilkjende. Han opbød sine sidste svage Kræfter for at frembringe en svag Lyd, som da ogsaa bevirkede hans Frelse. Næste Dag blev det spanske Skib med alt det Forefundne overleveret den spanske Consul i Trondhiem, og vi fortsatte vor Reise i Selskab med en heel Flaade af Seilere som her stødte til os, næsten hundrede i Tallet, alle bestemte til Archangel.

Den 22de seilede vi Nalstrømmen forbi. Dette Bands hvirvlende Bevægelser ere ikke altid saa hæftige som de i Almindelighed beskrives. De finde kun Sted i Springflodtiden, og ere da ofte ledsagede af hæftige Hvirvelvinde. I Mellemtidene, og isærdeleshed i godt Veir, er dette Vand intet mindre end farligt. Det bliver tværtimod stærkt besøgt af de nærliggende Hers Beboere, for den Rængde Fiskes Skyld, som tye dertil. Ogsaa i Dag vare mere end hundrede Baade samlede der. Vel dreiede de sig omkring i en kredsformig Bevægelse; men dette hindrede dem ikke i at blive uforstyrrede ved i deres Arbeid. Ja, to norske Kofsardiemand seglede endog igjennem Middelpunkten

af Hvirvlen, uden at blive paa nogen Maade hinsidede i deres Fart. Overhovedet vise de Normænd, som ere nøie bekjendte med denne Strøms Beskaffenhed, kun saare liden Frygt for den.

Paa den 24de, som var St. Hans Dag, vare de fleste Skibe, og vort med, blevne oppudsede med Malning i Kabytten, paa Masterne og det indvendige Traverk paa Dækket. Om Morgenen tidligt blev Dagens Festlighed fra alle Skibe forklydet ved en levende Kanonade. Hele Flaaden prangede i festlig Glæde med Stadsflag og lange indtil Havets Overflade nedhængende Blimler fra Masttoppene. Skibsmandskabet havde aflagt de smudsige Arbejdsklæder og iført sig Festsdagklæderne, blaae Buxer og Trøier. Efter Frokosten begav hele Skibspersonalet sig til den bagerste Deel af Dækket, hvor der under et Telt blev holdet Gudstjeneste. Kaptainen oplæste en Prædiken, og ledsagede den med egne Bemærkninger, saaledes, at Mandskabet fik Leilighed til at gjøre Anvendelse af det Læste paa sig selv.

Efter fuldendt Gudstjeneste begav Kaptainen sig tilligemed sine Søner og mig ombord paa et andet dansk Skib, hvor han var indbudet til Middag. Den Renlighed og Pyntelighed som herskede

paa dette Skib, satte os ikke lidet i Forundring. Foruden otte blankt polerte Metalkanoner vare ogsaa mange andre Ting, som ellers ere af Jern, her forfærdigede af poleret Metal. Det bagerste Dæk var indlagt med Tavler af Egetræ og Ibensholt, i Dambrotsform. Et prægtigt blaat og hvidt stribet Telt var udsprejdt derover, og fortræffeligt portugisisk Orangerie opstillet paa begge Sider. Bæggene i Kabytten bestode af poleret Mahognitræ. Kort, alt var i en Stil, som røbede Smag og Velhavenhed. Selv Kjøkkenet, der paa Koffar-dieskibe sjældent har noget Indbydende, kunde man ikke see uden Fornøielse. En Mængde yderst næt Kjøkkentoi var opstillet i den skønneste Orden. Koffen, Koffsmaten og Kabytdrengene, renligt paaklædte og med hvide Forklæder for sig, havde nok saa travelt med at koge, bage og stege, og den Kunst, hvormed Skibskokke i deres indskrænkede Rum forstaae at tilberede de mangfoldigste og forskjelligste Retter, viste sig her i sin hele Glans.

Efterat vi i temmelig lang Tid havde ventet paa Dækket uden at see noget Menneske, Matroserne undtagne, kom endelig Kaptainen, en ung Mand af saa megen Finhed i Omgang, som man sjældent finder hos Sømænd, og strax efter ham

hans Kone, et ungt talentfuldt Fruentimmer, hvis nittende Fødselsdag i Dag skulde høitideligholdes. Hun var en Datter af en rig Kolonist paa St. Thomas, havde faaet sin sidste Opdragelse i Kjøbenhavn, og var paa Tilbagereisen derfra bleven bekjendt med sin Mand. Efterhaanden samlede sig Selskabet, der for det meste bestod af Skibskaptainer og disses Familie, danske, svenske, tydske, engelske, hollandske. Enhver af dem havde sørget for, at hans Baad paa det Smukkeste var pyntet med Flag, Puder og Tæpper, og de anseligste og flinkeste Matroser vare udsøgte til Roerkarle.

(Fortsættes.)

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 38.

Løverdagen den 22 September 1821.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Brudstykker af en Søfarendes Dagbog.

(Fortsat. See forrige No.)

Mandsfolkene gik den sædvanlige Vej op ad Tougsstigen; Fruentimmerne derimod bleve lige fra Baaden af hidsede op i en egen dertil indrettet Stol. Da Thermometret den Dag stod paa 31 Gr. Reaum. blev Heden i Kahytten alt for utaalelig, og det blev derfor besluttet, at vi skulde spise under Teltet paa Dækket. I nogle faae Minutter var Bordet afdækket, bragt under Teltet, og opdækket igjen. Servicen var smagfuld og tildels af Sølv. Allerede indbød den frembaarne Suppe Gjæsterne til at tage Plads, da det først blev bemærket, at

de Intet havde at sidde paa; thi de faste Bænke i Kabinetterne kunde ikke flyttes, og med Stole er man tilfids sjeldent forsynet. Dog, man vidste snart at hjælpe sig ud af Forlegenheden ved Vandfade, Stænder og andet deslige, saalænge, indtil Sommermanden fik slaet nogle Bænke sammen. Den herlige Bæverting og de kostelige Vine gjorde Samtalen snart saa fortrolig, som om Selskabet længe havde været bekjendt med hinanden, Pjont de fleste af dem aldrig havde seet hinanden før; og det Puds, som Bølgerne spillede os, ved at lette snart den ene snart den anden Side af Skibet i Vejret, gav ogsaa Anledning til mangen god Latter; thi under denne Slugring gled hele Selskabet ofte adskillige Skridt frem og tilbage, og Enhver maatte da i en Hast gribe fat paa sin Tallerken og holde sig selv fast tillige. Uagtet vor lystige Stemning kunde jeg dog ikke afholde mig fra visse alvorlige Betragtninger, naar jeg kastede mit Blik hen paa de os paa Siden liggende Der, Lofoden, hvis Udseende var høist sørgeligt, da de intet andet frembød end nøgne Klipper ved enkelte Fiskerhytter. Jeg saae i Tankerne, hvorledes de stakkels Beboere maatte lade sig nøie med deres Fisk, den eneste Kost, som er dem forundt, medens vi her fraadsede i en

Overflodighed af de frugtbareste Landes Frembringelser. Efter endt Maaltid blev man ved at drikke Vin og spise Sydfrugter indtil Thevandstid, og derpaa afvexlede smaa Koncerter med Selskabslege og muntre Fortællinger.

Disse Forlystelser vilde formodentlig have vedvaret indtil langt ud paa Natten, hvis ikke et ligesaa besynderligt som ubehageligt Tilfælde havde gjort Skaar i Bløden. En stor Hunabe, som var ombord, havde nemlig listet sig til at tage Kapteinens lille Barn, kun tre Maaneder gammelt, ud af Sengen hvor det laae, og sprang med det ud paa den yderste Ende af Bogspydet. Moderen, som først bemærkede det, styrtede som affindig bag efter den, men faldt fra Bogspydet ud i Søen. Vel blev hun strax reddet af de talrigt forsamlede Baade og igjen bragt ombord; men hun faldt dog i en Afmagt som ikke ophørte før Faderen lagde Barnet uskadt ved hendes Bryst. Aben gav imidlertid et mærkeligt Bævis ikke blot paa Abelist men ogsaa paa en Ferstand og Følelse som grændsede til det Menneskelige. Saa ofte Noget nærmede sig til den, gjorde den enten Mine til at klattre i Beseret med Barnet eller truede at kaste det overbord. Trak man sig derimod tilbage, saa karefferte den

det og søgte at stille dets Graad. Man blev derfor nødsaget til at lade den være i Fred og i nogen Afstand at oppebie Udfaldet, da man imidlertid lod Baadene tage en saadan Stilling forved Skibets Bort, at BARNET, hvis det faldt i Vandet, kunde hurtigt faae Hjælp. Men da nu Dyret saa sig overladt til sin egen Villie, tog det en sidbende Stilling, lagde BARNET, som det hidtil havde holdt i Armene, paa sit Skjød, og overlod sig nu ganske til den Umhed, som det quindelige Kjønn pleier at føle for de Spæde, og som især ytrer sig i en vis Hang til at kjæle for dem og spøge med dem. Den trykkede BARNET tæt op til sig, lagde sin Mund paa dets Kinder, trak det i Mund og Næse, og viste sig uudsømmelig i at finde paa Forandringer i sin Spøg, medens BARNET smilede og røbede Velbehag. Endelig rejste den sig op, trykkede BARNET nok engang op til sig, lagde det forsigtigt ned paa Stagsjernet, og flattede med utrolig Behændighed op paa Toppen af Fokkemasten. Jeg tvivler ikke paa, at den jo vilde have bragt BARNET tilbage til sit Løse i Kabinen, hvis den ikke havde frygtet for, at blive greben og straffet. Den var overhovedet særdeles kaad og skjelmst. Roffen maatte under Madlavningen tage sig

nøje i Agt for dens Tyverier, og Matroserne kunde ikke lade noget af deres Redskaber eller Værktøi ligge paa Dækket uden at den jo kastede det overbord. Naar Sejlene i Stormvejr bleve rebede, løste den ofte Ræbene igjen, saa at man havde stor Umage med at ajøre dem fast. En gang kom den over nogle Dukater i Kapteineus Skatol. Den tog dem, een efter anden, og kastede dem ud af Vinduet, og han mistede saaledes en Saes Stykker. Men uaagtet alle disse Skjæmsstykker holdt Kapteineu saa meget af den, at han ikke kunde nænne at berøveden sin Frihed. Det hører overalt med til Sømandens Charakter, at holde af Dyr, ligesom igjen Dyrenes Hengivenhed til Mennesker viser sig endnu stærkere paa Søen end paa Landet. Det er som om det uveulige Element knyttede dem fastere til hinanden. Den raaeste Matros klapper og plejer Skibshunden ligesaa kjerligt som Pigen sine Husdyr paa det faste Land, og, naar Bølgerne slaae over Skibet, tyer Hunden igjen til Matroserne ligesom for at søge Beskyttelse hos dem. Paa et engelsk Krigsskib seer man ikke sjeldent Løver og andre rivende Dyr løbe saa tamme omkring som Hunde; men, saasvart

de komme i Land, viser deres vilde Natur sig igjen. Saaledes havde en Søfficeer, ved Navn Brindley, en Love, som i adskillige Aar havde været hos ham ombord uden at gjøre Skade, men saasnart han bragte den i Land, blev den saa ubændig, at den maatte skydes.

Den gode Junli vare vi komne Nordkap paa ti Mile nær, men bleve af en Storm fastede tilbage, saa at vi med Glæde modtogte en norsk Fiskers Tilbud, at lotse os ind i en af Den Senniens Bugter, der af en Kjøbmand Schytte fra Bergen, som der har nedsat sig, har faaet Navn af Schyttes Fjord. Vi gik i Land for at aflægge ham et Besøg. Paa Vejen besøgte vi nogle norske Fiskere i deres lave Koghytter, og tittede ind i nogle laplandske Fiskeres Hytter, der vare endnu lavere, og kom endelig til Schyttes Hus i en affides Bjergkloft. Det første, som tildrog sig vor Opmærksomhed var fem, sex drukne Laplændere, som udenfor Huset dels tumlede omkring, dels laae sandseeløse paa Jorden, et Optrin som her til Lands hører til Dagens Orden. Thi saasnart en Laplænder kommer tilbage fra sin Fiskefangst, iler han til den nærmeste Kjøbmand for at omtuske sin

Kangst med Meel og andre Livets Færdsenheder men især med Brændevin. Dette bliver strax fortæret paa Stedet, fordi man anseer det for en Skam, at forlade hans Hus ædru. Paa denne Maade er Fortjenesten snart drukket op, men naar Laplænderen kun engang imellem kan faae sig en Rus, bekymrer han sig ikke om den daglige Føde. Saasnart vi havde spist Frokost, besluttede vi at aflægge et Besøg hos nogle Næmade = Laplændere, som havde deres Hytte i Næbolauget. Hr. Schytte forsynede os til denne Hensigt med en Laplandsk Vejviser og med en Flaske Brændevin, uden hvilken vi, som han sagde, ikke vilde være synderligt velkomne. Efterat vi over en Time havde vandret igjennem en Mængde Fjeldkløfter, hvor vi ikke saae uden den nøgne Sten og Himmelen over os, naaede vi Hytten, som laae paa en Fjeldtop. En meget gammel men endnu livelig Olding var den første der viste sig. Det mørke Blik han kastede paa os lovede os ingen gunstig Modtagelse; men da han saae den store Flaske, den vi ligesom i Triumph bare foran os, blev han paa een Gang, ligesom ved et elektrisk Slag, omstøbt til den venligste og gjæstfrie Mand. Han talde

os nu til paa Norst, og med den høieste Grad af Taplandst Hæstichee, nemlig ved at kysse vore Knæ, indbød han os at træde ind i Hytten. Denne bestod af en rund, sex Fod høj Jordvæg med et Lag af gamle Stykker Sejldug og Rensdyrskind udspændte over spids sammenløbende Grene, dog saaledes, at der øverst blev en Åbning, som tjente paa een Gang til Skorsten og Vinduet. En tre Fod høj Åbning behængt med Sejldug tjente til Indgang; men den var saa smal, at vi havde Møje nok med at trænge os igjennem.

(Fortsættes.)

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 39.

Løverdagen den 29 September 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet;
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Brudstykker af en Søfarendes Dagbog.

(Fortsat. See forrige No.)

Midt i Hytten brændte en stor Ild, med Jerns-
kjedler over. Langs med Væggen sad rundt om-
kring Mænd, Kvinder og Børn tæt ved hinan-
den, der alle udgjorde een Familie som Descen-
denter af den omzalte Gamle. Der vare over
en Snecs Personer foruden en stor Mængde
Hunde; og det vilde saaledes have været næsten
umuligt for dem at leve sammen i en Hytte af
omtrent sexten Fods Gjennemsnit, hvis ikke saa-
vel deres Naturel som den indførte Hustugt var
kommet dem til Hjælp. For det Første vare de

nemlig saa Hærdede imod den lumre Hede, at den, uagtet Temperaturen ved Jlden, Kjedel-dampen og deres egen Uddunstning var stegen til 40 Gr. Reaum., dog ikke viste sig en Sved-draabe paa noget Ansigt; og dernæst havde de indrettet det saa, at enhver havde sin egen bestemte Plads ved Bæggen, som han ikke maatte forlade uden for at gaae ud af Hytten, med sin særskilte med Mos fyldte Sæk, der om Dagen tjente til Sæde, om Natten til Læe. Da vi traadte ind, vare alle sysselsatte, Mandfolkene med at forførdige Buer, Pile og Fiskeredskaber, Fruentimmerne med at sye paa Vinterpeltse, hvorved de istedenfor Traad betjente sig af Tarme-strænge. Men snart blev alt Arbejde lagt til Side, og Tungerne, som af Forbanselse over vor Ankomst i Begyndelsen vare ligesom staaede med Lamhed, kom snart i en desto større Virksomhed. Støien blev saa stor, at Stamfaderen tilsidst maatte træde frem og med patriarkalsk Værdighed paabyde Tausshed. Vi skjenkede et Glas Brændevin for den Ene efter den Anden, og overlod Resten til Vertens Naadighed. Man tilberedte nu ogsaa os Sæder af Mossække, i Baggrunden, hvor den Gamle havde sin affon-

brede Plads, og søgte at gjøre os vort Ophold saa behageligt som muligt. Fremfor Alt stræbede man at rense Hytten fra Myg. Dette skete derved, at Tægaabningen først blev tilstoppet og Hytten saaledes fyldt med Røg, at man næsten kunde kvæles, derpaa igjen aabnet, hvorved Røgen trak hurtig ud tilligemed Myggene. Strax efter bar man Maden frem, bestaaende af røget Kendsdyrskød, der spistes raat, Flynnder stegte i Kendsdyrskidt og siden gjemte i Suurmælk, tilligemed frossen Kendsdyrsmælk, som var nedgravet dybt i Jorden, og kun toges frem ved overordentlige Leiligheder. Istedet for Brød brugtes en Slags Grød lavet af Meel, den inderste Bark af Grantræet og Kendsdyrskidt. Bør Bert og hans ældste Sønner toge Deel med i Maaltidet, hvorved de ikke glemte Brændeviinsflasken, men endstjønt de tømmede eet Glas efter det andet paa vor Sundhed, bleve de dog ikke drukne, men kun særdeles snaksomme og gave ret interessante Skildringer af Farerne med Bjørne- og Kendsdyrjagt, nedstyrtende Laviner o. s. v. Mit Ønske, at faae en laplandsk Sang at høre, kunde ikke opfyldes, da Dagen, efter deres overtroiske Mening, var dertil ugunstig. Efter endt Maaltid drog hele Familien tilligemed Hun-

bene, under Glædesraab ud for at malke Rensdyrene. Vi fulgte med. Efter en halv Times Gang kom vi til en yndig Dal, gjenomslynget af en lille krystallklar Bæk. Paa begge Sider af den stode enkelte Grupper af Gran og Elsetræer, blandede med Hesselbuste, og Græsset deromkring var saa højt og skjønt, at den underjordiske Varmes Indvirkning, der i alle de nordlige Egne hyppigen viser sig i varme Kilder, ogsaa her var umiskjendelig. Paa begge Sider var Dalen omgivet af Klipper, paa højs Skraaninger Rensdyrmossen voksede i stor Mængde. Her gik Rensdyrene, omtrent tre hundrede i Tallet, omkring i adspredte Hobe; men bleve af Hundene drevne sammen til et Sted. De syntes at ville sætte sig til Modværge, stejlede i Vejret, rystede med Tællerne, og nogle, som bleve stukne af Bremser, satte endog i et Spring ud over de dem omgivende Laplændere, men de lode sig dog tilføst rolig drive sammen. Laplænderne vare her gandske i deres Element. De løbe og sprang omkaps med Rensdyrene og opfyldte hele Egnen med deres hufende Tilraab. Da de havde faaet Rensdyrene samlede, sluttede Nogle ved Hundens Hjælp en Kreds omkring dem, medens de øvrige malkede. Da Arbejdet var

endt, gik de tilbage til Hytten, og vi forlode dem efterat den Gamle havde taget en hjertelig men med mange Ceremonier forbunden Afsked med os.

Saa Dage derefter havde vi et Gjenbesøg ombord paa Skibet af disse Laplændere. Deres Baade vare særdeles korte og lette, saa at de ogsaa kunde bære dem over Land, naar det behøvedes. Af Alts hvad de saae ombord, tildrog Intet sig deres Opmærksomhed i den Grad som en Straasæl, der tilhørte en af Matroserne, og som var lagt op paa Dækket for at udluftes. Thi Halmen, naar de kan faae nogen, bliver af dem benyttet til at lave Brød og Suppe af. Til at ligge paa synes den dem alt for god. Den Dag lode de sig let overtale til at synge. Deres Sang syntes at være digtet paa Stedet; thi den bestod kun af en halv Snes Ord af følgende Indhold: "Lever vel I Herrer! lever vel I Herrer! Jeres Brændevin er godt, jeres Brændevin er godt!" Disse saa Ord gjentog de, med Undtagelse af nogle Brændevins Intermezzos, uophørligt i en halv Time, i en uharmonisk strigende Tone, men med saa meget større Tilfredshed, som de antog vort Smil for Bifaldstegn. Efter Hr. Schyttes Forsikring hørte den Melodie, de brugte, til deres Yndlingsmelodier.

Den 6te Julii lettede vi Anker igjen, To Dage derefter sejlede vi omkring Nordkap. Dette uhyre Volwerk, som i Kartusfinder har trodsset Nordhavets Voldsomhed, giver et ubestrikteligt majestetisk Skue. Det bestaaer af en Raa sorte Klipper, som umiddelbart fra Havet hæver sig i pyramidal Form til en Høide af i det mindste tolv hundrede Fod. Endog paa denne Aarstid havde Solen ikke endnu smeltet Sneen paa dets Toppe. Den Magers tilbyder dog et endnu høitideligere, man kunde næsten sige frygteligt Skuespil; thi her ligge uhyre Blokke, med evig Sne paa Toppene, og af de synderligste Former, optaarnede paa hinanden til en Høide af 1800 indtil 2000 Fod.

I det vi passerede Nordkap, havde Matroserne travelt med at foretage Sødaaben; thi denne foretages ikke, som man i Almindelighed troer, blot under Linien, men ogsaa paa mange andre Steder, saasom ved Kap Finisterræ, Gibraltar, det gode Haabs Fjorberg o. s. v. Den gaaer ud paa, ligesom at indvie alle dem, som ikke før har været i saa fjerne Farvande, til Indtrædelsen dert, og har forresten meget tilfældes med det som hos Handverksfolk kaldes Hønsen.

Hos os blev den foretaget saaledes: En gammel Matros forestillede Neptun. Med sit groae Skjæg og andre Havgudens Attributer stillede han sig paa Boasprydet, bød igjennem Taleroret Skibet velkommen, erkjendte sig om dets Tilstand, og spurgte tilsidst om det unge Skibsmandskab, som han strax gav Befaling til at indvies til Indtrædelsen i hans hellige Enemærker. Den, der forestillede Kaptainen, svarede. Det unge Mandskab, for hvem man havde holdt alting hemmeligt, sad imidlertid indelukket i et mørkt Lukas og ventede med ængstelig Utaalmodighed paa de Ting der skulde komme. Een efter een blev nu med Bindsel for Djnene, ledet op paa Dækket. Det døbende Selskab, som foruden den præsiderende Neptun bestod af en Præst og en latterligt udmaiet Medhjælper, tog imod den Ankommende, og nødte ham til at sætte sig paa et Bræt, der var lagt paa Randen af et Kar fyldt med Søvand. Komedien begyndte med et Forspil som bestod i, at man indscæbde ham Skjæget med Tjære, det man ogsaa nu og da lød gaae ind i Munden, og siden kradsede Tjæren af igjen med en Skee. Medens man nu syntes at have meest travelt med Skjæggeskrabningen,

blev Brøttet pludseligt trukket bort under ham og han selv stødte baglænds ud i Vandet. Saa snart han var behørigen døbt, blev han igjen trukket op og Vindsælet taget fra Djnene. Han var nu indtraadt i lige Rettigheder med de øvrige beførne Matroser, og holdt sig sædvanligt skadesløs ved at hævne sig paa den Næstfølgende, saa at det var den Sidste især det gik ud over. Naar der Ingen flere er tilovers, bliver Daaben almindelig. Man overoser da hinanden med Svand saalænge indtil der ikke er en tør Traad paa Nogen af dem.

(Fortsættes.)

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 40.

Løverdagen den 6 October 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Bude,

Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte ville ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de §. godtgjøre sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de nyde nogen Hjælp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mandes Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingen.

De som efterlade dette, eller herom, samt om deres Alder, gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgjørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, der anmelder Svagheder, derom skal lade medfølge Attest fra en Læge, hvil-

fen maae være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet beskangaaende leverte Attester ikke ansees gjeldende.

Tovrigt skulle Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at vielægge Ansøgningerne med deres Lovbog og indlevere samme til Selskabs Bogholder Røbbe, boende i Frederiksberggaden No. 26 paa overste Sahl, alle Formiddage indtil Klokken 10, Tirsdag og Lørdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tiden ingen Ansøgning modtages.

*

*

*

Hermed følger Ekstrakten af dette Aars 2det Quartals Regnskab, hvorhos Administrationen maae bemærke, at da Pensionisterne den første Dag i Quartalet vorder anvist deres Pension for det løbende Quartal, maae denne Sum, som for Tiden udgjør

477 Riksdaler 48 Sk., fradrages den opgivne Kasse Beholdning.

Selskabet har for Tiden en Kasse Beholdning af 1000 Sølvdler, som kan undværes fra de forestaaende Udgifter.

For strax at gjøre samme frugtbringende, har Administrationen, i Dvereenstømmelse med hvad i General-Forsamlingen den 23de October forrige Aar af Repræsentanterne blev besluttet, ladet indkjøbe Bank-Obligationer af Laanet af 4de Februar forrige Aar for 1000 Dlr., hvis Omkostninger i 3die Qvartals Regnskab bleve beregnede til Udgiwt.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

G. Røbbe.

E x t r a c t

af

2det Kvartals Regnskab,

for

det forenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Kvartalet, fra 1ste April til ultimo

Juni 1821.

I n d t æ g t e r.

	Sedler og Tegn.		Re Cø
	Rbd.	/3	Rbd.
Kasse-Beholdningen fra f. D. (see Ugebladet No. 36) var	2423	42	760
A. Ugentlige Indkomster for Ugeblads dets 33te Aargang fra No. 14 til No. 26 inclusive	442	3	—
B. Kvartals Contingent for 1ste Qvar- tal 1821 fra 1ste Janu. til ultimo Marts	565	22	—
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Qvartal	299	—	513
D. Aarlige Indtægter:			
1) det Kongel. Huses aarlige Gave.	20	—	100
2) de Overordentlige Medlemmers Contingent, for 1820	201	—	—
Rbdlr.	3950	67	1373

At forestaaende Extract af 2det Qvartals Re-
skab for 1821 er overensstemmende med :
ministrationens Control bevidner

Monrath. Lindstorff. Drejer.

C. Købt

U d g i f t e r.

	Sedler og Tegn.		Rede Solv.		
	Rdd.	/3	Rdd.	/3	
De aarlige staaende Udgifter, for Aagebladets Trykning, Papiir, Lon- ninger ic., samt Budenes 2 pCt. af Indcasationen for 1820 . . .	921	19	19	12	
De aarlige Pensionister i dette Qvartal	477	48	—	—	
Laan til et af Selskabets Medlem- mer	100	—	—	—	
Saldo bliver Casse = Beholdningen includ. 1105 Rdd. 31 Sk. Sed- ler 421 Rdd. rede Solv, for ud- stædte, men ej betalte Laans og quartals Dvitteringer	2452	—	1354	34	
	Rddlr.	3950	67	1373	34

Kjøbenhavn, den 30te Juni 1821.

L u n d,
Kasserer.

Borger = B l a d e t.

Tre og tredivte Aargang.

No. 41.

Lørdagen den 13 October 1821.

Forslagt af Understøttelses-Selskabets
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Dilekræde No. 115.

A n n e l d e l s e.

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte ville ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Oplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de §. godtgjøre sin Bærdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de nyde nogen Hjælp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingen.

De som efterlade dette, eller herom, samt om deres Alder, gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgjørende og rigtige Dplysninger, ligesom og de Ansøgende, der anmelder Svagheder, derom skal lade medfølge Attest fra en Læge, hvil-

ken maae være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet beskangaaende leverte Attester ikke ansees gjældende.

Søvrigt skulle Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog og indlevere samme til Selskabet's Bogholder Koble, boende i Frederiksberggaden No. 26 paa øverste Sahl, alle Formiddage indtil Klokken 10, Tirsdag og Lørdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

C. Koble.

Brudstykker af 'en Søfarendes Dagbog.

(Sluttet. See No. 39.)

Ved Indsejlingen i det hvide Hav var det paa-
faldende, hvor hurtigt Nordhavets graa Farve for-
andrede sig til den hvide, hvoraf denne Bugt har
faaet sit Navn. Fra Kysterne kom os en kjendelig
Dyvelæders Lugt imøde, da vi endnu vare 15 Mil
fra Dwina's Munding.

Omtrent 10 Mil fra denne Munding be-
gyndte nogle Amerikanske Skibe allerede at kaste
beres Ballast ud, endstjondt Blæsten tog til. Der-
ved bleve de saa meget lettere og 3 til 4 af dem
naaede ogsaa virkelig Archangel endnu samme Dag.
Men en Anden maatte haarde bøde for sit Bove-
stykke; thi en Mil fra Dwina blev hans Skib,
af Mangel paa behørig Vægt, kastet af Vinden om
paa Siden, fyldest i Øjeblikket med Vand og sank
saa Minutter derefter. Kaptainen selv omkom
derved.

Da vi vare komne ind i Flodmundingen, fik vi Besøg af Toldbetjenterne, som her vare yderst uforhammede. Saa snart de kom paa Dækket, gik de ubudne ned i Kahytten, toge Bord og Stole i Besiddelse, og bleve ved at fylde sig med Mad og Drikke, indtil deres Maver ikke kunde rumme Mere. Alt som vi nærmede os Staden, kom der flere og flere smaa Vaade ud imod os, hvort der sad Koner og Piger, som under Sang roede fra Skib til Skib for at sælge Mælk og Skovbær. De havde ingen Vanskelighed med at affætte deres Vare. Da Floden højere op bliver mere og mere dyndet, maatte vi kaste Anker en Mil fra Archangel. Vi roede os videre frem i Vaade, og stege glade i Land.

Søndagen i Engelland.

(Udaf Dr. K. H. Niemeyers Beobachtungen auf Reisen in und auffer Deutschland. Iste Band 1820.)

Næsten alle Rejsende skildre Søndagen i Engelland med de mørkeste Farver. De forsikre, at Alt paa denne Dag synes at være uddøet,

og at hver Glædestone da forstummer. De beklage et Folk, som man nægter selv hver tilladelig Nydelse, og prise vore Lande lykkelige, at de intet vide af en saadan Evang at sige. Jeg maa rent ud tilstaae, at Søndagen i Engelland ikke er forekommet mig saa tom paa Glæde, at jeg tvertimod regner mangen der henlevet Søndag til mine behageligste Erindringer, og at jeg end ikke kan undertrykke det Ønske, at vi hos os maatte see i det Mindste Noget af hvad man der finder i de mest dannede og fra Characterens Side agtværdigste Familier. Jeg mener dermed ikke saadanne, som af religiøs Tungfindighed finde en Synd i de allerustydligste Ting, ikke taale, at man spiller paa Klaver, strikker eller læser i en Bog som ikke er af geistligt Indhold, men saadanne, som ønske, at der ogsaa hos os maatte sørges for en vis Harmonie i Maaden at udfylde Søndagstimerne paa.

Det kan ikke nægtes, at Forskjellen imellem de syv Sogne dage og denne syvende er i Engelland mere affstikkende end noget andet Sted. Det er som om der var indtruffet en vedvarende Elve uden paaiglgende Flod, eller som om det friske Liv havde forladt Gader og Torve og var

flyttet ind i Baggrunden af Husene, eller som Hver og Een aandede sagtene, for at komme til sig selv igjen efter den uafbrudte Anstrængelse Ugen igjennem. Dette sidste er virkelig Tilfældet; og saaledes gaaer her det i Opfyldelse, som den mosaiske Stiftelse af Sabbaten havde til Hensigt.

Om Løverbagen maa med Slaget tolv Forhænge falde i Theatret, og trækkes først op igjen Mandag Aften. Paa de Boutiker nær, hvor Livets uundværlige Fornødenheder sælges, holdes alle øvrige paa denne Dag lukkede. Alle egentlige Forlystelser ere indskrænkede til de søgne Dage. Hvor man følger Loven i sin hele Strænghed, holder man sig endog fra Gjestehude Spillepartier og Concerter, og fra al Slags Haandarbeid. Paa Gaderne bliver det dog igjen levende Klokken ti, elleve, naar Gudstjenesten begynder. Da seer man i alle Gader velklædte Mennesker som gaae til Kirke — i Borgerstanden sædvanligt Mand og Kone sammen med Børnene foran sig, og Bønne- og Psalmebog i Haanden. Ved den Mængde af Kirker i alle Stadens Egne fordeler imidlertid Massen sig; dog er Trængselen her som allevegne større ved

een Kirke end ved en anden. Isærdeleshed ere nogle Astenkirker, hvor Gudstjenesten begynder Klokkeren ser, saa ubestrikeligt opfyldte, at de sent Ankommende neppe kunde finde en Plads, hvor beredvillige end Kirkebetjenterne ere til at sørge derfor.

Man vilde imidlertid tage meget fejl, hvis man troede, at hvert Menneske i Engelland var flittig Kirkesjænger.

(Fortsattes.)

Trykfeil i No. 40.

Pag. 308 sidste Linie staar: blive beregnede til Udgift, istædet for: blive beregnede til Udgift.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 42.

Løvedagen den 20 October 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabets.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 115.

A n n e l d e l s e.

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte ville ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General. Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

Før at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de §. godtgjøre sin Bærdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de kyde nogen Hjælp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingen.

De som efterlade dette, eller herom, samt om deres Alder, gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgjørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, der anmelder Svagheder, derom skal lade medfølge Attest fra en Læge, hvil-

ten maae være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desangaaende leverte Attester ikke ansees gjeldende.

Søvrigt skulle Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog og indlevere samme til Selskabets Bogholder Røbbe, boende i Frederiksberggaden No. 26 paa øverste Sahl, alle Formiddage indtil Klokken 10, Tirsdag og Lørdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

C. Røbbe.

Søndagen i Engelland.

Fortlat. See forrige No.

Naar man beregner Antallet af Indvaanerne i London til 1,200,000, og Antallet af dens Kirker og Kapeller til 466, saa indseer man, at disse ikke ere i Stand til at rumme Halvdelen af denne store Mennekkemasse. Ogsaa gives der her som allevegne Personer nok af alle Stænder, der kun lidet bekymre sig om Søndag og Kirke. Men ustridigt er den udvortes Agtelse for den offentlige Religionsanstalt langt mere almindelig i Engelland end hos os. Lad den end hos Mange være blot Vane, Middel imod huslig Kjedsomhed, vel endog Overtro eller Dientjeneste; den er dog hos Mange rent Udtryk af virkelig Religiositet, ligesom den bidrager til hos dem at vedligeholde Sandsen for det Guddommelige og Sædelige.

Efter Gudstjenesten seer man igjen Landeveiene fulde af Vogne og Fodgjængere, Themsen

bedækket med Gartsier, som føre hele Selskaber over til de herlige Kystegne og Landsæder, Værtshusene henimod Aften fulde af glade Gæster og legende Børn rundt omkring. I St. James Park er ofte en saadan Sammenstimlen, at man Kulde troe, hele Londons Børgerskab var kommen ud at spadserere. Efter Kl. 7 fyldes igjen Gaderne med de tilbagevendende Mennesker, der, efterat have været Ugen igjennem indsluttede i deres Værksteder, Boutiker og smaa Vaaninger, nu have forfrisket sig i den frie Luft med Kone og Børn. Selv ved Landtoure forsømmes ikke Gudstjenesten. Man seer ofte hele Rækker af Equipager holde ved Landsbykirkerne. Men den øvrige Deel af Dagen tilbringes da i den frie Natur eller i glade Familiekredse. Selv paa Musik mangler det ikke, da der hver Søndag Aften opføres Regimentsmusik i Gardens Kaserner, hvor da Folket kan faae sine meest yndede Sange og andre udvalgte Stykker at høre. Men videre gaaer man heller ikke. Selv den som Religionen maaske ligger mindre paa Hjertet end Vedligeholdelsen af nedarvede Skikke, fordrer dog, at Søndagen skal beholde sin særegne Character; og enhver ægte Britte vilde

anse det for uanstændigt, om Forældre, som om Formiddagen havde besøgt Kirken med deres Børn, vilde om Aftenen føre dem hen paa Theatret.

Den sidste Søndag jeg tilbragte i London bivaanede jeg Gudstjenesten i den flydende Kirke. Dette er et stort Skib paa Themsen i Nærheden af Tower, som ved Sammenfud af et Selskab er blevet indrettet til Kirke for de Skibsfolk der boe paa Themsens Bredder eller befinde sig ombord paa de utallige her liggende Skibe. Da vi kom der, vare næsten alle Pladser opfyldte med Folk af alle Stænder, og vi havde Umage nok med at faae en Plads at sidde paa. Efterat nogle Psalmer vare affjungne, hvorved det Særegne fandt Sted, at enkelte Linier bleve udførte af blot qvindelige Discantstemmer, som afveklede med det fuldstændige Chor, traadte en beprøvet Geistlig frem i sort Klædning uden nogen Ornat, og formanede med en Missionairs Begjæring til Forbedring og Tro, i det han næsten altid henvendte sig til Samværdene og anvendte Alt paa dem. Intet af Konst, desto mere af Hjertets Veltalenhed, et og andet Udtryk ret paaafaldende djærvt. Ogsaa indblandede

han smaa Fortællinger om gode og flatte Søfolk, om Religionspottere, som midt i deres Svind vare opslugte af Havet, Exmpler paa det Nød, som den rette Tillid til Gud giver. "Jeg har — sagde han engang efter en lille Pause — jeg har ofte ret levende ønsket at være en Sømand. Vi rolige Landbeboere har vel ogsaa Nød og Farer at gaae igjennem. Men saadan en Sømand, naar han har Tro paa Gud, hvor maa han finde sit Hjerte styrket! hvert Dieblik beløvet paa Storm og Uveir; hvert Dieblik Afgrunden aabnet for sig; dreven omkring til ubeboede Kyster, truet af skjulte Klipper; og derhos fædse nødsaget til at beholde sin Fatning — ja sandelig jeg gad være en Sømand for at erfare hvad Troen formaaer." Dette fremsagt med en kraftig Stemme, som dog atter forandrede sig til en blidere — man kan let tænke sig, at dette greb den til Opmærksomhed spændte Mængde langt anderledes end den høie Kirkes høie Geistligheds af Papiret oplæste Præfener. Ogsaa bemærkede jeg paa Tilhørernes vaade Dine, hvorledes det rørte dem.

Efter endt Gudstjeneste gik jeg med mit Selskab ned i den store Kahyt, som var indrettet til Sacristie, for at trykke Prædikantens

Haand. Vi fandt Forstanderne forsamlede. De vare alle særdeles glade over deres Foretagendes lykkelige Fremgang, og glædede os ved Fortællinger om de gode Frugter som de allerede havde sporet hos mange forhen raae Sjæle.

Hvad jeg havde seet og hørt havde givet mig Stof til mangehaande Betragtninger og Følelser, og jeg kom hjem meget glad over at have helligholdt en Søndag paa engelsk Blis.

Professor

N. N y e r u p.

Commissionen som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 21 October, da Hr. Pastor Michelsen meddelede sit Bidrag.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 43.

Løverdagen den 27 October 1821.

Førlagt af Understøttelses-Selskabets
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

Til Efterretning for dem af Selskabets Medlemmer, som indeværende Aar maatte vilde ansøge om Laan og Understøttelse.

Efter Lovens 2det Cap. 20 §. paatigger det enhver Klassifikations Repræsentantere, at undersøge Ansøgningerne fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning, til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maae derfor enhver Ansøgende efter Lovens 19de §. godtgjøre sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maae derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at de nyde nogen Hjælp af offentlige Indretninger, opgive hvori samme bestaaer; og naar den Ansøgende er Enke, maae hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mandes Næringsvei, har nogen anden eller aldeles ingen.

De som efterlade dette, eller herom, samt om deres Alder, gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgjørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, der anmelder Svagheder, derom skal lade medfølge Attest fra en Læge, hvil-

Pen maae være udfærdt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desangaaende leverte Attester ikke ansees gjældende.

Søvrigt skulle Administrationen have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielegge Ansøgningerne med deres Lovbog og indlevere samme til Selskabets Bogholder Røbbe, boende i Frederiksberggaden No. 26 paa øverste Sahl, alle Formiddage indtil Klokken 10, Tirsdag og Lørdag undtagne, forinden den 1ste November, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

C. Røbbe.

Kong Frederik den Anden af Preussen, som Kriger.

Natten efter Slaget ved Torgau, da det var meget koldt, havde Soldaterne tændt Vagtild. Mod Morgenstunden kom Kongen ridende, og da han var kommen til Garderegimentet, steg han af Hesten, og stillede sig ved Ilden, omgiven af sine brave Officerer og Grenaderer, for at vente paa Dagens Frembrud, og atter angribe Østerrigerne, hvis de ikke havde retreret, hvilket man, formedelst Nattens Mørke, ikke endnu kunde blive vaer. Kongen talde meget med Karlene, og roeste dem formedelst deres udmærkede Tapperhed i Slaget. Grenadererne, som kjendte hans Mildhed og Medlidenhed, trængte sig bestandig, nærmere om ham. En af dem, ved Navn Resbink, som Kongen ofte talde med, og hvilken han tidt havde givet Penge, var saa dristig at spørge Kongen: hvor han havde været i Slaget? De pleiede ellers at see

ham i Spidsen, og at blive ført af ham selv i den største Ild — dennegang havde de ikke seet ham, og det var dog ikke godt, at han forlod dem. Herpaa svarede Kongen Grenaderen med den meest nedladende Godhed, at han under hele Slaget havde været paa venstre Flot af Armeen, og at han derfor ikke kunde være ved sit Regiment. Imidlertid, da Varmen af Bagtilden blev for stærk, havde Kongen opknappet sin Overkiøle. Grenadererne bleve vaer, at der ved Opknappingen faldt en Kugle ud af Kongens Klæder, og at han havde faaet et Streifeskud over Brystet, hvilket man kunde see af et Hul, Kuglen havde gjort paa Overkiølen og Uniformen. Henrykte raabte de nu: Du er dog den gamle Fritz, Du deler enhver Fare med os. Gjerne ville vi døe for Dig. Kongen leve! En anden Grenadeer sagde: Fritz! nu fører Du os vel snart i et godt Winterquarteer. Pokker heller, først maae vi tage Dresden, saa vil jeg sørge for Jer, og I skulle være fornøiede med mig." Garderegimentet kom, som man veed, i Winterquarteer i Leipzig. — Ved denne Bagtild dampede

de gamle Grenaderer af korte stumpe Piber
Kongen den ensledigste Tobak i Næsen. Gaae
væk, raabte En af dem. Nei, staaer kun
Børn! jeg lugter det gjerne. Saa
følelig var Kongen, endstjondt han i hele sit Liv
ikke kunde fordrage Tobaks-og.

Den 18 Juni 1757 stod det uslykkelige Slag
ved Kollin. Alt hvad den heftigste og bedst
ordnede Tapperhed, den fuldkomneste Krigstugt,
besjelet af saa mange Seire, kunde udrette,
gjorde Preusserne ved denne Leilighed. Syv-
gange gjentog de Angrebet. I intet af alle
deres seierrige Slag havde deres Tapperhed vist
sig mere glimtende. Tilsidst gjorde Kongen end-
nu et rasende Angreb i Spidsen af sit Kavallerie,
Alt blev forsøgt, men Alt var uheldigt. Man-
gelen paa et tilstrækkeligt Infanterie, paa et
Jordsmon, hvor det ei kunde understøttes af
Kavalleriet, Mangel paa et lige stærkt Artillerie,
Fiendens fordeelagtige Stilling, og dens over-
maade stærke Antal, dens vedholdende Tapper-
hed, og dens Anfører, Daun, nødte endeligen Kon-
gen til at vige Balpladsen. Uagtet nu dette

Slag var tabt, og han, efter sin egen ædelmodige Tilstaaelse, forstorstedelen selv havde paadraget sig dette Nederlag, saa steg dog, efter alle Ryn- diges Dom, hans Berømmelse endnu høiere, formedelst den ædle Frimodighed, hvormed han indsaae sin Vildfarelse, den Standhastighed, hvormed han bar sit Uheld, og ved de Mesterstykker af Genie og Heltmod, hvormed han vidste at oprette sit Tab. Hvor fri hans store utvungne Siel endnu bestandigen blev, viser, iblandt Andet, det Brev, han to Dage efter skrev til Lord Marschall, hvilket tillige indeholder Alt, hvad der kan siges til Seierherrens Noes, og til de Overvundnes Undskyldning: "De keiserlige Grenaderer ere et uforligneligt Korps: hundrede Kompagnier forsvarede en Høi, hvilken mit bedste Infanterie ikke kunde indtage. Ferdinand, som anførde det, angreb forgjeves syv Gange. Første gang bemægtigede han sig et Batterie, hvilket han dog ikke kunde forsvare. Fienden havde Fordelen af et talrigt og velbetjent Artillerie. Det gjør Lichtenstein Vre. Mit hele Kavallerie var tilstede, og stod ledigt, undtagen et eneste Angreb, jeg gjorde med mit Gensd'armierie og nogle Kanoner. Ferdinand rykkede frem uden at fyre, derimod

sparede Fienden ikke paa Ilden. De havde to Høie, to Forskandsninger, og et stræffeligt Artillerie hos sig. Adskillige af mine Regimentter bleve skudt ned. Henrich gjorde Underværker. I Fremtiden skjelver jeg for mine Brødre, de ere altfor forvovne. I Sandhed jeg maae have mere Infanterie. Lykken, min kjære Lord! indgyder os ofte en skadelig Til- lid. Tre og tyve Battallioner vare den Dag ikke istand til at fordrive 60,000 Mand fra en for- deelagtig Post. En anden Gang ville vi gjøre vore Sager bedre. Den Dag vendte Lykken mig Ryg- gen. Jeg burde formodet det; thi hun er et Fruentimmer, og jeg er ikke galant. Hun er- klærede sig for Damerne, som føre Krig med mig. Hvad siger De til dette Forbund mod Markgreven af Brandenburg? Hvor forbausset vilde den store Fridrich Wilhelm blive, hvis han saae sin Descen- dent i Haandgemæng med Russer, Østerriger, næsten hele Tydskland, og 100,000 Franskmænd! Jeg veed ikke om det er en Skam for mig at bukke under, men dette veed jeg, at det ikke vil blive dem nogen Ære, at overvinde mig.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 44.

Løverdagen den 3 November 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Mindesang over Morten Luther

af J. P. Svæbe, Amtsprovst.

(Meddeelt Udgiveren til Indrykkelse her.)

I skumle Celle*) Luther sad,
I Sindet from, i Hjertet glad
Bed sig i Dyb at øve;
Han sorgfuld Hjorden saae bestædt
I Fare — Hyrden faareklædt;
Men, Ulven liig, at rove
 Jesu Kirke,
 Skriftens Lære,
 Som skal være
 Troens Anker,
Mellem Livets Skjær og Banker,

*) "Her tændtes Gniffen til den Flamme, som brændte
hoit for Christi Navn."

Som Herrens Tiener *), Luther stod,
 Med Wiisdom frem at raade Bod
 Paa Feil i Christi Kirke.

Dplysning var hans Niemed,
 Dg Skriftens Ord og Hellighed,
 Hvorved han vilde virke

For Dyd — i Dod

Denne Kilde

Altid vilde

Støtte være;

Saa var Luthers daglig Lære.

Lig Slangens List i Edens Træ,

For Penge, Syndsforladelse

Var Christnes Tro en Snare,

Da Luthers Sandhedskjerlighed

Dg ligestor' Frimodighed

Bød Frist'ren**) at besvare:

Kan ved Guldet

Bedring vindes?

Frelse findes?

Herrens Naade

Horde Syndere til Naade?

*) I Wittenberg.

**) Afskudshandleren Tetzels.

Nu Fiender trindtom flokke sig,
 Bannstraalen knitter frygtelig
 Med Rietterdommens Torden*).
 Bagvaskelser, Løgn, Spotteord,
 Lumsk Efterstræben, Gift og Mord
 Din bittre Kalk er vorden.

Edle Luther
 Ei kan grue,
 Naar de truer,
 Du bekiender:

Jeg er tryk i Herrens Hænder.

Med sandt og ædelt Helttemod
 Indstævnt, opfordret**), Luther stod,
 Sin Lære skal gjenkalde.
 Nei! svarer han: Guds er min Sag
 I Jesu Navn til Dødens Dag,
 Gud lever, skal jeg falde.

Hævn og Brede,
 Hovmods Riækhed,
 Lasters Frækhed
 Styrte sammen

Over mig! Gud styrk mig! Amen.

*) Luther sættes i Bånd, o. s. v.

**) Ill Worms.

Bag haarde Uveirs Tordenskjy
 Fremsmiler blide Morgengry
 For Jesu Christi Kirke.
 Nu funkler Luthers Daad og Id,
 Hans Lærdom og hans sieldne Flid
 Skjøndt han i Ekiul *) maa virke

Til at Biblen
 Border tolket,
 Christen-Folket
 Kraft Gud giver;

Den i Modersmaal han skriver

Den Stilhed var for haardt et Baand
 For Helbred, som for Luthers Aand,
 Da hoit ham Pligter byde **).
 Drag bort, forkynde: Ei Vold og Mord
 Sand Iver er for Herrens Ord,
 Men det i Fred at lyde.

Luther iler,
 Uveirs Dage
 Flygte fage,
 Fred og Orden

Ved hans Mægling tryg er vorden.

*) Paa Slottet Wartburg.

**) Wittenberg og ved Bondeskrigen.

Vel lonnes nu fro Tid til Tid
 Den Guds-Mands, Luthers Mod og Flid,
 Da Herrens Ord udbredes.

Skjøndt selv i Fare*), ved sit Raad

Han leder ædle Fyrsters Daad,

Saa Land og Folk omfredes;

Dg skjøndt farlig

Krigens Luer

Lande truer

Det ham fryder,

I hans Livstid Blod ei flyder.

Dog mangen Kamp saa haard og svær

End Luther at bestride har,

Da Kirkens Gavn han vilde;

Forsømt ynkværdig Ungdom stod,

Dens Lærere vankundig, lod

Af Dvertro sig hilde.

Jesu Godspor

Han vil træde,

Bore Spæde

Vil vi føre

Til vor Gud**), de ham tilhøre.

**) Luther var selv erklæret i Rigets Act og Fyrsterne truedes med Krig.

**) Han skrev sin lille og store Catechismus.

Saa lyse klart trindt om os her
 Din store Mands Fortienester
 Af Kirke, Tyrste, Folket *).
 Nu svinder hint Mands Tyrannie,
 Og Sandhed gjorde Christne frie,
 Da Skriftens Ord blev tolket.

Dvertroes

Tomme Skikke

Skal nu ikke

Meer vildlede.

From i Mand vi Gud tilbede!

Nu Grens Krands, de solvgraae Haar,
 Paa Retfærdsvei den Dding faaer,
 Og svækkes, mæt af Dage.
 Med vante Tillid til sin Gud,
 I Afstedssunden brød han ud:
 Du, Herre! Styrk mig Svage!

Ja! Ja! Jesu!

Tro din Lære,

Døer jeg, Herre!

Nu han blegner,

Og i Jesu Favn han segner **)

*) Luther virkede paa Staten i alle Retninger.

**) Han døer i Gisleben, hvor han er fød.

Min Christen! kast et Blik nu hen
 Paa Luther, Christnes sande Bee*),
 Og det dit Hjerte fryder,
 At Guds frygt, Tro, Mod, Fasthed, Flid,
 Til Gud og Skriftens Ord Tillid
 I Livet var hans Dyder.

Hvor de følges,
 Vi i Noden
 Selv i Døden
 Vil befinde,

Ved Guds Kraft vi overvinde.

Sæt i dit Indre, skær og reen**) —
 Nu, Christen! Luther Mindeskeen!
 — Det letter Labets Smerte —
 Derpaa Du denne Indskrift skriv:
 Saa christligt vord, som hans, mit Liv!
 Gud! styrk dertil mit Hierte!

Da, naar Livets
 Aftenstjerne
 I det Fierne
 Stille daler,

Du, som han, Dig Gud befaler.

*) Kort Indbegreb af Luthers Dyder.

**) Moralen.

Kong Frederik den Anden af Preussen, som Kriger.

Man gjør Friederich Uret, hvis man troer, han var føleløs mod Krigens Grusomheder. Da Grev v. Sekkendorf kom til Berlin, for at overtale Kongen til at hjælpe den ulykkelige Kaiser Karl den Syvende imod sine Fiender, vilde Monarken ikke høre Grevens Førestillinger og Bønner. Ved Paraden vliste han ham et Regiment, som især havde lidt meget i den første schlesiske Krig, og sagde: "See, hvad Krigen har kostet mig! Dette Regiment har mistet over det Halve af sine Folk. Skal jeg atter udsætte mine Undersaatter for den Fare, saa skrækkeligt at vorde nedslæbte?"

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 45.

Løverdagen den 10 November 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Kong Frederik den Anden af Preussen i Dmgang med sine Krigere.

Dagen før Kongen leverede den langt overlegne Magt under Prinds Karl af Lothringen det blodige, afgjørende Slag ved Leuthen, lod han alle Bataillons-, Eskadrons- og Compagnie-Chefer kalde for sig, og holdt en Tale til Dem, hvis væsentlige Indhold var følgende:

"Mine Herrer! Imorgen vil jeg angribe Fienden og levere et Slag. Da hele dette Feldttog vil komme an herpaa, og afgjøre hvo der skal være Herre over Schlesien, saa har jeg ladet Eder komme for mig, for at sige Eder, at jeg venter af Enhver, at han paa det Noieste vil opfylde sin Pligt, og gjøre sit Yderste. Jeg

forlanger, at Enhver paa sin Post nøie giver Agt paa Kommandoen, og foregaaer sine Undersgivne med usorkfærdet Mod og Tapperhed; kort: at Enhver træder Fienden under Dine med det Forsæt: At seire eller at døe. Ere I alle, Ingen undtagen, sindede som jeg, saa er jeg vis paa Seieren. Jeg er underrettet om Fiendens Styrke og Svaghed, og jeg skal anføre alle Korps saaledes, at de kunne sægte med Fordeel: det vil da kun komme an paa Eder, at stride med standhaftigt Mod og gammel preussisk Tapperhed. Den iblandt Eder, som er forsagt, som ikke vil opoffre Liv og Blod, han træde ud. Uden Omstændighed, uden Bebrejdelse skal han strax faae sin Afsted!"

Taarerne fløde ned ad Kinderne paa Generalmajor v. Rohr. Kongen bemærkede dette og sagde: "Min kære Rohr! Ham har jeg ikke meent!" Denne Tale hørdes med almindelig Stilhed og Opmærksomhed. Da den var endt, sagde efter en liden Pause en Stabsofficier i Alles Navn, med entusiastisk Kierlighed for Kongen: "Det maa en Hundsvot gjøre! Vi ere Alle beredte at opofre vort Liv for Deres Majestæt!" Med kjendelig Tilfredshed og For-

nøielse fluttede da Monarken saaledes: "Jeg seer, at der er Ingen her, der so besjeles af ædelt Heltetod; men jeg skal ogsaa noie give Agt paa, hvo der opfylder sit Løfte og sin Skuldighed. Jeg vil være bag og for, vende mig fra den ene Fløi til den anden; ingen Eskadron, intet Kompagnie skal undgaae min Opmærksomhed. Jeg skal paa det Nøieste passe paa dem. Den, der gjør sin Pligt, vil jeg overse med Ære og Naade, og jeg skal aldrig glemme ham. Men hvo der viser sig fra den modsatte Side, han kan kun gaae sin Vej, og aldrig komme mig mere for Øine!"

Enhver kjender Udfaldet, der kronede dette Foretagende den 5 Dec. 1757. Tilbageerobringen af hele Schlessien var Folgen af denne ærefulde Seier.

Før dette Slag havde Østerrigerne talt med megen Ringeagt om Kongens lille Hær, hvilket han vidste, og da Man i Lissa, hvor han efter denne Seier tog Nattequarter, talede derom, sagde han: "Jeg tilgiver Dem meget gjerne den Sottisse, De har sagt, i Betragtning af den, De nu nyligen har begaaet.

Førend Slaget ved Rossbach, hvor den franske og keiserlige Armee var over 50,000 Mand, og den preussiske neppe 22,000, tiltalede Kongen sine Tropper saaledes:

"Tiden er kommen, mine Venner! da Alt, hvad der bør være og er os kjær, beroer paa vore Vaaben og vort Forhold. Tiden tillader mig kun faa Ord, og det vilde være ufornuødent at sige meget. I vide, at ingen Besværlighed, ingen Hunger, ingen Kulde, ingen Vaagen, ingen Fare har været saa stor, at jeg jo hidindtil har deelt den med Eder; og I see mig nu bered til at hengive mit Liv med og for Eder. Alt hvad jeg forlanger af Eder, er det samme Pant paa Kjærlighed og Trostøb, som jeg selv giver Eder. Lader mig, ikke som Opmuntring, men som Bevtis paa min Taknemmelighed tilføie, at fra denne Time af, indtil I trække i Eders Quarter, skal Eders Sold være dobbelt. Nu, holder Eder brav og sætter Tillid til Gud!" Den Virkning, denne Tale gjorde, lader sig ikke beskrive. Følelsen udbrød i et almindeligt Hurraraab; Soldaterne bleve opflammede af et

Slags heroisk Maserie, og med denne Sindstemning begyndte Slaget.

Efter Overfaldet ved Hochkirch 1758 lod Kongen alle Generaler og Stabsofficerer komme for sig og tiltalde dem saaledes. "De vide, mine Herrer, at Armeen har lidt en Surprise. Den mørke Nat var Skyld derudi. Men De maae betænke, hvor vi nu staae; vi ere i Overlausitz; vi have vort Gods, vore Koner og Børn bag ved os. Et hastigt Slag er uundgaaeligt. Jeg vil selv, heller end vige, lade mig begrave med Resten af min Armee. Jeg formoder, at Enhver tænker ligesaa, hvo der ikke tænker saa, maa heller melde sig, og han kan strax gaae hjem. Er der nogen Saadan iblandt Dem?" Efter en kort Pause, da nogle Generaler forstikkede Kongen, at de, som forhen, med Glæde vilde gjøre deres Skyldighed, antog han igjen sin behagelige smilende Mine.

Ved Belejringen for Schweidnitz var Kongen ikke tilfreds med sine Ingenieurs. Han tiltalte i Løbegravene en Stabskapitain af dette Korps meget haardt, og sagde tilsidst i Harmes:

"Vil han gaae Fanben i Vold!" Officieren gik taus bort. Da han var ude af Gangen, kaldte Kongen ham tilbage, og sagde: "Jeg vil, at I skulle fortsætte Belejringen." Uden længe at betænke sig, svarede Officieren: "Jeg er Deres Majestet forbunden for den Naade, at De tillader mig, at lade mig affkyde en Arm eller et Been, førend jeg gaaer af Deres Tjeneste. Men jeg behøver begge Dele, for at spare Deres Majestet de Beføstninger, at lade mig bære ud af Deres Stater." Kongen blev ikke fortørnet over denne Dristighed, men loe derad, befalede ham igjen at gaae til sit Arbeide, og gjorde ham anseelige Foræringer.

Da Østerrigerne i Aaret 1757 efter en Belejring fra 27 Oct. til 11 Novbr., forbunden med ubeskrivelige Vanskeligheder og stort Tab, havde erobret Schweidnitz og tvunget den preussiske Besætning af 4000 Mand at give sig til Krigsfanger, tildrog sig en Hændelse, der er yderst mærkværdig ihenseende til den Enthusiasme, af hvilken de preussiske Tropper vare besjelede for deres store Konge. Den schweidnitzske Besæt-

ning, som var falden i østerrigsk Fangenkab, var meget misforniet over en Kapitulation, der hindrede dem fra at tjene Deres Fædreland og Konge. Da Østerrigerne førde dem i Fængsel, hørde de af en Hændelse om den Seier, deres Konge havde erhholdt ved Kossbach. Opflammede ved denne Esterretning anfaldt de samdrægtigen den ikke meget stærke Fjorte, som førde dem, og adspredte den ganske. Efterat De saaledes havde sat sig paa fri Fod, marscherede de endnu, uviste hvorhen, i det Haab etsteds at træffe et Korps preussiske Tropper. Deres gode Lykke førde dem saaledes, at de netop stødte til den Armee, Kongen selv kommanderede. Stor var Glæden paa begge Sider ved dette uventede Møde, da de Fange ei vidste Noget om deres Konges Marsch til Schlessien, som var et Mesterskylke af Hurtighed og Klogskab. "Velkommen, mine brave Børn!" raabde Kongen til dem; og dette lykkelige Tilfælde syntes at være en god Forvarsel for den tilkommende Seier, Kongen strax efter vandt ved Leuthen.

I Efteraaret 1760 marscherede Kongen fra Schweidnitz til Lausitz, for at befrie Berlin og

Potsdam fra Russerne og Østerrigerne. Paa Grændserne af Lausitz kom Armeen til en Skov i en sumpig Egn, hvor den maatte gjøre Holdt, indtil Moradset var opfyldt, saaledes at Artilleriet kunde komme frem. Det var om Morgen en tidlig, koldt og taaget. I Diebliffet antændte man adskillige Baal, ogsaa et for Kongen, som lænede sig op til et Træ. Generalitetet leirede sig omkring ham, og Nogle sov, iblandt Disse Ziethen. Kongen, indhyllet i sin Kappe, lod sig lave en Kop Chokolade. En Officier nærmede sig, som havde Noget at mælde Kongen, og kom nær til Ziethen. "Stille," sagde Kongen, "væk mig ikke Ziethen; han er træt!"

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 46.

Løverbagen den 17 November 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Kong Frederik den Anden af Preussen i Dngang med sine Krigere.

En Soldaterkone kom med sin Potte til Ilden, hvorved Kongen stod, uden at blive ham vaer. For at faae Potten snart til at koge, bukkede hun sig ned og blæste i Ilden; imidlertid fløt Asken Kongen i Ansigtet. Han smilede, sagde ikke et Ord, men trak kun Kappen noget mere op for Ansigtet. Af en Hændelse kom en Soldat, som kjendte Kongen, han listede sig bag Konen, rykkede hende i Klæderne, og sagde: "Menneske! seer du ikke, hvo der staaer ved Ilden? Kongen!" "Af min Gud!" udbrød hun, tog sin Potte og løb alt hvad hun kunde. Kongen fortsærnet paa Soldaten, vinkede, at man

ſkulde bringe hende tilbage, og virkelig maatte hun gaae til Ilden igjen, indtil hendes Kartoffer vare kogte. Saaledes vidſte Kongen at nedlade ſig, for at vinde Soldaternes Yndſk, og paa ſaadan Maade at lette deres Strabadſer.

Paa Marſchen raabde Kongen ofte, naar Folket var noget træt: "Kun lige, Børn! lige." (De ſkulde nemlig ikke gaae ſaa kroget). Friſ, og ſaa du kun lige, var Svaret, og en Huſar, Kongen havde givet ſamme Formaning, ſagde til ham: Friſ, og ſaa kun lige, og Støvlerne i Beiret. Kongen loe altid ad ſaadant.

Saa ofte Kongen om Morgenen reed forbi Regimenterne, var det ſtedſe hans Bane at ſige til Soldaterne: "God Dag Børn!" Hurtig lød Svaret: "God Dag, Friſ."

Paa en Marſch ſteeg en Huſars Kone af Heften, gif i en aaben Lade og fødte en Søn. Strax efter Medkomſten ſamlede hun Alting ſammen, tilligemed BARNET, ſvingede ſig paa Heften, og kom nær til Kongen. "Deres Majeſtæt her er en lille Friſ, ſom jeg nylig har født i en Lade!" "Er han allerede døbt?" ſpurgde Kongen. "Nei! men han ſkal hede Friſ!" "Godt,

bær Omsorg for ham, og naar der bliver Fred, meld Jer hos mig, saa skal jeg sørge for Drengen.’

Kongens Tale til sine Generaler, da han den 5 April 1778 havde holdt Reuen, og stod i Begreb med at begynde den Balerste Succesions-Krig:

Mine Herrer! jeg haver her forsamlet Dem til et fælleds Møded. De fleste af Dem har, ligesom jeg selv, tjent med hinanden og ere blevne graae i Fædrelandets Tjeneste. Vi vide alle selv bedst, i hvilke Besværligheder, Farer og Hæder vi have taget Deel med hinanden. Jeg tvivler ikke paa, at De alle, liæksom jeg, føle Afstye for Blods Udgydelse; men den Fare, der nu truer vort Land, gjør os det ei alene til Pligt, men sætter os i den uundgaaelige Nødvendighed, at gribe de hurtigste og virksomste Forholdsregler, for at adsprede det Uveir, der truer at bryde løs over os. Jeg forlader mig ganske paa Deres mig ellers bekjendte, roesværdige Iver i Tjenesten, og jeg skal min hele Levetid erkjende den med den inderligste Fornøielse. For alle Ting anbefaler jeg Dem, og

gjør Dem det til den helligste Pligt, at De ved enhver Leilighed viser Menneskelighed imod Fienden, og at De uafsladelig ere opmærksomme paa den strængeste Disciplin ved Deres underhavende Korps. Jeg ønsker vist ikke at vinde med en Konges Pragt. At jeg ikke finder Behag i rige Equipager, vide De alle, men min tiltagende Alderdom og Svaghed gjør mig uskikket til at ride, som jeg har gjort i min Ungdom; jeg maa derfor betjene mig af en Post-Chaise. Men paa den Dag, Slaget holdes, skulle de see mig til Hest.

I en katholsk Bye i Schlesien savnedes adskillige af de Sølvoffere, som bleve Jomfrue Maria bragte. Efter mange Undersøgelser lagde Klosteren omsider Mærke til en Soldat, som ved Gudstjenesten stedse var den første og sidste i Kirken. Ved Udgangen blev han paagreben, og man fandt adskillige af de offrede Sager hos ham. Uagtet denne Overbeviisning nægtede han dog at have stiaalet dem, og paastod, at den hellige Jomfrue, til hvilken han i sin Nød henvendte sig, bragde ham om Natten disse Sølvstykker i sit Kvarteer. Denne Udflugt blev

ikke agtet, men man tilkjendte ham i Krigsretten en haard Straf. Da Dommeren kom til Kongens Stadfæstelse, lod han nogle katolske Geistlige spørge, om et saadant Tilfælde efter deres Kirkes Læresætninger var muligt! De svarede eenstemmigen, at Mirakler vel vare yderst sjeldne, men dog ei ganske umulige, — hvor- efter Kongen skrev paa Dommen: "Den formeente Misdæder eftergives Straffen, især da han vedbliver at nægte Tyveriet, og det skeete Mirakel, efter hans Kirkes Theologers Forklaring, ikke er umuligt. Men for Fremtiden forbyder jeg ham under haard Straf, hverken af den hellige Jomfrue, eller af nogen Helgen ostere at imodtage noget".

Som bekjendt, viiste Kongen Mænd af Fortjeneste en særdeles Opmærksomhed. Det, som han i sin Alderdom gjorde mod Sicthen, og hvorved han opvakte almindelig Beundring og Henrykkelse, gjorde han i Aaret 1746 imod General Forcade, som den Tid var Oberst. I Slaget ved Soor havde denne faaet et Saar paa den høire Fod, saa at han blev liggende paa Balpladsen. Kongen erklærede, at han for

det meste havde ham at takke for Seieren. Saa villig var Friderich til at give Enhver Sit. Da han siden ved Couren paa Slottet i Berlin vilde personligen takke Kongen for de gjentagne Naadesbeviisninger, og formedelst sin saarede Fod heldede sig til et Vindue, saa bragde Kongen ham selv en Stol. Forcade maatte sætte sig, og Kongen sagde: "Min kjere Oberst Forcade! en saa brav og værdig Mand, som han er, kan nok fortjene, at Kongen selv bringer ham en Stol."

I Marts 1757 kommanderede han Besættningen for Breslau, ved hvilken han udstod meget. Da Kongen havde indtaget denne Stad, sagde han til ham:

"Min kjere Generallieutenant Forcade! jeg veed, at han ved denne Besættning har udstaaet meget, og det er en Lykke for ham, at vi snart indtog Stad, thi ellers havde han maattet udstaae meget mere, uden at jeg havde været istand til at afløse eller undsætte ham. Jeg takker ham derfor, og da han har udstaaet mest, skal han og alene have Æren. Jeg giver ham ei alene Ordenen af den sorte Ære, men ud-

nævner ham og til Vice = Gouvernør af Breslau; men hans Søn, som er min Adjutant, haver jeg givet det vakante Bremerſke Grenadeer = Compagnie ved det Golhiſke Regiment, fordi han fortjener det.”

Efter Generalens Død erholdt hans Enke en meget naadig Kabinets = Skrivelse, og 1500 Rdlr. i Penſion.

Ved det den 4de Juni 1745 ved Hohenfriedberg forefaldne Slag, gjorde General Selzer i Spidsen af det Bayreuthſke Dragon = Regiment, inden Slaget var endt, et heltmodigt Angreb, som geraadede dette Regiment til en udbødelig Vre. Til Erindring om dette Angreb, gav Kongen Regimentet, iblandt andre udmærkede Vreſtegn, et Diplom, hvorudi alle de Officierer vare nævnte, som havde taget Deel i Angrebet. Dette gjemmes hos Regiments = Kommandeuren, og har, som Kongens Ord i ſamme lyde, til Henſigt, offentlig at beſegle denne høiſt berømmelige, og i den hele fjendtlige Armees Paafyn ret heltmæssigen udførte Daad af det brave Bayreuthſke Dragonregiment, og derved af særdeles kongelig Naade og levende Erkjendtlighed mod de høiere og

og ringere Officerer af det tapre Bayreuthske Regiment, nu og for Esterverdenen i bestandig Erindring at bevare og paa en overordentlig Maade at forevige dette saa herlige og utroelige Mestersykke af erhvervet Krigserfaring. I Særdeleshed havde Major Chasot, som den Gang stod ved dette Regiment, udmærket sig. Til Erindring om hans Tapperhed forogede Kongen hans Vaaben med den preussiske Ord, tilligemed de Ord: Friedberg, 66, for at vise Antallet af de erobrede Faner. Hvormeget Kongen agtede denne Officer, ser man af den naadige egenhændige Skrivelse til hans Moder, som boede i Normandiet, hvilken han sendte en med Brillanter besat Tobaksdaase, og betjente sig derhos af følgende Udtryk: "Allerede for lange siden har De, formedelst de Tjenester, Deres Hr. Søn har viist, Ret til min Agtelse og Opmærksomhed. Moderen til en saa brav og almindelig agtet Officer kan ei andet, end vente Bøviser af mig paa en oprigtig Belvillie o. s. v."

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 47.

Løverdagen den 24 November 1821.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Kong Frederik den Anden af Preussen i Dmgang med sine Krigere.

Den romerske keiserlige Generalfeldtsjæmester, Fyrsten Karl Joseph von Aremberg = Lejne, der i den militære Verden er bekjendt som en god General, og i den lærde Verden, som en Mand af Aand og som en god Skribent, har efter Kongens Død udgivet en interessant Memoire sur le Roi de Prusse, Frederic II, hvori findes et vigtigt Bidrag til Monarkens Karakteristik, og som derfor her fortjener at anføres:

Kaiseren har personlig Beundring for Kongen af Preussen, og ved en overordenlig Hændelse stode begge store Monarker i Aaret 1770

paa en saa god God med hinanden, at de gjorde hinanden Besøg. Kaiseren tillod mig, at være tilstede, ved Det, han modtog, og forestillede mig for Kongen. Det var i Lejren ved Neustadt i Mæhren. Jeg kan ikke erindre, om jeg virkelig havde eller kun antog et forlegent Væsen, dog det husker jeg endnu ganske nøje, at Kaiseren, som mærkede det, talte med Kongen om mig, tog ham strax til en Side og sagde; "Han har nu en Mine, som jeg aldrig har seet ham med; han er bleven frygtsom, men om søje Tid vil han være en ganske anden Mand."

Han sagde det paa en saa naadig Maade, og i en munter Tone, og de forlode Begge strax efter Hovedkvarteret, for, om jeg mindes ret, at gaae paa Komoedie. Undervejs gik Kongen et Dieblif fra Kaiseren for at spørge mig: "om det Brev til Rousseau, som havde staaet i de offentlige Blade, virkeltgen var af mig." Jeg svarede: "Sire! jeg er ikke berømt nok, til at Nogen Kulde laane mit Navn." Han forstod, hvad jeg vilde sige; thi man veed, at Horatz Walpoli skrev i Kongens Navn det berømte Brev, der bidrog meest til at fordreje Hovedet paa dette veltalende og beræsonnerende Genie.

Da Kongen forlod Skæspillet, sagde Kaiseren til ham: "der er Noverre, den berømte Balletmester, jeg troer, han har og været i Berlin." Noverre gjorde en zirlig Dandsemesterkompliment. "O! jeg kjender ham, svarede Kongen, vi har seet ham i Berlin, han var der ret pudserlig. Han efterabede alle Folk, især vore Dandserinder; man kunde see sig ihjel deover." Noverre var misfornøiet over, at Kongen kun saa løseligen erindrede ham, gjorde endnu et herligt Bux i tredje Postton, og haabede, at Kongen kunde give ham Anledning til at hæve sig en Smule. "Deres Balletter ere skønne, sagde Denne, deres Dandserinder have Gratie; men den er tvungen. Jeg finder, at de lader dem have Skuldrene og Armene for høit; thi Noverre! om de husker det, vor første Dandserinde var ikke saaledes!" "Just derfor var hun der," svarede Noverre.

Jeg var hver Dag med Kongen indbudet til Aftentaffel, og Samtalen blev kun alt for ofte henvendt til mig; thi uagtet min Hengivenhed for Kaiseren, hvis General jeg er med Fornøielse, var det mig dog lidet magtpaaliggende, at være hans d'Argens, eller hans Alga

rotti, og jeg sysselsatte min Mave mere end min Hand. Men naar jeg tidt blev forstyrret herudi, maatte jeg vel svare og fortsætte Samtalen. Iøvrigt var Kaiseren og ikke sparsom paa Ord, og maaffre mere utvungen, end Kongen imod ham.

En Dag talede de om, hvad man vel kunde ønske at være, og spurgde mig om min Mening. Jeg svarede: til mit tredivte Aar gad jeg nok været et smukt Fruentimmer, og til mit trediesindstyvende Aar en duelig og lykkelig General. Da jeg nu ej vidste mere, og dog skulde lægge Noget til, sagde jeg: og i al Fald Kardinal til mit firfjendstyvende. Kongen, der gjerne hjemtede over det hellige Kollegium, gjorde sig nu meget lystig herover, og Kaiseren gav ham gjerne Rom og dens Stytter til Pris. Jeg erindrede Kongen om nogle af hans Indfald over Kjerlighedens Historien i Italien. Dette Aftensmaals tid var et af de muntreste og behageligste, jeg nogenstinde har bivaanet. Kaiseren og Kongen røbede hverken Prætension eller Tilbageholdenhed, hvilket dog de andre Dage ofte var Tilfældet.

Kongen sagde til mig, jeg skulde med det første besøge ham, naar han og jeg kunde have en tre, fire Timer for os selv. Der kom en mageløs Storm, og en Vandflod, sikkert større end Noahs og Deukalions, oversvammede vore Bjerger, og var færdig, at drukne vor Armee, som manøvrerede. Næste Dag var Kastdag. Jeg gik om Morgenens Kl. 9 til Kongen, og blev ganske alene hos ham til Kl. 1. Han talte med mig om vore Generaler; jeg lod ham selv sige det Gode, jeg tænker om Feldtmarskallerne Lasly og Laudon, og angaaende de Andre yttrede jeg: at det er bedre at tale om Døde, end om Levende; thi disse kan man ingeniunde rigtigt bedømme, naar man ikke har store Krigsbedrifter for sig, som af de Forheenvante. Han kom paa Tale om General Daun. Jeg sagde: efter min Overbeviisning vilde han have været en stor Mand imod Trokeserne; men mod Ham havde han aldrig kunnet vise sig, fordi han bestandigt havde seet ham, som Guden Jupiter med Lynilden i Haanden, for at sønderknuse hans Armee; dette lod til at behage ham. Han forstikkrede, at han bar Afgtelse for Feldmarschall Daun, og talte godt om General Brentano.

Jeg spurgte ham om Grunden til den Dom, jeg vidste, han havde fældet over General B... "Jeg holdt ham for en Mand af Fortjenester, sagde Kongen." "Jeg ikke, Sire, han har ikke gjort Dem stor Skade." "Han har undertiden taget mine Magaziner." "Og undertiden ladet deres Generales slippe" "Men jeg har aldrig slaaet ham" "dertil kom han Dem aldrig nær nok, og jeg har altid været af den Mening, at Deres Majestæet syntes kun at gjøre Noget af ham, for at man skulde have desto mere Tillid til ham, og betroet ham stærkere Korps, hvilket De da vist havde gjort Dem til Nytte." "Veed De vel, af hvem jeg har lært det Lidet, jeg veed? Af Deres gamle Feldmarschall Traun*).

*) Traun kommanderede i Feldttoget 1744 egenlig den østerrigiske Armee ved Rhin og i Bøhmen, kjøndt Prinds Karl af Lothringen laandede sit Navn dertil "Kongen siger i sin Tids Historie: Trauns Opførsel er et Mønster af Fuldkommenhed, som enhver Krigsmand, der elsker sin Nation, bør studere, for at efterligne den, om han dertil har Talent; Kongen tilstaaer, at dette Feldttog var hans Skole i Krigen, og Traun hans Lærer." Og i Syvaarskrigen fik Kon-

Det var en Mand! — De talde før om Franskmændene. Gjør de Fremgang?" "Nei! ingenlunde, Sire! det staaer meget værre til med dem nu, end nogenstunde; man fordrer, at de skulle være, hvad de ikke ere, og ikke kunne være — "Og det er?" "Disciplinerede, i Turennes Tider vare de det" "Deri stikker det ikke; i Vendomes Tid vare de det ikke, og vandt dog Feldtslag. Men man vil, at de skulle være Deres og vore Aber; og det klæder dem ikke." "Saaledes forekommer det og mig. De Mennesker ville synge og forstaae ingen Musik." — "O! det er meget sandt. Men man lade dem beholde deres naturlige Tone, jeg hører gjerne landlig Musik. Man benytte, f. Ex. deres Tapperhed, deres raske Bæsen, og selv deres Fejsl. Jeg troer deres Uorden af Bravoure kjende og bringe Fienden i Forvirring." — Ja! uden Tvivl — men Sire, man maa lade dem, troer

gen i sin Epitre sur le Hasard (l'oeuvres posthumes de Fr. II. T. VII. C. 200.)

Un vieux Sertorius de l'école d'Eugène
 Pour traverser mes vœux fut envoyé de Vienne
 Tout ce, que peut fournir l'expérience et l'art,
 fut employé par lui pour fixer le hasard.

jeg, understøtte ved Schweitzere og Tydskere," det er en brav og elskværdig Nation, hvilken man nødvendig maa holde af. Men, min Gud! hvad er der blevet af Deres Skribenter? hvor meget har deres Tone forandret sig? Voltaire f. Ex. havde en fortreffelig; d'Alembert, som jeg i mange Henseender agter, gjør formegen Allarm, og forlanger formegen Indflydelse paa det menneskelige Selskab.

(Fortsættes.)

I Sangen over Luther af Amtsprovst Koble (See Borgerrammen No. 44) ere følgende Trykfejle indløbne:

Liig	læs	lig
truer	—	true
forkynde	—	forkynd
svær	—	svær
Bee	—	Ben.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 48.

Løverdagen den 1 December 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

Kong Frederik den Anden af Preussen i Omgang med sine Krigere.

(Fortsat.)

Er det de skjønne Mander, der udbrede Nøde over Ludvig den Fjortendes Hof, eller fik det den selv af de mange elskværdige Mennesker, hvoraf det bestod? Sig mig, jeg beder Dem, er der da Ingen mere at nævne!" Derover maatte jeg lee. Kongen spurgte mig: Hvorover? Jeg svarede "han erindrede mig om Russen i Paris, dette smukke lille poetiske Stykke af Voltaire; vi anførde nogle nydelige Steder af det, og lee begge derover. Derpaa sagde han til mig: "Jeg har undertiden hørt tale om Prindsen af C***

Hvad er det for en Mand?" "En Blanding af tyve til tredive Karakterer, svarede jeg, han er godmodig, haardhjertet, føielig, utjenstvillig, stolt, snaksom, ærgjerrig, snart i godt og snart i slet Lune, badlesyg, bitter, doven, ædel, liderlig, Afgud og Mynster i et godt Selskab; det Glette elsker han kun som Libertin med Hovedet, thi til at gaae videre strækker hans Kræfter sig ikke; han er meget egenkjerlig, høimodig, veltalende; en meget smuk og majestætisk Mand; har sin egen Maneer og sin egen Stil; er en god Ven, aaben, elskværdig, indsigtfuld; holder af Montaigne og Rabelais; har Lidt af Vendome, og den store Conde; vil spille en Rolle, men har ikke Mand's Standhaftighed dertil; vil frygtes og bliver kun elsket; vil lede Parlamentet og være en Duc de beaufort for Folket, men er lidet agtet af hiint, og lidet bejndt af dette; har Evne til Alt, men Kraft til Intet. Dette er saa sandt, svarede jeg til, at hans Moder engang sagde til ham: "min Søn har vel Mand; o han har megen! I Begyndelsen seer man en stor Mængde deraf; men han er en Obelisk; jo høiere han stiger, bestemere tager han af, og ender i en Spids, som et Klokketaarn."

Denne Skildring lod til at behage ham. Man maatte holde Kongen fast ved noget Vikant, ellers undgik han, og gav En ikke mere Tid til at tale. Men af de første Ord i en Samtale, der sædvanligen vare meget ubetydelige, fandt han Midler til at gjøre den interessant. Selv Det, man ellers pleiede at sige om slet eller godt Vetr, blev strap til noget Stort, og man hørde ham aldrig at sige noget Almindeligt; han forædlede Alt, og ved Exempler af Grækerne, Romerne, eller nyere Generaler hævede han snart Det, som hos en Anden vilde været almindeligt eller hverdags. I Anledning af Regnen, f. Ex.

"Har De nogensinde seet sli­g en Regn, som den, vi havde i Gaar." Deres gode Katholiker ville sige: det kommer deraf, naar man har et Menneske uden Religion hos sig. Hvad skulle vi da med denne fordømte Konge, som dog i det mindste er en Lutheraner. — Thi jeg troer virkeligen, at jeg bringer dem Uheld. Deres Soldater ville nok sige: "Omsider er der Fred, og dog skulle vi trækkes med den Dievels Karl!"

"I Sandhed, er Deres Maiestæet Skyld derti, saa er det saare ondskabsfuldt; det er kun Gud tilladt, som har sine gode Grunde til Alting, men

De — vil først omkomme Mennesker ved Vand, og siden ødelægge de Andre ved Ild. Dog Ilden er forbi, og jeg haaber ikke, den skal komme igjen.”

”Jeg beder Dem om Forladelse, at jeg saa ofte har faldet Dem besværlig. Det gjør mig ondt for hele Menneskehed u. Men hvilken fortræffelig Skole var Krigen! Jeg har begaaet Feil nok, for at lære alle Jer unge Mennesker at blive mere end jeg. Himmel! hvor jeg holder af Deres Grenaderer! hvor skönt have de defileret i min Nær-
værelse! Dersom Guden Mars vilde oprette en Garde for sin Person, saa vilde jeg raade ham, at han, uden at vælge, skulde tage dem.”

”Naar Deres Majestæt og Kaiseren, som de nu ere, vilde — troer jeg Resten af Europa vilde faae et slemt Spil.”

”Veed De vel, at jeg i Aftes ved Taffelet var særdeles tilfreds med Kaiseren. Hørde De, hvad han sagde til mig om Presiefrihed og Samvittighedstvang? Der er stor Forskjel imellem ham og hans gode Forfædre, der vare uvidende, overtroiske, og Tankens Tyranner.

”Jeg er overbevist om, at han ikke i nogen Henseende vil have Fordomme, og at Deres Majestæt vil være en stor og lærerig Bog for ham.”

"Han dablede i Gaar, uden at synes at ville det, paa en saare fin Maade den lattelige Censur i Wien, og tillige hans Moder — uden at nævne hende — formedelst hendes altforstore Hengivenhed til visse Ting, der danne kun Hyllere. Men, apropos, Keiserinden maa jo affkye Dem?"

"O ingenlunde; hun har vel undertiden, og det temmelig heftigen irrettesat mig for mine Udsærelser; men hun beklager mig, og troer, at jeg vil komme paa bedre Veie. For nogen Tid siden sagde hun til mig: Jeg veed ikke, hvorledes De bærer Dem ad; men — De er en fortrolig Ven af Pater Grisset; Biskoppen af Neustadt har altid sagt mig meget godt om Dem, Erkebiskoppen af Mecheln ligeledes; og selv Kardinalen er Dem temmeligen gunstig."

Etid jeg kunde erindre de tusende glimrende Indfald, han havde ved denne Samtale. Den varede til Trompeteren i Hovedkvarteret forkyndte os, at der var anrettet. Kongen satte sig til Taffel. Hvis jeg ikke tager Feil, saa var det den Dag, at man spurgde, hvorfor Laudon endnu ikke var kommen, og Kongen svarede:

"Det er ellers ikke hans Bane; tilforn kom han ofte førend jeg. Tillader De, at han maa

Abde hos mig; thi jeg vil heller have ham ved Siden, end lige over for mig."

En anden Dag, da Manøvren tidlig var til Ende, var der Concert hos Kaiseren. Nagtet Kongen fandt Smag i Musiken, var han dog saa naadig, at give mig Fortrin, og kom hen til mig, for at henrykke mig ved sin fortryllende Samtale, og de glimrende, muntre og dristige Træk, som karakteriserede den.

Han bad mig, at nævne for ham de tilstædes værende Generaler og de andre Officerer, og sige ham, hvilke af dem, der havde tjent under Feldtmarschall Traun, "thi," svarede han til, "han var, som jeg troer allerede at have sagt Dem, min Lærer; han rettede mig de Føil, jeg begik."

"Deres Majestæt har været meget utaknemmelig; De har ikke betalt ham for hans Undervisning. De burde dog idetmindste lade Dem staae af ham, men om sligt har jeg Intet hørt."

"Jeg er ikke bleven staaet; fordi jeg ikke har staaet. Saaledes have ofte de største Generaler ført Krig. Man behøver kun at tænke paa de to Feldttog 1674 og 75 under Montecuculi

og Turenne. Traun staaer ikke meget under den Første, men, min Gud! hvilken Afstand er der mellem den Sidste og mig!"

Jeg viiste ham Grev Alton, som var Generaladjutant og Grev Pellegrini. Han spurgde mig tvende Gange, hvo og hvor han var? og lagde til: "Jeg har saa kort et Syn, De maas undskyld mig."

"Men, Sire! I Krigen saae De dog saare godt, og om jeg husker ret, og saare vidt."

"Ikke jeg, men mit Dieglas."

"Sandeligen, sagde jeg, jeg ønskede, at jeg havde funden det; dog jeg frygter, at det ikke havde passet bedre for mine Dine, end Scanderbegs Sabel for andres Hænder."

Jeg erindrer ikke, hvilken Vending Samtalen tog, men dette erindrer jeg, at den var saare frimodig og munter. Ja, da Kongen saae Prinds Albert komme til os, for at tage Deel i den, advarede han ham, at tage sig i Agt. "For en Svigersøn af Kaiserinden passer Samtalen sig ikke. Hvad ville de tænke om mig? at jeg var kommen her for at fordærve Dem! Thi dertil er der Anlæg — Forsten af Ligne? — nu, han alene staaer ingen Fare ved at under-

holde sig med en Mand, hvilken Deres Theologer fordømme til den evige Ild."

Han spurgde mig om Enhvers Navn. Der var et Dusin Prindsfer tilstæde; "hvorledes?" sagde han, "endnu flere? er det og en?" Ja, svarede jeg, en Prinds —

"Alle disse Folk, sagde han, ere dog af eet Slags. Man bør yode de store Huse i Riget; Bastarderne derudi ere mere værd, end de ægte Sønner, f. Ex. begge mine***. Dog er jeg bange, at den Ene, som i min sidste Leir gjorde et saa skrækkeligt Fald paa Hovedet, har dermed forðervet det. Det skulde gjøre mig ondt for hans og mit Skyld; thi han har meget Talent."

(Fortsættes.)

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 16de December, da Herr Universitets=Bogholder Baagøe meddeler sit Bidrag.

Borger-Bennen.

Tre og tredivte Aargang,

No. 49.

Løverdagen den 8 December 1821.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Kong Frederik den Anden af Preussen
i Dmgang med sine Krigere.

(Fortsat.)

”Det er mig fjert, at jeg erindrer dette; thi jeg har hørt taabelige Emigranter, der beskyldte Kongen for Følesløshed, at sige: han var ikke bleven rørt ved den Mandes Uheld, han elskede meest.” Dog han var endda sluppen godt, hvis man kun havde sagt dette om ham. Men man havde ham endog mistænkt for at han var misundelig over Schwerins og Keiths Fortjenester, og at han inderligen havde glædet sig over deres Død. Saaledes søge middelmaadige Mennesker at nedværdige de Store, for at formindste det Rum der skiller dem fra Disse.”

Kongen havde af Galanterie flædt sig og sit Følge i Hvidt, for ikke at bringe os den blaa Farve under Dine, hvilken vi saa ofte havde seet i Krigen. Han saae ud, som om han hørde til vor Armee og til Kaiserens Følge. Der blev her, om jeg ikke tager Fejl, allerede en Smule Personalitet, en Smule Mistro, og maaskee og Begyndelsen til Forbittrelse, og dette er, som Philip af Komines siger, sædvanligen Tilfældet ved Monarkernes Besøg.

Kongen brugde meget spansk Tobak. Da han engang gjorde sin Dragt saa reen, som han kunde, sagde han til mig: "Jeg er ikke reenlig nok for Dem, jeg er ikke værd at bære Deres Farve." Deraf sluttede jeg, at han vilde, naar Pjellighed gaves, endnu engang besmitte den med Krudt.

Jeg har glemt en vis Pjellighed, hvor jeg nogenledes kunde gjøre Monarkerne gjeldende i hinandens Dine. Kongen sagde til mig: "Jeg har i Dag været meget vel tilfreds med Deres Kolonnens Sving og Deployeren." Og jeg, Sire, svarede jeg, med Kaiserens Niemaal, som selv var tilstæde. Han har ikke fejlet det Allermindste i Terrainet eller Distancerne." I samme

Dieblig kom han selv, og spurgde Kongen, hvad jeg havde sagt til ham. "I Sandhed, svarede han, vil han neppe understaae sig, at gjentage Det for Deres Maestet; jeg har neppe Mod dertil. Vi vare af een Mening angaaende den Bevægelse, De selv lod gjøre af Husarerne, som stode mellem Bataillonerne. Deres Maestet stillede Dem paa den rette Punkt, hvor enhver Division skulde svinge ind."

Kongen fordærvede snart dette Madrigal, hvortil jeg havde givet ham Anledning, og hans Epigram ved Indmarschen i Böhmen nogle Aar derefter var mere efter hans Smag.

Jeg havde maattet love ham, at aflægge ham mit Besøg i Berlin. Strax efter den lille Krig ilede jeg derhen. Denne kaldte han en Proces for hvis Skyld han, som han udtrykte sig, var som Rettens-Betsjent kommen paa Execution. Resultatet deraf var, som man veed, stor Opofrelse paa begge Sider af Mennesker, Heste og Penge, liden Ære saavel i politisk, som militær Henseende, og megen Forbitterelse af ondt Lune. Kongen forbød først, jeg veed ikke hvorfor, at ingen Østerrigsk Officier, uden en udtrykkelig af ham undertegnet Tilladelse, maatte sætte

en Fod i hans Stater. Bort Hof gjorde samme Forbud ihenseende til de preussiske Officierer, og saaledes var den Evang uden Grund og Nytte. Jeg for min Deel var ikke bange, troede, at jeg ikke behøvede en saadan Tillabelse, og troer endnu, at jeg kunde have undværet den. Men jeg skrev til ham, mere af Lust til at erholde et Brev fra den store Federich (saaledes skrev han sit Navn), end af Frygt for at blive ilde modtagen. Mit Brev glødede af Enthusiasme, Beundring og varm Gællelse for denne ophøiede, overordenlige Mand, og forskaffede mig tvende ætterkjæreste Svar fra ham. Jeg fik Det stykkevis af ham, jeg havde givet ham heelt, og hvad han ikke kunde gjengjælde mig med Beundring (thi jeg erindrer ikke, at jeg har vundet et Slag) det gjengjeldede han mig med Venkab. Af Frygt for ikke at træffe mig, skrev han mig til fra P. tsdam til Wien, Dresden og Berlin.

Da jeg ventede efter Middagstimen, da jeg med min Sen Karl, og Hr. de Lisle fulde forestilles, saae jeg Bagtparaden, og blev snart omringet af østerrigke Desertsører, især fra mit Regiment, og ledsaget af dem næsten lige til Slottet. De vare næsten færdige at kysse mig,

og da man tillod dem al muelig Frihed, bade de mig om Forladelse for at de havde forladt mig.

Audientstimen kom; Kongen modtog mig med utrolig Venlighed. Den militære Kulde, som hersker i et Hovedquarteer, forvandlede sig til et indtagende og forekommende Bæsen. Han sagde til mig: "Jeg troede ikke, De havde saa stor en Søn." Jeg svarede: Sire, han har endog allerede været gift et Aar. "Eer jeg tage mig den Frihed at spørge med hvem?" "Med en Polakinde, Masalka." "Veed De da, hvad hendes Oldemoder gjorde?" "Nei, Sire" sagde Karl. "Hun stod under Danzigs Beleiring med Lunten ved Kanonerne, Skød og lod Skøde, og forsvarede sig endnu, da hendes Parti, som var ganske raadvildt, ikke tænkte paa Andet end Overgivelse."

Fruentimmerne, tog jeg Ordet, ere virkeligen ubeskrivelige, verelviis stærke og svage, indiscrete, forstulte, og derhos skillede til Alt. "Gandste vist, sagde Hr. de Lisle, som det var ubehageligt, at man endnu ikke havde talt med ham, med en Familiaritet, der umuligen kunde løbe godt af, ganske vist, man behøver blot at tænke paa Fyrstinde Daschkow." "Sy! min

Herre, sagde Kongen, jeg taler kun om Kjønne Handlinger."

Jeg anførde i en Hast nogle; f. Ex. den af S***** ved Beleiringen for Beauvais. Kongen gjorde en liden Tour til Rom og Sparta, thi der vilde han gjerne være. Da man et halvt Sekund havde været taus, sagde jeg, for at gjøre Hr. de Visle en Fornøielse, til Kongen: Hr. Voltaire er død i denne Mand's Arme, dette gav Anledning til nogle Spørgsmaal til ham. Hans Svar vare en Smule for lange. Derpaa gik han; Karl og jeg bleve til Taffels.

Da var det, at hans encyklopædiske Underholdning henrykkede mig fem Timer dagligen. De Kjønne Kunster, Krigen, Lægevidenskaben, Litteraturen, Religion, Philosophie, Moral, Historie og Lovgivning kom for efterhaanden. Augusts og Ludvig den Fiortendes herlige Aars-hundrede, Romernes, Grækerne og Franskmændenes gode Selskab, Ridderne under Frans den Første, Henrik den Fjerdes Aabenhed og Mod, Videnskabernes Opstaaelse og Revolution siden Leo den tiende; Anekdoter om Fortidens vittige Hoveder, deres Feil, Voltaires Bildfarelser, Mauvertius's Stolthed, Marquis d'Argens

Hypokondrie, som Kongen undertiden for Spøg fik til at gaae. tilfængs i fire og tyve Timer, blot ved at sige, at han saae ilde ud — kort, saameget, som jeg umueligen kan erindre. Alt dette saa Mangfoldige og Tiltrækkende, som han derved vidste at yttre, sagde han med en saare blid, temmelig sagte Stemme, der var ligesaa behagelig, som Bevægelsen af hans Læber, hvori der laae en usigelige Græde. Og tager jeg ikke Feil, var dette Aarsagen, hvorfor man ikke lagde Mærke til, at han, ligesom Homers Helte, snakkede en Smule, Kjøndt i en høi Tone.

Han pleiede, blot i Selskab med fire, fem Generaler, som ikke forstode Fransk, at tale med Marquis Luchefini, og for de Timer, i hvilke han arbeidede, læsede, grundede, og var alene, holdt han sig skadesløs i sin lille Have, hvor den unge og skønne Antinous's Billedstytte stod ligeover for hans Dør.

Jeg maa dog, tænke jeg, og sige et Ord. Han havde nyligen talt om Virgil. "Hvilken stor Digter, Sire! men hvor stet en Gartner."

"Hvad siger De? Har jeg ikke med Georgika i Haanden villet plante, saae, pløie, grave, hakke." Men min Gartner sagde: Min Herre!

De er ikke klog, og Deres Bog ikke heller. Saaledes bør man sig ikke ad . . . O! min Gud! hvilket Elima! Troer De vel, at Gud eller Solen nægter mig Alt? See mine stakkels Pømmerantser, mine Oliver, mine Zitroner — alle bøde af Mangel paa Næring.

”Saa lykkes, som det lader, Sire, kun Laurbærrene hos Dem.” Kongen kastede et allerkjæreste Blik paa mig. Og for at give denne fade Kompliment en Bending ved en Dumhed, føjede jeg hurtigt til: og desuden Sire! gives her tillands saa mange Grenadiers*), at Intet kan komme frem for dem. Kongen loe; thi kun over Dumheden gjør man det.

*) Det Francke: Grenadiers bemærker Grantræer og Grenaderer.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 16de December, da Herr Universitets-Bogholder Baagøe meddeler sit Bidrag.

Borger = B e n n e n.

Tre og tredivte Aargang.

No. 50.

Løverdagen den 15 December 1821.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Pilestræde No. 105.

A n n e l d e l s e.

Mandagen den 17de denne Maaned om Eftermiddagen Kl. 5 holdes General = Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet; til hvilken Tid De Herrer Repræsentantere ville behage at møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

G. Koble.

H a a n d e n .

— Skaparn, på sin hvilas dag,
 Bød Menskans Hand Hans Storverk sluta,
 Och hastade att segern njuta
 Af ditt förädlade behag. *)

Handen af Wallmark. S. 1 og 2.

Neppes tilbyder Noget af de Lemmer, hvormed Alherren udrustede Mennesket, større Nytte, end Haanden. Den er Middell til de største og vigtigste Frembringelser i alle Livets Stillinger. Dens Værd erkjendes af Alle. Den Boglærde, Kunstneren, Haandværkeren, Agerbrugeren, hvad vare de tilhobe, uden Den? Ej blot i de huslige Forhold og Forbindelser, men paa hele Borgersamfund har den afgjort Indflydelse. Uden den vilde alle Livets Forretninger gaae i Staa; alle vigtige Foretagender ophøre.

Hvor almindelig denne Sandhed end er, hvor meget der igjennem alle Tider over den er tænkt og skrevet; hvor ofte Haandflid end af alle Menneskeheds og Staternes Venner er

*) Alfader, paa sin Hviledag,
 Bød Mennesk', Haand Hans Under pryde,
 og hastede, at Sejren nyde
 af dit forædlede Behag.

anbefalet, som ufejlsbarligt Middel til Velstand og Dyd, hvor eftertryffeligen det end indskræpes den tidlige Ungdom, "at gjøre noget Godt med Hænderne" synes dog endnu Haandens Brug og Nytte ej at være saa udbredt i alle Borgerklasser, som den borde være; Børn ej at være vant nok til dens Anvendelse i Livet. Ja, hos Dem, hvis egenlige Hverv fører det med sig, — i de store og indgribende Foretagender, — i Kunster og Professioner — i de runde Forhvervskilder spiller vist nok Haanden en betydelig Rolle. Men, endstjøndt man vel indseer, at Skaberens ikke forgæves gav os dette Lem og viseligen fordobblede det; endstjøndt man dagligen, øjeblikkeligen er Vidne til det Meget, Hænderne kunne udrette, er det dog endnu ej Alles Sag, Alles Overbeviøning, at de skulle bruges, bruges med Nytte, bruges i det Smaa, som i det Store, bruges i alle Huse, uden Undtagelse. Den, som ikke er ligegyldig herved, Den, som føler Noget for Haandens Værd; seer og bemærker dette i sin Kreds, seer, hvorledes Barnet og Ynglingen og Pigen ikke i Almindelighed, ikke tidligen nok vænnes til at bruge Hænderne til gangbare Arbejder. Dette er ingen Beskyldning imod det qvindelige Køn, der so, efter Eibernes Viis, baade hjemme og i Skolen ansøres til qvindelige Haandarbejder. Men deels ere de fleste af Disse ikke almeens- anvendelige, deels kræve de heel ofte mange og

Kostbare Tilberedelser, og derfor kunne ikke Alle udføre dem; saaledes har det sig i det Mindste med Brodering, Knitling, Bævning, der i den senere Tid, maaskee meere ere blevene Moder, end de fortjente at være det. Thi Arbejder, som disse, ere og kunne ikke være Alles Sag, henvises rigtigst til Fabriker og gaae ikke ud paa Livets Kundværligheder. Hvormange af os behøve absolut Broderi, Knitlinger og fint vævede Tøjer? Hvormange have Naad og Lejlighed til at anskaffe sig de dertil uomgængeligen fornødne Tilberedelser? Hvormangen Fader og Moder, selv af Embedsklassen, trykker sig ikke nu ved Udgiften til Tøjet, til Naalene — især Tam-burlin-Naalene — til Silken, til Syrammen — end lige til den dyre Bæverstoel? I en Tidsalder, som denne, kan der vel kun være Spørgsmaal om Haandarbejder, som med liden eller ingen Bekostning, kunne drives, med faa eller ingen Apparater kunne udføres. Og af saadanne — det er Indsenderens Naastand — drives ikke nok; — saadanne oversees iblandt os, forsummes, tilsidesættes for de bekoftligere. Det er mig af en sandbru Fader fortalt, at han, til Døttrenes Haandarbejder i et Aars Løb, og til Apparaterne til disse, havde udgivet 50 Rbdlr. $\frac{1}{10}$ af mangen Embedsmands Lønning, $\frac{1}{20}$ af den veltjenende Middelfstandsmands Indkomster i eet Aaar, og, i det Allermindste, $\frac{1}{25}$ af den høje-

lønne de Statskjeners. Man tænke sig nu de øvrige Livets Fornødenheder, blot til Børnenes Opdragelse, Skoleløn, Bøger, Klæder ic. og da spørges: hvormeget faaer en saadan Fader herfra tilovers til sine øvrige Fornødenheder, især hvis Børneskollen er talrig? Nei! — ikke saa — ikke saa er det Hvermand givet at fremme Haandflid i sin Kreds, blandt sine Børn og Undergivne, og derved at berede Disse et virksomt og retligt Liv!!! Og naar nu denne Bekostning, med Rette anføres som en besmykkende Undskyldning for en Forsømmelse, der drager, tidligen eller sildigen, skadelige Følger efter sig? Naar man, fordi man ej kan gjøre det Store med, efterlader det Mindre!!!

Til saadanne mine Medborgere — saadanne Huusfædre og Huusmødre af alle Stænder og Klasser, der endnu føle sig opfordrede til "selv at gjøre noget Godt med Hænderne" og dertil anføre Deres, til saadanne Autoriteter, som hertil kunne bidrage, ere disse Vink stillede; paa Dem er de beregnede. Edel Borgeraad udkastede Ideen og god Villie og Borgerind nedskrev den. Her — eller ingensteds — skulle de læses, eftertænkes, anvendes; thi i Borgervennen have de deres rette Hjem.

I vort kjære Fædreland have vi et Naturprodukt fra Dyreriget, der igjennem Aarhundreder tilbød Landets Børn af begge Kjøn deres

vigtigste, uundværligste Beskædnings- Fornødenheder. Vore Landmænd have stræbt at forædle dets Godhed i den Grad, at det giver andre Landes Frembringelser af samme Art Lidet eller Intet efter. Men ligesaa lidet, som noget Andet fra Naturens Rige, kan det, i raa og utilberedet Tilstand, stifte den rette, almindelige Nytte. Ved Menneskehænder maa det først forædles. At her menes Ulden, vil være indlysende for Enhver, ligesom det er vist og afgjort, at Enhver bruger dette Stof til Legemets Bedækning; Unge og Gamle, Høje og Lave, Rige og Fattige behøve det. Alt det er uimodsigeligt. Men — hvad som endnu ikke synes almindeligen erkjendt, almindeligen anvendt — Alle, uden Undtagelse, kunne og tilberede det og med Hænder forvandle det fra dets raaeste Tilstand til et Sjunt, fint, blødt og gavnrigt Substans, anvendeligt til forskjellige Klædningsstykker. Her kommer det slet ikke an paa Eonen til at anskaffe kunstige og kostbare Redskaber; Menneskehaanden skal udrette det Beste, og Redskaberne kunne deels tilvirkes af Brugerne selv, deels anskaffes for en Ubetydelighed. Med den ene Haand drejes den simple Maskine, med den Anden uddrages Uldspinden til forskjellig Fiinhed, men — om man vil — til den højest mulige Grad. Et Menneske kan i forskjellige Terminer, tilvirke Alt hvad behøves til egne Fornødenheder af den Art. Tænker man sig nu hvad flere Familie-Personers forenede Bestræbelse kan udrette; hvorledes Tyender, Børn, selv Huusfader og Huusmoder, i de ledige Fritimer, med liden Anstrængelse, liden Bekostning kunne tilvirke sig det Vigtigste og Nødvendigste af hvad de behøve til Klædning — hvilken uberegnelig stor Binding for Staten! Hvilken Besparelse af flere Millioner,

der, paa denne Maade, blive i Landet, istedetfor de, efter den vedtagne Glendrian, ved Forsømmelse af Haanden, ginge ud af Landet, tilligemed den gode danske Uld, der dog rigtig nok siden vender tilbage, men med Tab af de mange og høje Procenter, hvilke Forædlingen udenlands foster. Vi Mennesker føle is alleerede tidligen Trang til Syslen, endog Eldre uden for heres egenlige Kald og Haandtering. Naar man nu kan i sine Udspredelser og Fritime-Sysler, forbinde det Nyttige med det Behadelige (*utile dulci*) — naar man, i det man forskaffer sig en passende Bevægelse og Moro, seer tillige Livets Kornødheder, Uundverligheder — seer Velstand at fremvære gradvis under de nemme Hænder, og derimod Ledigang, med dens Følgesvende, Armod og Laster, at flygte langt bort: bør man da ej ville dertil bidrage alt Muligt — ej foretrække Udsprededelse og Syslen af denne ældre Art — ej modtage med Lyft de Bink, som i denne Henseende gives — ej høre Fornuftens, Fædrelandets, Christendommens det er: Guds Røst? Ja, Han bød: "Gjører Eder Jorden underdanig!" — fører Eder mine Gaver til Nytte! Bruger Eders Hænder; frembringer med dem noget Godt og Nyttigt; afvender med dem Nøden og Armoden; beforder med dem Velstand — træder i mine Godspoer — skaber selv Eders udvortes Lykke ved de udvortes Midler, jeg forundte Eder!

Medborgere! Lader os høre den Eviges Røst og Hver i sin Kreds, Hver med Sine paa værdigste Maade takke ham for den store Gave, Hænderne! Lader os i vore Huse, i vore Skoler, tidligen vænne vor Ungdom til en Virksomhed, som saa letteligen er nemmet, saa ubekosteligen anvendt, og som lønner saa rigeligen. Lad Det,

vort Klima kræver, vore indfødte Dyr frembringe, forædlet under danske Hænder, være os dyrbarere, kjerere, end alle fremmedt Glimmer, al fremmed Overdaad! *)

Og derfor till Slutning endnu dette Forslag til nærmere Oservejelse: Hvad, om det till den anførte Forarbejdning af Uld hørende lette Haandgreb blev gjort til Betingelse for alle Statsborgeres fuldendte Dannelsse; om det krævedes af enhver sig til Confirmation Indstillende, enhver i huslig Forbindelse Indtrædende? Kunde nogen Tvang kaldes ædlere, vigtigere, følgerigere? Noget Fordeel for Samfundet større? Og hvor snart er ej Haandgrebet lært? Hr. Ustekræmmer Holm, boende paa Hjørnet af Rattesundet og Lavendelstræde, der i flere Aar, tilligemed sin Familie, har drevet denne Sysel i Fritimerne, og der er i Besiddelse af de dertil hørende faa og simple Apparater, er villig baade til at forevise disse og vejlede til hiin paa ringere end 14 Dage.

-
- *) En af Udgiverens Venner der havde den Naade at opvarte den sidstafdøde, højsalige Enkedronning af Sverig, saae baade Hende og Hendes Hofdamer klædte i Uldent. Desuagtet var dog Hiin Dronning; Disse Hofdamer; og vedbleve at være det. Hvor forskjelligt fra mangen, selv Middelfstandens, Matrone og Tomfru, hvem Tyl og Silke og Fløjel og Atlast skal give Bærd og Anseelse! Mon disse Prydelser kunne udrette saa store Ting?

H. E. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed, og
Lærer ved Escadet-Akademiet.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 51.

Løverdagen den 22 December 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Pilestræde No. 105.

Frederik af Preussen, som Kronprinds.

Som Kronprinds levede Frederik yderst nedtrykt under den faderlige Myndighed. Hans Lommepege vare saa indskrænkede, at han ikke kunde leve, uden at gjøre Gjæld. Han kom ogsaa ofte i Arrest; thi Frederik Wilhelm behandlede ham som Soldat. Undertiden maatte han sidde paa Vand og Brød. Hans Fader miskjendte ham og foretrak den anden Prinds, August Wilhelm. "Fris er en Fløitespiller og en Poet," sagde han engang, "han bryder sig Intet om Soldaten." Fremtiden vides hvor ugrundet denne Dom var.

Hvorledes Faderen behandlede Sønnen, kunne følgende Exempler vise:

Prindsen havde et smukt Haar, hvilket han bar i frit hængende Lokker. Hans Fader, som vilde see paa ham den Frisure, han havde indført ved Armeen, befalede engang en Hofchirurg at affkære Prindsen Sidehaarene. Prindsen maatte, uagtet alle Forestillinger, sætte sig paa en Stool, og ventede med Smerte sit skjønne Haars Odelæggelse. Chirurgen, som mærkede hans Misfornøjelse, og tog Deel i den, begyndte at fjemme Sidehaarene mod Baghovedet, og gjorde saa mange Omstændigheder, at Kongen ikke længer gav Agt paa, hvorledes hans Ordre blev udført. Chirurgen fik derfor kun nogle faa Haar bort, og Prindsen beholdt den største Deel. Frederik glemde ikke Chirurgen dette, men efter sin Regjerings Tiltrædelse belønnede han ham med et anseeligt Embede.

Om Formiddagen maatte Prindsen tvinge sig. Den snævre Uniform, den stive Vidst, det krusede Haar, det alvorlige Soldaterstridt var ikke efter hans Smag, men han maatte finde sig deri. Men efter Middagstaftelet, naar han paa sine Værelser var overladt til sig selv,

vilde han og ganske leve efter sit eget Hoved. Han lod sig da sædvanligt frisere paa Moden, lod binde en Pung i Haaret og tog en Guldbrokades Slaabrok paa, og saaledes studerede han eller spillede paa Fløite. Saaledes var Prindsen og iflædt en Dag, og Musikus Qvank spillede med ham, da hans Yndling, den siden saa ulykkelige von Ratte, pludseligen kom farende ind i Bærelset, og ganske forfærdet meldte, at Kongen kom og var allerede i Nærheden. Prindsens Tilbøjelighed til Bøger og Musik var ikke Kongen ubekjendt. Begge Dele vare ham høist modbydelige, og han vilde derfor overraske Prindsen. Ratte greb i største Hast Kassen med Fløisterne og Musikalierne, tog den høist forkrækkede Qvank ved Haanden, og sprang med ham og Kassen ind i et lille Kabinet. Her maatte de holde ud over en Time, og Qvank rystede over sit hele Legeme, saameget mere, da han just havde en rød Kjole paa, en Farve, Kongen aldeles ikke kunde lide. Kronprindsen havde vel i en Hast faaet Uniformen paa, men Haarpungen var det, i den Skynding, ikke mueligt at bringe tilside, saa man let kan slutte sig til,

hvor forskrret dette uventede Møde løb af. Kongen opdagede snart de forborgne Skabe bag Tapeterne, hvor Bøgerne og Slaabroffene fandtes. Disse lod han strax kaste i Kaminen, og Bøgerne befalede han at sælge til Boghandleren.

Rjed af de sine haarde Behandling af saa stræng en Fader, ønskede Prindsen at gjøre en Rejse udenlands, deels for at kjende mildere Sæder og Mennesker, deels for at have lidt Frihed og Fornøjelse, medens han var ung. Men da han udbad sig Tilladelse til Rejsen, afflog hans Fader ham det ganske. Nu besluttede han at reise uden Tilladelse, og man troede, han havde i Sinde at gjøre en Tour til Engelland eller Frankrig. To unge Mænd, v. Keith og v. Katte, vare hans Fortrolige, og skulde ledsage ham. Ulykkeligvis blev Planen opdaget, Keith fik Leilighed, efter en Seddel fra Prindsen, hvorpaa stod: "sauvez vous, tout est decouvert," at undslye; men v. Katte blev arresteret, og hals hugget, endskjøndt Krigsbretten ikke havde dømt ham fra Livet. I sit Fængsel sendte han dette ydmyge Brev til Kongen:

”Sire!

Ikke for at retfærdiggjøre mig, eller undskylde mit Forhold, eller ved Grunde at bevise min Uskyldighed efter Loven; nej, det er oprigtig Anger og Bedrøvelse over at have fornærmet Deres Kongelige Majestæt, som giver mig den Driftighed, at faste mig for Allerhøiſtsammes Fodder.

Min Ungdoms Vildfarelse, Svagheder og Ubesindigheder, min utaknemmelige Karakter, mit Hjerte, overvældet af Kjærlighed og Medynk, og min ærgjerrige Indbildningskraft, som ikke havde forestillet sig de slæmme Følger; dette, store Konge, er det, for hvilket jeg i dybeste Ydmyghed anraaber Deres Kongelige Majestæts Barmhertighed og Medlidenhed.

Kongernes Konge og Herrernes Herre vederqvæger heller den vildfarende og svage Synder med sin Naade, end straffer ham, og fører ham derved tilbage til Pligt og Lydighed. Af, store Konge! Lad De, som Guds Befuldmagtigede her paa Jorden, ogsaa mig, der allerunderdanigst derom anraaber Deres Majestæt, vederfares Barmhertighed og Tilgivelse, saa meget jeg end har fornærmet Deres Majestæt!

Det hentsørrede Træ bliver dog ofte ikke kastet i Jiden, fordi man venter, at det igjen skal frem-
 skyde og grønnes. Hvi skulde da ikke jeg, lig
 et Træ, der allerede har begyndt, at fremskyde
 ny Trofskab og Underkastelses Spiren, finde
 Forbarmelse for Deres Majestæts Dine? Hvor-
 for skulde det afhugges i sit Blomster, inden
 det endnu kan have vlist Deres Majestæt og
 hele Verden, hvilke Frugter af rebelig Anger
 og Lydighed en naadig Tilgivelse kan frembringe?
 I mit Hjertes største Oprigtighed bekjender jeg,
 allernaadigste Konge, at jeg har fornærmet Dem.
 Hav dog den Naade, og tilgiv Den, der oprigtigen
 tilstaaer sine Feil, og forund mig det, som endnu
 ikke er nægtet den største Forbryder.

Manassa, saa lastefuld han end var, kunde
 dog tilfaldst regnes iblandt de fromme Fyrster.
 David kunde ikke falde saa dybt, og Saul kunde
 ikke have saa stor Tilbøjelighed til det Onde, at
 jo deres Omvendelse siden blev befunden oprigtig.
 Saa mange Blodsdraaber, der rinde i mine
 Aarer, saa mange skulle Beviserne være paa min
 uroffelige Trofskab for Deres Majestæts Hyldest
 og Naade.

Guds Barmhertighed og Kjærlighed opmuntret mig til at bygge paa Deres, store Konge! Endnu tvivler jeg ikke paa Deres Kongelige Medlidenhed, og anraaber den allerunderdanigst. Jeg var engang aldydig, men med oprigtig Anger vender jeg tilbage til min Pligt, som Deres underdanigste Vasal og Undersaat."

Dette Brev gjorde intet Indtryk paa den ubøjselige Frederik Wilhelm. At dets Forfatter selv formodede dette, kan man med temmelig Visshed slutte af et Svar, han gav en af sine Venner, Lieutenant v. Herzhfeld, da han blev bragt til Kåstrin. Thi da denne sagde: "jeg haaber snart at see Dem igjen," svarede han: "Nei, min Ven! Tyrannen forlanger Blod!" Og det forlangde han; thi til Trods for Krigsrettens Frisindelse, dikterede han selv en Dom, hvori han, iblandt Andet, sagde: "men da denne Ratte har trameret med den tilkommende Sol, og, for at kunne desertere, stukket Hovedet sammen med fremmede Ministre og Gesandter, og ikke taget i Betænkning at komplottere med Kronsprindsen, da han au contraire burde melde dette til Hans Kongelige Majestæt og dennes Generalfeldmarschall v. Mahrin, saa veed hans Konge-

lige Majestæt ikke, hvilke usle Raisons Krigsretten har brugt, for ikke at fradømme ham Livet. Hans Kongelige Majestæt vilde paa denne Maade ikke kunne forlade sig paa nogen Officier eller Tjener, han har i Eed og Plikt, men alle Forbrydere vilde tage prætext af, hvorledes det er gaaet Rette, og siden han saa vel og let er sluppen, maa det gaae Dem ligesledes. Hans Kongelige Majestæt har og i sin Ungdom løbet igjennem Skolen, og lært det latinske Ordsprog: fiat justitia, aut pereat mundus; derfor vil han herved, og det efter Rettens Medfør, at Rette, ihvorvel han efter Lovene formedelst det begangne Crimen læsæ Majestatis havde forstjent at knibes med g'øende Tænger og hænges, dog, i Consideration af hans Familie, skal ved Sværdet bringes fra Livet til Døden.

Naar Krigsretten publicerer Rette denne Dom, skal det siges ham, at det gjør Hans Kongelige Majestæt ondt; men det var bedre, at han ikke var, end at Justitsen skal gaae ud af Verden.

Wusterhausen den 1ste Novbr. 1730.

Friederich Wilhelm.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, sættes Søndagen den 23de December, da Herr Universitets-Bogholder Baagøe meddeler sit Bidrag.

Borger = Bennen.

Tre og tredivte Aargang.

No. 52.

Løverdagen den 29 December 1821.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Villestrade No. 105.

A n n e l d e l s e.

I General = Forsamlingen den 17de denne Maaned, blev fremlagt forrige Aars Regnskab, som var tilbagekommet fra Revisorerne De Herrer Oberstlieutenant og Wiinhandler Wegner, og Wiinhandler Tørgensen, til- ligemed Deres Bemærkninger ved samme, af hvilke 1ste Post blev oplyst, at være for- anlediget formedelst en Skrivfeil af Antallet paa de Medlemmer, som ugentlig betale 4 Sk. for Ugebladet, og efter 2den Post tilkommer Selskabets Kasserer = Gotgiørelse 88 Sk. i Teg- om formeget optalt. Bemeldte Regnskab blev efter Lovens 4 Capitel 57 §. quiteret af

de tilstødeværende Repræsentanter. Derefter bleve foreviste Kasserernes Extracter af dette Aars 1ste, 2det, og 3die Quartals Regnskaber, af hvilke 1ste og 2det Quartals ere indførte i Ugebladene No. 36 og 40, og 3die Quartals følger hermed.

Som nye Medlemmer af Selskabet bleve antagne:

Hr. Wilsø, Lands-Over-Rets samt Hof- og
Stads-Rets Assessor.

— H. Caspersen, Ankersmed.

— E. Schumacher, Fuldmægtig i det Kongelige
General-Toldkammer.

Madame Berthelsen, Grosserer's Enke.

Hr. H. U. Børgen, Amtsprovst.

— J. Johnsen, Boutik-Betjent ved et Sukker-
Rafinaderie.

— A. Discher, Contorist.

Somfrue F. E. Discher.

Hr. N. E. Hansen, Snekermester.

— A. Truelsen, Kongelig Toldbetjent.

— F. D. Bradt, Fuldmægtig i Vidnekam-
meret.

— N. P. Kierumgaard, Bødkermester.

- Hr. P. J. Bang, Lieutenant.
 — N. Jacobsen, Kobbersmedmester.
 — J. G. Leinfelder, Malermester.
 — E. E. Bønde, Muurmester.
 — F. August, Kleinsmedmester.
 — S. Lundblat, Skrædermester.
 — E. G. Klein, Berter ved National-Banken.
 — N. N. Fodbye, Brændevinsbrænder.
 — J. Poulsen, Bud ved Stadsens Rammes
 Contoir.
 — E. F. August, Friemurmester.
 — F. W. Sportlæder, Guldrækker.
 — E. D. F. Schmidt, Hofekræmmer.
 — A. E. Krogstad, Kongelig Toldbetjent.
 — J. E. Holst, Værtshuusholder.
 — N. J. Holst, Høker.
 Somfrue E. Bøch.
 Hr. F. W. Sønne, Capitain ved det Borger-
 lige Artillerie og Mægler.
 — H. S. Benzon, Controlør ved Hamborg
 Pækkepost-Contoir.
 — P. Beder, Assistent ved Auktions-Contoiret.
 — J. Røsgen, Skrædermester.
 — J. E. E. Ehlers, Kunstbreier.

- Hr. S. L. Lange, Kunst- og Landffabsmaler.
— J. L. Neergaard, Candidatus Theologiæ.
— C. G. A. Ponsaing, Legations-Sekretair, og
Archivarius ved Departementet for de uden-
landske Sager.

Administrationen for det foreenede Under-
støttelses-Selskab.

Monrath. Lindstorff. Drejer.

C. Købke.

E x t r a c t

af

3die Kvartals Regnskab,

for

det foreenede Understøttelses-Selskabs

Indtægter og Udgifter,

i Kvartalet, fra 1ste Juli til ultimo

September 1821.

U d g i f t e r.

	Sedler og Tegn.		Røde Solv.	
	Rdd.	ß	Rdd.	ß
De aarlige staaende Udgifter, for Ugebladets Trykning, Papiir, Lam- ninger ic.	740	21	—	—
De aarlige Pensionister i dette Qvartal	470	—	—	—
Tilfældige Udgifter:				
a) for kjøbte 1000 Rddlr. af Bank Laanet 4 Febr. f. A.	—	—	950	—
b) diverse anviste Reg- ninger 29 Rb. 80 Sk.				
c) Revisions Salair for det Brockske Legat 2 — 30 —	32	14	—	—
Satdo bliver Caffe = Beholdningen (inclus. 1380 Rdd. 87 Sk. Sed- ler 496 Rdd. røde Solv, for ud- stædte, men ej betalte Laans og quartals Dvitteringer	2483	48	925	34
Rddlr.	3725	83	1875	34

Kjøbenhavn, den 30te September 1821.

L u n d,
Kasserer.

